תלמוד ירושלמי קידושין

תלמוד ירושלמי

The Jerusalem Talmud, edition by Heinrich W. Guggenheimer. Berlin, De Gruyter, 1999-2015, ברישיון CC BY.
geulaquiz.com

פרק א

א משנה: הָאִשָּׁה נִיקְנֵית בְּשָׁלֹשׁ דְּרָכִים וְקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בִּשְׁתֵּי דְרָכִים. נִקְנֵית בְּכֶסֶף בִּשְׁטָר וּבִבְיאָה. בְּכֶסֶף בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים בְּדִינָר וּבְשָׁוֶה דִּינָר וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים בִּפְרוּטָה וּבְשָׁוֶה פְּרוּטָה. וְכַמָּה הִיא פְּרוּטָה אַחַת בִּשְׁמוֹנָה בְּאִסָּר הָאִיטַלְקִי. וְקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בְּגֵט וּבְמִיתַת הַבַּעַל. הַיְבָמָה נִקְנֵית בְּבִיאָה וְקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בַּחֲלִיצָה וּבְמִיתַת הַיָּבָם.

הלכה: הָאִשָּׁה נִיקְנֵית בְּשָׁלֹשׁ דְּרָכִים כול׳. כֵּינִי מַתְנִיתָא. אוֹ בְּכֶסֶף אוֹ בִּשְׁטָר אוֹ בְּבִיאָה. וְתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה כֵּן. לֹא סוֹף דָּבָר בִּשְׁלָשְׁתָּן אֶלָּא אֲפִילוּ בְּאֶחָד מֵהֶן. בְּכֶסֶף מְנַיִין. כִּי יִקַּח. מַגִּיד שֶׁנִּקְנֵית בְּכֶסֶף. בְּבִיאָה מְנַיִין. וּבְעָלָהּ. מַגִּיד שֶׁנִּקְנֵית בְּבִיאָה. הָיִיתִי אוֹמֵר. עַל יְדֵי זוֹ וְעַל יְדֵי זוֹ. כֶּסֶף בְּלֹא בִיאָה בִּיאָה בְּלֹא כֶסֶף מְנַיִין. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כְּתִיב. כִּי יִמְצָא אִישׁ שׁוֹכֵב עִם אִשָּׁה בְּעוּלַת בַּעַל. הַגַּע עַצְמָךְ. אֲפִילוּ לֹא קְנָיָהּ אֶלָּא בְּבִיאָה אָמְרָה תּוֹרָה. הַבָּא אַחֲרָיו בְּחֶנֶק. לֹא סוֹף דָּבָר בִּכְדַרְכָּהּ אֶלָּא אֲפִילוּ שֶׁלֹּא כְדַרְכָּהּ. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא צְרִיכָא שֶׁלֹּא מִכְּדַרְכָּהּ. אֵין תֵּימַר מִכְּדַרְכָּהּ. לָמָּה לִי בְּעָלָהּ. אֲפִילוּ אַחֵר. כַּיי דְתַנִּינָן תַּמָּן. בָּאוּ עָלֶיהָ שְׁנַיִם. הָרִאשׁוֹן בִּסְקִילָה וְהַשֵּׁינִי בְּחֶנֶק.

הָא לָמַדְנוּ בִּיאָה בְלֹא כֶסֶף. כֶּסֶף בְּלֹא בִיאָה מְנַיִין. וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כֶּסֶף. אִם אֲחֶרֶת יִקַּח לוֹ. מַה זוֹ בְּכֶסֶף אַף זוֹ בְּכֶסֶף.

בִּשְׁטָר. וְכָתַב לוֹ סֵפֶר כְּרִיתוּת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁילְּחָהּ מִבֵּיתוֹ וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר. מַקִּישׁ חֲזָיָתָהּ לִיצִיאָתָהּ. מַה יְצִיאָתָהּ בִּשְׁטָר אַף חֲזָיָתָהּ בִּשְׁטָר.

אָמַר רִבִּי אָבִין וְתַנֵּי חִזְקִיָּה. וְכִי יִקַּח. מַגִּיד שֶׁהִיא נִקְנֵית בְּכֶסֶף. וְדִין הוּא. מָה אִם עִבְרָיָיה שֶׁאֵינָהּ נִקְנֵית בְּבִיאָה נִקְנֵית בְּכֶסֶף. זוֹ שֶׁהִיא נִקְנֵית בְּבִיאָה אֵינוֹ דִין שֶׁתְּהֵא נִקְנֵית בְּכֶסֶף. יָכְלָה תּוֹכִיחַ. שֶׁהִיא נִקְנֵית בִּבְיאָה וְאֵינָהּ נִקְנֵית בְּכֶסֶף. אַף אַתָּה אַל תְּתַמֵּה עַל זוֹ שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהִיא נִקְנֵית בִּבְיאָה אֵינוֹ דִין שֶׁתְּהֵא נִקְנֵית בְּכֶסֶף. תַּלְמוּד לוֹמַר כִּי יִקַּח. מַגִּיד שֶׁהִיא נִקְנֵית בְּכֶסֶף.

וּבְעָלָהּ. מַגִּיד שֶׁהִיא נִקְנֵית בְּבִיאָה. וְדִין הוּא. מָה אִם יְבָמָה שֶׁאֵינָהּ נִקְנֵית בְּכֶסֶף נִקְנֵית בְּבִיאָה. זוֹ שֶׁהִיא נִקְנֵית בְּכֶסֶף אֵינוֹ דִין שֶׁתְּהֵא בְּבִיאָה. עִבְרִיָּה תּוֹכִיחַ. שֶׁהִיא נִקְנֵית בְּכֶסֶף וְאֵינָהּ נִקְנֵית בְּבִיאָה. אַף אַתָּה אַל תְּתַמֵּה עַל זוֹ שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהִיא נִקְנֵית בְּכֶסֶף לֹא תְּהֵא נִקְנֵית בִּבְיאָה. תַּלְמוּד לוֹמַר כִּי יִקַּח. מַגִּיד שֶׁהִיא נִקְנֵית בְּכֶסֶף. וּבְעָלָהּ. מַגִּיד שֶׁהִיא נִקְנֵית בִּבְיאָה.

בִּשְׁטָר. מָה אִם הַכֶּסֶף שֶׁאֵינוֹ מוֹצִיא חֲרֵי הוּא מַכְנִיס. שְׁטָר שֶׁהוּא מוֹצִיא אֵינוֹ דִין שֶׁיַּכְנִיס. לֹא. אִם אָמַרְתָּ בַּכֶּסֶף שֶׁהוּא מוֹצִיא לְהֶקְדֵּישׁ יְדֵי פְדִיוֹנוֹ. תֹּאמַר בִּשְׁטָר שֶׁאֵינוֹ מוֹצִיא לְהֶקְדֵּשׁ יְדֵי פְדִיוֹנוֹ. נִשְׁבַּר קַל וָחוֹמֶר וְחָזַרְתָּה לַמִּקְרָא. לְפוּם כֵּן צָרַךְ מֵימַר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתוּת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר. הִקִּישׁ חֲזָיָתָהּ לִיצִיאָתָהּ. מָה יְצִיאָתָהּ בִּשְׁטָר אַף חֲזָיָתָהּ בִּשְׁטָר.

אָמַר רִבִּי יוּדָן. קַל וָחוֹמֶר לְבַת חוֹרִין שֶׁתְּקֻנָּה בַּחֲזָקָה. וְדִין הוּא. מָה אִם שִׁפְחָה כְּנַעֲנִית שֶׁאֵינָהּ נִקְנֵית בִּבְיאָה נִקְנֵית בַּחֲזָקָה. זוֹ שֶׁהִיא נִקְנֵית בִּבְיאָה אֵינוֹ דִין שֶׁתְּקֻנָּה בַּחֲזָקָה. תַּלְמוּד לוֹמַר וּבְעָלָהּ. בִּבְיאָה הִיא נִקְנֵית וְאֵינָהּ נִקְנֵית בַּחֲזָקָה. קַל וָחוֹמֶר בִּשְׁפָחָה כְּנַעֲנִית שֶׁתְּקֻנָּה בִּבְיאָה. וְדִין הוּא. וּמָה אִם בַּת חוֹרִין שֶׁאֵינָהּ נִקְנֵית בַּחֲזָקָה נִקְנֵית בִּבְיאָה. זוֹ שֶׁהִיא נִקְנֵית בַּחֲזָקָה אֵינוֹ דִין שֶׁתְּקֻנָּה נִקְנֵית בִּבְיאָה. תַּלְמוּד לוֹמַר וּבְעָלָהּ. בִּבְיאָה הִיא נִקְנֵית וְאֵינָהּ נִקְנֵית בַּחֲזָקָה. קַל וָחוֹמֶר בִּשְׁפָחָה כְּנַעֲנִית שֶׁתְּקֻנָּה בִּבְיאָה. וְדִין הוּא. וּמָה אִם בַּת חוֹרִין שֶׁאֵינָהּ נִקְנֵית בַּחֲזָקָה נִקְנֵית בִּבְיאָה. זוֹ שֶׁהִיא נִקְנֵית בַּחֲזָקָה אֵינוֹ דִין שֶׁתְּקֻנָּה נִקְנֵית בִּבְיאָה. תַּלְמוּד לוֹמַר וְהִתְחַלְתֶּם אוֹתָם לִבְנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם לָרֶשֶׁת אֲחוּזָה וגו׳. בַּחֲזָקָה הִיא נִקְנֵית וְאֵינָהּ נִקְנֵית בִּבְיאָה. חֲרֵי לְמַדְנוּ שֶׁהָאִשָּׁה נִקְנֵית בִּשְׁלֹשָׁה דְּרָכִים. אוֹ בְּכֶסֶף אוֹ בִּשְׁטָר אוֹ בִּבְיאָה.

עַד כְּדוֹן בְּיִשְׂרָאֵל. בַּגּוֹיִם. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי אֶלְעָזָר. כְּתִיב הִנְּךָ מֵת עַל הָאִשָּׁה אֲשֶׁר לָקַחְתָּ וְהִיא בְעוּלַת בָּעַל. עַל הַבְּעוּלוֹת הֵן חַיָּבִין. וְאֵינָן חַיָּבִין עַל הָאֲרוּסוֹת. מִילְּתֵיהּ דְּרִבִּי אֶלְעָזָר אָמְרָה. וְהוּא שֶׁנִּתְכַּוְּונוּ לְקִנּוּתָהּ. מִילְּתֵיהּ דִּשְׁמוּאֵל אָמְרָה. אֲפִילוּ לֹא נִתְכַּוְּונוּ לְקִנּוּתָהּ. דָּמַר רִבִּי יוֹנָה בְשֵׁם שְׁמוּאֵל. זוֹנָה עוֹמֶדֶת בַּחֲלוֹן. בָּאוּ עָלֶיהָ שְׁנַיִם. הָרִאשׁוֹן אֵינוֹ נֶהֱרָג וְהַשֵּׁינִי נֶהֱרָג עַל יָדָיו. וְכִי נִתְכַּוְּונוּ הָרִאשׁוֹן לְקִנּוּתָהּ.

אִישׁ. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר אִישׁ אִישׁ. אֶלָּא לְהָבִיא אֶת הַגּוֹיִם שֶׁבָּאוּ עַל הָעֲרָיוֹת הָאוּמּוֹת שֶׁיְּדוֹנוּ כְּדִינֵי הָאוּמּוֹת. וְאִם בָּאוּ עַל עֲרָיוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁיְּדוֹנוּ אוֹתָם כְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. מִכּוֹלָם אֵין לָךְ אֶלָּא אֲרוּסַת יִשְׂרָאֵל בִּלְבַד. שֶׁאִם בָּא עַל אֲרוּסַת יִשְׂרָאֵל חַיָּב. עַל אֲרוּסַת גּוֹיִם פָּטוּר. אִם בָּא עַל אֲרוּסַת יִשְׂרָאֵל חַיָּבִין. בְּמַה הוּא מִתְחַיֵּב. בְּדִינֵיהֶן בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל. אֵין תֵּימַר. בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל. בִּשְׁנֵי עֵדִים וּבְעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה דַיָּנִים זוֹ בְּהַתְרָיָה וּבְסִקִילָה. וְאֵין תֵּימַר. בְּדִינֵיהֶן. בְּעֵד אֶחָד וּבְדַיָּן אֶחָד וְשֶׁלֹּא בְהַתְרָיָה וּבְסַיָּף.

רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי מוֹסִיף בְּחוֹנְקוֹ. מִפְּנֵי עַצְמוֹ. מַה טַּעַם. כִּי דָם בָּאָדָם.

אֵין תֵּימַר בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל. וְנִתְגַּיֵּיר חַיָּיב. אֵין תֵּימַר בְּדִינֵיהֶם. נִתְגַּיֵּיר פָּטוּר. דְּאָמַר רִבִּי חֲנִינָה. בֶּן נֹחַ שֶׁקִּילֵל אֶת הַשֵּׁם נִתְגַּיֵּיר פָּטוּר. מִפְּנֵי שֶׁנִּשְׁתַּנָּה דִינוֹ. רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. מְנַיִין שֶׁבְּנֵי נֹחַ מוּזְהָרִין עַל עֲרָיוֹת כְּיִשְׂרָאֵל. תַּלְמוּד לוֹמַר וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ. וְלֹא בְאֶשֶׁת חֲבֵירוֹ. וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ. וְלֹא בְזָכוֹר וְלֹא בִבְהֵמָה. רִבִּי שְׁמוּאֵל רִבִּי אַבָּהוּ רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. בֶּן נֹחַ שֶׁבָּא עַל אִשְׁתּוֹ שֶׁלֹּא כְדַרְכָּהּ נֶהֱרָג. מַה טַּעַם. וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד. מִמָּקוֹם שֶׁשְּׁנֵיהֶן עוֹשִׂין בָּשָׂר אֶחָד.

רִבִּי יוֹסֵי בָּעָא. הָעֲרָיָה בְּזָכוֹר מַהוּ. הָעֲרָיָה בַּבְּהֵמָה מָה הִיא. וְכָל הָעֲרָיוֹת לֹא מִן הַנִּידָּה לָמְדוּ. זָכוֹר מִינָהּ. בְּהֵמָה מִינָהּ. עַד כְּדוֹן בְּיִשְׂרָאֵל. בַּגּוֹיִם. אָמַר רִבִּי מָנָא. לֹא מִינָהּ. וְדָבָק בְּאִשְׁתּוֹ. וְלֹא בְּאֵשֶׁת חֲבֵירוֹ כָּל שֶׁהוּא. וְדִכְוָותָהּ לֹא בְּזָכוֹר וְלֹא בִּבְהֵמָה אֲפִילוּ כָּל שֶׁהוּא.

חֲרֵי לָמַדְנוּ. גּוֹיִם אֵין לָהֶן קִידּוּשִׁין. מָהוּ שֶׁיְּהֵא לָהֶם גֵּירוּשִׁין. רִבִּי יוּדָה בֶּן פָּזִי וְרִבִּי חָנִין בְּשֵׁם רִבִּי חוּנָה רוֹבָה דְצִיפּוֹרִין. אוֹ שֶׁאֵין לָהֶן גֵּירוּשִׁין אוֹ שֶׁשְּׁנֵיהֶן מְגָרְשִׁין זֶה אֶת זֶה. רִבִּי יוֹחָנָן דְּצִפּוֹרִין רִבִּי אָחָא רִבִּי חִינְנָא בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. כִּי שָׁנָא שַׁלַּח אָמַר יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. בְּיִשְׂרָאֵל נָתַתִּי גֵּירוּשִׁין. לֹא נָתַתִּי גֵּירוּשִׁין בְּאוּמּוֹת הָעוֹלָם. רִבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רִבִּי פִּינְחָס. כָּל הַפָּרָשָׁה כְּתִיב יי צְבָאוֹת. וְכָאן כְּתִיב אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. לְלַמֶּדְךָ שֶׁלֹּא יִיחֵד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שְׁמוֹ בְּגֵירוּשִׁין אֶלָּא בְּיִשְׂרָאֵל בִּלְבַד.

מִילְּתֵיהּ דְּרִבִּי חִיָּה רוֹבָה אָמְרָה. גּוֹיִם אֵין לָהֶן גֵּירוּשִׁין. דְּתַנֵּי רִבִּי חִיָּה כֵּן. גּוֹי שֶׁגֵּירַשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְהָלְכָה וְנִישֵּׂאת לְאַחֵר וְגֵירְשָׁהּ וְאַחַר כָּךְ נִתְגַּיְּירוּ שְׁנֵיהֶן. אֲנִי קוֹרֵא עָלֶיהָ לֹא יוּכַל בַּעְלָהּ הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁלְּחָהּ לָשׁוּב לְקַחְתָּהּ. וְתַנֵּי כֵן. מַעֲשֶׂה בָּא לִפְנֵי רִבִּי וְהִכְשִׁיר.

בִּשְׁטָר. הָדָא דְתֵימַר. בִּשְׁטָר שֶׁאֵינוֹ יָפֶה שָׁוֶה פְּרוּטָה. אֲבָל בִּשְׁטָר שֶׁהוּא יָפֶה שָׁוֶה פְּרוּטָה כְּכֶסֶף הוּא. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּה כֵּן. לֹא סוֹף דָּבָר בִּשְׁטָר שֶׁהוּא יָפֶה שָׁוֶה פְּרוּטָה. וַהֲלֹא מִתְקַדֶּשֶׁת הִיא הָאִשָּׁה בְּכָל דָּבָר שֶׁהוּא יָפֶה שָׁוֶה פְּרוּטָה. אֶלָּא אֲפִילוּ כְּתָבוֹ עַל הַחֶרֶס אוֹ עַל נְיָיר וּנְתָנוֹ לָהּ חֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת.

כְּתָבוֹ עַל דָּבָר שֶׁהוּא אִיסּוּר הֲנָאָה. תַּנֵּי רִבִּי חָנִין. מַעֲשֶׂה בָּא לִפְנֵי רִבִּי וְאָמַר. חֲרֵי זוֹ מְגוֹרֶשֶׁת. רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר. אֵינָהּ מְגוֹרֶשֶׁת. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. הֲווָיִין רַבָּנִין פְּלִיגִין. מָן דְּאָמַר. אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. אֵינָהּ מְגוֹרֶשֶׁת. וּמָן דָּמַר. מְקוּדֶּשֶׁת. מְגוֹרֶשֶׁת. חֲבֵרַיָּיא אָמְרִין לַחוֹמָרִין. רִבִּי יוֹסֵי בָּעָא. מָהוּ לַחוֹמָרִין. אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת מְגוֹרֶשֶׁת הַיְינוּ לַחוֹמָרִין. אֵילּוּ אֵינָהּ מְגוֹרֶשֶׁת מְקוּדֶּשֶׁת הַיְינוּ לַחוֹמָרִין. מָהוּ כְדוֹן. רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין בְּשֵׁם רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. מָאן דְּאָמַר. מְגוֹרֶשֶׁת. אִיסּוּר הֲנָיָיה מִדִּבְרֵיהֶם. וּמָן דָּמַר. אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. אִיסּוּר הֲנָיָיה מִדִּבְרֵיהֶן מְקוּדֶּשֶׁת. אֵין תֵּימַר כֵּן לֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רַב. דְּרַב אָמַר. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. הַמְקַדֵּשׁ בְּחֶמֶץ מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעֲלָן לֹא עָשָׂה וְלֹא כְלוּם. וְחֶמֶץ מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעֲלָן טָב הוּא כְלוּם. תַּמָּן בְּגוּפוֹ קִידֵּשׁ. בְּרַם הָכָא בִּתְנַיִים שֶׁבּוֹ קִידֵּשׁ. מֵעַתָּה אֲפִילּוּ בְּאִיסּוּר הֲנָיָיה דִּבַּר תּוֹרָה תְּהֵא מְקוּדֶּשֶׁת. מַה בֵּינָהּ לִשְׁטָר שֶׁאֵינוֹ יָפֶה שָׁוֶה פְּרוּטָה. תַּמָּן אֵינוֹ רָאוּי לְהַשְׁלִים עָלָיו. בְּרַם הָכָא רָאוּי הוּא לְהַשְׁלִים עָלָיו.

תַּמָּן תַּנִּינָן. שְׁבוּעַת הַדַּיָּנִין. הַמַּעֲנָה שְׁתֵּי כֶסֶף וְהַהוֹדָיָיה שָׁוֶה פְּרוּטָה. הַמַּעֲנָה. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. מָעָה. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. שְׁתֵּי מָעִין. מִחְלָפָה שִׁיטַּתְהוֹן דְּבֵית שַׁמַּי. תַּמָּן אִינּוּן אָמְרִין. כֶּסֶף דִּינָר. וָכָא אִינּוּן אָמְרִין. כֶּסֶף מָעָה. מִחְלָפָה שִׁיטַּתְהוֹן דְּבֵית הִלֵּל. תַּמָּן אִינּוּן אָמְרִין. כֶּסֶף פְּרוּטָה. וָכָא אִינּוּן אָמְרִין. כֶּסֶף שְׁתֵּי מָעִין. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. בֵּית שַׁמַּי לְמֵידִין מִתְּחִילַּת מִכְירָתָהּ שֶׁלָּעִבְרִיָּה. מַה תְּחִילַּת מִכְירָתָהּ בְּדִינָר אַף קִידּוּשֶׁיהָ בְּדִינָר. בֵּית הִלֵּל לְמֵידִין מִסּוֹף גֵּירוּעֶיהָ. מַה סוֹף גֵּירוּעֶיהָ בִּפְרוּטָה אַף קִידּוּשֶׁיהָ בִּפְרוּטָה. מַה טַּעֲמוֹן דְּבֵית שַׁמַּי. שֶׁנֶּאֱמַר וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף. וְכִי אֵין אָנוּ יוֹדְעִים שֶׁאֵין כָּסֶף. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר אֵין כָּסֶף. מִיכָּן שֶׁנִּמְכְּרָה בְּכֶסֶף יוֹתֵר מִכָּסֶף. וְכַמָּה יוֹתֵר מִכָּסֶף. דִּינָר. אוֹ כֶסֶף פְּרוּטָה. יוֹתֵר מִכֶּסֶף שְׁתֵּי פְרוּטוֹת. סוֹף מַטְבֵּעַ כֶּסֶף כֶּסֶף. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר אֵין כֶּסֶף. מִיכָּן שֶׁנִּמְכְּרָה בְּכֶסֶף יוֹתֵר מִכָּסֶף. וְכַמָּה יוֹתֵר מִכָּסֶף. דִּינָר. אוֹ כֶסֶף פְּרוּטָה. יוֹתֵר מִכֶּסֶף שְׁתֵּי פְרוּטוֹת. סוֹף מַטְבֵּעַ כֶּסֶף מָעָה. וּתְהֵא מָעָה. רִבִּי בוּן בְּשֵׁם רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. שֶׁאִם בִּיקְּשָׁה לִיגָּרֵע. מְגָרַעַת בְּמָעָה בְּכָל שָׁנָה וְיוֹצֵא. וְתִגָּרֵע בִּפְרוּטָה. אָמַר רִבִּי בוּן. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁאִם בִּקְּשָׁה לִיגָּרֵע מִתְּחִילַּת הַשָּׁנָה הַשִּׁשִּׁית תְּחִילַּת גֵּירוּעֶיהָ בִּפְרוּטָה וְסוֹף גֵּירוּעֶיהָ בְּמָעָה. אֶלָּא תְּחִילַּת גֵּירוּעֶיהָ בְּמָעָה וְסוֹף גֵּירוּעֶיהָ בִּפְרוּטָה. אִילּוּ לֹא נִשְׁתַּיֵּיר שָׁם אֶלָּא שָׁוֶה פְּרוּטָה שֶׁמָּא אֵינָהּ מַגַּרַעְתָּהּ וְיוֹצְאָה. כְּשֵׁם שֶׁסּוֹף גֵּירוּעֶיהָ בִּפְרוּטָה אַף קִידּוּשֶׁיהָ בִּפְרוּטָה. מַה טַּעֲמוֹן דְּבֵית הִלֵּל. מִמַּה שֶּׁסּוֹף גֵּירוּעֶיהָ בִּפְרוּטָה אַתְּ יוֹדֵעַ שֶׁקִּידּוּשֶׁיהָ בִּפְרוּטָה.

מִחְלָפָה שִׁיטַּתְהוֹן דְּבֵית הִלֵּל. כְּתִיב. כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ כֶּסֶף אוֹ כֵלִים לִשְׁמוֹר. אִם לְלַמֵּד שֶׁאֵין בֵּית דִּין נִזְקָקִין לְפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה. כְּבָר כְּתִיב לְאַשָּׁמָה בָּהּ. פָּרַט לְפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר אֵין כֶּסֶף. מִיכָּן שֶׁיֵּשׁ כָּאן יוֹתֵר מִכֶּסֶף. וְכַמָּה הוּא יוֹתֵר מִכֶּסֶף. שְׁתֵּי מָעִין. אוֹ כֶסֶף פְּרוּטָה. יוֹתֵר מִכֶּסֶף שְׁתֵּי פְרוּטוֹת. סוֹף מַטְבֵּעַ כֶּסֶף מָעָה. וּתְהֵא מָעָה. אוֹ כֵלִים. מַה כֵלִים שְׁנַיִם. אַף כֶּסֶף שְׁנַיִם. מַה מְקַיְּימִין בֵּית שַׁמַּי אוֹ כֵלִים. כְּהָדָא דְתַנֵּי. רִבִּי נָתָן אוֹמֵר. אוֹ כֵלִים. לְרַבּוֹת כֵּלִים הָרְבָּה. שְׁמוּאֵל אָמַר. טָעֲנוּ שְׁנֵי מְחָטִים וְהוֹדָה לוֹ עַל אַחַת מֵהֶן. חַיָּיב. אָמַר רִבִּי חִינְנָא. וְהוּא שֶׁיִּהוּ יָפוֹת כִּשְׁתֵּי פְרוּטוֹת. כְּדֵי שֶׁתְּהֵא הֲנָאָה שָׁוֶה פְּרוּטָה וְהַהוֹדָיָיה שָׁוֶה פְּרוּטָה. וְאַתְיָיא כְּבֵית שַׁמַּי דְּלָא יַלְפֵי כֶּסֶף מִכֵּלִים. בְּרַם כְּבֵית הִלֵּל דְּאִינּוּן יָלְפִין כֶּסֶף מִכֵּלִים. מַה כֵלִים שְׁנַיִם אַף כֶּסֶף שְׁנַיִם. וְדִכְוָותָהּ. מַה כֶּסֶף שְׁתֵּי מָעִים. אַף כֵּלִים שְׁתֵּי מָעִים.

אַף עַל פִּי שֶׁנֶּחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּי וּבֵית הִלֵּל בְּצָרוֹת וּבָאֲחִיוֹת וּבְגֵט יָשָׁן וּבִסְפֵק אֵשֶׁת אִישׁ וּבִמְקַדֵּשׁ בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה וְהַמְגָרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְלָנָה עִמּוֹ בְּפוּנְדָּקִי וְהָאִשָּׁה מִתְקַדֶּשֶׁת בְּדִינָר וּבְשָׁוֶה דִּינָר. לֹא נִמְנְעוּ בֵּית שַׁמַּי לִישָּׂא נָשִׁים מִבֵּית הִלֵּל וְלֹא בֵּית הִלֵּל מִבֵּית שַׁמַּי אֶלָּא נוֹהֲגִין בָּאֳמֶת וּבְשָׁלוֹם. שֶׁנֶּאֱמַר וְהָאֱמֶת וְהַשָּׁלוֹם אֶהֱבוּ. מַמְזֵירוּת בְּנָתַיִם וְאַתְּ אָמַר הָכֵין. הֵיךְ עֲבִידָא. קִידֵּשׁ הָרִאשׁוֹן בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה וְהַשֵּׁינִי בְּדִינָר. עַל דַּעְתְּהוֹן דְּבֵית שַׁמַּי מְקוּדֶּשֶׁת לַשֵּׁינִי וְהַוולָד מַמְזֵר מִן הָרִאשׁוֹן. עַל דַּעְתְּהוֹן דְּבֵית הִלֵּל מְקוּדֶּשֶׁת לָרִאשׁוֹן וְהַוולָד מַמְזֵר מִן הַשֵּׁינִי. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מוֹדִים בֵּית שַׁמַּי לְבֵית הִלֵּל לְחוֹמָרִין. מֵעַתָּה בֵּית שַׁמַּי יִשְׂאוּ נָשִׁים מִבֵּית הִלֵּל דְּאִינּוּן מוֹדֵיי לוֹן. וּבֵית הִלֵּל לֹא יִשְׂאוּ נָשִׁים מִבֵּית שַׁמַּי דִּילִית אִינּוּן מוֹדֵיי לוֹן. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. אֵילּוּ וְאֵילּוּ כַּהֲלָכָה הָיוּ עוֹשִׂין. בְּדָא תַנִּינָן. שָׁלְחוּ בֵּית שַׁמַּי וּפְתָחוּהָ. שֶׁבֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. עַד שֶׁיִּפְתְּחוּת רוּבָּהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. עַד שֶׁלֹּא בָא מַעֲשֶׂה

אֵצֶל בֵּית הִלֵּל הָיוּ בֵּית שַׁמַּי נוֹגְעִין בּוֹ. מִשֶּׁבָּא מַעֲשֶׂה אֵצֶל בֵּית הִלֵּל לֹא הָיוּ בֵּית שַׁמַּי נוֹגְעִין בּוֹ. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי. וְיֵאוּת. מַה תַּנִּינָן. טִימְאוּ טָהֳרוֹת לְמַפְרֵעַ. לֹא מִיכָּן וְלָבֹא. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן אָמַר. אִיתְפַּלְגוֹן רַב וּשְׁמוּאֵל. חַד אָמַר. אֵילּוּ וְאֵילּוּ כַּהֲלָכָה הָיוּ עוֹשִׂין. וְחָרָנָה אָמַר. אֵילּוּ כְהִילְכָתָן וְאֵילּוּ כְהִילְכָתָן. מַמְזֵירוּת בְּנִתַּיִם וְאַתְּ אָמַר אָכֵן. הַמָּקוֹם מְשַׁמֵּר וְלֹא אִירָע מַעֲשֶׂה מֵעוֹלָם.

כְּהָדָא דְתַנִּי. כָּל הָרוֹצֶה לְהַחֲמִיר עַל עַצְמוֹ וְלִנְהוֹג כְּחוּמְרֵי בֵּית שַׁמַּי וּכְחוּמְרֵי בֵּית הִלֵּל עַל זֶה נֶאֱמַר וְהַכְּסִיל בַּחוֹשֶׁךְ הוֹלֵךְ. כְּקוּלֵי אֵילּוּ וּכְקוּלֵי אֵילּוּ נִקְרָא רָשָׁע. אֶלָּא אוֹ כְדִבְרֵי בֵּית שַׁמַּי כְּקוּלֵיהֶם וּכְחוּמְרֵיהֶן. אוֹ כְדִבְרֵי בֵּית הִלֵּל כְּקוּלֵיהֶן וּכְחוּמְרֵיהֶן. הָדָא דְתֵימַר עַד שֶׁלֹּא יָצְאת בַּת קוֹל. מִשֶּׁיָּצְאת בַּת קוֹל לְעוֹלָם הֲלָכָה כְדִבְרֵי בֵּית הִלֵּל. וְכָל הָעוֹבֵר עַל דִּבְרֵי בֵּית הִלֵּל חַיָּיב מִיתָה. תַּנֵּי יָצְתָה בַּת קוֹל וְאָמְרָה. אֵילּוּ וְאֵילּוּ דִבְרֵי אֱלֹהִים חַי. אֲבָל הֲלָכָה כְדִבְרֵי בֵּית הִלֵּל. אִיכָּן יָצְאת בַּת קוֹל. רִבִּי בֵּיבִי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בְּיִבְנֶה יָצְאת בַּת קוֹל.

וְכַמָּה הִיא פְרוּטָה. אֶחָד מִשְּׁמוֹנָה בְּאִסָּר הָאִיטַלְקִי. תַּנֵּי. הָאִיסָּר אֶחָד מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּדֵינָר כֶּסֶף. דֵּינָר כֶּסֶף אֶחָד מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לְדֵינָר זָהָב. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. סִילְעָא אַרְבָּעָה דֵינָרִין. שֵׁשׁ מָעָה כֶּסֶף דֵּינָר. שְׁנֵי פּוּנְדְיוֹנִין מָעָה. מָעָה שְׁנֵי אִיסָּרִין. פּוּנְדְיוֹן שְׁנֵי מִסּוּמְיסִין. אִיסָּר שְׁנֵי קֶרְדִּיוֹנְטֵס. מִסּוּמְס שְׁנֵי פְרוּטוֹת. קֶרְדִּיוֹנְטֵס סָלְקִין אֶחָד מִשְּׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם לְמַעֲלָה.

אָמַר רִבִּי זְעִירָא. בִּימֵי רִבִּי סִימַאי וְרַבּוֹתֵינוּ עָשׂוּ אוֹתָם אֶחָד מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לְמַעֲלָה. וְתַנֵּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. שְׁלֹשָׁה דוֹדְסִים מָעָה. שְׁנֵי בֵיצִים דְּרוֹסָה. שְׁנֵי שֵׁמִין נותנין. שְׁנֵי פְרוּטוֹת שֵׁמִין. סָלְקוֹן אֶחָד מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לְמָעָה.

רִבִּי חֲנִינָה וְרִבִּי מָנָא. רִבִּי חֲנִינָה אוֹמֵר. נְחֵשָׁא בְאַתְרֵיהּ קַיָּים. כַּסְפָּא זְלִיל. כַּסְפָּא יְקִיר. רִבִּי מָנָא אָמַר. כַּסְפָּא בְאַתְרֵיהּ קַיָּים. נְחֵשָׁא יְקִיר נְחֵשָׁא זְלִיל. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי חֲנִינָה לְעוֹלָם שֵׁשׁ נָשִׁים מִתְקַדְּשׁוֹת בְּאִיסָּר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי מָנָא פְּעָמִים שֵׁשׁ פְּעָמִים שְׁמוֹנָה.

חִילְפֵי אָמַר. אַייתִיבוּנִי עַל גִּיף נַהֲרָא. דְּלָא אֲפִיקִית מַתְנִיתָא דְּרִבִּי חִיָּיה רָבָּא מִמַּתְנִיתִין זָרְקוּנִי לְנַהֲרָא. אָמְרִין לֵיהּ. וְהָא תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. סִילְעָא אַרְבַּע דֵּינָרִין. אָמַר לוֹן. אוּף אֲנָן תַּנִּינָתָהּ. כַּמָּה תְּהֵא הַסֶּלַע חֲסֵירָה וְלֹא יְהֵא בָהּ הוֹנָיָיה. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. אַרְבַּע אִיסָּרוֹת מֵאִיסָּר לְדֵינָר. אָמְרִין לֵיהּ. וְהָתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. שֵׁשׁ מָעָה כֶּסֶף דֵּינָר. אָמַר לֵיהּ. אוּף אֲנָא תַּנֵּינָתָא. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אַרְבַּע כֶּסֶף מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע כֶּסֶף לְסֶלַע שְׁתוּת לַמִּקַּח. אָמְרִין לֵיהּ. וְהָתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. שְׁנֵי פּוּנְדְיוֹנִין מָעָה. אָמַר לוֹן. אוּף אֲנָן תַּנִּינָתָהּ. נוֹתֵן סֶלַע וּפוּנְדְיוֹן לַשָּׁנָה. אָמְרִין לֵיהּ. וְהָתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. שְׁנֵי אִיסָּרִין פּוּנְדְיוֹן. אָמַר לוֹן. אוּף אֲנָן תַּנִּינָתָהּ. הַמְּנִיחַ אִיסָּר וְאָכַל עָלָיו חֻצְיוֹ וְהָלַךְ לוֹ לְמָקוֹם אַחֵר וַהֲרֵי הוּא יוֹצֵא בְּפוּנְדְיוֹן. מוֹסִיף עָלָיו עוֹד אִיסָּר. אָמְרִין לֵיהּ. וְהָתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. שְׁנֵי מְסּוּמְיסִין אִיסָּר. שְׁנֵי קֶרְדִּינְטֵס מְסוּמְס. שְׁנֵי פְרוּטוֹת קֶרְדִּינְטֵס. אָמַר לוֹן. אוּף אֲנָן תַּנִּינָתָא. וְכַמָּה הִיא פְרוּטָה אֶחָד מִשְּׁמוֹנָה בְּאִיסָּר הָאִיטַלְקִי.

וְקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בְּגֵט. דִּכְתִיב וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתוּת וגו׳. וּבְמִיתַּת הַבַּעַל. דִּכְתִיב אוֹ כִי יָמוּת הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן. עַד כְּדוֹן מִיתָתוֹ שֶׁלְּאַחֲרוֹן. מִיתָתוֹ שֶׁלָּרִאשׁוֹן. מָה אִם הָאַחֲרוֹן שֶׁאֵין הֶתֵּירוֹ הֵיתֵר מְרוּבֶּה אַתְּ אוֹמֵר. מִיתָה מַתֶּרֶת. רִאשׁוֹן שֶׁהֶתֵּירוֹ הֵיתֵר מְרוּבֶּה אֵינוֹ דִין שֶׁתְּהֵא מִיתָה מַתֶּרֶת. אָמַר רִבִּי חוּנָה. קְרָיֶיה אָמַר שֶׁהַמִּיתָה מַתֶּרֶת. דִּכְתִיב כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּיו וּמֵת אַחַד מֵהֶם וּבֵן אֵין לוֹ. הָא אִם יֵשׁ לוֹ בֵּן מִיתָה מַתֶּרֶת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. אִם אוֹמֵר אַתְּ שֶׁאֵין מִיתָה מַתֶּרֶת מִנָּן אֲנָן מַשְׁכְּחִין אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בַּר מַרְיָיה. תִּיפְתָּר בִּיבָמָה.

יְבָמָה יָבֹא עָלֶיהָ. זוֹ בִיאָה. וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה. זוֹ הַמַּאֲמָר. יָכוֹל כְּשֵׁם שֶׁהַבִּיאָה גּוֹמֶרֶת בָּהּ כָּךְ יְהֵא הַמַּאֲמָר גּוֹמֵר בָּהּ. תַּלְמוּד לוֹמַר וְיִבְּמָהּ. עִירָה כָּל הַפָּרָשָׁה כּוּלָּהּ לְיִיבּוּם. הַבִּיאָה גּוֹמֶרֶת בָּהּ וְאֵין הַמַּאֲמָר גּוֹמֵר בָּהּ. אִם כֵּן מַה מוֹעִיל בָּהּ מַאֲמָר. לְאוֹסְרָהּ עַל הָאַחִין.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. הַמַּאֲמָר אוֹ קוֹנֶה אוֹ לֹא קוֹנֶה. מַאי טַעֲמָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. יְבָמָה יָבֹא עָלֶיהָ. זֶה הַבִּיאָה. וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה. זֶה הַמַּאֲמָר. כְּשֵׁם שֶׁהַבִּיאָה גּוֹמֶרֶת בָּהּ כָּךְ יְהֵא הַמַּאֲמָר גּוֹמֵר בָּהּ. אוֹ יְבָמָה יָבוֹא עָלֶיהָ וַהֲרֵי הִיא לְקוּחָה לוֹ. וְהַמַּאֲמָר לֹא הוֹעִיל בָּהּ כְּלוּם.

רִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ אָמַר. הַמַּאֲמָר קוֹנֶה קִנְיָין גָּמוּר בִּיבָמָה. מַה טַּעֲמָא דְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ. וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה. הֲרֵי הוּא בְּקִידּוּשֵׁי אִשָּׁה. מַה קִּידּוּשֵׁי אִשָּׁה קוֹנִין קִנְיָין גָּמוּר בִּיבָמָה. אַף הַמַּאֲמָר קוֹנֶה קִנְיָין גָּמוּר בִּיבָמָה. אִי זְהוּ מַאֲמָר בִּיבָמָה. הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי בְּכֶסֶף וּבְשָׁוֶה כֶּסֶף.

רִבִּי יִצְחָק שָׁאַל. וְלָמָּה לִי נָן אָמְרִין. בֵּין בַּחֲלִיצָתָהּ בֵּין בַּחֲלִיצַת חֲבֵירָתָהּ. חֲזַר וְאָמַר. מַה תַּנִּינָן. בַּחֲלִיצָתָהּ. לֹא חֲלִיצָתָהּ. וְהָכָא בֵּין בַּחֲלִיצָתָהּ בֵּין בַּחֲלִיצַת חֲבֵירָתָהּ. וְהָא תַּנִּינָן. בְּבִיאָה. אִית לָךְ מֵימַר. בֵּין בְּבִיאָתָהּ בֵּין בְּבִיאַת חֲבֵירָתָהּ. מַתְנִיתָא בִּיבָמָה אַחַת. מַה צְרִיכָה לֵיהּ בִּשְׁתֵּי יְבָמוֹת.

רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בְּעָא. שִׁפְחָה חֲרוּפָה בַּמֶּה הִיא קוֹנָה אֶת עַצְמָהּ לְפוֹטְרָהּ מִן הַמַּלְקוּת וְלָבֹא עָלֶיהָ מִן הָאָשָׁם. פְּשִׁיטָא שֶׁאֵינָהּ יוֹצְאָה בְּגֵט. דְּאָמַר רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מִי שֶׁחֶצְיוֹ עֶבֶד וְחֶצְיוֹ בֶּן חוֹרִין. קִידֵּשׁ אִשָּׁה אֵין חוֹשְׁשִׁין לְקִידּוּשָׁיו. וְדִכְוָותָהּ גֵּירַשׁ אִשָּׁה אֵין חוֹשְׁשִׁין לְגֵירוּשָׁיו. פְּשִׁיטָא שֶׁהִיא יוֹצְאָה בְּגֵט מִיהָא (דְּאָמַר רִבִּי חִיָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מִי שֶׁחֶצְיוֹ עֶבֶד וְחֶצְיוֹ בֶּן חוֹרִין וְקִידֵּשׁ אִשָּׁה אֵין חוֹשְׁשִׁין לְקִידּוּשָׁיו. וְדִכְוָותָהּ גֵּירַשׁ אֵין חוֹשְׁשִׁין לְגֵירוּשָׁיו. פְּשִׁיטָא שֶׁהִיא יוֹצְאָה בְּגֵט מִיהָא) דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. תִּירְגֵּם עֲקִילַס הַגֵּר לְפָנַי רִבִּי עֲקִיבָה. וְהִיא שִׁפְחָה נֶחֱרֶפֶת לְאִישׁ. בִּכְתוּשָׁה לְפָנַי אִישׁ. כְּמַה דְתֵימַר בְּתוֹךְ הָרִיפוֹת בָּעֲלִי.

מָהוּ שֶׁתְּקֻנָּה עַצְמָהּ בְּמִיתַת רַבָּהּ וּבְהַשְׁלִים שֵׁשׁ. מַה צְּרִיכָה לֵיהּ. כִּרְבִּי עֲקִיבָה. דִּרְבִּי עֲקִיבָה אָמַר. בְּשֶׁחֲצָיֶיהָ שִׁפְחָה וְחֲצָיֶיהָ בַּת חוֹרִין בְּמָאוֹרֶסֶת לְבֶן חוֹרִין הַכָּתוּב מְדַבֵּר. בְּרַם כִּרְבִּי יִשְׁמָעֵאל צְרִיכָה לֵיהּ. דִּרְבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמַר. שִׁפְחָה כְּנַעֲנִית הַנִּשּׂוֹאָה לְעֶבֶד עִבְרִי הַכָּתוּב מְדַבֵּר. אִם נִישּׂוֹאֵי תוֹרָה הֵן אִם אֲדוֹנָיו יִתֵּן לוֹ אִשָּׁה. לֹא צוֹרְכָה דִּלֹּא. מָהוּ שֶׁתְּקֻנָּה עַצְמָהּ בְּמִיתַת רַבָּהּ וּבְהַשְׁלִים שֵׁשׁ. וּכְמָאן דְּאָמַר. אֵין עֶבֶד עִבְרִי עוֹבֵד אֶת הַיּוֹרֵשׁ.

ב משנה: עֶבֶד עִבְרִי נִקְנֶה בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר וְקוֹנֶה אֶת עַצְמוֹ בַּשָּׁנִים וּבַיּוֹבֵל וּבִגְרִעוֹן כֶּסֶף. יְתֵירָה עָלָיו אָמָה הָעִבְרִיָּה שֶׁקּוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בַּסְּימָנִים. הַנִּרְצָע נִקְנֶה בָּרְצִיעָה וְקוֹנֶה אֶת עַצְמוֹ בַּיּוֹבֵל וּבְמִיתַת הָאָדוֹן.

הלכה: עֶבֶד עִבְרִי נִקְנֶה בְּכֶסֶף כול׳. כְּתִיב כִּי יִמָּכֵר לְךָ אָחִיךָ הָעִבְרִי אוֹ הָעִבְרִיָּה. הִקִּישׁ עִבְרִי לָעִבְרִיָּה. מָה עִבְרִיָּה נִקְנֵית בַּכֶּסֶף וּבִשְׁטָר. אַף עִבְרִי נִקְנֶה בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר. נִיחָא בַּכֶּסֶף. דִּכְתִיב וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף. בִּשְׁטָר מְנָלָן. עִבְרִיָּה לְמִידָּה מִבַּת חוֹרִין. וְעִבְרִי לְמִידָּה מֵעִבְרִיָּה. נִמְצָא לֶמֶד מִלֶּמֶד. עַד כְּדוֹן כִּרְבִּי עֲקִיבָה. דְּאִית לֵיהּ לֶמֶד מִן הַלֶּמֶד. כִּרְבִּי יִשְׁמָעֵאל. דְּלֵית לֵיהּ לֶמֶד מִן הַלֶּמֶד. אַשְׁכַּח תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל לְהָא מִילְּה וְחַפְשָׁה מִלָּה חָפְשִׁי מֵחוּפְשָׁה. בְּכָל אָתָר לֵית לֵיהּ לְרִבִּי יִשְׁמָעֵאל לֶמֶד מִן הַלֶּמֶד וְהָכָא אִית לֵיהּ רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. תַּנֵּי לָהּ בְּשֵׁם חֲכָמִים. מְנָן תֵּיתֵי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. שִׁילּוּחַ שִׁילּוּחַ. מַה שִׁילּוּחַ שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן בִּשְׁטָר אַף כָּאן בִּשְׁטָר. וְלֹא דַמְיָא. תַּמָּן לְהַקְנוֹת לְעַצְמָהּ. בְּרַם הָכָא לְהַיְקָנוֹת לָאֲחֵרִים. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. מְכִירָה מְכִירָה. מַה מְכִירָה שֶׁנֶּאֱמְרָה לְהַלָּן בִּשְׁטָר אַף כָּאן בִּשְׁטָר. אִי מַה לְהַלָּן בַּחֲזָקָה אַף כָּאן בַּחֲזָקָה. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר אָדָא. הוּא עִבְרִי הוּא עִבְרִיָּה.

בַּכֶּסֶף. וְהָיָה כֶּסֶף מִמְכָּרוֹ. בַּכֶּסֶף הוּא נִגְאָל וְאֵינוֹ נִגְאָל לֹא בַּתְּבוּאָה וְלֹא בַכֵּלִים. בְּכָל אָתָר אַתְּ עָבַד שָׁוֶה כֶּסֶף כֶּסֶף. וְהָכָא לֵית אַתְּ עָבִיד שָׁוֶה כֶּסֶף כֶּסֶף. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי. שַׁנְיָיא הִיא. שֶׁשָּׁנָה עָלָיו הַכָּתוּב כֶּסֶף בכֶּסֶף. אוֹף רִבִּי חִייָה בַּר אָדָא יוֹדֶה שֶׁאִם בִּיקֵּשׁ לִגְרוֹעַ. שֶׁמְּגָרֵעַ וְיוֹצֵא אֲפִילּוּ בִתְבוּאָה וַאֲפִילּוּ בִכְלִים. אָמַר רִבִּי יוּדָן אָבוֹי דְּרִבִּי מַתַּנְיָה. הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁלֹּא עָשָׂאן דָּמִים. אֲבָל אִם עָשָׂאן דָּמִים כְּכֶסֶף הוּא.

בִּשְׁטָר. רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר. בִּשְׁטָר שֶׁלְּכֶסֶף. הָא בִשְׁטָר שֶׁל מַתָּנָה לֹא. שְׁמָא יַחֲזוֹר בּוֹ הֶעָבֶד. מֵעַתָּה אֲפִילּוּ בִּשְׁטָר שֶׁלְּכֶסֶף יָכוֹל הוּא לַחֲזוֹר בּוֹ. אָמַר לוֹ. שְׁמָא תָּבוֹא שְׁנַת רָעָבוֹן וְיַחֲזוֹר בּוֹ רַבּוֹ.

סָדֵר מְכִירָה כָּךְ הוּא. אֲנִי פְלוֹנִי מָכַרְתִּי בִתִּי לִפְלוֹנִי. סָדֵר קִידּוּשִׁין כָּךְ הוּא. אֲנִי פְלוֹנִי קִידַּשְׁתִּי בִתִּי לִפְלוֹנִי. רִבִּי חַגַּיי בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. הֶחֱלִיף וְאָמַר. אֲנִי פְלוֹנִי לָקַחְתִּי בִתּוֹ שֶׁלִּפְלוֹנִי. אֲנִי פְלוֹנִי קִידַּשְׁתִּי בִתּוֹ שֶׁלִּפְלוֹנִי. אָמַר לֵיהּ. וּמַה בְכָךְ. אֲבָל אִם הֶחֱלִיף לְשׁוֹן מְכִירָה בִּלְשׁוֹן קִידּוּשִׁין בִּלְשׁוֹן מְכִירָה לֹא עָשָׂה כְּלוּם.

כְּתִיב שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. כֵּיצַד עוֹבֵד. יָכוֹל יוֹצֵא בְסוֹף שֵׁשׁ. תַּלְמוּד לוֹמַר וּבַשְּׁבִיעִית יֵצֵא. יָכוֹל יֵצֵא בְסוֹף שֶׁבַע. תַּלְמוּד לוֹמַר שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. הָא כֵיצַד. עוֹבֵד כָּל שֵׁשׁ וְיוֹצֵא בִּתְחִילַּת שֶׁבַע. וּבַשְּׁבִיעִית יֵצֵא. שְׁבִיעִית שֶׁלַּמְכִירָה לֹא שְׁבִיעִית שֶׁלְּעוֹלָם. אַתָּה אוֹמֵר. שְׁבִיעִית שֶׁלַּמְכִירָה אוֹ אֵינָהּ אֶלָּא שְׁבִיעִית שֶׁלְּעוֹלָם. כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר. שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. הֲרֵי שֵׁשׁ שָׁנִים אֲמוּרוֹת. הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּים וּבַשְּׁבִיעִית יֵצֵא. שְׁבִיעִית שֶׁלַּמְכִירָה לֹא שְׁבִיעִית שֶׁלְּעוֹלָם. אִימָא חֲלִיף. אָמַר רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַב הוּנָא. וּבַשְּׁבִיעִית כָּתַב. אָמַר רִבִּי חוּנָה. אִם אוֹמֵר אַתְּ. שְׁבִיעִית שֶׁלְּ עוֹלָם. אִם כֵּן מָה הַיּוֹבֵל בָּא וּמוֹצִיא. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בַּר מַרְיָה. אַתְיָא כְּמָאן דְּאָמַר. אֵין הַיּוֹבֵל עוֹלֶה מִמִּינְיַן שְׁנֵי שָׁבוּעַ. בְּרַם כְּמָאן דְּאָמַר. הַיּוֹבֵל עוֹלֶה מִמִּינְיַן שְׁנֵי שָׁבוּעַ. פְּעָמִים שֶׁהוּא בָא בְּאֶמְצַע שְׁנֵי שָׁבוּעַ. רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין אָמְרִין. אֲפִילּוּ כְּמָאן דְּאָמַר. הַיּוֹבֵל עוֹלֶה מִמִּינְיַן שְׁנֵי שָׁבוּעַ יְכָלִין אֲנָן מַפְקִין לָהּ מִן הָכָא. שְׁבִיעִית מוֹצִיאָה אֶת הָעֲבָדִים וְיוֹבֵל אֶת הַנִּרְצָעִים.

מְנַיִין אֲפִילּוּ חֲלָה. תַּלְמוּד לוֹמַר וּבַשְּׁבִיעִית יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם. יָכוֹל אֲפִילּוּ בָרַח. תַּלְמוּד לוֹמַר שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. מָה רָאִיתָ לְרַבּוֹת אֶת זֶה וּלְהוֹצִיא אֶת זֶה. אַחַר שֶׁרִיבָּה הַכָּתוּב מִיעֵט. מַרְבֶּה אֲנִי אֶת זֶה שֶׁהוּא בִּרְשׁוּתוֹ וּמוֹצִיא אֶת זֶה שֶׁאֵינוֹ בִּרְשׁוּתוֹ. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה אָמַר. רַב הוֹשַׁעְיָה בְּעָא. נִיחָא חֲלָה וְאַחַר כָּךְ בָּרַח מִשְׁלֹם. בָּרַח וְאַחַר כָּךְ חָלָה. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר אָדָא. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הַמּוֹרֶדֶת עַל בַּעֲלָהּ כּוֹתְבִין לוֹ אִיגֶּרֶת מֶרֶד עַל כְּתוּבָּתָהּ. וְהָתַנֵּי רִבִּי חִיָּא. נִדָּה וְחוֹלָה וְאֲרוּסָה וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם כּוֹתְבִין לוֹ אִיגֶּרֶת מֶרֶד עַל כְּתוּבָּתָהּ. מָה אֲנָן קַיְימִין. אִם בְּשֶׁמָּרְדָה עָלָיו וְהִיא נִידָּה. הַתּוֹרָה הִמְרִידָתָהּ עָלָיו. אֶלָּא כֵן אֲנָן קַיְימִין בְּשֶׁמָּרְדָה עָלָיו עַד שֶׁלֹּא בָּאת נִידָּה וּבָאת לַנִּידָּה. הֲרֵי אֵינָהּ רְאוּיָה לְמָרוֹד וְאַתְּ אוֹמֵר. כּוֹתֵב. אַף הָכָא בָּרַח וְאַחַר כָּךְ חָלָה מַשְׁלֹם. דּוּ יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. אִילּוּ הֲוַיְתָה גַּבַּאי לֵיהּ. אִילּוּ הֲוַית גַּבַּאי לָא אַבַאשָׁתָא. אָמַר רִבִּי חִינְנָא. אֲפִילּוּ עַל קַדְמִיתָא אַתְיָא הִיא. חָלָה וְאַחַר כָּךְ בָּרַח מַשְׁלֹם. דּוּ יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. אִילּוּ הֲוַיְתָה גַּבַּאי אִינְשַׁמְתָּ בִּפְרִיעַ.

וְקוֹנֶה אֶת עַצְמוֹ בַּשָּׁנִים. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. נִמְכַּר בְּפָחוֹת מִשֵּׁשׁ וְאֵינוֹ נִמְכַּר יוֹתֵר עַל שֵׁשׁ. וְאִית תַּנֵּיי תַנֵּי. אֵינוֹ נִמְכַּר לֹא בְפָחוֹת מִשֵּׁשׁ וְלֹא יוֹתֵר (עַל) שֶׁבַע. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. טַעֲמֵיהּ דְּהָדֵין תַּנָּיָא פְּעָמִים שֶׁהוּא נִמְכַּר שִׁתִּים אוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים לִפְנֵי הַיּוֹבֵל וְהַיּוֹבֵל בָּא וּמוֹצִיא עַל כּוֹרְחוֹ.

וּבַיּוֹבֵל. דִּכְתִיב וּבַיּוֹבֵל יֵצֵא. וּבְגִרְעוֹן כֶּסֶף. דִּכְתִיב אִם עוֹד רַבּוֹת בַּשָּׁנִים. וְאִם מְעַט נִשְׁאַר בַּשָּׁנִים. וְכִי אֵין אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁאִם יֵשׁ רוֹב אֵין מִיעוּט. שֶׁאִם יֵשׁ מִיעוּט אֵין רוֹב. אָמַר רִבִּי הִילָא. פְּעָמִים שֶׁהַשָּׁנִים מְרוּבּוֹת עַל הַשָּׂכָר. וּפְעָמִים שֶׁהַשָּׁנִים מְעוּטוֹת מִן הַשָּׂכָר. מְנַיִין אַתָּה אוֹמֵר. נִמְכַּר מִמְּנָה מְנָה וְהִשְׁבִּיחַ וַחֲרֵי הוּא יָפָה מִמֵּאתַיִם מָאתַיִם. מְנַיִין שֶׁאֵינוֹ מְחַשֵּׁב עִמּוֹ אֶלָּא מִמְּנָה מְנָה. תַּלְמוּד לוֹמַר כְּפִי שָׁנָיו יָשִׁיב אֶת גְּאוּלָּתוֹ. לָמַדְנוּ בְּנִמְכַּר לְגוֹי כְּשֶׁהוּא נִגְאָל יָדוֹ

לָעֶלְיוֹנָה. מְנַיִן בְּנִמְכָּר לְיִשְׂרְאֵל כְּשֶׁהוּא נִגְאָל יָדוֹ לָעֶלְיוֹנָה. שָׁכִיר שָׁכִיר לִגְזֵירָה שָׁוָה. מַה שָּׁכִיר הָאָמוּר לְגוֹי כְּשֶׁהוּא נִגְאָל יָדוֹ לָעֶלְיוֹנָה. אַף שָׁכִיר הָאָמוּר לְיִשְׂרְאֵל כְּשֶׁהוּא נִגְאָל יָדוֹ לָעֶלְיוֹנָה. רִבִּי אוֹמֵר. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר. יִגְאָלֻנּוּ יִגְאָלֻנּוּ שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים. לְרַבּוֹת כָּל הַגְּאוּלּוֹת שֶׁיִּהוּ כְּסֵדֶר הַזֶּה.

וְאִם לֹא יִגָּאֵל בְּאֵלֶּה. רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר. בְּאֵלֶּה לְשִׁחְרוּר וּבְשֹׁאַר כָּל אָדָם לְשִׁיעְבּוּד. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. בְּאֵלֶּה לְשִׁיעְבּוּד וּבְשֹׁאַר כָּל אָדָם לְשִׁחְרוּר. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וּשְׁנֵיהֶן בְּמִקְרָא אֶחָד דּוֹרְשִׁין וְאִם לֹא יִגָּאֵל בְּאֵלֶּה. רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי דָּרִישׁ. וְאִם לֹא יִגָּאֵל בְּאֵלֶּה אֶלָּא בָּאֲחֵרִים מְשַׁעְבֵּד וְיוֹצֵא. רִבִּי עֲקִיבָה דָּרִישׁ. וְאִם לֹא יִגָּאֵל בְּאֵלֶּה אֶלָּא בְּיוֹצֵא מֵשָׁלִים וְיוֹצֵא. דִּבְרֵי חֲכָמִים. רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בֵּין זֶה וּבֵין זֶה לְשִׁחְרוּר. וְתַנֵּי כֵן. וְהִשִּׁיגָה יָדוֹ. יַד עַצְמוֹ. וּמָצָא כְּדֵי גְאוּלָּתוֹ. מָה הֲשָׂגַת יָד שֶׁלְּעַצְמוֹ אַף הֲשָׂגַת יְדֵי אֲחֵרִים לְעַצְמוֹ.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כְּדִבְרֵי מִי שֶׁהוּא אוֹמֵר לְשִׁיעְבּוּד מַשְׁלִם וְיוֹצֵא. וְהָתַנֵּי. אִם מִשֶּׁגְּאָלוֹ חֲרֵי כְנִמְכָּר לוֹ מְשַׁעְבֵּד וְיוֹצֵא. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי. לֵית כָּאן מְשַׁעְבֵּד וְיוֹצֵא אֶלָּא מַשְׁלִים וְיוֹצֵא. רָצוּ קְרוֹבָיו שֶׁלָּרִאשׁוֹן לִיגָּאֵל גּוֹאֲלִין לָהֶן. רָצוּ קְרוֹבָיו שֶׁלַּשֵּׁינִי לִיגָּאֵל אֵין גּוֹאֲלִים לָהֶם. רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אַתְיָיא כְּמַאן דְּאָמַר. בְּאֵלֶּה לְשִׁחְרוּר וּבְשֹׁאַר כָּל אָדָם לְשִׁיעְבּוּד.

שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא. הָכָא כְּתִיב וְחִשַּׁב וְהָכָא כְּתִיב וְחִשַּׁב. וְהָכָא אַתְּ מְחַשֵּׁב חֲדָשִׁים וְשָׁנִים וְיוֹצֵא. וְהָכָא לֵית אַתְּ מְחַשֵּׁב חֲדָשִׁים וְשָׁנִים וְיוֹצֵא. אָמַר לֵיהּ. שַׁנְיָא הִיא. שֶׁהִקְשִׁיתָהּ תּוֹרָה לְשָׁכִיר. מַה זֶּה מְחַשֵּׁב חֲדָשִׁים וְשָׁנִים וְיוֹצֵא אַף זֶה מְחַשֵּׁב חֲדָשִׁים וְשָׁנִים וְיוֹצֵא.

וְיָצְאָה חִנָּם. אֵילּוּ יְמֵי הַבָּגְרוּת. אֵין כֶּסֶף. אֵילּוּ הַסֵּימָנִין. וְיֹאמַר בְּאַחַת מֵהֶן הָיִיתִי אוֹמֵר. אִם בְּסֵימָנִים הִיא יוֹצְאָה לֹא כָל שֶׁכֵּן בִּימוֹת הַבָּגָר. אֵילּוּ כֵן הָיִיתִי אוֹמֵר. הֵן הֵן יְמוֹת הַבָּגָר. וְהַדִּין נוֹתֵן. הוֹאִיל וְהִיא יוֹצְאָה מֵרְשׁוּת הָאָב וְיוֹצְאָה מֵרְשׁוּת הָאָדוֹן. מַה מֵרְשׁוּת הָאָב אֵינָהּ יוֹצְאָה אֶלָּא בְּסֵימָנִין. אַף מֵרְשׁוּת הָאָדוֹן לֹא תֵצֵא אֶלָּא בְּסֵימָנִין. לְפוּם כֵּן צָרִךְ מֵימַר. וְיָצְאָה חִנָּם. אֵילּוּ יְמֵי הַבָּגָר. אֵין כֶּסֶף. אֵילּוּ הַסֵּימָנִין. אוֹ חֲלִיף. רִבִּי תַּנְחוּמָא בְּשֵׁם רִבִּי חוּנָה. אֵין כֶּסֶף. בְּכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ כֶּסֶף לָאָב אֵין כֶּסֶף לָאָדוֹן.

אֲשֶׁר לֹא יְעֻדָּהּ וְהֶפְדָּהּ. מְלַמֵּד שֶׁאֵינוֹ מְיֻעָדָה לוֹ עַד שֶׁיְּהֵא בַּיּוֹם כְּדֵי לְפַדּוֹתָהּ וּבְמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ שָׁוָה פְרוּטָה וּבְגֵירוּעֶיהָ שָׁוָה פְרוּטָה. דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. מְיֻעֶדֶת וְהוֹלֵךְ עַד דִּימְדּוּמֵי חַמָּה. אָמַר רִבִּי חִיָּיה בַּר אָדָא. הַכֹּל מוֹדִין בְּעֶבֶד עִבְרִי עַד שֶׁיְּהֵא שָׁם שָׁוֶה פְרוּטָה. יְאוּת אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה. מַה טַּעֲמוֹן דְּרַבָּנִין. כֶּסֶף אֵין כָּאן מַעֲשֵׂה יָדַיִם אֵין כָּאן. בְּמַה הוּא מְיֻעָדָה. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. מְיֻעָדָה בִּדְבָרִים.

תַּנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. כֵּיצַד הוּא מְיֻעָדָה. אוֹמֵר לָהּ בִּפְנֵי שְׁנַיִם. חֲרֵי אַתְּ מְיוּעֶדֶת לִי. עַל דַּעְתִּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה בְּסוֹף נוֹתֵן לָהּ כֶּסֶף לְייעוּדִים. עַל דַּעְתּוֹן דְּרַבָּנִין מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה נִיתַּן כֶּסֶף לְייעוּדִים. מַה נַפְקָא מִבֵּינֵיהוֹן. מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ. מָאן דְּאָמַר. בְּסוֹף נָתַן לָהּ כֶּסֶף לְייעוּדִים. מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ שֶׁלְּבַעֲלָהּ. מָאן דְּאָמַר. מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה נִיתַּן כֶּסֶף שֶׁלְּייעוּדִים. מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ שֶׁלְּבַעֲלָהּ. נַעֲשָׂה כְּאוֹמֵר לְאִשָּׁה. חֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי עַל מְנָת שֶׁמַּעֲשֵׂה יָדַיִךְ שֶׁלִּי.

הָיָה נָשׂוּי אֶת אֲחוֹתָהּ וּמֵתָה. מָאן דְּאָמַר. בְּסוֹף נִיתַּן כֶּסֶף לְייעוּדִים. צְרִיכָה כֶּסֶף אַחֵר. וּמָאן דְּאָמַר. מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה נִיתַּן כֶּסֶף לְייעוּדִים. אֵינָהּ צְרִיכָה כֶּסֶף אַחֵר. אֲפִילּוּ כְּמָאן דְּאָמַר. מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה נִיתַּן כֶּסֶף לְייעוּדִים צְרִיכָה כֶּסֶף אַחֵר. לָמָּה. כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁאֵין קִידּוּשִׁין תּוֹפְסִין בָּעֲרָיוֹת.

מִיסְבַּר סְבִיר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה. אִילֵּין יְיעוּדִין דְּהָכָא קִידּוּשֵׁי תּוֹרָה הֵן. אָמַר רִבִּי אָבוּן. אַתְיָיא דְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. דְּתַנֵּי. בְּפִקָּדוֹן שֶׁיֵּשׁ לִי בְיָדֶךָ. וְהָלְכָה וּמְצָאַתּוּ שֶׁנִּגְנַב אוֹ שֶׁאָבַד. אִם נִשְׁתַּיֵּיר שָׁם שָׁוֶה פְרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. מִלְוָה שֶׁיֵּשׁ לִי בְיָדֶךָ. וְהָלְכָה וּמְצָאַתְּהּ שֶׁנִּגְנְבָה אוֹ שֶׁנֶּאֱבְדָה. אֲפִילּוּ לֹא נִשְׁתַּיֵּיר בָּהּ שָׁוֶה פְרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר מֹשִׁום רִבִּי מֵאִיר. מִלְוָה כְּפִקָּדוֹן. אִם נִשְׁתַּיֵּיר שָׁם שָׁוֶה פְרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. כַּמָּה דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר מֹשִׁום רִבִּי מֵאִיר. מִלְוָה כְּפִקָּדוֹן כֵּן רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה עֲבִיד יְיעוּדִים כְּמִלְוָה.

וְאִם לִבְנוֹ יִיעָדֶנָּה. לִבְנוֹ מְיֻעָדָה. אֵינוֹ מְיֻעָדָה לְאָחִיו. וְיִיעָדֶנָּה לְאָחִיו מִקַּל וָחוֹמֶר. מַה אִם הַבֵּן שֶׁאֵינוֹ קָם תַּחְתָּיו לַחֲלִיצָה וּלְייִבּוּם חֲרֵי הוּא מְיֻעָדָה לוֹ. אָחִיו שֶׁהוּא קָם תַּחְתָּיו לַחֲלִיצָה וּלְייִבּוּם אֵינוֹ דִין שֶׁיְּיֻעָדֶנָּה לוֹ. לֹא. אִם אָמַרְתָּ בְּבֵן שֶׁהוּא קָם תַּחְתָּיו בִּשְׁדֵה אֲחוּזָה. תֹּאמַר בְּאָחִיו שֶׁאֵינוֹ קָם תַּחְתָּיו בִּשְׂדֵה אֲחוּזָה דִּין הוּא שֶׁיְּיֻעָדֶנָּה לוֹ. תַּלְמוּד לוֹמַר וְאִם לִבְנוֹ יִיעָדֶנָּה. לִבְנוֹ הוּא מְיֻעָדָה וְאֵינוֹ מְיֻעָדָה לְאָחִיו.

וְאִם לִבְנוֹ יִיעָדֶנָּה. וְאֵינוֹ מְיֻעָדָה לְבֵן בְּנוֹ. שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. בְּפָרָשַׁת נְחָלוֹת אַתְּ עָבִיד בֶּן בֵּן כְּבֵן וְהָכָא לֵית אַתְּ עָבִיד בֶּן בֵּן כְּבֵן. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. מָאן דְּאָמַר לִי הָדָא מֵילְתָא אֲנָא מַשְׁקֵי לֵיהּ קוֹנְדִּיטוֹן. הָתִיב רִבִּי נָחוּם. חֲרֵי פָּרָשַׁת נְחָלוֹת. חֲרֵי עָשִׂיתָה אָח כְּבֵן וּשְׁאָר כָּל הַקְּרוֹבִין כְּבֵן אַתְּ עוֹשֶׂה בֶּן בֵּן כְּבֵן וּשְׁאָר כָּל הַקְּרוֹבִין כְּבֵן אֵין אַתְּ עוֹשֶׂה בֶּן בֵּן כְּבֵן. מְתִיבִין רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין. חֲרֵי פָּרָשַׁת הַטּוּמְאָה. חֲרֵי עָשִׂיתָ אָח כְּבֵן וּשְׁאָר כָּל הַקְּרוֹבִין כְּבֵן. וְאֵין אַתְּ עוֹשֶׂה בֶּן בֵּן כְּבֵן. אָמְרִין. אֲזִיל קוֹנְדִּיטוֹן.

וְאִם לִבְנוֹ יִיעָדֶנָּה. לַדַּעַת. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. לֵית כָּאן לַדַּעַת. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. אִית כָּאן כִּרְבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אַבְדּוֹמָא. אֲפִילּוּ תֵּימָא אִית כָּאן כִּרְבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה. וְלֹא קָטָן הוּא. וְאִם לִבְנוֹ יִיעָדֶנָּה. לְדַעַת. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מְיֻעָדָה בֵּין לִבְנוֹ גָּדוֹל בֵּין לִבְנוֹ קָטָן בֵּין לְדַעַת בֵּין שֶׁלֹּא לְדַעַת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. אֵינוֹ מְיֻעָדָה אֶלָּא לִבְנוֹ גָּדוֹל. וּבִלְבַד לְדַעַת.

בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד עוֹשֶׂה אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ הִיא שֶׁמְּעוֹן בֶּן פָּתַר לָהּ בִּנְישׂוּאִין תְּהֵא פְּטוּרָה מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיִּבּוּם. וְתַנְיָן נָשָׂא אִשָּׁה וּמֵת חֲרֵי זוֹ פְּטוּרָה. אָמַר רַבִּי אָבוּן. אַתְיָיא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרַבִּי יוֹסֵי בֵּירַבִּי יוּדָה. דְּתַנֵּי. בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד וְעַד בֶּן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת חֲרֵי זוֹ שׁוּמָא. רַבִּי יוֹסֵי בֵּירַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. חֲרֵי אֵילּוּ סִימָנִין. רַבִּי יַעֲקֹב בֵּירַבִּי בּוּן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. וְהֵן שֶׁעָמְדוּ בוֹ בִּשְׁעַת סִימָנִין.

רַבִּי יוֹסֵי בָּעֵי. עָמְדוּ בוֹ בִּשְׁעַת סִימָנִין. לְמַפְרֵיעוֹ הוּא נַעֲשֶׂה אִישׁ אוֹ מִיכָּן וְלָבֹא. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אָבוּן. פְּשִׁיטָא לֵיהּ לְמַפְרֵיעוֹ הוּא נַעֲשֶׂה אִישׁ כָּל שֶׁכֵּן לָבֹא. דּוּ פָּתַר לָהּ הָדָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרַבִּי יוֹסֵי בֵּירַבִּי יוּדָה. וְלָמָּה לִית רַבִּי יוֹסֵי פָּתַר הָדָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרַבִּי יוֹסֵי בֵּירַבִּי יְהוּדָה. אָמַר רַבִּי מָנָא. דְּהוּא צְרִיכָה לֵיהּ. רַבִּי יוֹסֵי בָּעֵי קוֹמֵי. עָמְדוּ בוֹ בִּשְׁעַת סִימָנִין. לְמַפְרֵיעוֹ הוּא נַעֲשֶׂה אִישׁ אוֹ מִיכָּן וְלָבֹא. נִיחָא אַלְמָנָה. וּגְרוּשָׁה. תִּיפְתָּר שֶׁבָּא עָלֶיהָ מְשֻׁהְגְּדִיל. נָתַן לָהּ גֵּט. חֲלִיצָה. תִּיפְתָּר שֶׁבָּא עָלֶיהָ וָמֵת וְחָלְצוּ לָהּ אַחִים וְעַל יָדָם הִיא נַעֲשֵׂית חֲלוּצָה. מֵעַתָּה אֲפִילּוּ פָּחוֹת מִבֶּן תֵּשַׁע. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֶבְדּוֹמָא. וְכִינִי. אֶלָּא בְּגִין דְּתַנָּא כּוּלְהוֹן תֵּשַׁע. תַּנָּא אוֹף הָדָא עִמְּהוֹן.

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן פָּזִי בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. מֵאָחָז לָמַד רַבִּי יוֹסֵי בֵּירַבִּי יְהוּדָה. דְּתַנֵּי. אָחָז הוֹלִיד בֶּן תֵּשַׁע וְהָרַן בֶּן שֵׁשׁ וְכָלֵב בֶּן עֶשֶׂר. וּכְמָאן דְּאָמַר. הוּא כָּלֵב בֶּן חֶצְרוֹן הוּא כָּלֵב בֶּן יְפוּנֶּה.

מְכָרָהּ לָזֶה וְקִידְּשָׁהּ לָזֶה שִׁיחֵק הָאָב בָּאָדוֹן. דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי בֵּירַבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. לֹא שִׂיחֵק הָאָב בָּאָדוֹן. נַעֲשָׂה כְּאוֹמֵר לְאִשָּׁה. חֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם. אֵילּוּ הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה. חֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם. וּבָא אַחֵר וְקִידְּשָׁהּ לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁמָּא אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת לַשֵּׁנִי. מֵעַכְשָׁיו לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם. אֵילּוּ הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה. חֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי מֵעַכְשָׁיו לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם וּבָא אַחֵר וְקִידְּשָׁהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁמָּא אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת לִשְׁנֵיהֶן. מִכְּבָר לִכְשֶׁיִּרְצֶה. הַכֹּל מוֹדִין שֶׁאִם הִשִּׂיאָהּ שֶׁשִּׂיחֵק הָאָב בָּאָדוֹן.

לְאָמָה. לְאָמָה בִּלְבַד. מִלַּמֵּד שֶׁהוּא מוֹכְרָהּ לוֹ וּמַתְנָה עִמּוֹ עַל מְנָת שֶׁלֹּא יְהוּ עָלֶיהָ יִיעוּדִין. דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. לֹא עָשָׂה כְּלוּם. שֶׁהִתְנָה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה. וְכָל הַמַּתְנֶה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה תְּנָיוֹ בָטֵל. וְלִית לְרַבִּי מֵאִיר כָּל הַמַּתְנֶה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה תְּנָיוֹ בָטֵל. אִית לֵיהּ תְּנֵיי אֵיפְשַׁר לוֹ לְקַיְּימוֹ בְסוֹפוֹ. וְזֶה אֶיפְשַׁר לוֹ לְקַיְּימוֹ בְסוֹפוֹ. וְלֵית לֵיהּ לְרַבָּנִין תְּנֵיי אֶיפְשַׁר לְקַיְּימוֹ בְסוֹפוֹ. אִית לוֹן תְּנֵיי מָמוֹן. וְזֶה תְּנֵיי גּוּף הוּא. וְהָא תַנֵּי. נוֹשֵׂא הוּא אָדָם אִשָּׁה וּמַתְנֶה עִמָּהּ עַל מְנָת שֶׁלֹּא יְהֵא לָהּ עָלָיו לֹא שְׁאֵר וְלֹא כְסוּת וְלֹא עוֹנָה. נִיחָא שְׁאֵר וּכְסוּת. וְעוֹנָה לֹא תְּנֵיי גּוּף הוּא. אָמַר רַבִּי חִיָּיה בַּר אָדָא. תִּיפְתָּר בְּקָטַנָּה. מַה מְקַיֵּים הָדָא תַּנָּיֵא לְאָמָה. מוֹכְרָהּ אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט. מַה מְקַיֵּים הָדֵין תַּנָּיֵא לְאָמָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּירַבִּי בּוּן. תִּיפְתָּר בְּאַלְמָנָה מִן הָאֵירוּסִין. וְהָא תַנֵּי. מוֹכֵר הוּא אָדָם אֶת בִּתּוֹ לְאִישׁוּת וְשׁוֹנֶה. לְשִׁפְחוּת וְשׁוֹנֶה. לְאִישׁוּת אַחַר שִׁפְחוּת. אֲבָל לֹא לְשִׁפְחוּת אַחַר אִישׁוּת. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן. תַּנָּיִין אִינּוּן. מָאן דְּאִית לֵיהּ אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל אִית לֵיהּ שִׁפְחוּת אַחַר אִישׁוּת. מָאן דְּלִית לֵיהּ אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל לִית לֵיהּ שִׁפְחוּת אַחַר אִישׁוּת. מַה מְקַיֵּים הָדֵין תַּנָּיֵא לְאָמָה. אָמַר רַבִּי מַתַּנְיָה. תִּיפְתָּר שֶׁהָיָה נָשׂוּי לְאָחוֹתָהּ.

תַּנֵּי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. כְּשֵׁם שֶׁאֵינוֹ מוֹכְרָהּ לְשִׁפְחוּת אַחַר אִישׁוּת אַף לֹא שִׁפְחוּת אַחַר שִׁפְחוּת. מַה טַּעֲמֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. בְּבִגְדוֹ בָהּ. פַּעַם אַחַת הוּא בּוֹגֵד בָּהּ וְאֵינוֹ בוֹגֵד בָּהּ פַּעַם שְׁנִיָּה. מַה מְקַיְּימִין רַבָּנִן טַעֲמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. בְּבִגְדוֹ בָהּ. מִכֵּיוָן שֶׁפֵּירֵשׁ טַלִּיתוֹ עָלֶיהָ עוֹד אֵין לְאָבִיהָ בָּהּ רְשׁוּת.

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּעָא קוֹמֵי רַבִּי יוֹחָנָן. אָמָה הָעִבְרִיָּה יוֹצְאָה בְנִישׂוּאִים מִקַּל וָחוֹמֶר. מָה אִם הַסִּימָנִין שֶׁאֵינָן מוֹצִיאִין אוֹתָהּ מֵרְשׁוּת הָאָב חֲרֵי הֵן מוֹצִיאִין אוֹתָהּ מֵרְשׁוּת הָאָדוֹן. נִישּׂוּאִין שֶׁהֵן מוֹצִיאִין מֵרְשׁוּת הָאָב אֵינוֹ דִין שֶׁיּוֹצִיאוּ אוֹתָהּ מֵרְשׁוּת הָאָדוֹן. אָמַר לֵיהּ. אֲנִי אֵין לִי אֶלָּא שֶׁלְּמִשְׁנָה. יְתֵירָה עָלָיו אָמָה הָעִבְרִיָּה. שֶׁהִיא קוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בַּסִּימָנִין. בַּר פְּדָיָה אָמַר. אָמָה הָעִבְרִיָּה יוֹצְאָה בְּמִיתַת רַבָּהּ. מַה טַּעֲמָא. וְאַף לַאֲמָתְךָ תַּעֲשֶׂה כֵּן וּכְתִיב וְהָיָה לְךָ עֶבֶד עוֹלָם. הִקִּישׁ אָמָה עִבְרִיָּה לַנִּרְצָע. מַה הַנִּרְצָע יוֹצֵא בְּמִיתַת רַבּוֹ. אַף אָמָה עִבְרִיָּה יוֹצְאָה בְּמִיתַת רַבָּהּ. וְאַתְיָיא דְּבַר פְּדָיָה כְּהֶדְיֵן תַּנָּיֵא דְּתַנֵּי. עֶבֶד עִבְרִי עוֹבֵד אֶת הַבֵּן וְאֵינוֹ עוֹבֵד אֶת הַבַּת. אָמָה הָעִבְרִיָּה עוֹבֶדֶת אֶת הַבַּת וְאֵינָהּ עוֹבֶדֶת אֶת הַבֵּן. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. בֵּין עִבְרִיָּה בֵּין עִבְרִי אֵינָן עוֹבְדִין לֹא אֶת הַבֵּן וְלֹא אֶת הַבַּת. מַה מְקַיְּים הָדֵין תַּנָּיֵא לַאֲמָתְךָ תַּעֲשֶׂה כֵּן. פָּתַר לָהּ בְּהֶעָנֵק. דְּתַנֵּי. אֵילּוּ שֶׁמַּעֲנִיקִין לָהֶם. הַיּוֹצֵא בַּשָּׁנִים וּבַיּוֹבֵל וְאָמָה הָעִבְרִיָּה שֶׁהִיא קוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בַּסִּימָנִין. אֲבָל הַיּוֹצֵא בְּגֵירָעוֹן כֶּסֶף וּבְמִיתַת הָאָדוֹן אֵין מַעֲנִיקִין לָהֶן.

כְּתִיב וְהִגִּישׁוֹ אֲדוֹנָיו אֶל הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁוֹ אֶל הַדֶּלֶת וגו׳. הָא כֵיצַד. זֶה שֶׁהוּא נִמְכַּר בְּבֵית דִּין וְהִגִּישׁוֹ אֲדוֹנָיו אֶל הָאֱלֹהִים. וְזֶה שֶׁהוּא מוֹכֵר אֶת עַצְמוֹ מִי כוֹתֵב אֶת שְׁטָרוֹ. כְּתִיב לֹא יִקָּשֶׁה בְעֵינֶיךָ בְּשַׁלְּחֲךָ אוֹתוֹ חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ כִּי מִשְׁנֶה שְׂכַר שָׂכִיר עֲבָדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים. שָׂכִיר עוֹבֵד בַּיּוֹם וְאֵינוֹ עוֹבֵד בַּלַּיְלָה. עֶבֶד עִבְרִי עוֹבֵד בֵּין בַּיּוֹם בֵּין בַּלַּיְלָה. כְּתִיב לֹא יִרְדֶּנּוּ בְּפֶרֶךְ לְעֵינֶיךָ. וְאַתְּ אוֹמֵר אָכֵן. רַבִּי אִמִּי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן. רַבּוֹ מַשִּׂיאוֹ אִשָּׁה כְּנַעֲנִית וְנִמְצָא עוֹבֵד בֵּין בַּיּוֹם בֵּין בַּלַּיְלָה. רַבִּי בָּא בַּר מָמָל בְּעָא קוֹמֵי רַבִּי אִמִּי. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיָה קוֹנֶה כֹּהֵן. אָמַר לֵיהּ. וְיִשְׂרָאֵל לֹא הֵיתֵר מִכְּלַל אִיסּוּר הוּא. כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן רַבִּי בָּא בַּר מָמָל כָּאן חָזַר בֵּיהּ.

דָּרַשׁ רַבִּי יְהוּדָה בֵּירַבִּי בּוּן. הַמִּילָּת הַזֹּאת נִרְצַע. שֶׁלֹּא יְהֵא כֹּהֵן וְיִפָּסֵל. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. מִן הַסְּחוֹט הָיָה נִרְצַע. מִיכָּן הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. אֵין הַכֹּהֵן נִרְצַע.

שֶׁמָּא יֵעָשֶׂה בַּעַל מוּם וְיִיפָּסֵל מִן הָעֲבוֹדָה. וְיֵרָצֵע חַסְחוּס פָּחוֹת מִן הַכַּרְשִׁינָה. שֶׁמָּא יָבוֹא לִידֵי כַּרְשִׁינָה. וְיָבוֹא לִידֵי כַּרְשִׁינָה. הַתּוֹרָה אָמְרָה וְשָׁב לַאֲחוּזָּתוֹ. בְּעֵיינוּ. כְּלוּם הָיָה נִרְצַע אֶלָּא אִם כֵּן הָיוּ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים. בַּמַּרְצֵעַ. אֵין לִי אֶלָּא בַּמַּרְצֵעַ. מְנַיִין אֲפִילּוּ בְּקוֹץ אֲפִילּוּ בִּזְכוּכִית. תַּלְמוּד לוֹמַר וְרָצַע. עַד כְּדוֹן כְּרִבִּי עֲקִיבָה.

כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. בִּשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת הַתּוֹרָה עוֹקֶפֶת לְמִקְרָא וּבְמָקוֹם אַחֵר לְמִדְרָשׁ. הַתּוֹרָה אָמְרָה בַּסַּפָּר. וַהֲלָכָה אָמְרָה בְּכָל דָּבָר שֶׁהוּא בְּטָלוּשׁ. הַתּוֹרָה אָמְרָה בְּכָל דָּבָר שֶׁהוּא מְגַדֵּל צְמָחִים. הַתּוֹרָה אָמְרָה בַּמַּרְצֵעַ. וַהֲלָכָה אָמְרָה אֲפִילּוּ בְּסוֹל אֲפִילּוּ בְּקוֹץ אֲפִילּוּ בִּזְכוּכִית. וּבְמָקוֹם אֶחָד לְמִדְרָשׁ. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִגַּלַּח אֶת כָּל שְׂעָרוֹ אֶת רֹאשׁוֹ וְאֶת זְקָנוֹ וְאֶת גַּבּוֹת עֵינָיו פְּרָט. וְכִשֶּׁהוּא אוֹמֵר וְאֶת כָּל שְׂעָרוֹ יְגַלֵּחַ חָזַר וְכָלָל. כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל אֵין אַתָּה דָּן אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרָט. לוֹמַר לָךְ. מַה הַפְּרָט מְפוֹרָשׁ שֶׁהוּא מְקוֹם כִּינּוּס שֵׂיעָר וּבִנְרְאֶה. אַף אֵין לִי אֶלָּא מְקוֹם כִּינּוּס שֵׂיעָר וּבִנְרְאֶה. וַהֲלָכָה אָמְרָה יְגַלְּחֶנּוּ כְּדַלַּעַת. בַּמַּרְצֵעַ. מַה מַּרְצֵעַ שֶׁהוּא שְׁלֹמַתֶּכֶת. אַף כָּל דָּבָר שֶׁהוּא שְׁלֹמַתֶּכֶת. רִבִּי אוֹמֵר. זֶה מַקֶּדַח גָּדוֹל. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. זֶה הַפְּסִילָה. וְהִגִּישׁוֹ אֶל הַדֶּלֶת. יָכוֹל אֲפִילּוּ מוּטָל. תַּלְמוּד לוֹמַר אוֹ אֶל הַמְּזוּזָה. מַה הַמְּזוּזָה עוֹמֶדֶת. אַף הַדֶּלֶת יְהֵא עוֹמֵד. גְּנַאי לוֹ גְּנַאי לְמִשְׁפַּחְתּוֹ.

תַּנֵּי. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר. וְלָמָּה אֶל הַדֶּלֶת. שֶׁעַל יְדֵי דֶּלֶת יָצְאוּ מַעֲבְדוּת לַחֵירוּת. שָׁאֲלוּ תַּלְמִידִים אֶת רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי. מָה רָאָה הָעֶבֶד הַזֶּה לִירָצַע בְּאָזְנוֹ יוֹתֵר מִכָּל אֵיבָרָיו. אָמַר לָהֶן. אוֹזֶן שֶׁשָּׁמְעָה מֵהַר סִינַי לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי וּפִירְקָה מֵעָלֶיהָ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם וְקִיבְּלָה עָלֶיהָ עוֹל בָּשָׂר וָדָם. אוֹזֶן שֶׁשָּׁמְעָה לְפָנַי הַר סִינַי כִּי לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. וְהָלַךְ וְזָקָנָה אָדוֹן אַחֵר. לְפִיכָךְ תָּבוֹא הָאוֹזֶן וְתֵירָצַע. לְפִי שֶׁלֹּא שָׁמַר מַה שֶּׁשָּׁמְעָה אָזְנוֹ.

אָזְנוֹ. מָה אָזְנוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן יְמָנִית אַף כָּאן יְמָנִית. וְאִם אָמוֹר יֹאמַר הָעֶבֶד. שְׁתֵּי אֲמִירוֹת. אַחַת בְּסוֹף שֵׁשׁ וְאַחַת בִּתְחִילַּת שֶׁבַע. אַחַת בְּסוֹף שֵׁשׁ. עַד שֶׁהוּא בָּעֲבוֹדָתוֹ. וְאַחַת בִּתְחִילַּת שֶׁבַע. לֹא אֵצֵא חָפְשִׁי. אֲהֵבְתִּי אֶת אֲדוֹנִי אֶת אִשְׁתִּי וְאֶת בָּנָי. מְלַמֵּד שֶׁאֵינוֹ נִרְצָע עַד שֶׁיְּהֵא לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים וּלְרַבּוֹ אִשָּׁה וּבָנִים. עַד שֶׁיְּהֵא אוֹהֵב אֶת רַבּוֹ וְרַבּוֹ אוֹהֲבוֹ. עַד שֶׁיִּתְבָּרְכוּ הַנָּכְסִים עַל יָדָיו. שֶׁנֶּאֱמַר כִּי טוֹב לוֹ עִמָּךְ.

וְקוֹנֶה אֶת עַצְמוֹ בַּיּוֹבֵל. דִּכְתִיב וְיָצָא בַּיּוֹבֵל הוּא וּבָנָיו עִמּוֹ. וּבְמִיתַת הָאָדוֹן. דִּכְתִיב וְהָיָה לְךָ עֶבֶד עוֹלָם. כָּל יְמֵי עוֹלָמוֹ שֶׁלְּאָדוֹן.

ג משנה: עֶבֶד כְּנַעֲנִי נִקְנֶה בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר וּבַחֲזָקָה. וְקוֹנֶה אֶת עַצְמוֹ בְּכֶסֶף עַל יְדֵי אֲחֵרִים וּבִשְׁטָר עַל יְדֵי עַצְמוֹ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אַף בְּכֶסֶף עַל יְדֵי עַצְמוֹ וּבִשְׁטָר עַל יְדֵי אֲחֵרִים וּבִלְבַד שֶׁיִּהֵא הַכֶּסֶף מִשֶּׁל אֲחֵרִים.

הלכה: עֶבֶד כְּנַעֲנִי נִקְנֶה בְּכֶסֶף כול׳. כְּתִיב וְהִתְנַחַלְתֶּם אוֹתָם לִבְנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם לָרֶשֶׁת אֲחוּזָּה. הִקִּישׁ עֲבָדִים לַאֲחוּזָּה. מָה אֲחוּזָּה נִקְנֵית בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר וּבַחֲזָקָה. אַף עֶבֶד כְּנַעֲנִי נִקְנֶה בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר וּבַחֲזָקָה.

מְנַיִין שֶׁאֲחוּזָּה נִקְנֵית בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר וּבַחֲזָקָה. שָׂדוֹת בַּכֶּסֶף יִקְנוּ וְכָתוֹב בַּסֵּפֶר וְחָתוֹם וְהָעֵד עֵדִים. וְחָתוֹם אֵילּוּ עֵידֵי שְׁטָר. וְהָעֵד עֵדִים אֵילּוּ עֵידֵי חֲזָקָה. אוֹ אֵינָן אֶלָּא אֵילּוּ עֵידֵי שְׁטָר. כְּבָר כָּתוּב וְכָתוֹב בַּסֵּפֶר וְחָתוֹם.

רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי מָנָא רִבִּי תַּנְחוּם רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֵין קַרְקַע נִקְנֶה בִּפְחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה. מַה טַּעֲמָא. שָׂדוֹת בַּכֶּסֶף יִקְנוּ. וּפְלִיג עַל הַהִיא דְּאָמַר רִבִּי חֲנִינָה. כָּל שְׁקָלִים שֶׁכְּתוּבִים בַּתּוֹרָה סְלָעִים וּבִנְבִיאִים לִיטְרִין וּבַכְּתוּבִים קִינְטִירִין. אָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. חוּץ מִשְּׁקְלֵי עֶפְרוֹן דְּהַוְיָין קִינְטִירִין. מַה טַּעֲמָא. בְּכֶסֶף מָלֵא יִתְּנֶנָּה לִי. וְלֹא דַמְיָא. תַּמָּן כְּתִיב כֶּסֶף וְהָכָא כְּתִיב שְׁקָלִים. הָתִיבוּן. חֲרֵי הָאוֹנֵס חֲרֵי אֵין כָּתוּב בּוֹ אֶלָּא כֶּסֶף וְאַתְּ אָמַר שְׁקָלִים.

וּדְלֹא כְרִבִּי לְעֶזֶר. דְּרִבִּי לְעֶזֶר אָמַר. הֵילֵךְ קָנָה. דְּתַנֵּי. הֵילֵךְ בְּשָׂדֶה לְאוֹרְכָהּ וּלְרָחְבָּהּ קָנָה עַד מָקוֹם שֶׁהֵילֵךְ. דִּבְרֵי רִבִּי אֱלִיעֶזֶר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. לֹא קָנָה עַד שָׁעָה שֶׁיְּחַזֵּיק. הַכֹּל מוֹדִין בְּמוֹכֵר שְׂבִיל לַחֲבֵירוֹ כֵּינָן שֶׁהֵילֵךְ בּוֹ קְנָיָיו. מַה טַּעֲמָא. קוּם הִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ לְאוֹרְכָהּ וּלְרָחְבָּהּ כִּי לְךָ אֶתְּנֶנָּהּ.

אִית מַתְנִיתָא אָמְרָה. עֲבָדִים כְּקַרְקָעוֹת. אִית מַתְנִיתָא אָמְרָה. כִּמְטַלְטְלִין. אִית מַתְנִיתָא אָמְרָה. לֹא כְקַרְקָעוֹת וְלֹא כִמְטַלְטְלִין. מַתְנִיתָא אָמְרָה. עֲבָדִים כְּקַרְקָעוֹת. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. חֶזְקַת בָּתִּים בּוֹרוֹת שִׂיחִין וּמְעָרוֹת מֶרְחַצָיוֹת וְשׁוֹבְכוֹת בֵּית הַבַּדִּים וּבֵית הַשָּׁלְחִין וַעֲבָדִים. אִית מַתְנִיתָא אָמְרָה. עֲבָדִים אֵינָן כִּמְטַלְטְלִין. דְּתַנֵּי. אִי זוֹ הִיא חֶזְקַת עֲבָדִים. נָעַל לוֹ מִנְעָלוֹ. וְהִתִּיר לוֹ מִנְעָלוֹ. נָטַל לְפָנָיו לְמֶרְחָץ. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. אִם הִגְבִּיהוֹ חֲרֵי זוֹ חֶזְקָה. הִגְבִּיהַּ הוּא אֶת רַבּוֹ אֵין חֶזְקָה גְּדוֹלָה מִזּוֹ. מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין אָמְרִין. עֲבָדִים כִּמְטַלְטְלִין. דָּמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַבָּנִין. אֵין שִׁיעְבּוּד לְמַתָּנָה. אֵין גּוֹבִין מִן הָעֲבָדִים כְּקַרְקָעוֹת. אָמַר רִבִּי מָנָא לְרִבִּי שַׁמַּי. מָאן אִינּוּן רַבָּנִין. אָמַר לֵיהּ. רִבִּי יִצְחָק וְרִבִּי אִימִּי. אַרְמָלְתָא תִּפְסַת אָמְתָא. אָתָא עוּבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יִצְחָק. אָמַר. תִּפְסַת תִּפְסַת. רִבִּי אִימִּי מַפִּיק מִינָּהּ. דְּהִיא סָבְרָה דְּהִיא דִּידָהּ וְלִית הִיא דִּידָהּ. וְלֹא בְקַרְקָעוֹת. דְּתַנֵּי. קַרְקָעוֹת וַעֲבָדִים הֶחֱזִיק בַּקַּרְקָעוֹת. אִם אוֹמֵר אַתְּ. עֲבָדִים כְּקַרְקָעוֹת. כֵּינָן שֶׁהֶחֱזִיק בַּקַּרְקָעוֹת הֶחֱזִיק בָּעֲבָדִים. דְּאָמַר רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הָיוּ לוֹ שְׁתֵּי שָׂדוֹת אַחַת בִּיהוּדָה וְאַחַת בַּגָּלִיל. הֶחֱזִיק בְּזוֹ שֶׁבִּיהוּדָה לִזְכוֹת בְּזוֹ שֶׁבַּגָּלִיל אוֹ בְּזוֹ שֶׁבַּגָּלִיל לִזְכוֹת בְּזוֹ שֶׁבִּיהוּדָה. קָנָה. לֹא בִמְטַלְטְלִין. אִם אוֹמֵר אַתְּ. עֲבָדִים כִּמְטַלְטְלִין. כֵּינָן שֶׁהֶחֱזִיק בִּמְטַלְטְלִין הֶחֱזִיק בָּעֲבָדִים. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. שֶׁהַנְּכָסִין שֶׁאֵין לָהֶן אֲחֲרָיוּת זוֹקְקִין אֶת הַנְּכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אֲחֲרָיוּת לִישָׁבַע עֲלֵיהֶן.

בַּכֶּסֶף. רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר. מֵאַחַר לְרַבּוֹ. הָא מֵרַבּוֹ לְאַחֵר לֹא. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. אֲפִילּוּ מֵרַבּוֹ לְאַחֵר. מָהוּ מוֹצִיא. מֵרַבּוֹ לְעַצְמוֹ. רִבִּי יִרְמְיָה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי

זְעִירָא. הֵילָךְ כֶּסֶף זֶה שֶׁתֵּצֵא שָׂדֶךְ לְחֵירוּת. אָמַר לֵיהּ. יָצָאת. שֶׁתֵּצֵא שָׂדֶךְ לְהֶבְקֵר. אָמַר לֵיהּ. לֹא יָצָאת. מַה בֵּין זֶה לָזֶה. זֶה זִיכָּה לְבֶן דַּעַת וְזֶה לֹא זִיכָּה לְבֶן דַּעַת. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיָה חֵרֵשׁ. אָמַר לֵיהּ אִישׁ. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיָה קָטָן. אָמַר לֵיהּ דַּרְכּוֹ לְהַגְדִּיל. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. אַתְיָיא דְּרִבִּי זְעִירָא כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. דְּתַנֵּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי מֵאִיר. אַף בִּשְׁטָר עַל יְדֵי אֲחֵרִים. לֹא עַל יְדֵי עַצְמוֹ. מָהוּ בִּשְׁטָר עַל יְדֵי אֲחֵרִים לֹא עַל יְדֵי עַצְמוֹ. לֹא רַבּוֹ נוֹתֵן שְׁטָר לַאֲחֵרִים שֶׁיֵּצֵא עַבְדּוֹ לְחֵירוּת. אוֹף הָכָא רַבּוֹ נוֹתֵן כֶּסֶף לַאֲחֵרִים שֶׁתֵּצֵא שָׂדֶהוּ לְהֶבְקֵר.

אָמַר רִבִּי אַבּוּן. אַתְיָיא כְּרִבִּי. דְּרִבִּי אָמַר. אָדָם מְשַׁחְרֵר חֲצִי עַבְדּוֹ. וְלֵית לְרַבָּנִין אָדָם מְשַׁחְרֵר חֲצִי עַבְדּוֹ. אִית לוֹן בְּעֶבֶד שֶׁלְּשׁוּתָּפוּת. אֲבָל בְּעֶבֶד שֶׁכּוּלּוֹ שֶׁלּוֹ שַׁנְיָיא הִיא. שֶׁהוּא כְּזָכָה מִימִינוֹ לִשְׂמֹאלוֹ. וְלֵית לְרִבִּי שֶׁהוּא כְּזָכָה מִימִינוֹ לִשְׂמֹאלוֹ. אִית לֵיהּ בִּמְזַכֶּה לוֹ עַל יְדֵי אַחֵר. וְלֵית לְרַבָּנִין בִּמְזַכֶּה לוֹ עַל יְדֵי אַחֵר. סָבְרִין רַבָּנִין. הָרָאוּי לִזָּכוֹת עַל יְדֵי עַצְמוֹ רָאוּי לִזָּכוֹת עַל יְדֵי אַחֵר. וְשֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִזָּכוֹת עַל יְדֵי עַצְמוֹ אֵינוֹ רָאוּי לִזָּכוֹת עַל יְדֵי אַחֵר. רִבִּי אוֹמֵר. אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִזָּכוֹת עַל יְדֵי עַצְמוֹ רָאוּי לִזָּכוֹת לוֹ עַל יְדֵי אֲחֵרִים.

הִגְבִּיהַּ אֶת הַמְּצִיאָה וְאָמַר. עַל יְדֵי שֶׁאֶזְכֶּה בָהּ אֲנִי וְלֹא רַבִּי. עַל כּוֹרְחוֹ זָכָה הוּא וְרַבּוֹ אוֹ זָכָה הוּא וְלֹא רַבּוֹ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הַמּוּדֵּר הֲנָיָה מֵחַבְרוֹ וְהוּא רוֹצֶה לָתֵת לְבִתּוֹ מָעוֹת. אוֹמֵר לָהּ. הֲרֵי הַמָּעוֹת הָאֵילּוּ נְתוּנִין לָךְ מַתָּנָה. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא לְבַעֲלֵיךְ רְשׁוּת בָּהֶן אֶלָּא מַה שֶּׁאַתְּ נוֹתֶנֶת לְפִיךְ. תַּנֵּי. וְלֹא לֵיךְ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. מָאן תַּנָּא. וְלֹא לֵיךְ. רִבִּי מֵאִיר. דְּרִבִּי מֵאִיר עֲבִיד יַד עֶבֶד כְּיַד רַבּוֹ. בְּמַתָּנָה כְּרִבִּי מֵאִיר הוּא יַד הָאִשָּׁה כְּיַד בַּעֲלָהּ. בִּמְצִיאָה כְּרַבָּנִין. אָמַר רִבִּי זְעִירָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. שַׁנְיָיא הִיא. שֶׁהוּא כְּזָכָה מִדַּעַת אַחֵר. אָמַר לֵיהּ. וְלֹא כָּל שֶׁכֵּן הִיא. מָה אִם שֶׁהִיא כְּזָכָה מִדַּעַת אַחֵר אַתְּ אוֹמֵר. זָכָת הָאִשָּׁה זָכָה בַּעֲלָהּ. כָּאן שֶׁהוּא כְּזָכָה מִדַּעַת עַצְמוֹ לֹא כָּל שֶׁכֵּן זָכָה הָעֶבֶד יִזְכֶּה רַבּוֹ.

וְלָמָּה לֹא תַּנִּינָן. בְּרָאשֵׁי אִיבָרִים שֶׁאִינָן חוֹזְרִין. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן מַרְיָה. מִפְּנֵי הַמַּחֲלוֹקֶת. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. צָרִיךְ גֵּט שִׁיחְרוּר. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. אֵין צָרִיךְ גֵּט שִׁחְרוּר.

פְּשִׁיטָא שֶׁהָעֶבֶד מְקַבֵּל מַתָּנָה מֵאַחֵר לְאַחֵר. מֵאַחֵר לְרַבּוֹ. מֵרַבּוֹ לְעַצְמוֹ לֹא. מֵאַחֵר לְעַצְמוֹ מַחֲלוֹקֶת רִבִּי מֵאִיר וַחֲכָמִים. אוֹמֵר. הָא לָךְ כֶּסֶף זֶה שֶׁלֹּא יְהֵא לְרַבְּךָ רְשׁוּת בָּהֶן. זָכָה הָעֶבֶד זָכָה רַבּוֹ. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. זָכָה הָעֶבֶד זָכָה רַבּוֹ. מַה צְרִיכָה לֵיהּ. מֵרַבּוֹ לְאַחֵר. כְּשֵׁם שֶׁהָעֶבֶד זָכָה מֵאַחֵר לְרַבּוֹ כָּךְ הוּא זוֹכֶה מֵרַבּוֹ לְאַחֵר. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפָּרָה וְשִׁילְּחָהּ לוֹ בְיַד עַבְדּוֹ בְּיַד בְּנוֹ בְּיַד שְׁלוּחוֹ. לֵית הָדָא אָמְרָה שֶׁהָעֶבֶד זָכָה מֵרַבּוֹ לְאַחֵר. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. תִּיפְתָּר בְּעֶבֶד עִבְרִי. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. תִּיפְתְּרִינֵיהּ בְּעֶבֶד כְּנַעֲנִי. תִּיפְתָּר בְּאוֹמֵר לוֹ. פְּתַח לָהּ וְהִיא בָאָה מֵאֵילֶיהָ. וְתַנִּינָן. הַנְּהִינָהּ הִמְשִׁיכָהּ קָרָא לָהּ וּבָאת אַחֲרוֹן מִתְחַיֵּב בָּהּ כְּשׁוֹאֵל. רִבִּי זְעִירָא שָׁמַע לָהּ מִן הָדָא. אֲבָל אֵינוֹ מְזַכֶּה לֹא עַל יְדֵי בְנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטַנִּים וְלֹא עַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים מִפְּנֵי שֶׁיָּדָן כְּיָדוֹ. לֵית הָדָא אָמְרָה שֶׁאֵין הָעֶבֶד זוֹכֶה מֵרַבּוֹ לְאַחֵר. תִּיפְתָּר כְּרִבִּי מֵאִיר. דְּרִבִּי מֵאִיר עֶבֶד יַד הָעֶבֶד כְּיַד רַבּוֹ. וְהָתַנֵּי. אִשְׁתּוֹ. דְּרִבִּי מֵאִיר עֶבֶד יַד הָאִשָּׁה כְּיַד בַּעֲלָהּ. רִבִּי חֲנִינָה בְשֵׁם רִבִּי פִינְחָס. תִּיפְתָּר כְּהֶדְיֵן תַּנָּיָא דְתַנֵּי. אִשְׁתּוֹ אֵינָהּ פּוֹדָה לוֹ מַעֲשֵׂר שֵׁינִי. הֶדְיֵן תַּנָּיָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר מִשּׁוּם רִבִּי מֵאִיר. אִשְׁתּוֹ פּוֹדָה לוֹ מַעֲשֵׂר שֵׁינִי. וְהֶדְיֵן תַּנָּיָא דְּרִבִּי מֵאִיר עֶבֶד יַד הָעֶבֶד כְּיַד רַבּוֹ וְלֹא יַד הָאִשָּׁה כְּיַד בַּעֲלָהּ.

רִבִּי זְעִירָא וְרִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. נִרְאִין דְּבָרִים שֶׁיְּזַכֶּה הָעֶבֶד בְּגֵט שִׁיחְרוּר שֶׁיֵּשׁ לוֹ גֵּט שִׁיחְרוּר. וְאַל יְזַכֶּה בְּגֵט אִשָּׁה שֶׁאֵין לוֹ גֵּט אִשָּׁה. אֵין תֵּימַר. מַתְנִיתָא הִיא. הֲרֵי אַתְּ שִׁפְחָה וּוְלָדָךְ בֶּן חוֹרִין. אִם הָיְתָה עוֹבָרָה זָכָת לוֹ. עוֹבָרָה עָשׂוּ אוֹתוֹ כְּאֶחָד מֵאֵיבָרֶיהָ. רִבִּי בָּא בַּר חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. נִרְאִין דְּבָרִים שֶׁן[יְקַבֵּל] הָעֶבֶד גֵּט שִׁחְרוּר וְאַל יְקַבֵּל גֵּט כְּוָותִין. אֵין תֵּימַר. מִשְׁנָה קוֹדֶמֶת. מִשְׁנָה קוֹדֶמֶת. הֲרֵי אַתְּ שִׁפְחָה וּוְלָדָךְ בֶּן חוֹרִין. אִם הָיְתָה עוֹבָרָה זָכָת לוֹ. עוֹבָרָה עָשׂוּ אוֹתוֹ כְּאֶחָד מֵאֵיבָרֶיהָ.

פְּלָנִית שִׁפְחָתִי עוֹשָׂה אֲנִי לָהּ כְּתָב שֶׁלֹּא תִּשְׁתַּעְבֵּד. רִבִּי לָעְזָר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יָקִים אָעָלוֹן עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר. לֹא הַכֹּל מְמֻנּוּ לְשַׁעְבֵּד. בָּנֶיהָ מָה הֵם. עֲבָדִים. מַה שֶׁיֵּיר בָּהּ. מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ. רִבִּי אַבָּא וְרִבִּי יוֹסֵי תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. דְּרִבִּי הִיא. דְּרִבִּי אָמַר. אָדָם מְשַׁחְרֵר חֲצִי עַבְדּוֹ. כָּתַב כָּל נְכָסָיו לִשְׁנֵי עֲבָדָיו כְּאַחַת. שְׁנֵיהֶן יָצְאוּ לְחֵירוּת וּשְׁנֵיהֶן צְרִיכִין לְשַׁחְרֵר זֶה אֶת זֶה. רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי הִיא. דְּרִבִּי אָמַר. אָדָם מְשַׁחְרֵר חֲצִי עַבְדּוֹ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא לְרִבִּי בָּא. לֵית הָדָא אָמְרָה שֶׁהָעֶבֶד זָכָה מֵרַבּוֹ לְאַחֵר. אָמַר לֵיהּ. מָה אַתְּ סָבַר. מִשֶּׁזָּכוּ בִּנְכָסִים יָצְאוּ לְחֵירוּת. אֶלָּא כְּאַחַת עֲבָדִים וּנְכָסִים יָצְאוּ לְחֵירוּת.

הֲרֵי אַתְּ בַּת חוֹרִין וּוְלָדָךְ עֶבֶד. וּוְלָדָהּ כְּיוֹצֵא בָהּ. דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. לֹא עָשָׂה כְּלוּם. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. כָּךְ פֵּירְשָׁהּ רִבִּי הוֹשַׁעְיָה אָב הַמִּשְׁנָה. שְׁנֵיהֶן בֶּן חוֹרִין. רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. שְׁנֵיהֶן עֲבָדִים. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן נֵיתָא מַחֲלוֹקֶת. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי אֶלְעָזָר מָה אִיכָּא מַחֲלוֹקֶת. אֶלָּא כֵּינִי. דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. לֹא עָשָׂה כְּלוּם. מָהוּ לֹא עָשָׂה כְּלוּם. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. כָּךְ פֵּירְשָׁהּ רִבִּי הוֹשַׁעְיָה אָבִי הַמִּשְׁנָה. שְׁנֵיהֶן בֶּן חוֹרִין. רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. שְׁנֵיהֶן עֲבָדִים. וּכְרִבִּי. דְּרִבִּי אָמַר. אָדָם מְשַׁחְרֵר חֲצִי עַבְדּוֹ.

ד משנה: בְּהֵמָה גַּסָּה בִּמְסִירָה וְהַדֵּקָּה בְּהַגְבָּהָה דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי אֶלְעָזָר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בָּהֵמָה דַקָּה נִקְנֵית בִּמְשִׁיכָה.

הלכה: בְּהֵמָה גַּסָּה נִקְנֵית בִּמְסִירָה כול׳. רִבִּי הוּנָא אָמַר. אֵין מוֹסִירָה קוֹנָה אֶלָּא בִּניכְסֵי הַגֵּר. רַב חִזְקִיָּה רִבִּי בָּא רִבִּי לָעְזָר שָׁאַל. הָיוּ לוֹ עֲשָׂרָה גְּמָלִים

קְשׁוּרִים זֶה בָּזֶה. מָסַר לוֹ מוֹסֵירָה שֶׁלְּאַחַת מֵהֶן. כּוּלָּהֶם קָנָה אוֹ לֹא קָנָה אֶלָּא אוֹתוֹ שֶׁמָּסַר לוֹ בִּלְבַד. רַב חִסְדָּא אָמַר. מְשׁוֹךְ אֶת הַבְּהֵמָה זוֹ לִקְנוֹתָהּ. קָנָה. לִקְנוֹת וְוַלְדוֹתֶיהָ. לֹא קָנָה. לִקְנוֹתָהּ הֵיא וּוְלָדוֹתֶיהָ. קָנָה. אִילּוּ הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ. מְשׁוֹךְ אֶת הַבְּהֵמָה זוֹ שֶׁתִּקָּנֶה מַשּׁוּי שֶׁלָּהּ שֶׁמָּא לֹא קָנָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁלֹּא הָיְתָה הַבְּהֵמָה עוֹבָרָה. אֲבָל אִם הָיְתָה עוֹבָרָה עָשׂוּ אוֹתָהּ כְּמַשָּׂאָהּ.

רִבִּי אַבָּא רַב הוּנָא בְשֵׁם רַב. הָהֵן דִּנְגִיד בְּזוֹקָה וְהֵיא מִבַּזְעָא בְיֶדֶהּ לֹא חַיָּיב בָּהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. לָכֵן צְרִיכָה. אֲפִילּוּ לְמַעֲלֶה לְגַו חָנוּתָא דְלָא אִיתְכַּוֵון אֶלָּא דְלָא יִסְבָּהּ בַּר חוֹרִין. מָהוּ שֶׁתִּקָּנֶה בְּשַׁעַר הָפָחוֹת. אָמַר רִבִּי חַגַּיי בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה שֶׁאֵינָהּ נִקְנֵית בְּשַׁעַר הָפָחוֹת. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הַמּוֹכֵר יֵינוֹ לְנָכְרִי. פָּסַק עַד שֶׁלֹּא מָדַד דָּמָיו מוּתָּרִין. מָדַד עַד שֶׁלֹּא פָסַק דָּמָיו אֲסוּרִין. אִם אוֹמֵר אַתְּ שֶׁתִּקָּנֶה לִי בְּשַׁעַר הַפָּחוֹת אֲפִילּוּ מָדַד עַד שֶׁלֹּא פִּיסֵּק. וְיֵיעָשֶׂה כְּמִי שֶׁפִּיסֵּק עַד שֶׁלֹּא מָדַד וְיִהְיוּ דָמָיו מוּתָּרִין.

שְׁמוּאֵל אָמַר. הָהֵין דִּנְסַב כֵּזָנִיתָא וְהֵיא מִתְחַטְּפָא מִי חַיָּיב בָּהּ. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֲבוּדַמָּא. הָדָא דְתֵימַר כְּצוֹר וַחֲבֵירוֹתֶיהָ כְּקַיְסָרִין וּכְחַבְרוֹתֶיהָ. בְּרַם הָכָא עַד כְּדוֹן אוֹרְחֵיהּ מְחַזְּרָה לְמִתְקָלָה.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. הַמּוֹכֵר צֹאן לַחֲבֵירוֹ כֵּיוָן שֶׁמָּסַר לוֹ מַשְׁכּוֹכִית קָנָה. מָהוּ מַשְׁכּוֹכִית. אִית דְּאָמְרִין. חוּטְרָא. וְאִית דְּאָמְרִין. שַׁרְקוּקִיתָהּ. וְאִית דְּאָמְרִין. נְגִדְתָּא.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר אַבָּא בְשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. הַמּוֹכֵר בּוֹר לַחֲבֵירוֹ כֵּיוָן שֶׁמָּסַר לוֹ דְּלָיוֹ קָנָה. רִבִּי אִמִּי בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הַמּוֹכֵר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ כֵּיוָן שֶׁצָּבַר לְתוֹכוֹ קְנָיָיו. רִבִּי יוּדָה בֶּן פָּזִי בָּעֵי. מָסַר לוֹ אֶת הַמַּפְתֵּחַ מָהוּ. אָמַר רִבִּי זְכַרְיָה חֲתָנֵיהּ דְּרִבִּי לֵוִי. מַחֲלוֹקֶת רִבִּי שִׁמְעוֹן וַחֲכָמִים. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הַמּוֹסֵר מַפְתֵּחַ לְעַם הָאָרֶץ הַבַּיִת טָהוֹר. שֶׁלֹּא מָסַר לוֹ אֶלָּא שְׁמִירַת הַמַּפְתֵּחַ. תַּנֵּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן מְטַמֵּא.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. הַמּוֹכֵר מַעֲשְׂרוֹת שָׁדֵהוּ לַחֲבֵירוֹ לֹא עָשָׂה כְלוּם. וְלַד שִׁפְחָתוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ לֹא עָשָׂה כְלוּם. עוּבְּרֵי בְהֶמְתּוֹ לַחֲבֵירוֹ לֹא עָשָׂה כְלוּם. אַוִּיר חֲרָבָתוֹ לַחֲבֵירוֹ לֹא עָשָׂה כְלוּם. אֶלָּא מוֹכֵר שָׂדֵהוּ וּמְשַׁיֵּיר מַעֲשְׂרוֹתֶיהָ. מוֹכֵר לוֹ שִׁפְחָה וּמְשַׁיֵּיר לוֹ וְוַלְדָּהּ. מוֹכֵר לוֹ בְהֵמָה וּמְשַׁיֵּיר לוֹ וְוַלְדָּהּ. מוֹכֵר לוֹ חוֹרְבָה וּמְשַׁיֵּיר לוֹ אַוִּירָהּ. וְהֵיךְ אִיפְשַׁר לוֹ לָאָדָם לְמִכּוֹר אַוִּיר חֲרָבָתוֹ לַחֲבֵירוֹ. תִּיפְתָּר בְּאוֹמֵר לוֹ. תְּלוֹשׁ מִן הֶחָרֵבָה הַזּוֹ שֶׁתִּקָּנֶה אֶחָד מֵעֶשֶׂר שֶׁבָּהּ. וְכָא קַרְקַע לְפָנָיו שֶׁהוּא אוֹמֵר לוֹ. תְּלוֹשׁ מִן הַקַּרְקַע הַזֶּה שֶׁיִּקָּנֶה לָךְ אֶחָד מֵעֶשֶׂר שֶׁבּוֹ.

רִבִּי שְׁמוּאֵל וְרִבִּי זְעִירָא רִבִּי חִיָּיה בַּר אַשִּׁי בְשֵׁם רַב. אֵין מְשִׁיכָה קוֹנָה בְחָצֵר שֶׁאֵינָהּ שֶׁלְּשְׁנֵיהֶן. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה וּפְלִיג. אֵימָתַי אָמְרוּ. הַמְטַלְטְלִין נִיקְנִין בִּמְשִׁיכָה. בְּרְשׁוּת הָרַבִּים אוֹ בְחָצֵר שֶׁאֵינָהּ שֶׁלְּשְׁנֵיהֶן. אֲבָל בִּרְשׁוּת הַלּוֹקֵחַ כֵּיוָן שֶׁקִּיבֵּל עָלָיו זָכָה. בִּרְשׁוּת הַמּוֹכֵר לֹא קָנָה עַד שָׁעָה שֶׁיְּגַבֶּיהָ אוֹ עַד שָׁעָה שֶׁיְּמַשֵּׁךְ וְיוֹצֵא חוּץ רְשׁוּת הַבְּעָלִים. בִּרְשׁוּת זֶה שֶׁהֵן מוּפְקָדִין אֶצְלוֹ לֹא קָנָה עַד שֶׁיְּזַכֶּה הוּא בָהֶן אוֹ עַד שֶׁיַּשְׁכִּיר לוֹ אֶת מְקוֹמוֹ.

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. בְּהֵמָה דַקָּה נִקְנֵית בִּמְשִׁיכָה. מַה טַעֲמוֹן דְּרַבָּנִין. מִשְׁכוּ וּקְחוּ לָכֶם צֹאן לְמִשְׁפְּחוֹתֵיכֶם. כִּי הָא דְּרַב יְהוּדָה שָׁלַח לִשְׁאוֹל. בְּהֵמָה גַּסָּה בְּמָה הִיא נִקְנֵית. אָמַר לֵיהּ. בִּמְסִירָה. אָמַר לֵיהּ. וְלֹא מַתְנִיתָא הִיא. בְּהֵמָה גַּסָּה נִקְנֵית בִּמְסִירָה. אִית תַּנֵּי מִיחְלַף. רַב יְהוּדָה שָׁאַל לְרִבִּי אֶלְעָזָר. בְּכוֹר שֶׁנִּטְרַף בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים. אָמַר לֵיהּ. כְּמַה שֶׁמֵּת וּפָטוּר מֵחֲמֵשׁ סְלָעִים שֶׁלַּבֶּן. רַב יְהוּדָה שָׁלַח שָׁאַל לְרִבִּי אֶלְעָזָר. שִׁילְיָא שֶׁיָּצְאת מִקְצָתָהּ הַיּוֹם וּמִקְצָתָהּ לְמָחָר. אָמַר לֵיהּ. אִם לְדָם טָהוֹר מוּנָּה מִיּוֹם הָרִאשׁוֹן. וְאִם לְדָם טָמֵא מוּנָּה מִיּוֹם שֵׁינִי. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁלֹּא יָצָא עִמָּהּ וְוֹלָד. אֲבָל אִם יָצָא עִמָּהּ וְוֹלָד בֵּין לְדָם טוֹהַר בֵּין לְדָם טָמֵא אֵינָהּ מוּנָּה אֶלָּא מִשָּׁעַת יְצִיאַת הַוְּוֹלָד.

רַב יְהוּדָה שָׁלַח לְרִבִּי אֶלְעָזָר. שׁוֹמֵר שֶׁמָּסַר לְשׁוֹמֵר. אָמַר לֵיהּ. הָרִאשׁוֹן חַיָּיב. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. הַשֵּׁינִי חַיָּיב. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. הַשֵּׁינִי חַיָּיב. תַּמָּן תַּנִּינָן. הַשּׁוֹכֵר פָּרָה מֵחֲבֵירוֹ וְהִשְׁאִילָהּ לְאַחֵר וּמֵתָה כְּדַרְכָּהּ. יִישְׁבַּע הַשּׁוֹכֵר שֶׁמֵּתָה כְּדַרְכָּהּ. הַשּׁוֹאֵל מְשַׁלֵּם לַשּׁוֹכֵר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. כֵּיצַד הָלְכָה עוֹשֶׂה סְחוֹרָה בְּפָרָתוֹ שֶׁלָּזֶה. אֶלָּא תַּחֲזוֹר פָּרָה לַבְּעָלִים. רִבִּי אִילָא בְשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. וְהוּא שֶׁנָּתַן לוֹ רְשׁוּת לְהַשְׁאִיל. אֲבָל אִם לֹא נָתַן רְשׁוּת לְהַשְׁאִיל לֹא בָדָא. וְתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה כֵּן. אֵין הַשּׁוֹאֵל רַשַּׁאי לְהַשְׁאִיל. וְלֹא הַשּׁוֹכֵר רַשַּׁאי לְהַשְׁכִּיר. וְלֹא הַשּׁוֹאֵל רַשַּׁאי לְהַשְׁכִּיר. וְלֹא הַשּׁוֹכֵר רַשַּׁאי לְהַשְׁאִיל. וְלֹא מִי שֶׁהוּפְקַד אֶצְלוֹ רַשַּׁאי לְהַפְקִיד אֶצֶל אַחֵר. אֶלָּא אִם כֵּן נָטְלוּ רְשׁוּת מִן הַבְּעָלִים. וְכוּלָּן שֶׁשִּׁינּוּ שֶׁלֹּא מִדַּעַת הַבְּעָלִים חַיָּיבִין. וְשׁוֹאֵל אֲפִילּוּ לֹא שִׁינָּה חַיָּיב. אֶלָּא בְּגִין דְּתַנִּינָן תַּמָּן. מַתְנָה שׁוֹמֵר חִנָּם לִהְיוֹת פָּטוּר מִשְׁבוּעָה וְהַשּׁוֹאֵל לִהְיוֹת פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּם. אָתָא מֵימַר לָךְ אֲפִילּוּ הִתְנָה עִמּוֹ שֶׁהוּא פָטוּר חַיָּיב. בִּיקֵּשׁ לְהַשְׁבִּיעַ אֶת הַשּׁוֹאֵל. נִשְׁבַּע מִן הָדָא. כְּתַב לָהּ. נֶדֶר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי עָלַיִךְ. אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָהּ. אֲבָל מַשְׁבִּיעַ הוּא אֶת יוֹרְשֶׁיהָ וְאֶת הַבָּאִים בִּרְשׁוּתָהּ. הָדָא אָמְרָה שֶׁאִם בִּיקֵּשׁ אֶת הַשּׁוֹאֵל שֶׁהוּא מַשְׁבִּיעוֹ. וְהַהִיא יָלְפָה מִן הָדָא. שֶׁאִם בִּיקֵּשׁ לְהַשְׁבִּיעַ אֶת הָאִשָּׁה שֶׁהוּא מַשְׁבִּיעָהּ. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. לָא צְרִיכָה מֵילַף הָדָא מִן הַהִיא. וּמַה צְרִיכָה מֵילַף. הַהִיא מִן הָדָא. כַּיי דָּמַר רִבִּי הִילָא בְשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. וְהוּא שֶׁנָּתַן לוֹ רְשׁוּת לַשּׁוֹאֵל. וְהָכָא שֶׁנָּתַן לָהּ רְשׁוּת שֶׁיְּהוּ בָנֶיהָ אֶפִּיטְרוֹפִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. צָרִיךְ לְהַעֲלוֹת לוֹ שָׁכָר כָּל זְמַן שֶׁהִיא שְׁכוּרָה אֶצְלוֹ. רִבִּי זְעִירָא שָׁאַל לְרִבִּי אַבִּינָא. שְׁאָלוּהָ הַבְּעָלִים וָמֵתָה. אָמַר לֵיהּ. כֵּן אָנָן קַיְימִין. אֲפִילּוּ אֲכָלוּהָ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. שֶׁלָּהֶם אֲכָלוּ. רִבִּי זְעִירָא בָעָא קוֹמֵי רַבִּי יָסָא. הֵיךְ עָבְדִין עוֹבָדָא. אָמַר לֵיהּ. תְּרֵיי כָּלְקֶבֶל אַרְבָּעָה לָא עָבְדִין עוֹבָדָא בְסוּגְיָיא. אָמַר לֵיהּ. תְּרֵיי כָּלְקֶבֶל תְּרֵיי אִינּוּן. רַבִּי לָעְזָר תַּלְמִידֵיהּ דְּרִבִּי חִיָּיה רוֹבָא רִבִּי יוֹחָנָן תַּלְמִידֵיהּ דְּרִבִּי יַנַּאי.

רַב יְהוּדָה שָׁלַח שָׁאַל לְרִבִּי לָעְזָר. הָאַחִין שֶׁחָלְקוּ וְאַחַר כָּךְ יִיבֵּם אֶחָד מֵהֶן. אָמַר לֵיהּ. כְּנִיכְסֵי כּוּלָּם כְּנִיכְסֵי הַמֵּת. עוּלָּא בַּר יִשְׁמָעֵאל אָמַר. מְצוּיַּת דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לָעְזָר. וְלֹא שַׁנְיָיא. הֵיא שֶׁחָלְקוּ וְאַחַר כָּךְ יִיבֵּם אֶחָד מֵהֶן. הוּא שֶׁיִּיבֵּם אֶחָד מֵהֶן וְאַחַר כָּךְ חָלְקוּ. זָכוּ כּוּלָּן בִּנְיכְסֵי הַמֵּת. וְלָמָּה אָמַר לֵיהּ. מַה דִּשְׁאֲלֵיהּ אֲגִיבֵּיהּ. וְלָמָּה לֹא שְׁאָלוֹ לֵהּ דְּאָמַר רִבִּי אַבִּינָא בְּשֵׁם רִבִּי אַסִּי. בְּכוֹר שֶׁחָלַק כְּפָשׁוּט חֲזָקָה וְוִיתֵּר.

רַב יְהוּדָה שָׁלַח שָׁאַל לְרִבִּי לָעְזָר. הָאַחִין שֶׁחָלְקוּ. אָמַר לֵיהּ. חוֹלְקִין מַה שֶּׁעֲלֵיהֶן וְאֵין חוֹלְקִין לֹא מַה שֶּׁעַל בְּנֵיהֶן וְלֹא מַה שֶּׁעַל בְּנוֹתֵיהֶן. רִבִּי אִימִּי אוֹמֵר. הָעוֹשֶׂה שׁוּם לְבֵיתוֹ מֵבִיאִין שׁוּם לְעַצְמָן לָאֶמְצַע וְחוֹלְקִין. הָעוֹשֶׂה קָטֶלָא לְבֵיתוֹ אֵין מֵבִיאִין לָאֶמְצַע וְחוֹלְקִין. בְּרָאוּיָה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּחוֹל. אֲבָל בְּרָאוּיָה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בֶּרֶגֶל מֵבִיאִין לָאֶמְצַע וְחוֹלְקִין. רִבִּי מָנָא אָמַר. כְּלֵי רֶגֶל חוֹלְקִין. כְּלֵי שַׁבָּת צְרִיכָא. רִבִּי אָבִין פְּשִׁיטָא לֵיהּ. בֵּין כְּלֵי רֶגֶל בֵּין כְּלֵי שַׁבָּת מֵבִיאִין לָאֶמְצַע וְחוֹלְקִין. רִבִּי זְעִירָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. אֵילֵּין בּוֹלְסְיָא. אָמַר לֵיהּ. חֲכִים אַתְּ דְּאִית לָךְ בּוֹלְסִיין סַגִּין. אָמַר לֵיהּ. מֵבִיאִין וְחוֹלְקִין.

רַב יְהוּדָה שָׁלַח שָׁאַל לְרִבִּי לָעְזָר. מָהוּ לִגְבוֹת מִן הָעֲבָדִים בְּקַרְקָעוֹת. אָמַר לֵיהּ. גּוֹבִין מִן הָעֲבָדִים בְּקַרְקָעוֹת. הוֹרֵי רִבִּי לָעְזָר לְאֵילֵּין דְּבֵית רִבִּי יַנַּאי לִגְבוֹת מִן הָעֲבָדִים בְּקַרְקָעוֹת.

רַב יְהוּדָה שָׁלַח שָׁאַל לְרִבִּי אֶלְעָזָר. הָאַנָּס וְהַגּוֹזְלָן וְהַגַּנָּב. אָמַר לֵיהּ. חֲזָקָה שֶׁאֵין הַבְּעָלִים מְיַיאְשִׁין בְּמֵיתָה. וּמְנַיִין שֶׁאֵין הַבְּעָלִים מְיַיאְשִׁין בְּמֵיתָה. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. חַיִּים שְׁנַיִם יְשַׁלֵּם. וְלֹא מֵתִים. עַד כְּדוֹן גְּנֵיבָה. גְּזֵילָה. אָמַר רִבִּי אָבוּן. וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵילָה אֲשֶׁר גָּזָל. בְּעֵינָהּ.

ה משנה: נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוּת נִקְנִין בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר וּבַחֲזָקָה. וְשֶׁאֵין לָהֶן אַחֲרָיוּת אֵינָן נִקְנִין אֶלָּא בִּמְשִׁיכָה. נְכָסִים שֶׁאֵין לָהֶן אַחֲרָיוּת נִיקְנִין עִם נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוּת בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר וּבַחֲזָקָה. וְשֶׁאֵין לָהֶן אַחֲרָיוּת זוֹקְקִין אֶת הַנְּכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אַחֲרָיוּת לִישָׁבַע עֲלֵיהֶן.

הלכה: נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוּת כול׳. בְּרַאשׁוֹנָה הָיוּ קוֹנִין בִּשְׁלִיפַּת הַמִּנְעָל. הָדָא הִיא דִכְתִיב וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה שָׁלַף אִישׁ נַעֲלוֹ וגו׳. מִי שָׁלַף. תַּמָּן אָמְרִין. רַב וְלֵוִי. חַד אָמַר. הַקּוֹנֶה. וְחַד אָמַר. הַמַּקְנֶה. וְאַתְיָין אִילֵּין פְּלוּגְוָותָא כְּאִינּוּן פְּלוּגְוָותָא. דְּתַנִּי. בּוֹעַז נוֹתֵן לַגּוֹאֵל. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. הַגּוֹאֵל נָתַן לְבוֹעַז.

חָזְרוּ לִהְיוֹת קוֹנִים בִּקְצָצָה. מָהוּ בִּקְצָצָה. בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה אָדָם מוֹכֵר שְׂדֵה אֲחוּזָתוֹ הָיוּ קְרוֹבָיו מֵבִיאִין חֲבִיּוֹת וּמְמַלִּין אוֹתָן קְלָיוֹת וֶאֱגוֹזִים וְשׁוֹבְרִין לִפְנֵי הַתִּינוֹקוֹת. וְהַתִּינוֹקוֹת מְלַקְּטִין וְאוֹמְרִים. נִקְצַץ פְּלוֹנִי מֵאֲחוּזָתוֹ. וּבְשָׁעָה שֶׁהָיָה מַחֲזִירָהּ לוֹ הָיוּ עוֹשִׂין כָּךְ וְאוֹמְרִים. חֲזַר פְּלוֹנִי לַאֲחוּזָתוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן. אַף מִי שֶׁהוּא נוֹשֶׂא אִשָּׁה שֶׁאֵינָהּ הוֹגֶנֶת לוֹ הָיוּ קְרוֹבָיו מֵבִיאִין חֲבִיּוֹת וּמְמַלִּין אוֹתָן קְלָיוֹת וֶאֱגוֹזִים וְשׁוֹבְרִין לִפְנֵי הַתִּינוֹקוֹת. וְהַתִּינוֹקוֹת מְלַקְּטִין וְאוֹמְרִים. נִקְצַץ פְּלוֹנִי מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ. וּבְשָׁעָה שֶׁהָיָה מְגָרְשָׁהּ הָיוּ עוֹשִׂין כֵּן וְאוֹמְרִין. חֲזַר פְּלוֹנִי לְמִשְׁפַּחְתּוֹ.

חָזְרוּ לִהְיוֹת קוֹנִים בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר וּבַחֲזָקָה. בְּכֶסֶף. שָׂדוֹת בַּכֶּסֶף יִקְנוּ. זֶה הַכֶּסֶף. וְכָתוּב בַּסֵּפֶר וְחָתוֹם אֵילּוּ עֵידֵי שְׁטָר. וְהָעֵד עֵדִים. אֵילּוּ עֵידֵי חֲזָקָה. אוֹ אֵינָן אֶלָּא עֵידֵי שְׁטָר. כְּבָר כָּתוּב וְכָתוּב בַּסֵּפֶר וְחָתוֹם.

רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי מָנָא בַּר תַּנְחוּם רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֵין קַרְקַע נִקְנֵית בְּפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה. מַה טַעֲמָא. שָׂדוֹת בַּכֶּסֶף יִקְנוּ. וּפְלִיג עַל הַהִיא דְּאָמַר רִבִּי חֲנִינָה. כָּל שֶׁקְּלִים שֶׁכְּתוּבִים בַּתּוֹרָה סְלָעִים. וּבַנְּבִיאִים לִיטְרִין. וּבַכְּתוּבִים קִינְטִירִין. חוּץ מִשֶּׁיְּקֵלֵי עֶפְרוֹן. מַה טַעֲמָא. בְּכֶסֶף מָלֵא יִתְּנֶנָּה לִי. וְלֹא דַמְיָא. תַּמָּן כְּתִיב כֶּסֶף וְהָכָא כְּתִיב שְׁקָלִים. הָתִיבוּן. הֲרֵי אוֹנֶס. הֲרֵי אֵין כָּתוּב כָּאן אֶלָּא כֶּסֶף וְאַתְּ אָמַר שְׁקָלִים.

וְלֹא כְרִבִּי לִיעֶזֶר. דְּרִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר. הִילּוּךְ קוֹנֶה. דְּתַנִּי. הִילַּךְ בְּשָׂדֶה לְאוֹרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ קָנָה עַד מָקוֹם שֶׁהִילַּךְ. דִּבְרֵי רִבִּי אֱלִיעֶזֶר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. לֹא קָנָה עַד שֶׁיַּחֲזִיק. הַכֹּל מוֹדִין בְּמוֹכֵר שְׂבִיל לַחֲבֵירוֹ כֵּיוָן שֶׁהִילַּךְ בּוֹ קְנָיְיוֹ. מַה טַעֲמָא. קוּם הִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ וגו׳.

בִּשְׁטָר. רִבִּי יִרְמְיָה סְבַר מֵימַר. בִּשְׁטָר עַל מְנָת שֶׁלֹּא לִיתֵּן כֶּסֶף. אֲבָל בִּשְׁטָר עַל מְנָת לִיתֵּן כֶּסֶף לֹא קָנָה עַד שֶׁיִּתֵּן כֶּסֶף. רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵה תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. אֲפִילּוּ לֹא נָתַן כֶּסֶף קָנָה. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָה לְרִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵה. מָכַר לוֹ עֶשֶׂר שָׂדוֹת כְּאַחַת כֵּיוָן שֶׁהֶחֱזִיק בְּאַחַת מֵהֶן הֶחֱזִיק בְּכוּלָּם. אֲבָל אִם לֹא נָתַן לוֹ אֶלָּא דְּמֵי אַחַת מֵהֶן אוֹ שֶׁלֹּא כָתַב לוֹ אוֹנוֹ אֶלָּא עַל אַחַת מֵהֶן לֹא קָנָה אֶלָּא אוֹתָהּ שֶׁמָּכַר לוֹ בִּלְבַד. וְכִי יֵשׁ אוֹנֵי בִּלֹּא כֶסֶף. אֵין תֵּימַר. בְּשֶׁנָּתַן לוֹ דְּמֵי כוּלָּם אֲנַן קַיָּימִין. לֹא אָמַר אֶלָּא. דְּמֵי אֶחָד מֵהֶן. אֶלָּא אוֹ הָדָא אוֹ הָדָא.

בְּכֶסֶף. רִבִּי בָּא סְבַר מֵימַר. בְּכֶסֶף עַל מְנָת שֶׁלֹּא יִכְתּוֹב אוֹנֵי. אֲבָל בְּכֶסֶף עַל מְנָת לִכְתּוֹב לוֹ אוֹנֵי לֹא קָנָה עַד שֶׁעָה שֶׁיִּכְתּוֹב אוֹנֵי. רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵי פְּלִיגִין. אַתְיָא דְּרִבִּי בָּא כִּשְׁמוּאֵל וּדְרַב הוּנָא כְּרִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי בָּא כִּשְׁמוּאֵל. שְׁמוּאֵל שָׁאַל לְרַב חוּנָה. שׁוֹחֵט וְנִתְעַסֵּק בַּקָּדָשִׁים. אָמַר לֵיהּ. לְרָצוֹנְכֶם. פָּרַט לְמִתְעַסֵּק. כְּתַב מַתָּנָה בִּלְשׁוֹן קִנְיָין. אָמַר לֵיהּ. אַרְכְּבֵיהּ אַתְּרֵי רֵיכְשֵׁי. אָמְרָה רִבִּי בָּא וְלֹא קִיבְּלָהּ שְׁמוּאֵל. מָהוּ אַרְכְּבֵיהּ עַל תְּרֵין רֵיכְשֵׁי בַּרְקֵי. סָבְרִין מֵימַר. מַיְיתֵי תְּרֵין סוּסָוון שַׁטְיֵי וּמְרַכְּבִין לֵיהּ עַל תְּרֵיהוֹן וַהֲהוּא אֲזִיל בְּדָא וַהֲהֵין אֲזַל בְּדָא לֹא אַשְׁכַּח גַּבֵּי כְּלוּם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַמְלְחָיָא. יִיפֶּה כוֹחוֹ בִּשְׁנֵי דְבָרִים. שֶׁיֵּשׁ שִׁיעְבּוּד לְמְכִירָה וְאֵין שִׁיעְבּוּד לְמַתָּנָה. שֶׁהַמּוֹכֵר לֹא מָכַר אֶת הַכֹּל וְהַנּוֹתֵן מַתָּנָה נָתַן אֶת הַכֹּל. וּדְרַב חוּנָה כְּרִבִּי יוֹחָנָן. חַד בַּר נַשׁ מֵי דְמִיךְ אָמַר. יְנָתְנוּ כָּל נְכָסַיי לְפְלוֹנִי. חָזַר וְאָמַר. כִּתְבוּ וּתְנוּ. רִבִּי לָעְזָר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יָקִים אַעֲלוֹן עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר. אִם אָמַר. לִזְכוּתוֹ. דִּבְרֵי הַכֹּל זָכָה. וְאִם לְזַכּוֹתוֹ בִּכְתָב. כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁאֵין אָדָם זוֹכֶה בִּכְתָב לְאַחַר מִיתָה. מֵי מוֹדִיעַ. אֶת רַבּוּ. תִּיפְתָּר שֶׁהָיוּ שָׁם עֵדִים יוֹדְעִים. הַגַּע עַצְמְךָ שֶׁאֵין שָׁם עֵדִים יוֹדְעִין.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי. לְעוֹלָם הַשָּׂדֶה בְּחֶזְקַת בְּעָלֶיהָ וּמוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו הָרְאָיָה.

מְנַיִן לִנְכָסִים שֶׁאֵין לָהֶן אַחֲרָיוּת שֶׁהֵן נִקְנִין עִם נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוּת בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר וּבַחֲזָקָה. רַבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם חִזְקִיָּה רַבִּי יוֹנָה רַבִּי חֲנַנְיָה תִּרְתֵּיָה בְּשֵׁם חִזְקִיָּה. כְּתִיב וַיִּתֵּן לָהֶם אֲבִיהֶם מַתָּנוֹת רַבּוֹת לְכֶסֶף וּלְזָהָב וּלְמִגְדָּנוֹת עִם עָרִים בְּצוּרוֹת בִּיהוּדָה. עַד כְּדוֹן כְּשֶׁהָיוּ קַרְקָעוֹת וּמְטַלְטְלִין בְּמָקוֹם אֶחָד. הָיוּ קַרְקָעוֹת בְּמָקוֹם אֶחָד וּמְטַלְטְלִין בְּמָקוֹם אַחֵר. אָמַר רַבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. אָמַר לָהֶן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. מַעֲשֶׂה בְּמְרוֹנִי אֶחָד שֶׁהָיָה דָר בִּירוּשָׁלֶם וְהָיוּ לוֹ מִיטַלְטְלִין הַרְבֵּה וּבִיקֵּשׁ לְחַלְקָן. אָמְרוּ לוֹ אֵין אַתָּה יָכוֹל אֶלָּא אִם כֵּן קָנִיתָ קַרְקַע. מֶה עָשָׂה. הָלַךְ וְקָנָה סֶלַע אֶחָד בְּצַד יְרוּשָׁלֵם. אָמַר. חֶצְיָיהּ צָפוֹנִי אֲנִי נוֹתֵן לִפְלוֹנִי עִם מֵאָה חָבִיּוֹת שֶׁל יַיִן. חֶצְיָיהּ דְּרוֹמִית אֲנִי נוֹתֵן לִפְלוֹנִי עִם מֵאָה חָבִיּוֹת שֶׁלְּשֶׁמֶן. וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים וְקִיְּימוּ אֶת דְּבָרָיו. אָמַר רַבִּי חֲנַנְיָה קוֹמֵי רַבִּי מָנָא. וְלֹא שְׁכִיב מְרַע הוּא. לְפִי שֶׁבְּכָל מָקוֹם אֵין אָדָם מְזַכֶּה אֶלָּא בִּכְתָב. וְכָאן אֲפִילוּ בִדְבָרִים. לְפִי שֶׁבְּכָל מָקוֹם אֵין אָדָם מְזַכֶּה עַד שֶׁיְּהוּ קַרְקָעוֹת וּמְטַלְטְלִין בְּמָקוֹם אֶחָד. וְכָאן אֲפִילוּ קַרְקָעוֹת בְּמָקוֹם אֶחָד וּמְטַלְטְלִין בְּמָקוֹם אַחֵר. אָמַר לֵיהּ. לֹא כְרַבִּי לִיעֶזֶר הוּא. שַׁנְיָיא הִיא שְׁכִיב מְרַע דְּרַבִּי לִיעֶזֶר הוּא שְׁכִיב מְרַע דְּרַבָּנִין. אָמַר לֵיהּ. שְׁכִיב מְרַע דְּרַבִּי לִיעֶזֶר כְּבָרִיא דְּרַבָּנִין.

תַּמָּן תַּנִּינָן. קַרְקַע כָּל שֶׁהוּא חַיָּיב בְּפֵיאָה וּבְבִיכּוּרִים דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָה. קַרְקַע כָּל שֶׁהוּא מַהוּ טָב. אָמַר רַבִּי מַתַּנְיָה. תִּיפְתָּר שֶׁהָיָה שָׁם מָקוֹם שִׁיבּוֹלֶת אַחַת וּמַרְגָּלִית טְמוּנָה בוֹ.

רַבִּי יָסָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן. הָיוּ לוֹ שְׁתֵּי שָׂדוֹת אַחַת בִּיהוּדָה וְאַחַת בְּגָלִיל. הֶחֱזִיק בְּזוֹ שֶׁבִּיהוּדָה לִזְכוֹת בְּזוֹ שֶׁבְּגָלִיל. אוֹ בְּזוֹ שֶׁבְּגָלִיל לִזְכוֹת בְּזוֹ שֶׁבִּיהוּדָה. קָנָה. וּבְנִיכְסֵי הַגֵּר לֹא קָנָה אֲפִילוּ מֵיצַר בֵּנְתַיִים. רַבִּי זְעִירָא בָּעָא קוֹמֵי רַבִּי יָסָא. נִתְכַּוֵּון לִקְנוֹת מִן הַמֵּיצַר וּשְׁרַע מִינֵּיהּ. רַב חִסְדָּא אָמַר. נִיכְסֵי הַגֵּר. הֶחֱזִיק בִּצְפוֹנָן עַל מְנָת לִזְכוֹת בִּדְרוֹמָן. בִּדְרוֹמָן עַל מְנָת לִזְכוֹת בִּצְפוֹנָן לֹא נִתְכַּוֵּון לִקְנוֹת בְּאֶמְצָעִיתָן. לֹא קָנָה עַד שֶׁעָה שֶׁיִּתְכַּוֵּין לִקְנוֹת בְּאֶמְצָעִיתָן. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַב חִסְדָּא. גֵּר שֶׁמֵּת וּבִיזְּבְזוּ יִשְׂרָאֵל אֶת נְכָסָיו. הַמַּחֲזִיק בַּקַּרְקַע חַיָּיב בַּכֹּל. הַמַּחֲזִיק בַּקֶּמַח חַיָּיב בְּלֶקֶט שִׁכְחָה וּפֵיאָה וּפָטוּר מִן הַמַּעְשְׂרוֹת. וְאֵין פְּלִיגָא עַל רַב חִסְדָּא. גֵּר שֶׁמֵּת וּבִיזְּבְזוּ יִשְׂרָאֵל אֶת נְכָסָיו. הַמַּחֲזִיק בַּקַּרְקַע חַיָּיב בַּכֹּל. הַמַּחֲזִיק בַּקֶּמַח חַיָּיב בְּלֶקֶט שִׁכְחָה וּפֵיאָה וּפָטוּר מִן הַמַּעְשְׂרוֹת. וְאֵין אֲוִיר מַפְסִיק בֵּין שִׁיבּוֹלֶת לְשִׁיבּוֹלֶת. תַּמָּן תַּנִּינָן. אִם הָיָה מְחוּבָּר לְקַרְקַע וְתָלַשׁ כָּל שֶׁהוּא קָנָה. שְׁמוּאֵל אָמַר. לֹא קָנָה אֶלָּא אוֹתוֹ קֶלַח בִּלְבַד. וְהָתְנַן אִם הָיָה מְחוּבָּר לְקַרְקַע וְתָלַשׁ כָּל שֶׁהוּא קָנָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי. קַיְימָהּ רַבִּי אֱבוּדַומָא נְחוּתָא מוֹדֶה שְׁמוּאֵל בְּנִיכְסֵי הַגֵּר.

רַבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי. הַמְּטַלְטְלִין מָהוּ שֶׁיִּקָּנוּ בִּגְרִירָה. אָמַר רַבִּי בָּא בַּר מָמָל. מַה צְרִיכָה לֵיהּ. בְּעוֹרוֹת הַקָּשִׁים. אֲבָל בְּעוֹרוֹת הָרַכִּים לֹא קָנָה עַד שֶׁיַּגְבִּיהַּ. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַבִּי בָּא בַּר מָמָל. הַגּוֹנֵב כִּיסוֹ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ וְהוֹצִיאוֹ בַּשַּׁבָּת חַיָּיב. שֶׁכְּבָר נִתְחַיֵּיב בִּגְנֵיבָתוֹ שֶׁלְּכִיס עַד שֶׁלֹּא קִידְּשָׁה עָלָיו הַשַּׁבָּת. אֲבָל אִם הָיָה גוֹרֵר בּוֹ וְיוֹצֵא פָּטוּר. מִפְּנֵי שֶׁחָלָה עָלָיו מִיתָה וְתַשְׁלוּמִין כְּאַחַת. הָא אִם לֹא חָלָה עָלָיו מִיתָה וְתַשְׁלוּמִין כְּאַחַת חַיָּיב. אָמַר רַבִּי מַתַּנְיָה. תִּיפְתָּר בְּאִילֵּין כִּיסַיָּיא רַבְרְבַיָּיא דְּאוֹרְחֵיהוֹן מִתְגָּרָרָה.

מְנַיִן לָמְדוּ לְגִילְגּוּל שְׁבוּעָה. מִסּוֹטָה. אָמַן מֵאִישׁ זֶה. אָמַן מֵאִישׁ אַחֵר. עַד כְּדוֹן דְּבָרִים שֶׁהֵן רְאוּיִין לְהַשְׁבִּיעַ. דְּבָרִים שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְהַשְׁבִּיעַ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בִּירְבִּי בּוּן. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. אָמַן שֶׁלֹּא סָטִיתִי אֲרוּסָה וּנְשׂוּאָה שׁוֹמֶרֶת יָבָם וּכְנוּסָה. אֲרוּסָה וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם רָאוּי הוּא לְהַשְׁבִּיעַ. אַתְּ אָמַר מְגַלְגְּלִין. וְהָכָא מְגַלְגְּלִין.

אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. מַה זוֹ בְּאָלָה וּבִשְׁבוּעָה אַף כָּל הַנִּשְׁבָּעִין בְּאָלָה וּבִשְׁבוּעָה. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. בְּזוֹ אָלָה וּשְׁבוּעָה וְאֵין כָּל הַנִּשְׁבָּעִין בְּאָלָה וּבִשְׁבוּעָה. הֲווֹן בָּעֵיי מֵימַר. מָאן דְּאָמַר. מַה זוֹ בְּאָלָה וּבִשְׁבוּעָה אַף כָּל הַנִּשְׁבָּעִין בְּאָלָה וּבִשְׁבוּעָה נִיחָא. וּמָאן דְּאָמַר. זוֹ בְּאָלָה וּשְׁבוּעָה וְאֵין כָּל הַנִּשְׁבָּעִין בְּאָלָה וּבִשְׁבוּעָה. לְגִילְגּוּל אַתְּ לָמֵד וְלִשְׁבוּעָה אֵין אַתְּ לָמֵד. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. מַה זוֹ בְּאֶמֶן וּבְאָמֵן. אַף כָּל הַנִּשְׁבָּעִין בְּאֶמֶן וּבְאָמֵן. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. זוֹ בְּאֶמֶן וּבְאָמֵן. אֵין כָּל הַנִּשְׁבָּעִין בְּאֶמֶן וּבְאָמֵן. הֲווֹן בָּעֵיי מֵימַר. מָאן דְּאָמַר. מַה זוֹ בְּאֶמֶן וּבְאָמֵן אַף כָּל הַנִּשְׁבָּעִין בְּאֶמֶן וּבְאָמֵן. נִיחָא. וּמָאן דְּאָמַר. זוֹ בְּאֶמֶן וּבְאָמֵן. אֵין כָּל הַנִּשְׁבָּעִין בְּאֶמֶן וּבְאָמֵן. כְּלוּם לָמְדוּ לְגִילְגּוּל שְׁבוּעָה אֶלָּא מִסּוֹטָה. לְגִילְגּוּל אַתְּ לָמֵד. וּלְאֶמֶן אֶמֶן אִי אַתְּ לָמֵד.

ו משנה: כָּל הַנַּעֲשֶׂה דָּמִים בְּאַחֵר כֵּיוָן שֶׁזָּכָה זֶה נִתְחַיֵּב זֶה בַּחֲלִיפָיו. כֵּיצַד הֶחֱלִיף שׁוֹר בְּכֶרֶה אוֹ חֲמוֹר בְּשׁוֹר כֵּיוָן שֶׁזָּכָה זֶה נִתְחַיֵּב לָזֶה בַּחֲלִיפָיו. רְשׁוּת הָגָּבוֹהַּ בְּכֶסֶף וּרְשׁוּת הַהֶדְיוֹט בַּחֲזָקָה. אֲמִירָתוֹ לַגָּבוֹהַּ כִּמְסִירָתוֹ לַהֶדְיוֹט.

הלכה: כָּל הַנַּעֲשֶׂה דָּמִים בְּאַחֵר כול׳. תַּמָּן תַּנִּינָן. זֶה הַכְּלָל. כָּל הַמִּיטַלְטְלִין קוֹנִין זֶה אֶת זֶה. רִבִּי בָּא רַב חוּנָה בְּשֵׁם רַב. אֲפִילוּ צְבוּר בְּצִיבּוּרִין. אָמַר לֵיהּ רִבִּי לָעְזָר. לֹא שָׁנִינוּ אֶלָּא כָּל הַנַּעֲשֶׂה דָּמִים בְּאַחֵר בִּלְבַד. דָּבָר שֶׁהוּא צָרִיךְ לְשׁוּם. אַתְיָיא דְּרַב חוּנָה כְּרִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי לָעְזָר כְּשִׁיטָתֵיהּ. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הָאוֹחֵז הַשּׁוּתָפִין שֶׁחַיָּיבִין בְּקוֹלְבוֹן פְּטוּרִין מִמַּעֲשֵׂר בְּהֵמָה. וְשֶׁחַיָּיבִין בְּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה פְּטוּרִין מִן הַקּוֹלְבוֹן. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. וְהֵן שֶׁחָלְקוּ גְּדָיִים כְּנֶגֶד גְּדָיִים וּתְיָישִׁים כְּנֶגֶד גְּדָיִים. אֲבָל אִם חָלְקוּ גְּדָיִים כְּנֶגֶד תְּיָישִׁים וּתְיָישִׁים כְּנֶגֶד גְּדָיִים. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. וַאֲפִילוּ חָלְקוּ גְּדָיִים כְּנֶגֶד גְּדָיִים וְתְיָישִׁים כְּנֶגֶד תְּיָישִׁים כִּלְקוּחוֹת הֵן. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הַלָּקוּחַ וְהַנִּיתָּן לוֹ מַתָּנָה פָּטוּר מִמַּעֲשֵׂר בְּהֵמָה. הָאוֹחֵז הַשּׁוּתָפִין שֶׁחַיָּיבִין בְּקוֹלְבוֹן פְּטוּרִין מִמַּעֲשֵׂר בְּהֵמָה. בְּשֶׁחָלְקוּ וְחָזְרוּ וְנִשְׁתַּתְּפוּ. כְּשֶׁחַיָּיבִין בְּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה וּפְטוּרִין מִן הַקּוֹלְבוֹן. בְּשֶׁלֹּא חָלְקוּ.

רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. לָזֶה פָּרָה וְלָזֶה חֲמוֹר. הֶחֱלִיפוּ אֶת שֶׁלָּזֶה לָזֶה וְאֶת שֶׁלָּזֶה לָזֶה. מָשַׁךְ בַּעַל הַחֲמוֹר אֶת הַפָּרָה וּבָא בַּעַל הַפָּרָה לִמְשׁוֹךְ

אֶת הַחֲמוֹר וְנִמְצָא שֶׁמֵּתָה הַחֲמוֹר. בַּעַל הַחֲמוֹר צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה שֶׁהָיְתָה חֲמוֹרוֹ קַיֶּמֶת בְּשָׁעָה שֶׁמְּשַׁךְ אֶת הַפָּרָה. שֶׁכָּל הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו הָרְאָיָיה חוּץ מִן הַחֲלִיפִין. וּמָאן דְּלָא סְבַר דָּא מִילְתָא לָא סְבַר בִּנְזִיקִין כְּלוּם. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. וַאֲנָא לֵית נָא סְבַר לָהּ. אָמַר רִבִּי בָּא לְרִבִּי זְעִירָא. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל שְׁמוּאֵל. הָיוּ בָהּ מוּמִין וְעוֹדָהּ בְּבֵית אָבִיהָ. הָאָב צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה. לֹא הַבַּעַל צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה לְהוֹצִיא קִידּוּשִׁין מֵרְשׁוּת הָאָב. תַּלְמִידוֹ דְרִבִּי יוֹנָה אָמְרִין. תִּיפְתָּר בְּקִידּוּשִׁים קְטַנִּים. דְּלְמָא. רִבִּי חוּנָּה וְרִבִּי פִּינְחָס וְרִבִּי חִזְקִיָּה סָלְקִין מִישְׁאוּל בִּשְׁלָמֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵף לְמֵילַךְ מִינֵּיהּ. אָמְרוּ לֵיהּ. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לִשְׁמוּאֵל. נִכְנְסָה לִרְשׁוּת הַבַּעַל. הַבַּעַל צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה. וְלֹא הָאָב צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה לְהוֹצִיא כְּתוּבָּה מֵרְשׁוּת הַבַּעַל. אָמַר לוֹן. לֹא מוֹדָה שְׁמוּאֵל שֶׁאִם מָשַׁךְ בַּעַל הַפָּרָה אֶת הַחֲמוֹר שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה שֶׁהָיוּ בָהּ מוּמִין אֵילּוּ עַד שֶׁלֹּא תִיכָּנֵס לִרְשׁוּתוֹ. וְזֶה כֵּינָן שֶׁכָּנַס כְּמִי שֶׁמָּשַׁךְ.

רִבִּי בָּא רַב הַמְנוּנָא רַב אָדָא בַּר אַחֲוָה בְּשֵׁם רַב. מָכְרָה לוֹ פָּרָה בְּדָמִים. דַּחֲזָקֵיהּ אָמַר לֵיהּ. הַב לִי אִינּוּן פְּרִיטַיָּא. אָמַר לֵיהּ. מָה אַתְּ בְּעֵי מִינְּהוֹן. אָמַר לֵיהּ. מִיזְבִּין לֵיהּ חֲמוֹר. מָשַׁךְ בַּעַל הַפָּרָה אֶת הַחֲמוֹר לֹא נִקְנֵית הַפָּרָה. חֲמוֹר מָהוּ שֶׁיִּקָּנֶה. רִבִּי בָּא אָמַר. נִקְנֵית. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. אֵינָהּ נִקְנֵית. סָבַר רִבִּי בָּא דְּאִינּוּן חֲלִיפִין. וְלֵית אִינּוּן חֲלִיפִין. רִבִּי מָנָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי. פְּעָמִים שֶׁתְּחִילַת מֶקַח לָזֶה וּתְחִילַת מֶקַח לָזֶה. הֵיךְ עֲבִידָא. מָכְרָה לוֹ פָּרָה בְּדָמִים. סְמִיכָה גַּבֵּי חָדָא פְּרִיטַיָּא. לְמָחָר אַשְׁכְּחֵיהּ קָאִים תַּמָּן. אָמַר לֵיהּ. מָה אַתְּ עֲבִיד קַיֶּים הָכָא. אָמַר לֵיהּ. בְּעָא אִינּוּן פְּרִיטַיָּא. אָמַר לֵיהּ. מָה אַתְּ בְּעֵי מִינְּהוֹן. אָמַר לֵיהּ. מִיזְבִּן לִי חַד חֲמוֹר. אָמַר לֵיהּ. הֲרֵי חֲמוֹר לְפָנֶיךָ. מָשַׁךְ זֶה לֹא קָנָה זֶה. מָשַׁךְ זֶה לֹא קָנָה זֶה. אֶלָּא זֶה קָנָה לְעַצְמוֹ וְזֶה קָנָה לְעַצְמוֹ.

מַתְנִיתָא. רְשׁוּת הַגָּבוֹהַּ בְּכָסֶף וּרְשׁוּת הַהֶדְיוֹט בַּחֲזָקָה. כֵּיצַד. גִּיזְבַּר שֶׁנָּתַן מָעוֹת הֶקְדֵּשׁ בִּמְטַלְטְלִין קָנָה הֶקְדֵּשׁ בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא. שֶׁנֶּאֱמַר לַיי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ.

אֲמִירָתִי לְגָבוֹהַּ כִּמְסִירָתִי לַהֶדְיוֹט. כֵּיצַד. לָקַח פָּרָה מִן הַהֶקְדֵּשׁ בְּמֵאתַיִם. לֹא הִסְפִּיק לְהָבִיא מֵאתַיִם עַד שֶׁעָמַד בִּמְנָה. מֵבִיא מָאתַיִם. הָדָא הִיא אֲמִירָתִי לְגָבוֹהַּ כִּמְסִירָתִי לַהֶדְיוֹט. פָּרָה מִן הַהֶקְדֵּשׁ בִּמְנָה. לֹא הִסְפִּיק לְהָבִיא מְנָה עַד שֶׁעָמַד בְּמָאתַיִם. מֵבִיא מָאתַיִם. הָדָא הִיא דִכְתִיב וְיָסַף חֲמִישִׁית כֶּסֶף עֶרְכְּךָ עָלָיו וְקָם לוֹ. הָא אִם יוֹסִיף חֲבֵרוֹ הוּא קָם לוֹ וְאִם לָאו אֵינוֹ קָם לוֹ. שׁוֹר זֶה עוֹלֶה וּבִית זֶה קָרְבָּן. קָנָה הֶקְדֵּשׁ בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא. דִּכְתִיב לַיי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ וגו׳. וּבְהֶדְיוֹט לֹא קָנָה עַד שָׁעָה שֶׁיַּחֲזִיק.

ז **משנה**: כָּל מִצְוַת הָאָב עַל הַבֵּן הָאֲנָשִׁים חַיָּבִין וְהַנָּשִׁים פְּטוּרוֹת. כָּל מִצְוַת הַבֵּן עַל הָאָב אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים חַיָּבִין. כָּל מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא הָאֲנָשִׁים חַיָּבִין וְהַנָּשִׁים פְּטוּרוֹת. כָּל מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁלֹּא הַזְּמַן גְּרָמָא אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים חַיָּבִין. כָּל מִצְוָה בִלֹּא תַעֲשֶׂה בֵּין שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא בֵּין שֶׁלֹּא הַזְּמַן גְּרָמָא אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים חַיָּבִין חוּץ מִבַּל תַּשְׁחִית וּבַל תַּקִּיף וּבַל תְּטַמֵּא לַמֵּתִים. הַסְּמִיכוֹת וְהַתְּנוּפוֹת הַהֲגָשׁוֹת הַקְּמִיצוֹת הַקְּטָרוֹת וְהַמְּלִיקוֹת הַהַזָּאוֹת וְהַקְּבָלוֹת נוֹהֲגוֹת בָּאֲנָשִׁים וְאֵינָן נוֹהֲגוֹת בַּנָּשִׁים חוּץ מִמִּנְחַת סוֹטָה וּנְזִירָה שֶׁהֵן מְנִיפוֹת.

הלכה: כָּל מִצְוַת הָאָב עַל הַבֵּן כול׳. מִצְוֹת שֶׁהָאָב חַיָּב לַעֲשׂוֹת לִבְנוֹ. לְמוֹהֲלוֹ לִפְדוֹתוֹ לְלַמְּדוֹ תוֹרָה וּלְלַמְּדוֹ אוֹמָנוּת לְהַשִּׁיאוֹ אִשָּׁה. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. אַף לְלַמְּדוֹ לָשׂוֹט עַל פְּנֵי הַמַּיִם. לְמוֹהֲלוֹ. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ. לִפְדוֹתוֹ דִּכְתִיב וְכָל בְּכוֹר אָדָם בְּבָנֶיךָ תִּפְדֶּה. לְלַמְּדוֹ תוֹרָה. וְלִמַּדְתֶּם אוֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם. לְלַמְּדוֹ אוֹמָנוּת. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. וּבָחַרְתָּ בַחַיִּים. זוֹ אוֹמָנוּת. לְהַשִּׁיאוֹ אִשָּׁה. וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בָנֶיךָ. אֵימָתַי אַתָּה זוֹכֶה לְבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בָנֶיךָ. בְּשָׁעָה שֶׁאַתְּ מַשִּׂיא אֶת בָּנֶיךָ קְטַנִּים. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. אַף לָשׂוֹט עַל פְּנֵי הַמַּיִם. דִּכְתִיב לְמַעַן תִּחְיֶה אַתָּה וְזַרְעֶךָ. מַה. לְמִצְוָה אוֹ לְעִיכּוּב. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. בַּר תְּרֵימָה אָתָא לְגַבֵּי רִבִּי אִימִּי. אָמַר לֵיהּ. פַּיֵּיס לְאַבָּא דִּיסַבֵּינִי אִתָּא. פַּיְיסֵיהּ וְלָא קְבִיל עֲלוֹי. הָדָא אָמְרָה לְמִצְוָה. אֵין תֵּימַר לְעִיכּוּב. הֲוָה לֵיהּ לְכוֹפְנֵיהּ. מְנַיִין שֶׁאִם לֹא עָשָׂה לוֹ אָבִיו שֶׁהוּא חַיָּב לַעֲשׂוֹת לְעַצְמוֹ. תַּלמוּד לוֹמַר אָדָם תִּפְדֶּה. וּנְמַלְתֶּם אוֹתָם. וְלִמַּדְתֶּם אוֹתָם. וְהוֹדַעְתָּ אַתָּה. לְמַעַן תִּחְיֶה אַתָּה.

תַּמָּן תַּנִּינָן. הָאָב זָכָה לַבֵּן בְּנוֹי בַּפֹּת בָּעוֹשֶׁר וּבַחָכְמָה וּבַשָּׁנִים. בְּנוֹי מְנַיִין יֵירָאֶה אֶל עֶבְדֶּיךָ פָּעָלֶיךָ וַהֲדָרְךָ עַל בְּנֵיהֶם. בַּכּוֹתַ. גִּיבּוֹר בָּאָרֶץ יִהְיֶה זַרְעוֹ וגו׳. בָּעוֹשֶׁר. נַעַר הָיִיתִי גַם זָקַנְתִּי וְלֹא רָאִיתִי צַדִּיק נֶעֱזָב וְזַרְעוֹ מְבַקֵּשׁ לָחֶם. בַּחָכְמָה. וְלִמַּדְתֶּם אוֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם. בַּשָּׁנִים. לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם. וּכְשֵׁם שֶׁהוּא זָכָה לוֹ בַּחֲמִשָּׁה דְבָרִים כָּךְ הוּא חַיָּב לוֹ בַּחֲמִשָּׁה דְבָרִים. וְאֵלּוּ הֵן. מַאֲכִיל וּמַשְׁקֶה מַלְבִּישׁ מַנְעִיל מַנְהִיג. הָדָא הוּא דִכְתִיב יָחוּלוּ עַל רֹאשׁ יוֹאָב. זָב וּמְצוֹרָע וּמַחֲזִיק בַּפֶּלֶךְ וְנוֹפֵל בַּחֶרֶב וְחַסַר לֶב. זָב תָּשִׁישׁ. וּמְצוֹרָע עָזִיב. וּמַחֲזִיק בַּפֶּלֶךְ בּוֹרִיי. נוֹפֵל בַּחֶרֶב קְצַר יָמִים. וַחֲסַר לֶחֶם מִסְכֵּן. כַּד אַתָא שְׁלֹמֹה מִיקְטוֹל לְיוֹאָב אֲמַר לֵיהּ. אָבִיךְ גָּזַר עָלַי חֲמֵשׁ גְּזִירוֹת. קַבְּלִין וַאֲנָא מִיתְקַטִּיל. וְקַבְּלִין. וְכוּלְהוֹן קָמִין מִן דְּבִית דָּוִד. זָב הֲיָה רַחֲבָעָם. וְהַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם הִתְאַמֵּץ לַעֲלוֹת בַּמֶּרְכָּבָה לָנוּס לִירוּשָׁלַם. מָאן דְּאָמַר. זָב. מָאן דְּאָמַר. אִיסְטְנִיס. מְצוֹרָע זֶה עוּזִּיָּהוּ. וַיְהִי עֻזִּיָּהוּ הַמֶּלֶךְ מְצוֹרָע עַד יוֹם מוֹתוֹ. מַחֲזִיק בַּפֶּלֶךְ זֶה יוֹאָשׁ. וְאֶת יוֹאָשׁ עָשׂוּ שָׁפְטִים. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. מְלַמֵּד שֶׁהֶעֱמִידוּ עָלָיו בִּירְנִיּוֹת קָשִׁים שֶׁלֹּא הִכִּירוּ אִשָּׁה מִימֵיהֶם וְהָיוּ מְעַנְּיִן בּוֹ כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּעַנְּיִן אֶת הָאִשָּׁה. הָדָא הוּא דִכְתִיב וְעָנָה גְאוֹן יִשְׂרָאֵל בְּפָנָיו. וְעִינָהּ גְּאוֹן יִשְׂרָאֵל בְּפָנָיו. וְנוֹפֵל בַּחֶרֶב זֶה יֹאשִׁיָּהוּ. דִּכְתִיב וְיוּרוּ הַמּוֹרִים לַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ. וְאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מְלַמֵּד שֶׁעָשׂוּ גוּפוֹ כַּכַּבָּרָה. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. שְׁלֹשׁ מֵאוֹת חִיצִּים יוֹרוּ בְּמִשִּׁיחַ יי. וְחַסַר לֶחֶם. זֶה יוֹיָכִין. וַאֲרוּחָתוֹ אֲרוּחַת תָּמִיד נִתְּנָה לוֹ וגו׳.

תַּמָּן תַּנִּינָן. אִם הִתְחִילוּ אֵין מַפְסִיקִין. הַתְחָלַת הַמֶּרְחָץ אֵי זוֹ הִיא. רִבִּי זְרִיקָן בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. מִשֶּׁיַּתִּיר אֵיזוֹרוֹ. רַב אָמַר. מִשֶּׁיַּתִּיר מִנְעָלוֹ. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי

הֲוָה יְלִיף שְׁמַע פַּרְשָׁתָא דְּבַר בְּרִיהּ בְּכָל עֲרוּבַת שׁוּבְתָּא. חַד זְמָן אִינְשֵׁי וְעָאַל מִיסְחֵי בְּהֶהֵין דֵּימוֹסִין דְּטִיבֶּרְיָא. וַהֲוָה מִיסְתַּמִּיךְ עַל כָּתְפֵּיהּ דְּרִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא. אִנְחָר וּנְפַק לֵיהּ מִן דֵּימוֹסָא. אָמַר. כָּךְ הֲוָה. רִבִּי לָעְזָר בַּר יוֹסֵי אָמַר. שְׁלִיחַ מטי. אָמַר לֵיהּ רִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא. לֹא כֵן אַלְפָן רִבִּי. אִם הִתְחִילוּ אֵין מַפְסִיקִין. אָמַר לֵיהּ. חִיָּיה בְּנִי. וְקַלָּה הִיא בְּעֵינֶיךָ. שֶׁכָּל מִי שֶׁהוּא שׁוֹמֵעַ פָּרָשָׁה מִבֶּן בְּנוֹ כְּאִילּוּ הוּא שׁוֹמְעָהּ מֵהַר סִינַי. מַאי טַעֲמָא. וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בָנֶיךָ וגו׳. יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לִפְנֵי יי אֱלֹהֶיךָ בְּחוֹרֵב. כְּיוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לִפְנֵי יי אֱלֹהֶיךָ בְּחוֹרֵב. רִבִּי חִזְקִיָּה בַּר יִרְמְיָה רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אִם יָכוֹל אַתְּ לְשַׁלְשֵׁל שְׁמוּעָה עַד מֹשֶׁה שַׁלְשְׁלָהּ. וְאִם לָאו תְּפוֹשׁ אוֹ רֹאשׁוֹן רֹאשׁוֹן אוֹ אַחֲרוֹן אַחֲרוֹן. גִּידּוּל אָמַר. כָּל הָאוֹמֵר שְׁמוּעָה מִשֵּׁם אוֹמְרָהּ יְהֵא רוֹאֶה בְּעַצְמוֹ כְּאִילּוּ בַּעַל הַשְּׁמוּעָה עוֹמֵד לְפָנָיו. מַה טַּעֲמָא. אַךְ בְּצֶלֶם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ וגו׳. רַב אָדָם יִקָּרֵא אִישׁ חַסְדּוֹ וְאִישׁ אֱמוּנִים מִי יִמְצָא. זֶה רִבִּי זְעִירָא. דְּאָמַר רִבִּי זְעִירָא. לֵית אֲנַן חָשִׁין עַל שְׁמוּעָתָהּ דְּרַב שֵׁשֶׁת דְּהוּא גַבְרָא מְפַתְחָא. וְאָמַר רִבִּי זְעִירָא לְרִבִּי יָסָא. חַכִּם רִבִּי לְבַר פְּדָיָה דְּאַתְּ אָמַר שְׁמוּעָתָא מִן שְׁמֵיהּ. אָמַר לֵיהּ. רַב אָדָא בַּר אַחֲוָה אָמְרִין מִשְׁמוֹ.

מְצוֹת שֶׁהַבֵּן חַיָּיב לַעֲשׂוֹת לְאָבִיו. אֵי זֶהוּ מוֹרָא. לֹא יוֹשֵׁב בִּמְקוֹמוֹ. וְלֹא מְדַבֵּר בִּמְקוֹמוֹ. וְלֹא סוֹתֵר אֶת דְּבָרָיו. אֵי זֶהוּ כִיבּוּד. מַאֲכִיל וּמַשְׁקֶה מַלְבִּישׁ וּמְכַסֶּה וּמַנְעִיל מַכְנִיס וּמוֹצִיא. מִן דְּמַאן. חוּנָה בַּר חִיָּיה אָמַר מִשֶּׁלְזֶקֶן. וְאִית דְּבָעֵי מֵימַר. מִשֶּׁלּוֹ. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּרִבִּי חֲנִינָה. מְנַיִן אֲפִילּוּ אָמַר לוֹ אָבִיו. הַשְׁלֵךְ אֶת הָאַרְנָקִי הָזוֹ לַיָּם. שֶׁשּׁוֹמֵעַ לוֹ. בְּהַהוּא דְּאִית לֵיהּ חוֹרָנִין וּבְעוֹשָׂה הֲנָחַת רוּחוֹ שֶׁלְּאָבִיו. אֶחָד הָאִישׁ וְאֶחָד הָאִשָּׁה. אֶלָּא שֶׁהָאִישׁ סְפֵיקָה בְּיָדוֹ. הָאִשָּׁה אֵינָהּ סְפֵיקָה בְּיָדָהּ מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ רְשׁוּת לָאֲחֵרִים עָלֶיהָ. נִתְאַלְמְנָה אוֹ נִתְגָּרְשָׁה כְּמִי שֶׁהִיא סְפֵיקָה בְּיָדָהּ לַעֲשׂוֹת.

עַד אֵיכָן הוּא כִיבּוּד אַב וְאֵם. אָמַר לָהֶן. וְלִי אַתֶּם שׁוֹאֲלִין. לְכוּ שַׁאֲלוּ לְדָמָה בֶּן נְתִינָה. דָּמָה בֶּן נְתִינָה. רֹאשׁ פַּטְרוֹנוֹלִי הָיָה. פַּעַם אַחַת הָיְתָה אִמּוֹ מְסַטָּרְתּוֹ לִפְנֵי כּוּלֵי שֶׁלּוֹ וְנָפַל קוֹרְדִּיקְסִין שֶׁלָּהּ מִיָּדָהּ וְהוֹשִׁיט לָהּ כְּדֵי שֶׁלֹּא תִצְטַעֵר. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה. הַגּוֹי הַאֲשְׁקְלוֹנִי הָיָה וְרֹאשׁ כָּל פַּטְרוֹנוֹלֵי הָיָה. וְאֶבֶן שָׁיְשַׁב עָלֶיהָ אָבִיו לֹא יָשַׁב עָלֶיהָ מִיָּמָיו. וְכֵיוָן שֶׁמֵּת עָשָׂה אוֹתָהּ יְרָאָה מִשֶּׁלּוֹ. פַּעַם אַחַת אָבְדָה יָשְׁפָּה שֶׁלְּבִנְיָמִן. אָמְרִין מַאן דְּאִית לֵיהּ טָבָא דִּכְוָותָהּ. אָמְרִין דְּאִית לָדָמָה בֶּן נְתִינָה. אָזְלוּן לְגַבֵּיהּ וּפָסְקוּ לֵיהּ עִמֵּיהּ בְּמֵאָה דִּינָרִין. סְלִיק בְּעָא מֵיתֵיתָא לְהוֹן וְאַשְׁכַּח לְאָבוֹי דָּמַךְ. וְאִית דַּאֲמְרִין מַפְתְּחָא דְּתֵיבוּתָא הֲוָה יְהִיב גַּוּא אֶצְבְּעֵיהּ דְּאָבוּהּ. וְאִית דַּאֲמְרִין רִיגְלֵיהּ הֲווֹת פְּשִׁיטָה עַל תֵּיבוּתָא. נְחַת לְגַבֵּיהוֹן. אֲמַר לוֹן. לָא יְכִילִית מַיְיתֵיתָהּ לְכוֹן. אָמְרִין. דִּילְמָא דְּהוּא בְּעֵי פְּרִיטִין תּוּבְךָ. אַסְקִינֵיהּ לְמָאתַיִם. אַסְקִינֵיהּ לְאֶלֶף. כֵּיוָן דְּאִיתְעִיר אָבִיו מִן שִׁינְתֵּיהּ סְלַק וְאַייתֵיתָהּ לְהוֹן. בְּעוּ מִיתַּן לֵיהּ כְּדָפְסְקוּ לֵהּ לָאֲחָרָיָא וְלָא קְבִיל. אֲמַר. מַה אֲנָא מַזְבְּנָא לְכוֹן אִיקָּרָא דְּאָבָהָתִי בִּפְרִיטִין. אֵינִי נֶהֱנֶה מִכִּיבּוּד אֲבוֹתַי כְּלוּם. מַה פָּרַע לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שָׂכָר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. בּוֹ בַלַּיְלָה יָלְדָה פָּרָתוֹ אֲדוּמָה. וְשָׁקְלוּ לוֹ יִשְׂרָאֵל מִשְׁקָלָהּ זָהָב וּשְׁקָלוּהָ. אָמַר רִבִּי שַׁבְּתַי. כְּתִיב וּמִשְׁפָּט וְרֹב צְדָקָה לֹא יַעֲנֶה. אֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַשְׁהֶא מַתַּן שְׂכָרָן שֶׁלְּעוֹשֵׂי מִצְוֹת בַּגּוֹיִם.

אִמּוֹ שֶׁלְּרִבִּי טַרְפוֹן יָרְדָה לַטֵּייל לְתוֹךְ חֲצֵירָהּ בְּשַׁבָּת וְנִפְסַק קוֹרְדָּיְקִין שֶׁלָּהּ. וְהָלַךְ רִבִּי טַרְפוֹן וְהִנִּיחַ שְׁתֵּי יָדָיו תַּחַת פַּרְסוֹתֶיהָ וְהָיְתָה מְהַלֶּכֶת עֲלֵיהֶן עַד שֶׁהִגִּיעָה לְמִיטָּתָהּ. פַּעַם אַחַת נִכְנְסוּ חֲכָמִים לְבֵית רִבִּי טַרְפוֹן בְּנֵי שֶׁהוּא נוֹהֵג בִּי בְּכִיבּוּד יוֹתֵר מִדַּאי. אָמְרִין לָהּ מָה הוּא עָבִיד לֵיךְ. וְתַנְיֵית לְהוֹן עוּבְדָּא. אָמְרִין לָהּ. אֲפִילּוּ הוּא עוֹשֶׂה כֵּן אֶלֶף אֲלָפִים אַדַּיִין לַחֲצִי הַכִּיבּוּד שֶׁאָמְרָה הַתּוֹרָה לֹא הִגִּיעַ.

אִמּוֹ שֶׁלְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל בָּאָת וְאָמְרָה וְקִבְּלָה עָלֶיהָ לְרַבּוֹתֵינוּ. אָמְרָה. גְּעוּרוּ בְּיִשְׁמָעֵאל בְּנִי שֶׁאֵינוֹ נוֹהֵג בִּי כָּבוֹד. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִתְכַּרְכְּמוּ פְּנֵיהֶן שֶׁלְּרַבּוֹתֵינוּ. אָמְרִין. אֵיפְשָׁר לֵית רִבִּי יִשְׁמָעֵאל נוֹהֵג בְּכָבוֹד אֲבוֹתָיו. אָמְרוּ לָהּ. מַהוּ עָבִיד לֵיךְ. אָמְרָה. כַּד נָפִיק מִבֵּית וַועֲדָא אֲנָא בָּעְיָא מִשְׁזָנָה רִיגְלוֹי וּמִישְׁתֵּי מֵהֶן וְלָא שְׁבַק לִי. אָמְרִין. הוֹאִיל וְהוּא רְצוֹנָהּ הוּא כִיבּוּדָהּ.

אָמַר רִבִּי מָנָא. וַיְאוּת אִילֵּין טְחוֹנָיֵא אָמְרִין. כָּל בַּר נַשׁ וּבַר נַשׁ זְכָוּותֵיהּ גַּו קוּפְּתֵיהּ. אִימֵּיהּ דְּרִבִּי טַרְפוֹן אָמְרָה לוֹן אָכִין. וַאֲגִיבוּנָתָהּ אָכִין. אִימֵּיהּ דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמְרָה לוֹן אָכֵן וַאֲגִיבוּנָהּ אָכֵן. רִבִּי זְעִירָא הֲוָה מְצַטָּעֵר וַאֲמַר. הַלְוַאי הֲוָה לִי אַבָּא וְאִימָּא דְּאוֹקְרִינוֹן וְאִירַת גַּן עֵדֶן. כַּד שְׁמַע אִילֵּין תְּרִין אוּלְפָנֵיָא אֲמַר. בְּרִיךְ רַחְמָנָא דְּלִית לִי לָא אַבָּא וְלָא אִימָּא. לָא כְּרִבִּי טַרְפוֹן חֲוִינָא יְכִיל עֲבִיד וְלָא כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל חֲוִינָא מְקַבְּלָה עָלּוֹי. אָמַר רִבִּי אָבוּן. פָּטוּר אֲנִי מִכִּיבּוּד אָב וְאֵם. אָמְרִין. כַּד עָבְרַת בֵּיהּ אִימֵּיהּ מַיִית אָבוֹהִי. כַּד יְלִידְתֵּיהּ מֵיתַת.

יֵשׁ שֶׁהוּא מַאֲכִיל אֶת אָבִיו פְּטוּמוֹת וְיוֹרֵשׁ גֵּיהִנֹּם. וְיֵשׁ שֶׁהוּא כוֹתְנוֹ לָרֵיחַיִם וְיוֹרֵשׁ גַּן עֵדֶן. כֵּיצַד הוּא מַאֲכִיל אֶת אָבִיו פְּטוּמוֹת וְיוֹרֵשׁ גֵּיהִנֹּם. חַד בַּר נַשׁ הֲוָה מַייכֵל לְאָבוֹי תַּרְנוּגְלִין פְּטִימִין. חַד זְמָן אֲמַר לֵיהּ אָבוֹי. בְּרִי. אִילֵּין מְנַן לָךְ. אֲמַר לֵיהּ. סַבָּא סַבָּא. אֲכוֹל וַאֲדִישׁ. דִּכְלָבַיָּיא אָכְלִין וּמִדַּשִׁין. נִמְצָא מַאֲכִיל אֶת אָבִיו פְּטוּמוֹת וְיוֹרֵשׁ גֵּיהִנֹּם. כֵּיצַד כּוֹתְנוֹ בָּרֵיחַיִם וְיוֹרֵשׁ גַּן עֵדֶן. חַד בַּר נַשׁ הֲוָה טָחִין בְּרֵיחָיֵא. אֲתָא מִצְוָותָא לַטָּחוֹנָיֵא. אֲמַר לֵיהּ. אַבָּא. עוֹל וּטְחוֹן תַּחְתָּיי. אֵין מָטַת מְבַזְּיֵיהּ טַב לִי אֲנָא וְלָא אַתְּ. אֵין מָטַת מִילְקִי טַב לִי אֲנָא וְלָא אַתְּ. וְנִמְצָא כּוֹתְנוֹ לָרֵיחַיִם וְיוֹרֵשׁ גַּן עֵדֶן.

אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְנֶאֱמַר אֶת יי אֱלֹהֶיךָ תִּירָא. הִקִּישׁ מוֹרָא אָב וָאֵם לְמוֹרָא הַמָּקוֹם. נֶאֱמַר וּמְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת. וְנֶאֱמַר אִישׁ אִישׁ כִּי יְקַלֵּל אֱלֹהָיו וְנָשָׂא חֶטְאוֹ. הִקִּישׁ קִילְלַת אָב וָאֵם לְקִילְלַת הַמָּקוֹם. אֲבָל אִי אֶיפְשָׁר לוֹמַר מַכֶּה כְּלַפֵּי לְמַעֲלָה. וְכֵן בְּדִין מִפְּנֵי שֶׁשְּׁלָשְׁתָּן שׁוּתָפִין בּוֹ.

אֵי זֶהוּ מוֹרָא. לֹא יוֹשֵׁב בִּמְקוֹמוֹ. וְלֹא מְדַבֵּר בִּמְקוֹמוֹ. וְלֹא סוֹתֵר אֶת דְּבָרָיו. אֵי זֶהוּ כִיבּוּד. מַאֲכִיל וּמַשְׁקֶה מַלְבִּישׁ וּמַנְעִיל וּמַכְנִיס וּמוֹצִיא. וּמִן דְּמַאן

חוּנָא בַּר חִיָּיא אָמַר.

מִילְתֵיהּ דְּרִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא פְּלִיגָא. דְּאָמַר רִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא. תַּנְיָי רִבִּי יוּדָן בַּר בְּרַתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָי. דְּתַנְיָי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָי. גָּדוֹל הוּא כִּיבּוּד אָב וָאֵם שֶׁהֶעֱדִיפוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יוֹתֵר מִכְּבוֹדוֹ. נֶאֱמַר כָּאן כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ. וְנֶאֱמַר לְהַלָּן כַּבֵּד אֶת יי מֵהוֹנֶךָ. בַּמֶּה אַתְּ מְכַבְּדוֹ מֵהוֹנֶךָ. מַפְרִישׁ לֶקֶט שִׁכְחָה וּפֵיאָה. מַפְרִישׁ תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן וּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי וּמַעֲשֵׂר עָנִי וְחַלָּה. וְעוֹשֶׂה סוֹכָה וְלוּלָב שׁוֹפָר וּתְפִילִין וְצִיצִית. מַאֲכִיל אֶת הָרְעֵיבִים וּמַשְׁקֶה אֶת הַצְּמֵיאִים. אִם יֵשׁ לְךָ אַתְּ חַיָּיב בְּכָל אֵילּוּ. וְאִם אֵין לְךָ אֵין אַתְּ חַיָּיב בְּאַחַת מֵהֶן. אֲבָל כְּשֶׁהוּא בָּא אֵצֶל כִּיבּוּד אָב וְאֵם בֵּין שֶׁיֵּשׁ לְךָ בֵּין שֶׁאֵין לְךָ כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ. אֲפִילּוּ אַתְּ מְסַבֵּב עַל הַפְּתָחִים.

רִבִּי אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּא בַּר בָּהֲנָא. כְּתִיב אוֹרַח חַיִּים פֶּן תְּפַלֵּס נָעוּ מַעְגְּלוֹתֶיהָ וְלֹא תֵדָע. טִילְטֵל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַתַּן שְׂכָרָן שֶׁלְּעוֹשֵׂי מִצְוֹת כְּדֵי שֶׁיְּהוּ עוֹשִׂין אוֹתָם בֶּאֱמוּנָה. רִבִּי אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יִצְחָק. כְּתִיב מִכָּל מִשְׁמָר נְצוֹר לִבֶּךָ כִּי מִמֶּנּוּ תוֹצְאוֹת חַיִּים. מִכָּל מַה שֶּׁאָמַרְתִּי לָךְ בַּתּוֹרָה תִּשְׁמוֹר. שֶׁאֵין אַתְּ יוֹדֵעַ מֵאֵי זֶה מֵהֶן יוֹצֵא לְךָ חַיִּים. אָמַר רִבִּי אַבָּא בַּר כָּהֲנָא. הַשְׁוֵה הַכָּתוּב מִצְוָה קַלָּה שֶׁבְּקַלּוֹת לְמִצְוָה חֲמוּרָה מִן הַחֲמוּרוֹת. מִצְוָה קַלָּה שֶׁבְּקַלּוֹת זוֹ שִׁילּוּחַ הַקֵּן. וּמִצְוָה חֲמוּרָה שֶׁבַּחֲמוּרוֹת זוֹ הִיא כִּיבּוּד אָב וְאֵם. וּבִשְׁתֵּיהֶן כְּתִיב הַאֲרַכְתָּ יָמִים. אָמַר רִבִּי אָבוּן. מָה אִם דָּבָר שֶׁהוּא כִּפְרִיעַת חוֹב כְּתִיב בּוֹ לְמַעַן יִיטַב לָךְ וּלְמַעַן יַאֲרִיכוּן יָמֶיךָ. דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חִסָּרוֹן כִּיס וְסִיכּוּן נְפָשׁוֹת לֹא כָּל שֶׁכֵּן. אָמַר רִבִּי לֵוִי וְהַהִיא דְּרַבָּנָא גְּדוֹל הוּא דָּבָר שֶׁהוּא כִּפְרִיעַת חוֹב מִדָּבָר שֶׁאֵינוֹ כִּפְרִיעַת חוֹב. תַּנְיָי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָי אוֹמֵר. כְּשֵׁם שֶׁמַּתַּן שְׂכָרָן שֶׁל כְּוֵי פוּרְעָנוּתָן שֶׁל עַיִן תִּלְעַג לְאָב וְתָבוּז לִקְהַת אֵם. עַיִן שֶׁהִלְעִיגָה עַל כִּיבּוּד אָב וְאֵם וּבִיזָּת לֹא תִקֵּח הָאֵם עַל הַבָּנִים יִקְרְוּהָ עוֹרְבֵי נַחַל. יָבוֹא עוֹרֵב שֶׁהוּא אַכְזָרִי וְיִקְרְיֶנָּה וְלֹא יֶחֱנֶה מִמֶּנָּה. וְיֹאכְלוּהָ בְּנֵי נֶשֶׁר. יָבוֹא נֶשֶׁר שֶׁהוּא רַחְמָן וְיֹאכְלֶנָּה וְיֶחֱנֶה מִמֶּנָּה.

רִבִּי יַנַּאי וְרִבִּי יוֹנָתָן חֲווֹן יָתְבִין. אָתָא חַד בַּר נַשׁ וּנְשַׁק רִיגְלוֹי דְּרִבִּי יוֹנָתָן. אֲמַר לֵיהּ רִבִּי יַנַּאי. מַה טִיבוּ הוּא שְׁלַם לָךְ מִן יוֹמוֹי. אֲמַר לֵיהּ. חַד זְמָן אֲתָא קְבָל לִי עַל בְּרֵיהּ דְּיזוֹנְיֵהּ. וַאֲמְרִית לֵיהּ. אֵיזִיל צוֹר כְּנִישְׁתָּא עֲלוֹי וּבְזִיתֵיהּ. וַאֲמַר לֵיהּ. וְלָמָּה לָא כְּפְתוּנֵיהּ. אֲמַר לֵיהּ. וְכוֹפִין. אֲמַר לֵיהּ. וַאֲדַיִין אַתְּ לָזוּ. אָמַר לוֹן. חָזַר בֵּיהּ רִבִּי יוֹנָתָן וְקָבְעָה שְׁמוּעָה מִשְּׁמֵיהּ. אָתָא רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן. שֶׁכּוֹפִין אֶת הַבֵּן לָזוּן אֶת הָאָב. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הַלְוַאי הַוְיִין כָּל שְׁמוּעָתַי בָּרַיְין לִי כְּהָדָא שֶׁכּוֹפִין אֶת הַבֵּן לָזוּן אֶת הָאָב.

אִי זוֹ הִיא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא. כְּגוֹן סוּכָּה וְשׁוֹפָר וְלוּלָב וּתְפִילִּין. וְאִי זוֹ הִיא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁלֹּא הַזְּמַן גְּרָמָא. כְּגוֹן אֲבֵידָה וְשִׁילּוּחַ הַקֵּן וּמַעֲקֶה וְצִיצִית. רִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר אֶת הַנָּשִׁים מִן הַצִּיצִית שֶׁהוּא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא. אָמַר לָהֶן רִבִּי שִׁמְעוֹן. אֵין אַתֶּם מוֹדִין לִי שֶׁהִיא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא. שֶׁהֲרֵי כְסוּת לַיְלָה פָּטוּר מִן הַצִּיצִית. אָמַר רִבִּי הִילָא. טַעֲמוֹן דְּרַבָּנִין שֶׁכֵּן אִם הָיוּ מִיּוּחָדוֹת לוֹ לְיוֹם וְלַיְלָה שֶׁהִיא חַיֶּבֶת בְּצִיצִית.

אָמַר רִבִּי לָעְזָר. פִּסְחָן שֶׁלְּנָשִׁים רְשׁוּת וְדוֹחִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. פִּיסְחָן שֶׁלְּנָשִׁים וְשֶׁלָּעֲבָדִים רְשׁוּת. כָּל שֶׁכֵּן דּוֹחִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת. מַצָּתָן מָהוּ. אָמַר לֵיהּ. חוֹבָה. רִבִּי זְעִירָה אָמַר. מַחֲלוֹקֶת. רִבִּי הִילָא אָמַר. דִּבְרֵי הַכֹּל. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְדֵין וּמַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְדֵין. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָה לְרִבִּי זְעִירָא. חֲזֶרֶת מַצָּה וּפֶסַח לֵילָה הָרִאשׁוֹן חוֹבָה וּשְׁאָר כָּל הַיָּמִים רְשׁוּת. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי הִילָא. נֶאֱמַר לֹא תֹאכַל עָלָיו חָמֵץ. וְנֶאֱמַר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו מַצּוֹת לֶחֶם עוֹנִי. אֶת שֶׁהוּא בְּבַל תֹּאכַל חָמֵץ הֲרֵי הוּא בְּקוּם אֲכוֹל מַצָּה. וְנָשִׁים הֲרֵי הֵן בְּבַל תֹּאכַל חָמֵץ הֲרֵי הֵן בְּקוּם אֲכוֹל מַצָּה. וְהָא תַנְיָנן. כָּל מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא הָאֲנָשִׁים חַיָּיבִין וְהַנָּשִׁים פְּטוּרוֹת. אָמַר רִבִּי מָנָא. הוּא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהִיא בָּאָה מִכֹּחַ בְּלֹא תַעֲשֶׂה.

וְאַתְיָיא כְּמָאן דְּאָמַר פִּסְחָן שֶׁלְּנָשִׁים רְשׁוּת. תַּנְיָ. הָאִשָּׁה עוֹשָׂה פֶּסַח הָרִאשׁוֹן לְעַצְמָהּ וְהַשֵּׁינִי טְפֵילָה לָאֲחֵרִים. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר הָאִשָּׁה עוֹשָׂה פֶּסַח שֵׁינִי לְעַצְמָהּ אֵין צָרִיךְ לוֹמַר הָרִאשׁוֹן. רִבִּי אֶלְעָזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר הָאִשָּׁה עוֹשָׂה פֶּסַח רִאשׁוֹן טְפֵילָה לָאֲחֵרִים וְאֵינָהּ עוֹשָׂה פֶּסַח שֵׁינִי. מַה טַּעֲמָא פֶּסַח שֵׁינִי לְעַצְמָהּ אֵין צָרִיךְ לוֹמַר הָרִאשׁוֹן. רִבִּי אֶלְעָזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר הָאִשָּׁה עוֹשָׂה פֶּסַח רִאשׁוֹן טְפֵילָה לָאֲחֵרִים וְאֵינָהּ עוֹשָׂה פֶּסַח שֵׁינִי. מַה טַּעֲמָא דְּרִבִּי מֵאִיר. אִישׁ שֶׁה לְבֵית אָבוֹת. וְאִם רָצוּ לַבָּיִת. מַה טַּעֲמָהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי. אִישׁ שֶׂה לְבֵית אָבוֹת. כָּל שֶׁכֵּן לַבָּיִת. מַה טַּעֲמָהּ דְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן אִישׁ לֹא אִשָּׁה. מַה מְקַיְימִין רַבָּנִן אִישׁ. פְּרָט לְקָטָן. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. אֲפִילּוּ כְּמָאן דְּאָמַר חוֹבָה שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהַדָּבָר מְסוּיָים. שֶׁלֹּא יִקָּבַע הַדָּבָר חוֹבָה.

חוּץ מִבַּל תַּשְׁחִת וּבַל תַּקִּיף וּמִבַּל תְּיַטֵּמֵא לַמֵּתִים. אִיסִּי אוֹמֵר. אַף מִשּׁוּם לֹא יִקָּרַחוּ קָרְחָה. מַה טַּעֲמָא. לֹא יִקָּרְחוּ קָרְחָה. אֶת שֶׁיֵּשְׁנוֹ בִּכְפָאת זָקֵן יֵשְׁנוּ בְּקָרְחָה. וְנָשִׁים שֶׁאֵין לָהֶן זָקֵן פְּטוּרוֹת מִן הַקָּרְחָה. וְעוֹד מִן הָדָא בָּנִים. ולֹא בָנוֹת. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. נָשִׁים חַיָּיבוֹת בְּקָרְחָה. מַה טַּעֲמָא. כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיי אֱלֹהֶיךָ. אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים. מַה מְקַיְים רִבִּי לָעְזָר בָּנִים. בְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂין רְצוֹנוֹ שֶׁלְּהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קְרוּאִים בָּנִים. וּבְשָׁעָה שֶׁאֵינָן יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין רְצוֹנוֹ שֶׁלְּהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵינָן קְרוּיִין בָּנִים. רַב מְפַקֵּד לְאֵילֵין דְּבֵי רַב אֲתֵי רַב הַמְנוּנָא מְפַקֵּד לַחֲבֶרָיָיא. פַּקְדוֹן לְנְשֵׁיכוֹן כַּד הַוְוִין קַיְימִין עַל מֵיתַיָּא דְּלָא לִיהַוְוִין מְתַלְשָׁן בְּשַׁעֲרֵיהוֹן שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ לִידֵי קָרְחָה. עַד כַּמָּה הִיא קָרְחָה. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. כָּל שֶׁהוּא. וְאִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. כִּגְרִיס. מָאן דְּמַר כָּל שֶׁהוּא. מִמַּשְׁמַע קָרְחָה כָּל שֶׁהוּא. מָאן דְּאָמַר כִּגְרִיס. נֶאֱמַר כָּאן קָרְחָה וְנֶאֱמַר לְהַלָּן קָרְחָה. מַה קָרְחָה הָאֲמוּרָה לְהַלָּן כִּגְרִיס אַף כָּאן כִּגְרִיס. רִבִּי יוֹסֵי בַּר מָמָל. כִּהֲנֶת מוּתֶּרֶת לָצֵאת חוּצָה לָאָרֶץ. מַאי טַעֲמָא. אֱמוֹר אֶל הַכֹּהֲנִים. לֹא אֶל הַכֹּהֲנוֹת. דִּלֹא כֵן מָה אֲנָן אָמְרִין. הוֹאִיל וְהִיא בִכְלַל גְּזֵירָה לֹא תֵצֵא. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן נִמְצֵאתָ דּוֹחֶה פָּרָשַׁת טֻמְאוֹת.

וְכֹהֵן מֵנִיחַ יָדוֹ תַּחְתֶּיהָ וּמֵנִיפָהּ. אֵין הַדָּבָר כָּאוּר. מֵבִיא מַפָּה. וְאֵינוֹ חוֹצֵץ. מֵבִיא כֹּהֵן זָקֵן. וַאֲפִילּוּ תִּימַר. כֹּהֵן יֶלֶד. אֵין יֶצֶר הָרַע מָצוּי לִשָּׁעָה. תַּנְיָ רַבִּי חִיָּיה. מָצוּי. סוֹטָה גִּידֶּמֶת שְׁנֵי כֹהֲנִים מֵנִיפִים עָל יָדֶיהָ.

ח משנה: כָּל מִצְוָה שֶׁאֵינָהּ תְּלוּיָה בָאָרֶץ נוֹהֶגֶת בֵּין בָּאָרֶץ בֵּין בְּחוּצָה לָאָרֶץ. וְכָל שֶׁהִיא תְלוּיָה בָאָרֶץ אֵינָהּ נוֹהֶגֶת אֶלָּא בָאָרֶץ חוּץ מִן הָעָרְלָה וְהַכִּלְאַיִם. רִבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר אַף הֶחָדָשׁ.

הלכה: כָּל מִצְוָה שֶׁאֵינָהּ תְּלוּיָה בָאָרֶץ כול׳. כְּתִיב אֵלֶּה הַחוּקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ. בָּאָרֶץ אַתֶּם חַיָּיבִין לַעֲשׂוֹת. אֵין אַתֶּם חַיָּיבִין בְּחוּצָה לָאָרֶץ. אַדַּיִין אָנוּ אוֹמְרִים. מִצְוֹת הַתְּלוּיוֹת בָּאָרֶץ אֵינָן נוֹהֲגוֹת אֶלָּא בָאָרֶץ. יָכוֹל אֲפִילּוּ מִצְוֹת שֶׁאֵינָן תְּלוּיוֹת בָּאָרֶץ לֹא יְהוּ נוֹהֲגוֹת אֶלָּא בָאָרֶץ. תַּלְמוּד לוֹמַר הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְחָרָה אַף יי וגו׳. וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַיי אֵלֶּה. אֲפִילּוּ גוֹלִים. וְשִׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַיי אֵלֶּה עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם. מָה אִית לָךְ. כְּגוֹן תְּפִילִּין וְתַלְמוּד תּוֹרָה. מַה תְּפִילִּין וְתַלְמוּד תּוֹרָה שֶׁאֵינָן תְּלוּיִין בָּאָרֶץ נוֹהֲגִין בָּאָרֶץ וּבְחוּצָה לָאָרֶץ. אַף כָּל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ תָלוּי בָאָרֶץ יְהֵא נוֹהֵג בֵּין בָּאָרֶץ בֵּין בְּחוּצָה לָאָרֶץ.

מֵעַתָּה מְשֻׁנְּגָאלוּ יְהוּ פְטוּרִין. כְּתִיב וַיַּעֲשׂוּ כָּל הַקָּהָל הַשָּׁבִים בִּימֵי יְשׁוּעַ. וְלָמָּה יְשׁוּעַ. הִילֵּל בְּרֵיהּ דְּרִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן אָמַר. פְּגַם הַכָּתוּב כְּבוֹד צַדִּיק בַּקֶּבֶר מִפְּנֵי כְּבוֹד צַדִּיק בְּשַׁעְתּוֹ. הִקִּישׁ בִּיאָתָן בִּימֵי עֶזְרָא לְבִיאָתָן בִּימֵי יְהוֹשֻׁעַ. מַה בִּיאָתָן בִּימֵי יְהוֹשֻׁעַ פְּטוּרִין הָיוּ וְנִתְחַיְּבוּ. אַף בִּיאָתָן בִּימֵי עֶזְרָא פְּטוּרִין הָיוּ וְנִתְחַיְּבוּ. מִמַּה נִתְחַיְּבוּ. רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי חֲנִינָה אָמַר. מִדְּבַר תּוֹרָה נִתְחַיְּבוּ. הָדָא הִיא דִכְתִיב וְהָבִיאָךְ יי אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יָרְשׁוּ אֲבוֹתֶיךָ וִירִשְׁתָּהּ. הִקִּישׁ יְרוּשָׁתְךָ לִירוּשַׁת אֲבוֹתֶיךָ. מַה יְרוּשַׁת אֲבוֹתֶיךָ מִדְּבַר תּוֹרָה. אַף יְרוּשָׁתְךָ מִדְּבַר תּוֹרָה. וְהֵטִיבְךָ וְהִרְבְּךָ מֵאֲבוֹתֶיךָ. פְּטוּרִין הָיוּ וְנִתְחַיְּבוּ. וְאַתֶּם פְּטוּרִין הֱיִיתֶם וְנִתְחַיַּבְתֶּם. אֲבוֹתֶיךָ לֹא הָיָה עֲלֵיהֶם עוֹל מַלְכוּת. וְאַתֶּם אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ עֲלֵיכֶם עוֹל מַלְכוּת. אֲבוֹתֶיךָ לֹא נִתְחַיְּבוּ אֶלָּא לְאַחַר אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה. שֶׁבַע שֶׁכִּיבְּשׁוּ וְשֶׁבַע שְׁחִילְקוּ. אֲבָל אַתֶּם רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן קוֹנֶה וּמִתְחַיֵּב.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. מֵאֵילֵיהֶן קִיבְּלוּ עֲלֵיהֶן אֶת הַמַּעְשְׂרוֹת. מַה טַּעַם וּבְכָל זֹאת אֲנַחְנוּ כוֹרְתִים אָמָנָה וְחוֹתְמִים. מַה מְקַיֵּים רִבִּי לָעְזָר וְאֶת בְּכוֹרוֹת בְּקָרֵינוּ וְצֹאנֵינוּ. מִכֵּינָן שֶׁקִּיבְּלוּ עֲלֵיהֶן דְּבָרִים שֶׁלֹּא הָיוּ חַיָּיבִין עֲלֵיהֶם אֲפִילּוּ דְּבָרִים שֶׁהֵן חַיָּיבִין הֶעֱלָה עֲלֵיהֶם הַמָּקוֹם כְּאֵילּוּ מֵאֵילֵיהֶם קִיבְּלוּ עֲלֵיהֶם.

מַה מְקַיֵּים רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי חֲנִינָה וּבְכָל זֹאת אֲנַחְנוּ כוֹרְתִים אָמָנָה וְחוֹתְמִים. מִכֵּינָן שֶׁקִּיבְּלוּ עֲלֵיהֶן בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת הֶעֱלָה עֲלֵיהֶן הַמָּקוֹם כְּאֵילּוּ מֵאֵילֵיהֶן קִיבְּלוּ עֲלֵיהֶן אֶת הַמַּעְשְׂרוֹת. מַה מְקַיֵּים רִבִּי לָעְזָר מֵאֲבוֹתֶיךָ. פָּתַר לָהּ לְעָתִיד לָבוֹא. דְּאָמַר רִבִּי חֶלְבּוֹ שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֲבוֹתֶיךָ יָרְשׁוּ אֶרֶץ שִׁבְעָה עַמִּמִים. וְאַתֶּם עֲתִידִין לִירֵשׁ אֶרֶץ שֶׁלְּעֶשֶׂר עַמִּמִים. תְּלָתֵי אַחֲרָנֵייָתָא אִילֵּין אִינּוּן אֶת הַקֵּינִי וְאֶת הַקַּדְמוֹנִי. רִבִּי יוּדָה אָמַר. שַׁלְמַאָה שַׁכְנָיֶה נַבָּטַנָיֶה. רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר אַסְיָא וְאִסְטַטְיָה וְדַרְמֶשֶׁק. רִבִּי לִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר אַסְיָא וְקַרְתִּיגִנָה וְתוֹרְקִי. רִבִּי אוֹמֵר אֱדוֹם וּמוֹאָב וְרֵאשִׁית בְּנֵי עַמּוֹן. מֵאֲבוֹתֶיךָ אַף עַל פִּי שֶׁנִּגְאֲלוּ חָזְרוּ וְנִשְׁתַּעְבְּדוּ. אֲבָל אַתֶּם מְשֻׁאַתֶּם נִגְאָלִין עוֹד אֵין אַתֶּם מִשְׁתַּעְבְּדִין. מַה טַּעֲמָא. שַׁאֲלוּ נָא וּרְאוּ אִם יוֹלֵד זָכָר. כְּשֵׁם שֶׁאֵין זָכָר יוֹלֵד כָּךְ אַתֶּם מְשֻׁאַתֶּם נִגְאָלִין אֵין אַתֶּם מִשְׁתַּעְבְּדִין.

חוּץ מִן הָעָרְלָה וּמִן הַכִּלְאַיִם. רִבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר אַף הֶחָדָשׁ. מָה טַּעֲמָא דְּרִבִּי אֶלִיעֶזֶר. בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם. בֵּין בָּאָרֶץ בֵּין בְּחוּצָה לָאָרֶץ. מָה מְקַיְּימִין רַבָּנִן בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם. בֶּחָדָשׁ שֶׁבּוֹ שֶׁיָּצָא לְחוּצָה לָאָרֶץ. רִבִּי יוֹנָה בְעָא. וְלָמָּה לֹא תַנִּינָן. אַף הַחַלָּה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי. לֹא תִנִּינָן אֶלָּא דְּבָרִים שֶׁנּוֹהֲגִין בְּיִשְׂרָאֵל וְנוֹהֲגִין בַּגּוֹיִם. וְחַלָּה נוֹהֶגֶת בְּיִשְׂרָאֵל וְאֵינָהּ נוֹהֶגֶת בַּגּוֹיִם. מַה טַּעַם. רֵאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם. וְלֹא שֶׁלְּגוֹיִם.

ט משנה: כָּל הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת מִטִּיבִין לוֹ וּמַאֲרִיכִין אֶת יָמָיו וְנוֹחֵל אֶת הָאָרֶץ. וְכָל שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת אֵין מְטִיבִין לוֹ וְאֵין מַאֲרִיכִין אֶת יָמָיו וְאֵינוֹ נוֹחֵל אֶת הָאָרֶץ. וְכָל שֶׁאֵינוֹ לֹא בַמִּקְרָא וְלֹא בְּמִשְׁנָה וְלֹא בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ אֵין זֶה מִן הַיִּשּׁוּב וְהַמַּחֲזִיק בִּשְׁלָשְׁתָּן עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר וְהַחוּט הַמְשׁוּלָּשׁ לֹא בִמְהֵרָה יִנָּתֵק.

הלכה: כָּל הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת מִטִּיבִין לוֹ כול׳. הָא כָּל הַיּוֹשֵׁב וְלֹא עָבַר עֲבֵירָה נוֹתְנִין לוֹ שָׂכָר כְּעוֹשֶׂה מִצְוָה. וְאַתְּ אָמַרְתְּ אָכֵן. אֶלָּא כֵּן אָנָן קַיָּימִין בִּמְחוּצָה. עָשָׂה מִצְוָה אַחַת מִטִּיבִין לוֹ וּמַאֲרִיכִין אֶת יָמָיו וְנוֹחֵל אֶת הָאָרֶץ. וְהָעוֹבֵר עֲבֵירָה אַחַת אֵין מְטִיבִין לוֹ וְאֵין מַאֲרִיכִין יָמָיו וְאֵינוֹ נוֹחֵל אֶת הָאָרֶץ. תַּמָּן תַּנִּינָן. הָא כָּל הַיּוֹשֵׁב וְלֹא עָבַר עֲבֵירָה נוֹתְנִין לוֹ שָׂכָר כְּעוֹשֶׂה מִצְוָה. אָמַר רִבִּי זְעִירָה. מִי שֶׁבָּאת לְיָדוֹ סְפֵק עֲבֵירָה וְלֹא עֲשָׂאָהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי בוּן. מִי שֶׁיִּיחֵד לוֹ מִצְוָה וְלֹא עָבַר עָלֶיהָ מִיָּמָיו. מָה אִית לָךְ. אָמַר רִבִּי מַר עוּקְבָּן. כְּגוֹן כִּיבּוּד אָב וָאֵם. אָמַר רִבִּי מָנָא. אַשְׁרֵי תְמִימֵי דָרֶךְ הַהוֹלְכִים בְּתוֹרַת יי. כְּהוֹלְכִים בְּתוֹרַת יי. אָמַר רִבִּי אָבוּן. אַף לֹא פַּעֲלוּ עַוְולָה בִּדְרָכָיו הָלָכוּ. כְּבִדְרָכָיו הָלָכוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי בוּן. מַה כְתִיב. אַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ בַּעֲצַת רְשָׁעִים. מִכֵּינָן שֶׁלֹּא הָלַךְ בַּעֲצַת רְשָׁעִים כְּמִי שֶׁהָלַךְ בַּעֲצַת צַדִּיקִים.

דָּרַשׁ בֶּן עַזַּאי. זְבוּבֵי מָוֶת יַבְאִישׁ יַבִּיעַ שֶׁמֶן רוֹקֵחַ. אִילּוּ זְבוּב אֶחָד שֶׁמֵּת שָׁמָּא אֵינוֹ מַבְאִישׁ שֶׁמֶן רוֹקֵחַ. וְזֶה עַל יְדֵי חֵט אֶחָד שֶׁחָטָא אִיבֵּד כָּל זְכִיּוֹת שֶׁבְּיָדוֹ. דָּרַשׁ רִבִּי עֲקִיבָה. לָכֵן הִרְחִיבָה שְׁאוֹל נַפְשָׁהּ וּפָעֲרָה פִיהָ לִבְלִי חוֹק. לִבְלִי חוּקִּים אֵין כָּתוּב כָּאן אֶלָּא לִבְלִי חוֹק. לְמִי שֶׁאֵין בְּיָדוֹ מִצְוָה אַחַת שֶׁיִּסַּיֵּעַ לוֹ לְכַף

זְכוּת. הָדָא דְאַתְּ אָמַר לְעוֹלָם הַבָּא. אֲבָל בָּעוֹלָם הַזֶּה אֲפִילוּ תִּשַּׁע מֵאוֹת וְתִשְׁעִים וְתִשְׁעָה מַלְאָכִים מְלַמְּדִין עָלָיו חוֹבָה וּמַלְאָךְ אֶחָד מְלַמֵּד עָלָיו זְכוּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַכְרִיעוֹ לְכַף זְכוּת. וּמַה טַּעַם. אִם יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ מֵלִיץ אֶחָד מִנִּי אֶלֶף לְהַגִּיד לָאָדָם יוֹשְׁרוֹ. וַיְחוֹנְנֵהוּ וַיֹּאמֶר פְּדָעֵהוּ מֵרֶדֶת שַׁחַת מָצָאתִי כֹּופֶר. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אִם שָׁמַעְתָּ דָּבָר מֵרִבִּי לֵיעֶזֶר בְּנוֹ שֶׁלְּרִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי נְקַב אָזְנְךָ כְּאַפֶּרְכָּס הַזֶּה וּשְׁמַע. דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי לֵיעֶזֶר בְּנוֹ שֶׁלְּרִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר. אֲפִילוּ תִּשַּׁע מֵאוֹת וְתִשְׁעִים וְתִשְׁעָה מַלְאָכִים מְלַמְּדִין עָלָיו חוֹבָה וּמַלְאָךְ אֶחָד מְלַמֵּד עָלָיו זְכוּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַכְרִיעוֹ לְכַף זְכוּת. וְלֹא סוֹף דָּבָר כָּל אוֹתוֹ הַמַּלְאָךְ אֶלָּא אֲפִילוּ תִּשַּׁע מֵאוֹת וְתִשְׁעִים וְתִשְׁעָה צְדָדִין מֵאוֹתוֹ הַמַּלְאָךְ מְלַמְּדִין עָלָיו חוֹבָה וְצַד אֶחָד מֵאוֹתוֹ הַמַּלְאָךְ מְלַמֵּד עָלָיו זְכוּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַכְרִיעוֹ לְכַף זְכוּת. מַה טַּעַם. אִם יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ אֶחָד מֵאֶלֶף אֵין כָּתוּב כָּאן אֶלָּא אֶחָד מִנִּי אֶלֶף. מֵאֶלֶף לִצְדָדִין שֶׁלְּאוֹתוֹ מַלְאָךְ. מַה כְּתִיב בַּתְּרֵיהּ. וַיְחוֹנְנֵהוּ וַיֹּאמֶר פְּדָעֵהוּ מֵרֶדֶת שַׁחַת מָצָאתִי כֹּופֶר. פְּדָעֵהוּ בְּיֵיסוּרִין. מָצָאתִי כֹּופֶר. מָצָא כֹּופֶר לְעַצְמוֹ. הָדָא דְאָמַר בָּעוֹלָם הַזֶּה. אֲבָל לָעוֹלָם הַבָּא רוּבּוֹ זְכִיּוֹת יוֹרֵשׁ גַּן עֵדֶן. רוּבּוֹ עֲבֵירוֹת יוֹרֵשׁ גֵּיהִנֹּם. הָיָה מָחֲצָיְין. רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה אָמַר. נוֹשֵׂא עָוֹן. רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר. נוֹשֵׂא כְּתִיב. מָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה. חוֹטֵף אֶחָד מֵחוֹבוֹתָיו וְזִכְיוֹתָיו מַכְרִיעוֹת. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. וּלְךְ יי חֶסֶד כִּי אַתָּה תְּשַׁלֵּם לְאִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ. וְאֵין לֵית לֵיהּ אַתְּ יְהִיב לֵיהּ מִן דִּידָךְ. הֵיא דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי אֶלְעָזָר. דְּרִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר. וּלְךְ יי חֶסֶד מְלַמֵּד שֶׁהוּא מַטֶּה כְלַפֵּי הַחֶסֶד.

רַב יִרְמְיָה אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בְּעָא. צָדָקָה תִּצֹּר תָּם דָּרֶךְ וְרִשְׁעָה תְסַלֵּף חַטָּאִים. חַטָּאִים תְּרַדֵּף רָעָה וְאֶת צַדִּיקִים יְשַׁלֵּם טוֹב. רַגְלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמוֹר וּרְשָׁעִים בַּחוֹשֶׁךְ יִדַּמּוּ וגו׳. אִם לַלְּצִים הוּא יָלִיץ וְלַעֲנָוִים יִתֵּן חֵן. כָּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ וּכְסִילִים מֵרִים קָלוֹן. וּסְיָיגִין סְיָיגָא וְתַרְעִין תְּרֵיעָה. וְבִינִי סְיָיגִין סְיָיגָה וְתַרְעִין תְּרֵיעָה. אֶלָּא בָּעֵי רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. שׁוֹמֵר אֶת עַצְמוֹ מִן הָעֲבֵירָה פַּעַם רִאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּיה וּשְׁלִישִׁית מִיכָּן וָהֵילַךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְשַׁמְּרוֹ. מַה טַּעַם. הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פַּעֲמַיִים שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר.

אָמַר רִבִּי זְעִירָא וּבִלְחוּד דְּלָא יְתוּב לֵיהּ. וְהַחוֹטֵ הַמְשׁוּלָּשׁ לֹא לְעוֹלָם יִנָּתֵק. אֵין כְּתִיב כָּאן אֶלָּא לֹא בִמְהֵרָה יִנָּתֵק. אֵין אַטְרַחְתֵּ עֲלוֹי מִיפְסַק הוּא. רִבִּי חוּנָא בְשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵין לְפָנָיו שִׂכְחָה. הָא מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל נַעֲשָׂה שׁוֹכְחָן. מַה טַּעַם מִי אֵל כָּמוֹךָ נוֹשֵׂא עָוֹן וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע. נוֹשֵׂא כְתִיב. וְכֵן דָּוִד הוּא אוֹמֵר נָשָׂאתָ עֲוֹן עַמֶּךָ כִּסִּיתָ כָּל חַטֹּאתָם סֶלָה.

פרק ב

א **משנה**: הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ בּוֹ וּבִשְׁלוּחוֹ וְהָאִשָּׁה מִתְקַדֶּשֶׁת בָּהּ וּבִשְׁלוּחָהּ. הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ אֶת בִּתּוֹ כְּשֶׁהִיא נַעֲרָה בּוֹ וּבִשְׁלוּחוֹ. הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה הִתְקַדְּשִׁי לִי בִּתְמָרָה זוֹ הִתְקַדְּשִׁי לִי בָּזוֹ אִם יֵשׁ בְּאַחַת מֵהֶן שָׁוֶה פְּרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. בָּזוֹ וּבָזוֹ אִם יֵשׁ בְּכוּלָּן שָׁוֶה פְּרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת. הָיְתָה אוֹכֶלֶת רִאשׁוֹנָה רִאשׁוֹנָה אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת עַד שֶׁיְּהֵא בְּאַחַת מֵהֶן שָׁוֶה פְּרוּטָה.

הלכה: הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ בּוֹ וּבִשְׁלוּחוֹ כול׳. מְנַיִין שֶׁשְּׁלוּחוֹ שֶׁלְּאָדָם כְּמוֹתוֹ. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. וְשָׁחֲטוּ אוֹתוֹ כֹּל קְהַל עֲדַת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַרְבַּיִם. וְכִי כּוּלָּן שׁוֹחֲטִין אוֹתוֹ. וַהֲלֹא אֶחָד הוּא שֶׁהוּא שׁוֹחֵט עַל יְדֵי כוּלָּם. אֶלָּא מִיכָּן שֶׁשְּׁלוּחוֹ שֶׁלְּאָדָם כְּמוֹתוֹ. וְיֵידָא אָמַר דָּא. וְיִקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׂה לְבֵית אָבוֹת שֶׂה לַבָּיִת. וְכִי כּוּלָּם הָיוּ לוֹקְחִין. וַהֲלֹא אֶחָד הוּא שֶׁהוּא לוֹקֵחַ עַל יְדֵי כוּלָּם. אֶלָּא מִיכָּן שֶׁשְּׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁאָדָם שׁוֹחֵט פִּסְחוֹ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ. אֵין תֵּימַר. אָדָם מַפְרִישׁ פִּסְחוֹ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ לֵית יְכִיל. דְּאָמַר רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. אָדָם שׁוֹחֵט פִּסְחוֹ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ אֲבָל אֵינוֹ מַפְרִישׁוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ.

בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. אֵין הַשָּׁלִיחַ עוֹלֶה מִשֵּׁם עֵד. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. הַשָּׁלִיחַ עוֹלֶה מִשֵּׁם עֵד. הֵיךְ עֲבִידָא. שִׁילַּח שְׁנַיִם. עַל דַּעְתּוֹן דְּבֵית שַׁמַּי שָׁלִיחַ וּשְׁנֵי עֵדִים. עַל דַּעְתּוֹן דְּבֵית הִלֵּל שְׁלָשְׁתָּן שְׁלוּחִין וּשְׁלָשְׁתָּן עֵדִים. אָמַר רִבִּי אָבוּן בַּר חִיָּיה. נִרְאִין דְּבָרִים בְּשֶׁקִּידְּשָׁהּ בִּשְׁטָר. אֲבָל אִם קִידְּשָׁהּ בְּכֶסֶף נַעֲשֶׂה כְנוֹגֵעַ בְּעֵדוּתוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מִכָּיוָן שֶׁהֶאֱמִינָתוּ הַתּוֹרָה אֲפִילוּ קִידְּשָׁהּ בְּכֶסֶף אֵינוֹ כְנוֹגֵעַ בְּעֵדוּתוֹ. אָמַר רִבִּי בָּא. אָתָא עוֹבָדָא קוֹמֵי רַב וְעָשָׂה שָׁלִיחַ עֵד. חַד בַּר נַשׁ אַפְקִיד גַּרְבּוֹי גַּבֵּי קַרְפֵּיפָא דְחַבְרֵיהּ וְכָפַר בֵּיהּ. אָמַר רִבִּי פִּינְחָס. אָתָא עוֹבָדָא קוֹמֵי רִבִּי יִרְמְיָה וְעָשָׂה שָׁלִיחַ עֵד וְחִייְבוֹ שְׁבוּעָה עַל יְדֵי הַכַּתָּף.

אִית מַתְנִיתָא אָמְרָה שֶׁשְּׁלוּחוֹ שֶׁלְּאָדָם כְּמוֹתוֹ. וְאִית מַתְנִיתָא אָמְרָה שֶׁאֵין שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ. וְאִם הָמַר יְמִירֶינּוּ. יָפֶר יְפִירֶינּוּ. הֲוִינָן סָבְרִין מֵימַר שֶׁאֵין שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ אֶלָּא שֶׁמִּיעֵט הַכָּתוּב. וְסָמַךְ יָדוֹ וְלֹא יַד בְּנוֹ וְלֹא יַד עַבְדּוֹ וְלֹא יַד שְׁלוּחוֹ. הֲוִינָן סָבְרִין מֵימַר שֶׁשְּׁלוּחוֹ שֶׁלְּאָדָם כְּמוֹתוֹ אֶלָּא שֶׁמִּיעֵט הַכָּתוּב. וְרָצַע אֲדוֹנָיו אֶת אָזְנוֹ בַּמַּרְצֵעַ. אֲדוֹנָיו וְלֹא בְנוֹ. אֲדוֹנָיו וְלֹא שְׁלוּחוֹ. הֲוִינָן סָבְרִין מֵימַר שֶׁשְּׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ אֶלָּא שֶׁמִּיעֵט הַכָּתוּב. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. וְרָצַע. לְרַבּוֹת אֶת הַשָּׁלִיחַ. עַד כְּדוֹן כְּרִבִּי עֲקִיבָה. כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. אֲדוֹנָיו. כָּל שֶׁהוּא בָא מִתַּחַת אֲדוֹנָיו.

תַּמָּן תַּנִּינָן. נַעֲרָה הַמְאוֹרָסָה הִיא וְאָבִיהָ מְקַבְּלִין אֶת גִּיטָּהּ. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. כְּמַחֲלוֹקֶת בְּגִיטִּין כֵּן מַחֲלוֹקֶת בְּקִידּוּשִׁין. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. הַכֹּל מוֹדִין בְּקִידּוּשִׁין שֶׁאָבִיהָ מְקַדְּשָׁהּ. לֹא הָיָה מוֹדֶה רֵישׁ לָקִישׁ בְּנִישּׂוּאִין שֶׁלֹּא הַכֹּל מְמֻנֶּה לְהַשִּׂיא עַצְמָהּ לְהַפְסִיד מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ עַל אָבִיהָ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן אֵין לָהּ דַּעַת אֶצֶל אָבִיהָ וְאֵינָהּ עוֹשָׂה שָׁלִיחַ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ יֵשׁ לָהּ דַּעַת אֶצֶל אָבִיהָ וְהִיא עוֹשָׂה שָׁלִיחַ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ בּוֹ

וּבִשְׁלוּחוֹ וְהָאִשָּׁה מִתְקַדֶּשֶׁת בָּהּ וּבִשְׁלוּחָהּ. פָּתַר לָהּ בִּגְדוֹלָה. וְהָתַנְיָנַן. קְטַנָּה שֶׁאָמְרָה. הִתְקַבֵּל לִי גִּיטִּי. אֵינוֹ גֵּט עַד שֶׁיִּגְיַע הַגֵּט לְיָדָהּ. פָּתַר לָהּ בִּיתוֹמָה. וְהָתַנְיָנַן. אִם אָמַר לוֹ אָבִיהָ. צֵא וְהִתְקַבֵּל לְבִתִּי גִּיטָּהּ. אִם רָצָה לְהַחֲזִיר לֹא יַחֲזִיר. פָּתַר לָהּ לְצָדָדִין. הָא מַתְנִיתָא פָּתַר לָהּ רֹאשָׁהּ בִּיתוֹמָה וְסוֹפָהּ בְּשֶׁיֵּשׁ לָהּ אָב. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ אֶת בִּתּוֹ כְּשֶׁהִיא נַעֲרָה בּוֹ וּבִשְׁלוּחוֹ. פָּתַר לָהּ כְּרִבִּי יוּדָה. דְּרִבִּי יוּדָה אָמַר. אֵין שְׁתֵּי יָדַיִם זוֹכוֹת כְּאַחַת. אָמַר רִבִּי אַסִּי. חַד רַב נְפַק מִן בֵּית וַועְדָא. אָמַר. נְפַק עוֹבְדָא כְּרִבִּי יוֹחָנָן. וְסָמְכוֹן עֲלוֹי. לָא דַּהֲוָה צוֹרְכָא מִיסְמַךְ עֲלוֹי אֶלָּא דַּהֲוָות מִן יַמָּא לְטִיגְנָא. רַב הַמְנוּנָא בְּשֵׁם רִבִּי אַסִּי. קְטַנָּה שֶׁקִּידְּשָׁה אֶת עַצְמָהּ בִּשְׁתֵּי שְׁעָרוֹת אָבִיהָ מְמָאֵן לֹא הִיא. לֹא אַתְיָיא לֹא כְּרִבִּי יוֹחָנָן וְלֹא כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. אֵין כְּרִבִּי יוֹחָנָן אֵין כָּאן מֵיאוֹן. אֵין כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. נִישּׂוּאֵי תוֹרָה הֵן. לֹא אַתְיָיא אֶלָּא כְּרִבִּי יוֹחָנָן. אַף עַל גַּו דִּרְבִּי יוֹחָנָן אָמַר. הַכֹּל מוֹדִין בְּקִידּוּשִׁין שֶׁאָבִיהָ קִידְּשָׁה לֹא הִיא. מוֹדֶה בָּהּ אָבִיהָ יָמָאן עַל יָדֶיהָ.

רִבִּי בָּא בַּר כַּהֲנָא וְרִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי קִידְּשָׁהּ לַדַּעַת וְהִכְנִיסָהּ שֶׁלֹּא לַדַּעַת. זֶה הָיָה מַעֲשֶׂה וּבָא אָבִיהָ וְהוֹצִיאָהּ מִגִּינּוֹנָהּ. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ סִימָן הֲוָה לוֹ. דַּהֲוָה רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי פְּלִיג עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. לֵית הִיא פְּלִיגָא. הֵיךְ מַה דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר תַּמָּן. לֹא הַכֹּל מִמְּנָּה לְהַשִּׂיא אֶת עַצְמָהּ וּלְהַפְסִיד מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ לְאָבִיהָ. כֵּן רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר הָכָא. לֹא הַכֹּל מִמְּנָּה לְהַשִּׂיא אֶת עַצְמָהּ וּלְהַפְסִיד מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ עַל אָבִיהָ. אָתָא רִבִּי אַבָּא בַּר כַּהֲנָא רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. קִידְּשָׁהּ שֶׁלֹּא לַדַּעַת וּכְנָסָהּ שֶׁלֹּא לַדַּעַת. זֶה הָיָה מַעֲשֶׂה וּבָא אָבִיהָ וְעָקַר קִידּוּשֶׁיהָ.

קִידְּשָׁהּ לַדַּעַת וּכְנָסָהּ שֶׁלֹּא לַדַּעַת מָהוּ שֶׁתֹּאכַל בַּתְּרוּמָה. רַב אָמַר. אוֹכֶלֶת. וּשְׁמוּאֵל אָמַר. אֵינָהּ אוֹכֶלֶת. אָמַר רִבִּי מָנָא. טַעֲמָא דְּרַב מִכֵּיוָן שֶׁקִּידְּשָׁהּ לַדַּעַת חֲזָקָה שֶׁכְּנָסָהּ לַדַּעַת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי בוּן. טַעֲמָא דְּרַב שֶׁכֵּן מִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה אֲרוּסָה בַת יִשְׂרָאֵל אוֹכֶלֶת בַּתְּרוּמָה. מַה נְפַק מִן בֵּינֵיהוֹן. מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי מָנָא כְּרַב מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ לְבַעֲלָהּ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי בוּן כְּרַב מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ לְאָבִיהָ. מֵתָה מִי יוֹרְשָׁהּ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי מָנָא כְּרַב בַּעֲלָהּ יוֹרְשָׁהּ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי בוּן כְּרַב. מֵתָה אָבִיהָ יוֹרְשָׁהּ. אָתָא רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי בוּן כְּרַב. מֵתָה בַּעֲלָהּ יוֹרְשָׁהּ. קִידְּשָׁהּ שֶׁלֹּא לַדַּעַת וְהִכְנִיסָהּ שֶׁלֹּא לַדַּעַת מָהוּ שֶׁתֹּאכַל בַּתְּרוּמָה. שְׁמוּאֵל אָמַר. אוֹכֶלֶת. אִיתָא חָמֵי. אִילּוּ קִידְּשָׁהּ לַדַּעַת וּכְנָסָהּ שֶׁלֹּא לַדַּעַת שְׁמוּאֵל אָמַר. אֵינָהּ אוֹכֶלֶת. וְהָכָא הוּא אָמַר. אוֹכֶלֶת. שְׁמוּאֵל עֲבַד לָהּ כִּיתוֹמָה.

מַתְנִיתָא. הִתְקַדְּשִׁי לִי בִּתְמָרָה זוֹ וכל. מַתְנִיתָא בְּשֶׁאָמְרָה. אִי אִיפְשִׁי בָּזוֹ אֶלָּא בָזוֹ. אִי אִיפְשִׁי בָּזוֹ וּבָזוֹ וּבָזוֹ. מָאן תַּנָּא וָוִין. רִבִּי יוּדָה. בְּרַם כְּרִבִּי מֵאִיר אוֹ בָזוֹ אוֹ בָזוֹ אוֹ בָזוֹ.

רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב. הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּסֶלַע זוֹ לְאַחַר שְׁלֹשִׁים. אוֹכֶלֶת (בתרומה) בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים חֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. אוֹף רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר מוֹדֶה בָּהּ. מַה בֵּינָהּ לְמִלְוָוה. מִלְוָוה לֹא נִיתְּנָה לְשֵׁם קִידּוּשִׁין. קִידּוּשִׁין לְכָךְ נִיתְּנוּ מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה. וְהָא תַנִּינָן. הָיְתָה אוֹכֶלֶת רִאשׁוֹנָה אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת עַד שֶׁיְּהֵא בְאַחַת מֵהֶן שָׁוֶה פְרוּטָה. מֵעַתָּה אֲפִילּוּ לֹא נִשְׁתַּיֵּיר שָׁם שָׁוֶה פְרוּטָה תְּהֵא מְקוּדֶּשֶׁת. פָּתַר לָהּ עַל רֹאשָׁהּ. וְאֵין עַל רֹאשָׁהּ בְּדָא תַנִּינָן. הָיְתָה אוֹכֶלֶת רִאשׁוֹנָה אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת עַד שֶׁיְּהֵא בְאַחַת מֵהֶן שָׁוֶה פְרוּטָה. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר הִיא. דְּתַנֵּי. הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּפִקָּדוֹן שֶׁיֵּשׁ לִי בְיָדֵךְ. וְהָלְכָה וּמְצָאַתּוּ שֶׁנִּגְנַב אוֹ שֶׁאָבַד. אִם נִשְׁתַּיֵּיר שָׁם שָׁוֶה פְרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. בְּמִלְוָה שֶׁיֵּשׁ לִי בְיָדֵךְ. וְהָלְכָה וּמְצָאַתּוּ שֶׁנִּגְנְבָה אוֹ שֶׁאָבְדָה. אֲפִילּוּ לֹא נִשְׁתַּיֵּיר שָׁם שָׁוֶה פְרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי מֵאִיר. מִלְוָוה כְּפִקָּדוֹן. אִם נִשְׁתַּיֵּיר שָׁם שָׁוֶה פְרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. אַתְיָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר כְּרִבִּי מֵאִיר. אָמַר. כָּל הַמְשַׁנֶּה מִדַּעַת הַבְּעָלִים נִקְרָא גּוֹזְלָן. כֵּן רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר הָכָא. כָּל הַמְשַׁנֶּה מִדַּעַת הַבְּעָלִים נִקְרָא גּוֹזְלָן. דְּהוּא פָּתַר לָהּ בְּמִלְוָה שֶׁהַלְוָוה אָמַר לוֹ. קַח לִי חִטִּים. וְלָקַח לוֹ שְׂעוֹרִים. וְקָשְׁיָא. וּמְקַדְּשִׁין בְּגִזֵילָה. רִבִּי יוֹסֵי בְּעָא. נִיחָא אָדָם נוֹתֵן שָׁוֶה פְרוּטָה עַל דֵּינָר שֶׁמָּא נוֹתֵן שָׁוֶה פְרוּטָה עַל שָׁוֶה פְרוּטָה. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. מְקַדְּשִׁין בִּגְזֵילָה. וְאִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. אֵין מְקַדְּשִׁין בִּגְזֵילָה. אָמַר רִבִּי מָנָא. מָאן דְּאָמַר. מְקַדְּשִׁין בִּגְזֵילָה. בִּגְזֵילָה שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַצִּילָהּ מִיָּדוֹ. מָאן דְּאָמַר. אֵין מְקַדְּשִׁין בִּגְזֵילָה. בִּגְזֵילָה שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיאָהּ מִיָּדָהּ. רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי בוּן בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. מָאן דְּאָמַר. מְקַדְּשִׁין בִּגְזֵילָה. בִּגְזֵילָה שֶׁנִּתְיָיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים מִמֶּנָּה. וּמָאן דְּאָמַר. אֵין מְקַדְּשִׁין בִּגְזֵילָה. בִּגְזֵילָה שֶׁלֹּא נִתְיָיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים מִמֶּנָּה.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מַתְנִיתָא בְּשֶׁאָמַר לָהּ. בְּפִיקָּדוֹן שֶׁיֵּשׁ לִי בְיָדֵךְ. אֲבָל אָמַר לָהּ. בְּכָל מַה שֶׁהִפְקַדְתִּי בְיָדֵךְ. אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת עַד שֶׁיְּהוּ כוּלָּן קַיָּימִין. מַה בֵּינוֹ לְמִלְוָה. מִלְוָה נִיתְּנָה לְהוֹצִיאָהּ וְזֶה לֹא נִיתַּן לְהוֹצִיאוֹ. וְהָתַנְיָנַן. הָיְתָה אוֹכֶלֶת רִאשׁוֹנָה אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת עַד שֶׁיְּהֵא בְאַחַת מֵהֶן שָׁוֶה פְרוּטָה. מֵעַתָּה אֲפִילּוּ נִשְׁתַּיֵּיר שָׁם שָׁוֶה פְרוּטָה לֹא תְהֵא מְקוּדֶּשֶׁת עַד שֶׁיְּהוּ כוּלָּן קַיָּימִין. פָּתַר לָהּ עַל רֹאשָׁהּ. וְאֵין עַל רֹאשָׁהּ בְּדָא תַנִּינָן. הָיְתָה אוֹכֶלֶת רִאשׁוֹנָה אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת עַד שֶׁיְּהֵא בְאַחַת מֵהֶן שָׁוֶה פְרוּטָה. אָמַר רִבִּי אֲבוּן. לֹא כֵן סָבְרִנָן מֵימַר. מָאן תַּנָּא וָוִין. רִבִּי יוּדָה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי רִבִּי יוּדָה. נִכְלָלִין בְּקָרְבָּן אֶחָד וְנִפְרָטִין בִּשְׁלֹשָׁה קָרְבָּנוֹת. כְּמָא דְהוּא אָמַר תַּמָּן. נִכְלָלִין בְּקָרְבָּן אֶחָד וְנִפְרָטִין בִּשְׁלֹשָׁה קָרְבָּנוֹת. כֵּן הוּא אָמַר הָכָא. נִכְלָלִין בְּקִידּוּשׁ אֶחָד וְנִפְרָטִין בִּשְׁלֹשָׁה קִידּוּשִׁין.

הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּסֶלַע זוֹ. וְאָמְרָה. הַשְׁלִיכָהּ לַיָּם אוֹ לַנָּהָר. אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. תְּנִיָּה לָעָנִי. חֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. מִכָּל מָקוֹם לֹא נִכְנַס לְתוֹךְ יָדָהּ כְּלוּם. הָכָא אַתְּ אָמַר. מְקוּדֶּשֶׁת. וְהָכָא אַתְּ אָמַר. אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. רוֹצָה הִיא מְקוּדֶּשֶׁת וְתַרָּאֶה עוֹשָׂה טוֹבָה לָעָנִי. אָמַר רִבִּי פִּינְחָס. וְאִתְיָא אוֹ כְרִבִּי זְעִירָא אוֹ כְרִבִּי אִילָא.

דְּתַנֵּי. אוֹמֵר הוּא אָדָם לְפוֹעֵל. הֵילָךְ דִּינָר וְהֵא שְׁתֵּה בּוֹ. אֵין חוֹשְׁשִׁין עַל שְׁכָרוֹ לֹא מִשּׁוּם שְׁבִיעִית וְלֹא מִשּׁוּם מַעְשְׂרוֹת וְלֹא מִשּׁוּם יַיִן נֶסֶךְ. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ. צֵא וְקַח לָךְ כֹּכָר וַאֲנִי נוֹתֵן לָךְ דָּמָיו. צֵא וְקַח לָךְ רְבִיעִית שֶׁלְּיַיִן וַאֲנִי נוֹתֵן לָךְ דָּמֶיהָ. חוֹשְׁשִׁין עַל שְׁכָרוֹ מִשּׁוּם שְׁבִיעִית וּמִשּׁוּם מַעְשְׂרוֹת וּמִשּׁוּם יַיִן נֶסֶךְ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. נַעֲשָׂה הַחֲנָוָנִי שְׁלוּחוֹ שֶׁלְּבַעַל הַבַּיִת לְזַכּוֹת לַפּוֹעֵל. [אָמַר רִבִּי הִילָא פּוֹעֵל] זְכֵה לְבַעַל הַבַּיִת מִשֶּׁל חֲנָוָנִי וְחוֹזֵר זָכָה לְעַצְמוֹ.

אוֹף הָכָא עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי זְעִירָא הַבַּעַל נַעֲשָׂה שְׁלוּחוֹ שֶׁלְּאִשָּׁה לְזַכּוֹת לָעָנִי. אָמַר רִבִּי הִילָא. הֶעָנִי זְכֵה לָאִשָּׁה מִשֶּׁלְּבַעֲלָהּ וְחוֹזֵר וְזוֹכֶה לְעַצְמוֹ.

מַה נְפַק מִן בֵּינֵיהוֹן. הָיָה חֲנָוָנִי חֵרֵשׁ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי זְעִירָא לֹא חָשַׁשׁ. שֶׁאֵין שְׁלִיחוּת לְחֵרֵשׁ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי הִילָא חָשַׁשׁ.

הָיָה הַפּוֹעֵל חֵרֵשׁ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי הִילָא לֹא חָשַׁשׁ. שֶׁאֵין זְכִיּוּת לְחֵרֵשׁ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי זְעִירָא חָשַׁשׁ.

חָטַף הַסֶּלַע מִיָּדָהּ וּנְתָנוֹ לָהּ. בִּשְׁעַת מַתָּנָה אָמַר לָהּ. חֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי. חֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. בַּמֶּה קִידְּשָׁהּ. רִבִּי חַגַּיי בְּשֵׁם רִבִּי פְּדָת. רוֹצָה הִיא שֶׁתִּהְיֶה מְקוּדֶּשֶׁת לוֹ וְיִהֵא חַיָּיב לָהּ סֶלַע. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אִילּוּ אִיתְמַר כֵּלִי יְאוּת. סֶלַע דַּרְכָּהּ לְהִתְחַלֵּף.

כֵּינְסִי לִי סֶלַע זוֹ. וּבִשְׁעַת מַתָּנָה אָמַר לָהּ. חֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי. חֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. אִם מִשֶּׁנְּתָנָהּ לָהּ. רָצָת מְקוּדֶּשֶׁת לֹא רָצָת אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. הֵילָךְ סֶלַע זוֹ שֶׁאֲנִי חַיָּיב לָךְ. וּבִשְׁעַת מַתָּנָה אָמַר לָהּ. חֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי. רָצָת מְקוּדֶּשֶׁת. וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. אִם מִשֶּׁבָּאת לְתוֹךְ יָדָהּ אָמְרָה לָהּ. חֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי. אַף עַל פִּי שֶׁשְּׁנֵיהֶן רוֹצִין אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. כֵּיצַד יַעֲשֶׂה. יִטָּלֵינוּ מִמֶּנָּה וְיַחֲזוֹר וְיִתְּנֵינוּ לָהּ וְיֹאמַר לָהּ. חֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי. הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּמָנָא זוֹ. וְנִמְצָא חֶסֶר דִּינָר. אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. הָיָה בָהּ דִּינָר רַע חֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. וְהוּא שֶׁיַּחֲלִיף. הָיָה מוֹנֶה רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן וּמַשְׁלִיךְ לְתוֹךְ יָדָהּ יְכוֹלָה הִיא שֶׁתַּחֲזוֹר בָּהּ עַד שָׁעָה שֶׁשַּׁשְׁלִים. רִבִּי לָעְזָר אוֹמֵר. מְקוּדֶּשֶׁת בָּרִאשׁוֹן וְהַשְׁאָר עַל תְּנַאי. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. לְכְשֶׁשַּׁשְׁלִים. אָמַר דִּין חָזַר בֵּיהּ רִבִּי יוֹחָנָן.

חַד בַּר נַשׁ עֲרָבוֹנָא יְהִיב לְחַבְרֵיהּ וְכָפַר בֵּיהּ חַבְרֵיהּ. רִבִּי בָּא וְרִבִּי הִילָא וְרִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא תְּלָתֵיהוֹן אָמְרִין. זָרַע פִּשְׁתָּן הָיָה וּמְקָצַת דָּמִים נָתַן לָהּ. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר. אוֹ יִתֵּן לוֹ בְּכָל מְקוֹם אוֹ יְמְסוֹר אוֹתוֹ לְמִי שֶׁפָּרַע. רִבִּי חִייָה בַּר יוֹסֵף אָמַר. אוֹ יִתֵּן לוֹ בְּכָל עֲרָבוֹנוֹ אוֹ יְמְסוֹר אוֹתוֹ לְמִי שֶׁפָּרַע. מוֹדֶה רִבִּי חִייָה בַּר יוֹסֵף לְרִבִּי יוֹחָנָן בְּמִקַּח שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהִיקָּנוֹת חֲצָיִים כְּגוֹן פָּרָה וְטַלִּית. וְאִשָּׁה דַּרְכָּהּ לְהִיקָּנוֹת חֲצָיִין. רִבִּי חַגַּיי וְרִבִּי יוּדָן תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. מִקַּח דַּרְכּוֹ לְהִיקָּנוֹת חֲצָיִין וְאִשָּׁה אֵין דַּרְכָּהּ לְהִיקָּנוֹת חֲצָיִין.

ב משנה: הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּכוֹס זֶה שֶׁל יַיִן וְנִמְצָא שֶׁל דְּבַשׁ. שֶׁל דְּבַשׁ וְנִמְצָא שֶׁל יַיִן. בְּדִינָר זֶה שֶׁל כֶּסֶף וְנִמְצָא שֶׁל זָהָב. שֶׁל זָהָב וְנִמְצָא שֶׁל כֶּסֶף. עַל מְנָת שֶׁאֲנִי עָנִי וְנִמְצָא עָשִׁיר. עָשִׁיר וְנִמְצָא עָנִי. אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. אִם הִטְעָהּ לִשְׁבָּח חֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. עַל מְנָת שֶׁאֲנִי כֹהֵן וְנִמְצָא לֵוִי. לֵוִי וְנִמְצָא כֹהֵן. נָתִין וְנִמְצָא מַמְזֵר. מַמְזֵר וְנִמְצָא נָתִין. בֶּן כָּרֵךְ. בֶּן כָּרֵךְ וְנִמְצָא בֶּן עִיר. עַל מְנָת שֶׁבֵּיתִי קָרוֹב לַמֶּרְחָץ וְנִמְצָא רָחוֹק. רָחוֹק וְנִמְצָא קָרוֹב. עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי בַת אוֹ שְׁפָחָה מְגוּדֶּלֶת וְאֵין לוֹ. עַל מְנָת שֶׁאֵין לִי וֵישׁ לוֹ. עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי בָּנִים וְיֵשׁ לוֹ. עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי וְאֵין לוֹ. וְעַל כּוּלָּם אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרָה בְּלִבִּי הָיְתָה לְהִתְקַדֵּשׁ לוֹ אַף עַל פִּי כֵן אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. וְכֵן הִיא שֶׁהִיטְעָתוּ.

הלכה: הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּכוֹס זֶה שֶׁלְּיַיִן כול׳. בְּכוֹס זֶה. וּבְמַה שֶׁבְּתוֹכוֹ שֶׁוֶה פְרוּטָה מִתְקַדֶּשֶׁת. וְאִם לָאו אֵינָהּ מִתְקַדֶּשֶׁת. זְכֵה בוֹ וּבְמַה שֶׁבְּתוֹכוֹ. אִם יֵשׁ בְּמָה שֶׁבְּתוֹכוֹ שֶׁוֶה פְרוּטָה מִתְקַדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מִתְקַדֶּשֶׁת. לֹא זָכָת אֶלָּא בְּמַה שֶׁבְּתוֹכוֹ בִּלְבַד.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. אִם הִטְעָהּ לִשְׁבָּח מְקוּדֶּשֶׁת. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מוֹדֶה רִבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁאִם הִטְעָהּ לִשְׁבַח יְחָסִים אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן עַל מְנָת שֶׁאֲנִי כֹהֵן וְנִמְצָא לֵוִי.

נִיחָא כֹּהֵן וְנִמְצָא לֵוִי. לֵוִי וְנִמְצָא כֹהֵן. יְכוֹלָה הִיא מִימַר. לָא חֲוִינָא בְעָיֵיא דִי רוּחֵיהּ רַבָּא עָלַי. נִיחָא בֶּן כָּרֵךְ וְנִמְצָא בֶּן עִיר. בֶּן עִיר וְנִמְצָא בֶּן כָּרֵךְ. יְכוֹלָה הִיא מִימַר. בְּעָיֵיא חֲוִינָא מִצְטְנָעָא. עַל מְנָת שֶׁבֵּיתִי קָרוֹב לַמֶּרְחָץ וְנִמְצָא רָחוֹק. נִיחָא קָרוֹב וְנִמְצָא רָחוֹק. רָחוֹק וְנִמְצָא קָרוֹב. יְכוֹלָה הִיא מִימַר. בְּעָיֵיא חֲוִינָא מִצְטְנָעָא. עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי בַת אוֹ שְׁפָחָה גּוֹדֶלֶת. וְאֵין לוֹ. נִיחָא. עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי. וְאֵין לוֹ. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיָה לוֹ בְּסוֹף הָעוֹלָם. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. כֵּינִי מַתְנִיתָא. בַּת לְגוֹדְלָתִיךְ וְשִׁפְחָה לְשַׁמְּשׁוֹתִיךְ.

ג משנה: הָאוֹמֵר לִשְׁלוּחוֹ צֵא וְקַדֵּשׁ לִי אִשָּׁה פְּלוֹנִית בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי וְהָלַךְ וְקִידְּשָׁהּ בְּמָקוֹם אַחֵר אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. חֲרֵי הִיא בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי וְקִידְּשָׁהּ בְּמָקוֹם אַחֵר חֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת.

הלכה: הָאוֹמֵר לִשְׁלוּחוֹ צֵא וְקַדֵּשׁ לִי אִשָּׁה פְּלוֹנִית כול׳. מַתְנִיתָא דְלָא כְרִבִּי לָעְזָר. בְּרַם כְּרִבִּי לָעְזָר לְעוֹלָם חֲרֵי הִיא מְקוּדֶּשֶׁת עַד שֶׁיֹּאמַר לוֹ. אַל

תַּקְדִּישֶׁנָּה לִי אֶלָּא בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי. וְהָלַךְ וְקִידְּשָׁהּ בֶּמָקוֹם אַחֵר.

חֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. אוֹף רִבִּי לָעְזָר מוֹדֶה בָּהּ. שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא כְּמַרְאֶה לָהּ מָקוֹם. אוֹף רַבָּנִין מוֹדֵיי בָּהּ. שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא כְּמַרְאֶה לָהּ מָקוֹם.

ד משנה: הַמְקַדֵּשׁ אֶת הָאִשָּׁה עַל מְנָת שֶׁאֵין עָלֶיהָ נְדָרִים וְנִמְצְאוּ עָלֶיהָ נְדָרִים אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. כְּנָסָהּ סְתָם וְנִמְצְאוּ עָלֶיהָ נְדָרִים תֵּצֵא שֶׁלֹּא בְּכְתוּבָּה. שֶׁכָּל הַמּוּמִין הַפּוֹסְלִין בַּכֹּהֲנִים פּוֹסְלִין בַּנָּשִׁים.

הלכה: הַמְקַדֵּשׁ אֶת הָאִשָּׁה כול׳. תַּנִּינָן מוּמִין. בְּאֵילּוּ נְדָרִים אָמְרוּ. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹצָדָק. נְדָרָה שֶׁלֹּא לוֹכַל בָּשָׂר וְשֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹת יַיִן וְשֶׁלֹּא לְלְבּוֹשׁ בִּגְדֵי צִבְעוֹנִין. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. כְּלֵי פִשְׁתָּן הַדַּקִּים הַבָּאִין מִבֵּית שְׁאָן כִּכְלֵי צְבוּעִין הֵן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא בְּשֶׁאָמַר לָהּ. עַל מְנָת שֶׁאֵין עָלַיִךְ נְדָרִים. אֲבָל אִם אָמַר לָהּ. עַל מְנָת שֶׁאֵין לִיךְ נֵדֶר. אֲפִילּוּ נָדְרָה שֶׁלֹּא לֶאֱכוֹל חֲרוּבִין נֵדֶר הוּא.

הָלְכָה אֶצָל הַזָּקֵן וְהִתִּיר לָהּ חֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. אֶצָל הָרוֹפֵא וְרִיפְּאָהּ אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. מַה בֵּין זָקֵן מַה בֵּין רוֹפֵא. זָקֵן עוֹקֵר אֶת הַנֵּדֶר מֵעִיקָּרוֹ. רוֹפֵא אֵינוֹ מְרַפֵּא אֶלָּא מִיכָּן וּלְהַבָּא. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. אֲפִילּוּ הָלְכָה אֶצָל הַזָּקֵן וְהִתִּיר לָהּ אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי לָעְזָר. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. בְּדִין הָיָה אֲפִילּוּ נֵדֶר שֶׁהוּא צָרִיךְ חָכָם שֶׁהַזָּקֵן עוֹקֵר הַנֵּדֶר מֵעִיקָּרוֹ. וְלָמָּה אָסְרוּ נֵדֶר שֶׁהוּא צָרִיךְ חֲקִירַת חָכָם. מִפְּנֵי נֵדֶר שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ חֲקִירַת חָכָם. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. מוּתֶּרֶת לְהִינָּשֵׂא בְּלֹא גֵט. וְאִית תַּנֵּיי תַנֵּי. אֲסוּרָה לְהִינָּשֵׂא בְּלֹא גֵט. הֲווֹן בָּעֵיי מֵימַר. מָאן דָּמַר. מוּתֶּרֶת לְהִינָּשֵׂא בְּלֹא גֵט. רִבִּי לָעְזָר. וּמָאן דָּמַר. אֲסוּרָה לְהִינָּשֵׂא בְּלֹא גֵט. רַבָּנִין. מָאן דְּאָמַר. אֲסוּרָה לְהִינָּשֵׂא בְּלֹא גֵט. רַבָּנִין. מָאן דְּאָמַר. מוּתֶּרֶת לְהִינָּשֵׂא בְּלֹא גֵט. שְׁמוּתּוֹ שֶׁהִיא יוֹדַעַת שֶׁאִם הוֹלֶכֶת הִיא אֶצָל הַזָּקֵן וְהוּא מַתִּיר לָהּ אֶת נִדְרָהּ וְהִיא אֵינָהּ הוֹלֶכֶת. לְפוּם כֵּן מוּתֶּרֶת לְהִינָּשֵׂא בְּלֹא גֵט. מַאי טַעֲמָא דְּמָאן דָּמַר. אֲסוּרָה לְהִינָּשֵׂא בְּלֹא גֵט. שֶׁלֹּא תֵלֵךְ אֶצָל הַזָּקֵן וַיַּתִּיר לָהּ אֶת נִדְרָהּ וְקִידּוּשִׁין חָלִין עָלֶיהָ לְמַפְרֵעַ וְנִמְצְאוּ בָנֶיהָ בָּאִין לִידֵי מַמְזֵירוּת. לְפוּם כֵּן אֲסוּרָה לְהִינָּשֵׂא בְּלֹא גֵט.

כְּנָסָהּ סְתָם. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. מַתְנִיתָא בְּשֶׁקִּידְּשָׁהּ עַל תְּנַאי וּכְנָסָהּ סְתָם. אֲבָל אִם קִידְּשָׁהּ סְתָם וּכְנָסָהּ סְתָם יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֲפִילּוּ קִידְּשָׁהּ סְתָם וּכְנָסָהּ סְתָם אֵין לָהּ כְּתוּבָּה. וְאָמַר רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וּצְרִיכָה מִמֶּנּוּ גֵּט אֲפִילּוּ קִידְּשָׁהּ עַל תְּנַאי וּכְנָסָהּ עַל תְּנַאי. רִבִּי זְעוּרָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. קִידְּשָׁהּ סְתָם וְגֵירְשָׁהּ מִן הָאֵירוּסִין מָה אָמַר בָּהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הָיוּ בָהּ מוּמִין וְעוֹדָהּ בְּבֵית אָבִיהָ הָאָב צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה. הָא אִם הֵבִיא רְאָיָיה יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. מַה חֲמִית לְמֵימַר. בְּשֶׁקִּידְּשָׁהּ סְתָם וְגֵירְשָׁהּ מִן הָאֵירוּסִין. מָה אֲנָן קַיָּימִין מִן דְּבַתְרָה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים. בְּמוּמִין שֶׁבַּפֶּסֶתֶר. אֲבָל בְּמוּמִין שֶׁבַּגָּלוּי אֵינוֹ יָכוֹל לִטְעוֹן. וְאִם בְּמַתְנָה אַף מוּמִין שֶׁבַּגָּלוּי טוֹעֵן הוּא. אָמְרִין חֲבֵרַיָּא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵה. אֲמוֹר דְּבַתְרָה וּתְהֵא פְלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. נִכְנָסָה לִרְשׁוּת הַבַּעַל הַבַּעַל צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה. הָא אִם הֵבִיא רְאָיָיה אֵין לָהּ כְּתוּבָּה. וְהֵיךְ רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. רִבִּי כֹהֵן בְּשֵׁם רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין. מַתְנִיתָא בְּשֶׁכָּנַס וְלֹא בָעַל. מַה דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֶׁכָּנַס וּבָעַל. אֲנִי אוֹמֵר. נִתְרָצָה לוֹ בִּבְעִילָה.

שֶׁכָּל הַמּוּמִין הַפּוֹסְלִים בַּכֹּהֲנִים פּוֹסְלִין בַּנָּשִׁים. הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן בָּאִשָּׁה רֵיחַ הַפֶּה וְרֵיחַ הַזֵּיעָה וְשׁוּמָא שֶׁאֵין בָּהּ שִׁיעֵר. רִבִּי חָמָא בַּר עוּקְבָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. בְּעוֹר הַפָּנִים שָׁנוּ. וְהָתַנִּינָן. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים. בְּמוּמִין שֶׁבַּסֶּתֶר. אֲבָל בְּמוּמִין שֶׁבַּגָּלוּי אֵינוֹ יָכוֹל לִטְעוֹן. וָזוֹ לֹא מִן הַמּוּמִין שֶׁבַּגָּלוּי הוּא. תִּיפְתָּר בְּהַהִיא דְּמַטְמְרָה לָהּ תַּחוֹת גָּלוֹסְיָתָהּ דְּרֹאשָׁהּ. תַּנֵּי. שׁוּמָא שֶׁיֵּשׁ בָּהּ שִׁיעֵר בֵּין גְּדוֹלָה בֵּין קְטַנָּה בֵּין בַּגּוּף בֵּין בַּפָּנִים חֲרֵי זֶה מוּם. וְשֶׁאֵין בָּהּ שִׁיעֵר. בְּפָנִים מוּם. בַּגּוּף אֵינָהּ מוּם. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים. בִּקְטַנָּה. אֲבָל בִּגְדוֹלָה בֵּין בַּגּוּף בֵּין בַּפָּנִים חֲרֵי זֶה מוּם. עַד כַּמָּה הִיא גְדוֹלָה. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. עַד כְּאִיסָּר הָאִיטַלְקִי. רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. כְּגוֹן הָדֵין דֵּינָר קוֹרְדִּינָא שִׁיעוּרוֹ כַּחֲצִי זָהוּב כָּל שֶׁהוּא. רִבִּי רְדִיפָה רִבִּי יוֹנָה רִבִּי יִרְמְיָה שָׁאַל. אִשָּׁה קָרַחַת [וְשִׁטָּה] שֶׁלְּשִׁיעֵר מַקֶּפֶת מֵאוֹזֶן לְאוֹזֶן. בָּעֵיי מֵישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן בָּאִשָּׁה רֵיחַ הַפֶּה וְרֵיחַ הַזֵּיעָה וְשׁוּמָא שֶׁאֵין בָּהּ שִׁיעֵר. וְלָא אַדְכְּרוֹן קָרְחָה. סָבְרִין מֵימַר מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ מוּם. אָתָא רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּרֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי נִיסָּא. מוּם הוּא. לֹא אָתַינָן מֵימַר אֶלָּא דָּבָר שֶׁהוּא כֵעוּר בָּזֶה וּבָזֶה מוּם בָּזֶה וְאֵין מוּם בָּזֶה. אֲבָל דָּבָר שֶׁהוּא נוֹיֵי בָּזֶה וּמוּם בָּזֶה קָרְחָה אַף עַל גַּב דְּהוּא מוּם לֹא תַנִּינָתָהּ. תֵּדַע לָךְ שֶׁהִיא כֵן. חֲרֵי זָקֵן חֲרֵי נוֹיֵי בָּאִישׁ וּמוּם בָּאִשָּׁה. וְלֹא תַנִּינָן. יֶתֶר עֲלֵיהֶם בָּאִשָּׁה זָקֵן. חֲרֵי דַּדִּים חֲרֵי נוֹי בָּאִשָּׁה וּמוּם בָּאִישׁ. וְלֹא תַנִּינָתָהּ. יֶתֶר עֲלֵיהֶן בָּאִישׁ דַּדִּים.

ה משנה: הַמְקַדֵּשׁ שְׁתֵּי נָשִׁים בְּשָׁוֶה פְרוּטָה אוֹ אִשָּׁה אַחַת בְּפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְרוּטָה אַף עַל פִּי שֶׁשִּׁילַּח סִבְלוֹנוֹת לְאַחַר מִכֵּן אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת שֶׁמַּחְמֶת קִידּוּשִׁין הָרִאשׁוֹנִים שִׁילַּח. וְכֵן קָטָן שֶׁקִּידֵּשׁ.

הלכה: הַמְקַדֵּשׁ שְׁתֵּי נָשִׁים בְּשָׁוֶה פְרוּטָה כול׳. תַּנֵּי. וְכוּלָּן שֶׁבָּעֲלוּ קָנוּ. רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי שִׁמְעוֹן. וְכוּלָּן שֶׁבָּעֲלוּ קָנוּ. שֶׁלֹּא הָיְתָה בְעִילָתוֹ אֶלָּא לְשׁוּם קִידּוּשִׁין הָרִאשׁוֹנִים. אִם קָנוּ. רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. קָנוּ לַחוֹמְרִין. רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל תְּנָיֵי שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה מִתְּחִילָּתוֹ מְקוּדֶּשֶׁת לַחוֹמְרִין. רִבִּי מָנָא בְּעָא קוֹמֵי דְּרִבִּי יוּדָן. מָאן תַּנָּא שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה מִתְּחִילָּתוֹ תְּנָיוֹ בָטֵל. דְּלֹא כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. רִבִּי יוּדָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מְקוּדֶּשֶׁת לַחוֹמְרִין. הֵיךְ עֲבִידָא. חֲרֵי אֲנִי מְקַדֶּשֶׁךָּ בִּבְעִילָה עַל מְנָת שֶׁיֵּרְדוּ גְשָׁמִים. יָרְדוּ גְשָׁמִים מְקוּדֶּשֶׁת. וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי

יוֹחָנָן. בְּקִידּוּשֵׁי מִלְוָה לַחוֹמְרִין וּבְקִדּוּשֵׁי מִלְוָה לַמְקִלִּין אֵין מוֹסְרִין אוֹתוֹ לְמִי שֶׁפָּרַע. בִּיקֵּשׁ לְהַעֲמִיד לוֹ מִקְחוֹ נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. וַהֲרֵי לָךְ אֶצְלִי בָּהֶן יַיִן. וְיַיִן אֵין לוֹ. הָא אִם יֵשׁ לוֹ יַיִן הֲרֵי זֶה חַיָּיב. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. אִם יֵשׁ לוֹ יַיִן חַיָּיב לִיתֵּן לוֹ. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק שֶׁלֹּא אָמַר לְתַמָּן. הַוּוֹן יָדְעִין דְּהוֹרֵי רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. קִידּוּשֵׁי מִלְוָה לַחוֹמְרִין. וּבְאִישׁ לְרִבִּי זְעִירָא. לָמָּה. בְּגִין דַּהֲוּוֹן מַחְמְרִין וְקָלִיל עֲלֵיהוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בִּירִבִּי בּוּן. בְּקוּלָּא הֲוּוֹן נְהִיגִין וְאַחְמַר עֲלֵיהוֹן. שֶׁאִם בָּא אַחֵר וְקִידְּשָׁהּ תָּפְשׂוּ בָהּ קִידּוּשִׁין. אָמַר רִבִּי יוּדָן בִּירִבִּי חָנָן. עֶרְוָה שֶׁאֵינָהּ עֶרְוָה. תּוֹפֵשׂ אֶת שֶׁאֵינָהּ עֶרְוָה.

ו משנה: הַמְקַדֵּשׁ אִשָּׁה וּבִתָּהּ אוֹ אִשָּׁה וַאֲחוֹתָהּ כְּאַחַת אֵינָן מְקוּדָּשׁוֹת. וּמַעֲשֶׂה בְחָמֵשׁ נָשִׁים וּבָהֶן שְׁתֵּי אֲחָיוֹת וְלֵיקֵט אֶחָד כַּלְכָּלָה שֶׁל תְּאֵינִים מִשֶּׁלָּהֶן הָיְתָה וְשֶׁל שְׁבִיעִית הָיְתָה וְאָמַר הֲרֵי כּוּלְּכֶם מְקוּדָּשׁוֹת לִי בְּכַלְכָּלָתָהּ זוֹ וְקִיבְּלָתָהּ אַחַת מֵהֶן עַל יְדֵי כוּלָּם וְאָמְרוּ חֲכָמִים אֵין הָאַחָיוֹת מְקוּדָּשׁוֹת.

הלכה: הַמְקַדֵּשׁ אִשָּׁה וּבִתָּהּ כול׳. אָמַר רִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא. אַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ חָמֵשׁ. אַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ שֶׁחָמֵשׁ נָשִׁים מִתְקַדְּשׁוֹת כְּאַחַת. שֶׁהָאִשָּׁה מְקַבֶּלֶת קִידּוּשֶׁיהָ וְקִידּוּשֵׁי חֲבֵירָתָהּ. וּמְקַדֶּשֶׁת בִּגְזֵילָה. וּמְקַדֶּשֶׁת בְּפֵירוֹת עֲבֵירָה. וְאֵין קִידּוּשִׁין תּוֹפְסִין בָּעֲרָיוֹת.

אָמַר רִבִּי לָעְזָר. בָּאֲחָיוֹת לֹא קִידֵּשׁ וּבַחֲמָאוֹת כִּיפֵּר. הֵיךְ עֲבִידָא. שָׁחַט שְׁתֵּי חַטָּאוֹת לְשֵׁם חֵטְא אֶחָד הַמְזַבֵּחַ בּוֹרֵר אֶת הָרָאוּי לוֹ. שְׁתֵּיהֶן אֲסוּרוֹת בָּאֲכִילָה. שָׁחַט שְׁנֵי אֲשָׁמוֹת לְשֵׁם אָשָׁם אֶחָד הַמְזַבֵּחַ בּוֹרֵר אֶת הָרָאוּי לוֹ. שְׁנֵיהֶן אֲסוּרִין בָּאֲכִילָה. רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. שָׁחַט אֶת הָרִאשׁוֹן שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ וְאֶת הַשֵּׁינִי לִשְׁמוֹ כְּשֵׁר. שֶׁאֵינוֹ הָרִאשׁוֹן שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ כָּשֵׁר אֶלָּא מִכֹּחַ שְׁמוֹ הַבָּא אַחֲרָיו. אֲבָל שָׁחַט הָרִאשׁוֹן לִשְׁמוֹ וְהַשֵּׁינִי שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ. אִם כִּיפֵּר הָרִאשׁוֹן עַל מַה הַשֵּׁינִי בָּא וּמְכַפֵּר. עַל טוּמְאָה שֶׁאִירְעָה בֵּין זֶה לָזֶה. וּבִפְסָחִים לֹא כִיפֵּר. שֶׁאֵין הַפֶּסַח בָּא אֶלָּא לָאֲכִילַת בָּשָׂר. וּדְלֹא כְרִבִּי נָתָן. דְּרִבִּי נָתָן אָמַר. יוֹצְאִין בִּזְרִיקָה בִּלֹא אֲכִילָה.

ז משנה: הַמְקַדֵּשׁ בְּחֶלְקוֹ מִקְדָּשֵׁי קָדָשִׁים וּמְקֻדָּשִׁים קַלִּים אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. מִמַּעֲשֵׂר שֵׁנִי בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד לֹא קִידֵּשׁ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מֵזִיד קִידֵּשׁ שׁוֹגֵג לֹא קִידֵּשׁ. וּבַהֶקְדֵּשׁ בְּמֵזִיד קִידֵּשׁ שׁוֹגֵג לֹא קִידֵּשׁ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שׁוֹגֵג קִידֵּשׁ מֵזִיד לֹא קִידֵּשׁ.

הלכה: הַמְקַדֵּשׁ בְּחֶלְקוֹ כול׳. רִבִּי לָעְזָר אָמַר. דִּבְרֵי הַכֹּל. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. בְּמַחֲלוֹקֶת. תַּמָּן תַּנִּינָן. הַבָּכוֹר מוֹכְרִין אוֹתוֹ תָּמִים חַי וּבַעַל מוּם וְשָׁחוּט. וּמְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה.

רִבִּי יְהוּדָה בֶּן פָּזִי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. חַי לֹא שָׁחוּט. וְאָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. רִבִּי מֵאִיר יְלִיף כָּל הַקָּדָשִׁין מִן מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. מַה מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה אֵין מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה אַף כָּל הַקָּדָשִׁים אֵין מְקַדְּשִׁין בָּהֶן אֶת הָאִשָּׁה. רִבִּי יוּדָה יְלִיף כָּל הַקָּדָשִׁים מִן הַבְּכוֹר. מַה הַבְּכוֹר מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. אַף כָּל הַקָּדָשִׁים מְקַדְּשִׁין בָּהֶן אֶת הָאִשָּׁה. מִחְלָפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָה בֶּן פָּזִי. תַּמָּן הוּא אָמַר. בֵּין חַי בֵּין שָׁחוּט. וְהָכָא הוּא אָמַר. חַי לֹא שָׁחוּט. תַּמָּן בְּשֵׁם גַּרְמֵיהּ בְּרַם הָכָא בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אֲפִילּוּ תַּימַר. כָּאן וְכָאן בְּשֵׁם גַּרְמֵיהּ. בְּמְקַדֵּשׁ בְּחַיִּים וּבְרָאוּי לִיפּוֹל לוֹ לְאַחַר שְׁחִיטָה. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. וּבְשָׁרָם יִהְיֶה לָךְ כַּחֲזֵה הַתְּנוּפָה. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי יוּדָה בֶּן פָּזִי. וְהָיָה לְךָ אֲפִילּוּ לְאַחַר שְׁחִיטָה. מַה מְקַיֵּים רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי וְהָיָה לְךָ. רִיבָּה לוֹ הֲוָיָיה אֲחֶרֶת. שֶׁיְּהֵא נֶאֱכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד.

תַּמָּן תַּנִּינָן. חַלַּת עַם הָאָרֶץ וְהַמְּדוּמָע וְהַלָּקוּחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר וּשְׁיָרֵי מְנָחוֹת פְּטוּרִין מִן הַדְּמַאי.

תַּנֵּי וְכוּלָּם שֶׁיִּקָּרֵא שֵׁם לִתְרוּמַת מַעֲשֵׂר אוֹ לְמַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁלָּהֶם מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי. רִבִּי לָעְזָר אָמַר. חוּץ מִשְּׁיָרֵי מְנָחוֹת. רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר. הַשְּׁאָר בְּמַחֲלוֹקֶת. רִבִּי יוֹסֵה בָּעֵי. הַיי דָּא מַחֲלוֹקֶת. מַה אֲנָן קַיָּימִין. אִין כְּרִבִּי מֵאִיר. הוּא מַעֲשֵׂר שֵׁינִי הִיא שְׁיָרֵי מְנָחוֹת לֹא עָשָׂה כְלוּם. אִין כְּרִבִּי יוּדָה. מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי. אָמַר רִבִּי מָנָא. אָזְלִית לְקֵיסָרִין וְשָׁמְעִית רִבִּי חִזְקִיָּה יְתִיב מַתְנֵי. הַמְקַדֵּשׁ בְּחֶלְקוֹ מִקְדָּשֵׁי הַקָּדָשִׁים וּמְקֻדָּשִׁים קַלִּין אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. רִבִּי לָעְזָר אָמַר. דִּבְרֵי הַכֹּל. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. בְּמַחֲלוֹקֶת. וְאָמְרִית לֵיהּ. מָנַן שְׁמִיעַ לָךְ הָדָא מִילְתָא. אָמַר לִי. מֵרִבִּי יִרְמְיָה. וְאָמְרִית. יְאוּת. דְּהוּא שָׁמַע הָדָא דְּרִבִּי לָעְזָר. רִבִּי לָעְזָר דִּבְרֵי הַכֹּל הוּא דְּאָמַר. בְּמַחֲלוֹקֶת. רִבִּי יוֹסֵי דְּלָא שְׁמִיעַ לֵיהּ צְרִיכָה הוּא דוּ אָמַר. הַיי דָּא מַחֲלוֹקֶת. אִין כְּרִבִּי מֵאִיר. הִיא מַעֲשֵׂר הִיא שְׁיָרֵי מְנָחוֹת לֹא עָשָׂה כְלוּם. אִין כְּרִבִּי יוּדָה. מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי.

כַּד דְּמָךְ רִבִּי מֵאִיר גְּזַר רִבִּי יוּדָה וְאָמַר. אַל יִיכָּנְסוּ תַלְמִידָיו שֶׁלְּרִבִּי מֵאִיר כָּאן. דָּחַק סוּמַכוֹס וְעָאַל. אָמַר. הַמְקַדֵּשׁ בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים. וְאִשָּׁה נִכְנֶסֶת הִיא לָעֲזָרָה. אָמַר לֵיהּ. בְּמְקַדֵּשׁ עַל יְדֵי שָׁלִיחַ. בְּמָה קִידְּשָׁהּ. רִבִּי לָעְזָר אָמַר. בְּגוֹפוֹ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. בְּטוֹבַת הֲנָיָיה שֶׁבּוֹ. אוֹ נֹאמַר. וְלֹא פְלִיגִין. מַה דְּאָמַר רִבִּי לָעְזָר בְּגוֹפוֹ. בְּחֶזְקַת טוֹבַת הֲנָיָיה שֶׁבּוֹ. רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי בֵּיבִי בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. מְקַדְּשִׁין בִּפְרוּטָה שֶׁלְּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי.

בְּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא עָלַת עַל דַּעְתּוֹ לַעֲבוֹר עַל דִּבְרֵי תוֹרָה. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. אַחַת לֹא עָלְתָה עַל דַּעְתּוֹ וְאַחַת לֹא עָלְתָה עַל דַּעְתֵּיהּ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. הַמְקַדֵּשׁ לֹא עָלַת עַל דַּעְתּוֹ וּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי לֹא עָלַת עַל דַּעְתֵּיהּ. אָמַר רִבִּי אָבִין. הֶקְדֵּשׁ לֹא עָלַת עַל דַּעְתּוֹ וְלֹא עָלַת עַל דַּעְתֵּיהּ. מַעֲשֵׂר שֵׁינִי עָלַת עַל דַּעְתּוֹ וְלֹא עַל דַּעְתֵּיהּ.

רִבִּי יוֹסֵה בְשֵׁם רִבִּי פְּדָיָה. הֶקְדֵּשׁ מֵזִיד יוֹצֵא לַחוּלִין בִּלֹא פִדְיוֹן. וְהָא תַנֵּי. בִּשְׁגָגָה. פְּרָט לַמֵּזִיד. הָדָא דְאַתְּ אָמַר לַחוֹמֶשׁ וּלְקָרְבָּן. הָא לָצֵאת מוֹצִיא. רִבִּי

חָמָא בַּר עוּקְבָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בֵּן חֲנִינָה. מִיעוּט שְׁלָמִים יוֹצְאִין לַחוּלִין בְּלֹא פִדְיוֹן. וְהָא תַּנֵּי. מְקֻדָּשֵׁי. לֹא כָּל קָדְשֵׁי. הָדָא דְאַתְּ אָמַר לַחוֹמֶשׁ וּלְקָרְבָּן. הָא לָצֵאת מוֹצִיא.

תַּמָּן תַּנִּינָן. בְּהֵמָה שֶׁנִּמְצֵאת מִירוּשָׁלַיִם וְעַד מִגְדַּל עֵדֶר לְכָל רוּחַ. רַבִּי הוֹשַׁעְיָה רַבָּה אָמַר. לָבֹא בִדְמֵיהֶם שָׁנוּ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹחָנָן. וְאוֹמְרִין לוֹ לָאָדָם. צֵא וּמְעוֹל בַּקָּדָשִׁים. אֶלָּא בְּאַחַת הֵילְכוּ בָהֶן אַחַר הָרוֹב. אִם רוֹב זְכָרִים עוֹלוֹת. וְאִם רוֹב נְקֵיבוֹת זִבְחֵי שְׁלָמִים. וְאֵין הַשְּׁלָמִים בָּאִין מִן הַזְּכָרִים וּמִן הַנְּקֵיבוֹת. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה. מוֹצִיאָן לַחוּלִין וְחוֹזֵר וְעוֹשֶׂה אוֹתָן עוֹלוֹת. וְקַשְׁיָא. יֵשׁ חַטָּאת קָרֵיבָה עוֹלָה. אָמַר רַבִּי חֲנִינָה. תְּנַאי בֵּית דִּין הוּא עַל הַמּוֹתָרוֹת שֶׁיִּקָּרְבוּ עוֹלוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי לְרַבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. וְאֵין זֶה מִזִּיד. אָמַר לֵיהּ. מִכָּיוָן שֶׁתְּנַאי בֵּית דִּין הוּא אֵין זֶה מִזִּיד. אָמַר רַבִּי זְעִירָה. כְּמַה דְאַתְּ אָמַר תַּמָּן. תְּנַאי בֵּית דִּין הוּא עַל הָאוֹבְדוֹת שֶׁיִּקָּרְבוּ עוֹלוֹת.

ח משנה: הַמְקַדֵּשׁ בְּעָרְלָה וּבְכִלְאֵי הַכֶּרֶם וּבְשׁוֹר הַנִּסְקָל וּבְעֶגְלָה עֲרוּפָה וּבְצִיפּוֹרֵי מְצוֹרָע בִּשְׁעַר נָזִיר וּבְפֶטֶר חֲמוֹר וּבְבָשָׂר בֶּחָלָב וּבְחוּלִין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בָעֲזָרָה אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. מְכָרָן וְקִידֵּשׁ בִּדְמֵיהֶן הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת.

הלכה: הַמְקַדֵּשׁ בְּעָרְלָה וּבְכִלְאֵי הַכֶּרֶם כול׳. פֶּטֶר חֲמוֹר. רַבִּי לָעְזָר אָמַר. מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֵין מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. רַבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רַבִּי לָעְזָר. פֶּטֶר חֲמוֹר מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה מִקַּל וָחוֹמֶר. מָה אִם הַבְּכוֹר שֶׁאֵינוֹ מוֹצִיא מִידֵי אִיסּוּרִין בְּחַיָּיו אַתְּ אָמַר. מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. זֶה שֶׁהוּא מוֹצִיא מִידֵי אִיסּוּרִין בְּחַיָּיו לֹא כָל שֶׁכֵּן. מַה נְפִיק מִן בֵּינֵיהוֹן. עֲבַר וּפְדָיֵיהוּ שֶׁלֹּא מִדַּעַת הַבְּעָלִים. רַבִּי לָעְזָר אָמַר. אֵינוֹ פָדוּי. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר. פָּדוּי. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרַבִּי לָעְזָר וּפְלִיגָא עָלוֹי. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרַבִּי לָעְזָר. הַגּוֹנֵב פֶּטֶר חֲמוֹר שֶׁלַּחֲבֵירוֹ מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל. וְסוֹפָא פְלִיגָא עָלוֹי. שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵין לוֹ בן עַכְשָׁיו יֵשׁ לוֹ בן לְאַחַר זְמָן. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַבִּי לָעְזָר. פֶּטֶר חֲמוֹר אֵין מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. פָּתַר לָהּ רַבִּי לָעְזָר לְאַחַר עֲרִיפָה. דְּאָמַר רַבִּי לָעְזָר. הַכֹּל מוֹדִין לְאַחַר עֲרִיפָה שֶׁאֵינוֹ פָדוּי.

פֶּטֶר חֲמוֹר אֵין מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר. הָדָא פְלִיגָא עַל רַבִּי לָעְזָר בְּתַרְתֵּיי. אֵין בְּחַיֵּי דִּפְלִיגָא עָלוֹי מִן רַבָּנִין. אֵין לְאַחַר עֲרִיפָה פְלִיגָא עָלוֹי מִן רַבִּי שִׁמְעוֹן. רַבִּי חֲנִינָה בְשֵׁם רַבִּי יוּדָן. תִּיפְתָּר שֶׁמֵּת. עָרְפוֹ אָסוּר בַּהֲנָיָיה. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר. עֲרִיפָה עֲרִיפָה. מָה עֲרִיפָה שֶׁנֶּאֱמְרָה לְהַלָּן עוֹרְפוֹ וְקוֹבְרוֹ וְאָסוּר בַּהֲנָיָיה. אַף עֲרִיפָה שֶׁנֶּאֱמְרָה כָּאן עוֹרְפוֹ [וְקוֹבְרוֹ] וְאָסוּר בַּהֲנָיָיה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי לָעְזָר נֵיחָא. בְּחַיָּיו הוּא מַתִּיר צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא אָסוּר עַל עֲרִיפָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן וְקַשְׁיָא. בְּחַיָּיו הוּא אָסוּר לֹא כָל שֶׁכֵּן לְאַחַר עֲרִיפָה. אָתָא רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבָּנִין. עַל דְּרַבָּנִין צְרִיכָה. שֶׁלֹּא תֹאמַר. הוֹאִיל וְהִקִּישָׁתָהּ הַתּוֹרָה עֲרִיפָתוֹ לְפִדְיוֹנוֹ. מַה פִּדְיוֹנוֹ יוֹצֵא לַחוּלִין אַף עֲרִיפָתוֹ יוֹצֵא לַחוּלִין. מָצִינוּ דָבָר שֶׁהֲרָמָתוֹ יוֹצֵא לַחוּלִין וְאָסוּר בַּהֲנָיָיה. הָתִיבוֹן. הֲרֵי טֵבֶל טָבוֹל לְמַעֲשֵׂר עָנִי חֲרֵי הוּא וַהֲרָמָתוֹ יוֹצֵא לַחוּלִין. וְאָמַר רַבִּי בָּא רַב הוּנָא בְשֵׁם רַבִּי. הָאוֹכֵל פֵּירוֹתָיו טְבוּלִים לְמַעֲשֵׂר עָנִי חַיָּיב מִיתָה. רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין בְּשֵׁם רַבִּי יִרְמְיָה. כָּךְ מֵשִׁיבִין חֲכָמִים לְרַבִּי שִׁמְעוֹן. מָצִינוּ דָבָר טָעוּן פִּדְיוֹן מוּתָּר בַּהֲנָיָיה. הָתִיבוֹן. הֲרֵי בְּכוֹר אָדָם טָעוּן פִּדְיוֹן וּמוּתָּר בַּהֲנָיָיה.

מָכָרָן וְקִידֵּשׁ בִּדְמֵיהֶן מְקוּדָּשׁ. רַבִּי חַגַּיי בְשֵׁם רַבִּי זְעִירָא. בְּשֶׁאֵין דְּמֵיהֶן. אָמַר רַבִּי חֲנִינָה. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאֵין מְקַדְּשִׁין בִּגְזֵילָה.

ט משנה: הַמְקַדֵּשׁ בִּתְרוּמוֹת וּבְמַעְשְׂרוֹת וּבְמַתָּנוֹת כְּהוּנָּה וּבִדְמֵי חַטָּאת וּבְאֶפֶר חַטָּאת הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת וַאֲפִילוּ יִשְׂרָאֵל.

הלכה: הַמְקַדֵּשׁ בִּתְרוּמוֹת וּבְמַעְשְׂרוֹת כול׳. רַבִּי יוֹסֵי בֵּן חֲנִינָה אָמַר. אָדָם נוֹתֵן מַעְשְׂרוֹתָיו בְּטוֹבַת הֲנָיָיה. מַה טַעַם דְּרַבִּי יוֹסֵי בֵּן חֲנִינָה. וְאִישׁ אֶת קָדָשָׁיו לוֹ יִהְיוּ. מַה עָבַד לֵהּ רַבִּי יוֹחָנָן. יִתְּנֵם לְכָל מִי שֶׁיִּרְצֶה.

מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַבִּי יוֹסֵי בֵּן חֲנִינָה. קוֹנָם כֹּהֲנִים וּלְוִיִּים נֶהֱנִין לִי. יִטְּלוּ עַל כָּרְחוֹ. פָּתַר לָהּ בְּאוֹמֵר. אִי אֵיפְשִׁי לִיתֵּן מַתָּנָה כָּל עִיקָּר. תֵּדַע לָךְ שֶׁהוּא כֵן. דְּתַנֵּינָן כֹּהֲנִים אֵילּוּ לְוִיִּים אֵילּוּ נֶהֱנִין לִי. יִטְּלוּ אֲחֵרִים. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַבִּי יוֹחָנָן. הָאוֹמֵר. הֵילֶךְ סֶלַע זוּ וְתֵן בְּכוֹר זֶה לְבֶן בִּתִּי כֹּהֵן. פָּתַר לָהּ בְּרוֹצֶה לִיתְּנוֹ לִשְׁנֵי כֹהֲנִים וּבֶן בִּתּוֹ אֶחָד מֵהֶן. וְהוּא אוֹמֵר לוֹ. הֵילֶךְ סֶלַע זֶה וְתֵן כּוּלּוֹ לְבֶן בִּתִּי כֹּהֵן.

בְּעוֹן קוֹמֵי רַבִּי זְעִירָא. בְּהָדָא כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל. אָסוּר. מַה דְּרַבִּי יוֹסֵי אָמַר. לֹא אֲגִיבוֹן. רַבִּי חִזְקִיָּה בְשֵׁם רַבִּי אָחָא. אָכֵין אָמַר לוֹן. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹסֵי בֵּן חֲנִינָה כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל לָמָּה הוּא אָסוּר. לֹא מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן. אַף רַבִּי יוֹחָנָן אִית לֵיהּ יִשְׂרָאֵל לְיִשְׂרָאֵל אָסוּר מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן. וְעוֹד מִן הָדָא דְתַנֵּי. הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם הַמְסַיְיעִים בַּגֹּרָנוֹת אֵין נוֹתְנִין לָהֶן לֹא תְרוּמָה וְלֹא מַעֲשֵׂר. וְאִם נָתַן חֲרֵי זֶה חִילֵּל. וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהֵן מְחַלְּלִין אוֹתָן. יוֹתֵר מִיכֵּן אָמְרוּ. תְּרוּמָתָן אֵינָן תְּרוּמָה וּמַעְשְׂרוֹתָן אֵינָן מַעְשְׂרוֹת וְהֶקְדֵּישָׁן אֵינָן הֶקְדֵּשׁ. וַעֲלֵיהֶן אָמַר הַכָּתוּב רָאשֶׁיהָ בְּשׁוֹחַד יִשְׁפּוֹטוּ וְכֹהֲנֶיהָ בִּמְחִיר יוֹרוּ וגו׳. וְהַמָּקוֹם מֵבִיא עֲלֵיהֶן שָׁלֹשׁ פּוּרְעָנֻיּוֹת. הָדָא הִיא דִכְתִיב לָכֵן בִּגְלָלְכֶם צִיּוֹן שָׂדֶה תֵּחָרֵשׁ וִירוּשָׁלַיִם לְעִיִּים תִּהְיֶה וְהַר הַבַּיִת לְבָמוֹת יָעַר.

מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַבִּי יוֹחָנָן. הַמְקַדֵּשׁ בִּתְרוּמוֹת וּבְמַעְשְׂרוֹת וּבְמַתָּנוֹת וּבְמֵי חַטָּאת חֲרֵי זוּ מְקוּדֶּשֶׁת אַף עַל פִּי יִשְׂרָאֵל. פָּתַר לָהּ בִּתְרוּמָה שֶׁנִּפְלָה לוֹ מִשֶּׁלַּאֲבִי אִמּוֹ כֹּהֵן.

פרק ג

א משנה: הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ צֵא וְקַדֵּשׁ לִי אִשָּׁה פְּלוֹנִית וְהָלַךְ וְקִידְּשָׁהּ לְעַצְמוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. וְכֵן הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם וּבָא אַחֵר וְקִידְּשָׁהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים מְקוּדֶּשֶׁת לַשֵּׁנִי. בֵּת יִשְׂרָאֵל לַכֹּהֵן אוֹ בַּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל לֹא תֹאכַל בַּתְּרוּמָה.

הלכה: הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ. צֵא וְקַדֵּשׁ לִי אִשָּׁה פְּל' כול'. תַּנֵּי. הֲרֵי זֶה זָרִיז וְנִשְׂכָּר וְנִקְנֶה הַמִּקַּח אֶלָּא שֶׁנָּהַג מִנְהַג רַמְיוּת. אַף לְמִידַּת הַדִּין כֵּן. הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ. צֵא וְקַח לִי מִקַּח פְּלוֹנִי. וְהָלַךְ וּלְקָחוֹ לְעַצְמוֹ. הֲרֵי זֶה זָרִיז וְנִשְׂכָּר וְנִקְנֶה הַמִּקַּח אֶלָּא שֶׁנָּהַג מִנְהַג רַמְיוּת. רִבִּי זְעִירָא מֵיקַל לְהוֹן דַּחֲמֵי לְחַבְרֵיהּ זְבִין זְבִינָא וּמַעֲלֶה לֵיהּ עֲלוֹי. אָמַר רִבִּי אָבוּן בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא. אַף לְעוֹשֶׂה עֲלוֹי חֲבִילָה רַבָּנִין קָרֵיי עֲלוֹי לַמָּס מֵרֹעֵהוּ חָסֶד וְיִרְאַת שַׁדַּי יַעֲזוֹב.

לֹא הוּחְזַק הַשָּׁלִיחַ בָּעֵדִים. הוּא אוֹמֵר. לְעַצְמִי קִידַּשְׁתִּי. וְהִיא אוֹמֶרֶת. לְרִאשׁוֹן. הַשֵּׁנִי כְּאוֹמֵר לָאִשָּׁה. קִידַּשְׁתִּיךְ. וְהִיא אוֹמֶרֶת. לֹא קִידַּשְׁתָּנִי. וְהוּא כְּאוֹמֶרֶת לָרִאשׁוֹן. קִידַּשְׁתָּנִי. וְהוּא אוֹמֵר. לֹא קִידַּשְׁתִּיךְ. אָמְרָה. אֵינִי יוֹדַעַת. חֲזָקָה לַשֵּׁנִי. הוּחְזַק הַשָּׁלִיחַ בָּעֵדִים. הוּא אוֹמֵר. לְעַצְמִי קִידַּשְׁתִּי. וְהִיא אוֹמֶרֶת. לֹא קִידַּשְׁתָּנִי. וְהוּא אוֹמֵר. לֹא קִידַּשְׁתִּיךְ. וְהִיא אוֹמֶרֶת. לָרִאשׁוֹן. חֲזָקָה לָרִאשׁוֹן. אָמְרָה. אֵינִי יוֹדַעַת. שְׁנֵיהֶן נוֹתְנִין גֵּט. וְאִם רָצוּ אֶחָד נוֹתֵן גֵּט וְאֶחָד כּוֹנֵס.

לְפִיכָךְ אִם מֵת הַשֵּׁנִי בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם אוֹ גֵּירְשָׁהּ חָלוּ עָלֶיהָ קִידּוּשֵׁי רִאשׁוֹן לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם. מֵת לְאַחַר שְׁלֹשִׁים וְלֹא גֵּירַשׁ לֹא חָלוּ עָלֶיהָ קִידּוּשֵׁי הָרִאשׁוֹן. הָדָא דְתַנֵּי רִבִּי חִייָה. כָּל תְּנַאי שֶׁנִּתְקַיֵּים אַף עַל פִּי שֶׁבָּטַל לְאַחַר מִיכֵּן הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. וְכָל תְּנַאי שֶׁבָּטַל בְּשָׁעַת קִידּוּשִׁין אַף עַל פִּי שֶׁמִּתְקַיֵּים לְאַחַר מִיכֵּן אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲרֵי זוֹ עוֹלָה לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם. וּמְכָרָהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם. הֲרֵי זוֹ מְכוּרָה וְהֶקְדֵּישָׁהּ הֶקְדֵּישׁ. חָזַר וּלְקָחָהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם חַל עָלֶיהָ הֶקְדֵּשׁ עוֹלָה. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים לֹא חַל עָלֶיהָ הֶקְדֵּשׁ עוֹלָה. לֹא דַמְיָא עוֹלָה לְאִשָּׁה. מַה דַמְיָא אִשָּׁה לְעוֹלָה. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר אָדָא. תִּיפְתָּר שֶׁמֵּת הַשֵּׁנִי וַהֲוָה לֵיהּ אָח. מִכֵּיוָן שֶׁהִיא זְקוּקָה לְיִיבּוּם לֹא חָלוּ עָלֶיהָ קִידּוּשֵׁי הָרִאשׁוֹן. מַה דַמְיָא עוֹלָה לְאִשָּׁה. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. תִּיפְתָּר שֶׁהֶקְדִּישָׁהּ לְבַעֲלַת מוּם קָבוּעַ. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. תַּמָּן אַתְּ אָמַר. אֲמִירָתִי לְגָבוֹהַּ כִּמְסִירָתִי לְהֶדְיוֹט. וְהָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין. אָמַר לֵיהּ. תַּמָּן בָּאוֹמֵר. מִכְּבָר. בְּרַם הָכָא בָּאוֹמֵר. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲרֵי זוֹ עוֹלָה שְׁלֹשִׁים יוֹם. כָּל שְׁלֹשִׁים הֲרֵי זוֹ עוֹלָה. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם יָצָאת לַחוּלִין מֵאֵילֶיהָ. מְעִילָתָהּ מָה הִיא. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מְעִילָתָהּ בְּרוּרָה. רִבִּי זְעִירָא רִבִּי הִילָא תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. מְעִילָתָהּ סָפֵק. הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי שְׁלֹשִׁים יוֹם. הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. מַה בֵּין הֶקְדֵּשׁ וּמַה בֵּין אִשָּׁה. מָצִינוּ הֶקְדֵּשׁ יוֹצֵא בְּלֹא פִדְיוֹן וְלֹא מָצִינוּ אִשָּׁה יוֹצְאָה בְּלֹא גֵט. הֵן אַשְׁכַּחְנָן הֶקְדֵּשׁ יוֹצֵא בְּלֹא פִדְיוֹן. כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר. נִכְנָסִין וְלֹא נוֹתְנִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. תִּיפְתָּר דִּבְרֵי הַכֹּל בִּשְׁדֵה מִקְנָה. הֲרֵי זוֹ גִיטָּהּ שְׁלֹשִׁים יוֹם. אֵין זֶה גֵּט כְּרִיתוּת. אָמַר רִבִּי יִצְחָק בְּרִבִּי לָעְזָר. הָדָא דְאַתְּ אָמַר מְקוּדֶּשֶׁת. בְּשֶׁקִּידְּשָׁהּ בְּכֶסֶף. אֲבָל אִם קִידְּשָׁהּ בִּשְׁטָר הוֹאִיל וְלֹא לָמְדוּ כְתַב קִידּוּשִׁין אֶלָּא מִגֵּירוּשִׁין. מַה בְּגֵירוּשִׁין אֵינָהּ מְגוֹרֶשֶׁת אַף בְּקִידּוּשִׁין אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲרֵי זוֹ עוֹלָה לְאַחַר שְׁלֹשִׁים. מְכָרָהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים אֵינָהּ מְכוּרָה. הִקְדִּישָׁהּ לֹא קָדְשָׁה. לֵיי דָּא מִילְּה אָמַר לֵיהּ. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים. לְשַׁיֵּיר לוֹ גִּיזָּה וַעֲבוֹדָה. תְּלוֹשׁ מִן הַקַּרְקַע הַזֶּה שֶׁיִּקָּנֶה לָךְ לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם. מְכָרוֹ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵינוֹ מָכוּר. הִקְדִּישׁוֹ לֹא קָדַשׁ. לֵיי דָּא מִילְּה אָמַר לֵיהּ לְאַחַר שְׁלֹשִׁים. לְשַׁיֵּיר לוֹ גִּיזָּה וַעֲבוֹדָה. הֵילָךְ סֶלַע זֶה שֶׁתִּקָּנֶה לִי שָׂדֶךָ לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם. מְכָרָהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים אֵינָהּ מְכוּרָה. וּמַה בֵּינָהּ לְאִשָּׁה. אֶלָּא מְכָרָהּ הֲרֵי זוֹ מְכוּרָה.

הֵי לָךְ כֶּסֶף זֶה שֶׁיִּקָּנֶה לִי עַבְדָּךְ לְאַחַר שְׁלֹשִׁים. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. הָרִאשׁוֹן בְּיוֹם וּבְיוֹמַיִם. וְאִית תַּנֵּיי תַנֵּי. הַשֵּׁנִי בְּיוֹם וּבְיוֹמַיִם. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. זֶה וָזֶה אֵינוֹ בְּיוֹם וּבְיוֹמַיִם. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. זֶה וָזֶה בְּיוֹם וּבְיוֹמַיִם. מָאן דָּמַר. הָרִאשׁוֹן בְּיוֹם וּבְיוֹמַיִם. וּמֵת תַּחַת יָדוֹ. מָאן דְּאָמַר. הַשֵּׁנִי בְּיוֹם וּבְיוֹמַיִם. כִּי כַסְפּוֹ הוּא. מָאן דְּאָמַר. זֶה וָזֶה בְּיוֹם וּבְיוֹמַיִם. הָרִאשׁוֹן וּמֵת תַּחַת יָדוֹ. הַשֵּׁנִי כִּי כַסְפּוֹ הוּא. מָאן דְּאָמַר. זֶה וָזֶה אֵינוֹ בְּיוֹם וּבְיוֹמַיִם. הָרִאשׁוֹן שֶׁאֵינוֹ כַסְפּוֹ וְהַשֵּׁנִי אֵינוֹ מֵת תַּחַת יָדוֹ.

בַּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל תֹּאכַל בַּתְּרוּמָה. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. לֹא תֹאכַל בַּתְּרוּמָה. אָמַר רִבִּי הִילָא. מָאן דְּאָמַר. תֹּאכַל בַּתְּרוּמָה. כְּשֶׁהַשֵּׁנִי כֹּהֵן. וּמָאן דְּאָמַר. לֹא תֹאכַל בַּתְּרוּמָה. בְּשֶׁאֵין הַשֵּׁנִי כֹּהֵן.

מְעַכְּשָׁיו לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֲפִילּוּ קִידּוּשֵׁי מֵאָה תּוֹפְשִׁין בָּהּ. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. לָכֵן צְרִיכָה. אֲפִילּוּ קִידְּשָׁהּ הַשֵּׁנִי קִידּוּשִׁין גְּמוּרִין. רִבִּי יִצְחָק בַּר טָבְלַיי בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי לָעְזָר. מַה נַפְשֵׁךְ. מַה שֶּׁקָּנָה בָהּ הָרִאשׁוֹן קָנָה וְהַשְּׁאָר הַשֵּׁנִי בָּא וְגוֹמֵר. אָמַר לֵיהּ. וְכִי יֵשׁ נַפְשֵׁךְ בְּעֲרוּוֹת. מָהוּ כְדוֹן. כָּל אִשָּׁה שֶׁאֵינָהּ קְנוּיָה לְאָדָם אֶחָד אֲפִילּוּ קִידּוּשֵׁי מֵאָה תּוֹפְסִין בָּהּ.

חַד תַּלְמִיד בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. נָתַן לָהּ בְּשַׁחֲרִית עַל מְנָת לְגָרְשָׁהּ בֵּין הָעַרְבַּיִם. חַד דָּוִיד סְבַר מֵימַר. כָּל שֶׁהוּא קוֹנֶה. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים קוֹנֶה

קַנְיָן גְּמוּר. אֲבָל אִם הוֹסִיף בָּהּ הַשִּׁינִי קִנְיָן גְּמוּר קוֹרֵא אֲנִי עָלֶיהָ לֹא יוֹכַל בַּעֲלָהּ הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁלְּחָהּ לָשׁוּב לְקַחְתָּהּ.

הָיוּ שְׁנֵיהֶן כֹּהֲנִים שְׁנֵיהֶן אַחִים. שְׁנֵיהֶן אֲסוּרִין. הָיוּ שְׁלֹשָׁה אַחִין וְקִידְּשׁוּהָ שְׁנַיִם מֵהֶן וָמֵתוּ. הָדָא הִיא דְתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. אֵשֶׁת מֵת אֶחָד מִתְיַיבֶּמֶת וְלֹא אֵשֶׁת שְׁנֵי מֵתִים. הָיוּ שְׁנֵי אַחִים וְקִידְּשׁוּהָ שְׁנֵיהֶן וּמֵת אֶחָד מֵהֶן. הַשִּׁינִי מָהוּ שֶׁיְּהֵא מוּתָּר בָּהּ. מָה נַפְשָׁךְ. מַה שֶׁקָּנָה בָהּ קָנָה וְהַשְׁאָר נָפְלָה לוֹ מֵאֵת אָחִיו. רִבִּי יוּדָן בַּר פָּזִי אָמַר. אָסוּר בָּהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. טַעֲמָא דְּרִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. כָּל יְבָמָה שֶׁאֵין כּוֹלָה לִפְנִים צַד הַקָּנוּי שֶׁבָּהּ נִידּוֹן מִשּׁוּם עֶרְוָה וְעֶרְוָה פּוֹטֶרֶת צָרָתָהּ. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. יְאוּת אָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. כְּלוּם נָפְלָה לוֹ לֹא מַחְמַת אָחִיו. לְאָחִיו הִיא אֲסוּרָה לוֹ הִיא מוּתֶּרֶת.

בַּת כֹּהֵן לְיִשְׂרְאֵל לֹא תֹאכַל בַּתְּרוּמָה. לָכֵן צְרִיכָה שֶׁאֲפִילוּ הַשִּׁינִי כֹּהֵן.

ב משנה: הָאוֹמֵר לָאִשָּׁה הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי עַל מְנָת שֶׁאֶתֵּן לָךְ מָאתַיִם זוּז הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת וְהוּא יִתֵּן. עַל מְנָת שֶׁאֶתֵּן לִיךְ מִיכָּן וְעַד שְׁלֹשִׁים יוֹם נָתַן לָהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי מָאתַיִם זוּז הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת וְיֵשׁ לוֹ. עַל מְנָת שֶׁאֶרְאֶה מָאתַיִם זוּז הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת וְיִרְאֶנָּה. וְאִם הֶרְאָהּ עַל שׁוּלְחָנוֹ אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת.

הלכה: הָאוֹמֵר לָאִשָּׁה. הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת כול׳. תַּמָּן תַּנִּינָן. הֲרֵי זֶה גִּיטֵּיךְ עַל מְנָת שֶׁתִּתְּנִי לִי מָאתַיִם זוּז. הֲרֵי זוֹ מְגוֹרֶשֶׁת וְתִתֵּן. לֹא הִסְפִּיקָה לִיתֵּן עַד שֶׁמֵּת. תַּנִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. נוֹתְנָן לְאָבִיו וּלְאָחִיו וְהִיא פְּטוּרָה מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיִּיבּוּם. אַף בְּקִידּוּשִׁין כֵּן. הָאוֹמֵר לָאִשָּׁה הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי עַל מְנָת שֶׁאֶתֵּן לִיךְ מָאתַיִם זוּז. כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָבִיו וְאָחִיו נוֹתְנִין לָהּ וְהִיא זְקוּקָה לַחֲלִיצָה וּלְיִיבּוּם.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. סֵדֶר הַסִּימְפּוֹן כָּךְ הוּא. אֲנָא פַּלָּן בַּר פַּלָּן מְקַדֵּשׁ לִיךְ אַנְתְּ פַּלְנִיתָא בַּר פַּלָּן עַל מְנָת לִיתֵּן לִיךְ מִיקְמַת פַּלָּן וּמִכְנְסִינִיךְ לְיוֹם פַּלָּן. וְאִין אָתָא יוֹם פַּלָּן וְלָא כְנָסְתִּיךְ לָא יֶהֱוֵי לִי כְּלוּם. אִירָע לוֹ אוֹנֶס. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אוֹנֶס כְּמָאן דְּלָא עֲבַד. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. אוֹנֶס כְּמָאן דַּעֲבַד. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ הֵיךְ צָרִיךְ לְמֵיעֲבַד. דְּאִין אָתָא יוֹם פַּלָּן וְלָא הֲוֵיתִי כוֹנֶסְהּ לִי לֹא יְהֵא עָלַיִךְ כְּלוּם. רִבִּי יוֹחָנָן דָּמִיךְ פְּקִיד לְבָנָתֵיהּ דְּיַהֲווֹן עֲבָדָן כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. אָמַר. שֶׁמָּא יַעֲמוֹד בֵּית דִּין אַחֵר וְיִסְבּוֹר דִּכְוָותֵיהּ וְנִמְצְאוּ בָנָיו בָּאִין לִידֵי מַמְזֵירוּת.

הִגִּיעַ הַזְּמָן. הוּא אוֹמֵר. נָתַתִּי. וְהִיא אוֹמֶרֶת. לֹא נָטַלְתִּי. אָמַר רִבִּי אָבוּן. מִכֵּינָן שֶׁהוּא מְבַקֵּשׁ לְהוֹצִיא סִימְפּוֹן מִיַּד הָאִשָּׁה עָלָיו לְהָבִיא רְאָיָיה. הַגַּע עַצְמָךְ דְּלָא הֲוָה סִימְפּוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מִכֵּינָן שֶׁהוּא מְבַקֵּשׁ לְאוֹסְרָהּ עָלָיו צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה שֶׁכָּנְסוּ עַצְמָן בְּתוֹךְ סִימְפּוֹן. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי אַבָּהוּ. אָמַר לֵיהּ. זִיל הַב. אָמַר לֵיהּ. רִבִּי. אִשָּׁה לֹא קָנְיָתִי וְאַתְּ אָמַר לִי. אֵיזִיל הַב. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. מִימֵיי לֹא שָׁחַק בִּי אָדָם אֶלָּא זֶה. חָזַר וְאָמַר. אֵין חָזַר בֵּיהּ יִתֵּן. אֵין הִיא חָזְרַת בָּהּ תִּתֵּן. וְלֹא הָדָא הִיא קַדְמֵיתָא. חָזַר וַעֲשָׂאוֹ מַעֲשֶׂה בֵּית דִּין.

סֵדֶר סִימְפּוֹן כָּךְ הוּא. עַד אֶחָד מִשֶּׁל חָתָן וְעַד אֶחָד מִשֶּׁל כַּלָּה וּשְׁנֵיהֶן בּוֹרְרִין לָהֶן עוֹד אֶחָד כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ לוֹ שְׁנֵי עֵדִים לָזֶה וּשְׁנֵי עֵדִים לָזֶה. הָדָא דְאַתְּ אָמַר בְּשֶׁאֵין שְׁנֵיהֶן מוֹדִין. אֲבָל אִם הָיוּ שְׁנֵיהֶן מוֹדִין שְׁנֵיהֶן יְכוֹלִין לַעֲקוֹר קִידּוּשִׁין. כְּהָדָא. הוּא אוֹמֵר. בָּעַלְתִּי. וְהִיא אוֹמֶרֶת. לֹא נִבְעַלְתִּי. אַף עַל פִּי שֶׁחָזַר וְאָמַר. לֹא בָעַלְתִּי. לֹא הַכֹּל מְמֻנוּ. שֶׁכְּבָר אָמַר מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה. בָּעַלְתִּי. אֲבָל אִם לֹא אָמַר מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה. בָּעַלְתִּי. שְׁנֵיהֶן יְכוֹלִין לַעֲקוֹר חֲזָקָה. הָיָא עֵד אֶחָד מִשֶּׁלְּחָתָן וְעֵד אֶחָד מִשֶּׁלְּכַלָּה וְהֶחָתָן חָתוּם בִּכְתַב יָדוֹ. רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר. סִימְפּוֹן. רִבִּי בָּא אָמַר. קִידּוּשִׁין. אֲנִי אוֹמֵר. לֹא עָמַד וּבֵירֵר אֶת הַסִּימְפּוֹן אֶלָּא סָבַר שֶׁהוּא מַתִּיר בַּאֲחוֹתָהּ.

עַד שֶׁיְּהֵא מַדַּעְתּוֹ וּמַדַּעְתָּהּ. הָיָה מַדַּעְתּוֹ סִימְפּוֹן וּמַדַּעְתָּהּ קִידּוּשִׁין. רִבִּי חֲנִינָה אָמַר. סִימְפּוֹן. רִבִּי חַגַּיי בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא אָמַר. קִידּוּשִׁין. וַהֲוָה רִבִּי חֲנִינָה מְתָרֵס כֵּילָיו קֶבֶל רִבִּי חַגַּיי. אָמַר לֵיהּ רִבִּי הִילָא. קַבֵּל חַגַּיי. דְּחַגַּיי אִינְשָׁא סְבוֹרָא הוּא. דָּמַר רִבִּי זְעִירָא. בָּאָדָר קַדְמַיָּיא דְמָךְ רִבִּי הִילָא. בָּאָדָר תְּנֵינָא אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי חֲנַנְיָה חַבְרֵיהוֹן דְּרַבָּנִין וּבָעָא מֵיעֲבַד כְּהָדָא דְרִבִּי חַגַּיי. אָמַר לֵיהּ רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אִימִּי. לֹא יְאוּת הֲוָה רִבִּי הִילָא אָמַר לָךְ. קַבֵּל לְחַגַּיי. דְּחַגַּיי אִינְשָׁא סְבוֹרָא הוּא. אָמַר רִבִּי חַגַּיי. מַתְנִיתָא מְסַיְּיעָא לֵיהּ. קִידַּשְׁתָּנִי. וְהוּא אוֹמֵר. לֹא קִידַּשְׁתִּיךְ. הוּא מוּתָּר בִּקְרוֹבוֹתֶיהָ וְהִיא אֲסוּרָה בִּקְרוֹבָיו. הָתִיב רִבִּי בּוֹרְקַי קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. וְאִם אַף בְּסִימְפּוֹן כֵּן. אָמַר לֵיהּ. לֵית סִימְפּוֹן סָפֵק. אֶלָּא הוּא סִימְפּוֹן אוּ קִידּוּשִׁין.

קִידֵּשׁ בְּתוֹךְ סִימְפּוֹן הֲרֵי אֵילּוּ קִידּוּשִׁין גְּמוּרִין. גֵּירַשׁ. תַּלְמִידוֹ דְרִבִּי יוֹנָה אָמְרִין. נָגְעוּ בָהּ גֵּירוּשִׁין. רִבִּי יוֹנָה אָמַר. לֹא נָגְעוּ בָהּ גֵּירוּשִׁין. כַּד דְּמָךְ רִבִּי יוֹנָה עַבְדוֹן תַּלְמִידוֹי דִכְוָותֵיהּ. אָמְרִין. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹצְאָה בְלֹא גֵט. וְאִתְּ אָמַר. נָגְעוּ בָהּ גֵּירוּשִׁין. אֶלָּא לֹא נָגְעוּ בָהּ גֵּירוּשִׁין. מֵת מִתּוֹךְ סִימְפּוֹן. רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר. מוּתֶּרֶת לְהִינָּשֵׂא. רִבִּי בָּא אָמַר. אֲסוּרָה לְהִינָּשֵׂא. רִבִּי מָנָא שָׁאַל לְבֵית אָבוֹי דְּרִבִּי יוֹסֵי. הֵיךְ רַבְכוֹן נָהֵיג עֲבִיד. אָמַר לֵיהּ. כְּדֵי זְמָן מְרוּבֶּה הוּא אִם. תֵּלֵךְ וְתִינָּשֵׂא מִיָּד. כְּדוּ זְמָן מְמוּעָט הוּא אָמַר. מַה בְכָךְ שֶׁתַּמְתִּין. שָׁלַיִח דְּבָרִים בְּתוֹךְ סִימְפּוֹן. רִבִּי מָנָא אוֹמֵר. סִימְפּוֹן. רִבִּי בָּא אָמַר. קִידּוּשִׁין. וְחָשְׁשִׁין רַבָּנִין לְהָדָא דְרִבִּי מָנָא.

ג משנה: עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי בֵּית כּוֹר עָפָר הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת וְיֵשׁ לוֹ. עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי אִם יֵשׁ לוֹ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. עַל מְנָת שֶׁאֶרְאֶה בֵּית כּוֹר עָפָר הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת וְיִרְאֶנָּה. וְאִם הֶרְאָהּ בַּבִּקְעָה אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר כָּל תְּנַאי שֶׁאֵינוֹ כְתָנַאי בְּנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן אֵינוֹ

תְּנַאי שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵיהֶם אִם יַעַבְרוּ בְּנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן. וְאִם לֹא יַעַבְרוּ חֲלוּצִים אִתְּכֶם וגו׳. רִבִּי חֲנַנְיָה בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר צָרִיךְ הָיָה הַדָּבָר לְאוֹמְרוֹ שֶׁאֵילְמָלֵא כֵן יֵשׁ בְּמַשְׁמַע שֶׁאֲפִילוּ בְּאֶרֶץ כְּנַעַן לֹא יִנָּחֲלוּ.

הלכה: עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי בֵּית כּוֹר עָפָר כּוֹל׳. רִבִּי חֲנַנְיָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי הִלֵּל בְּעָא. אִילּוּ מָאן דְּאָמַר. בְּנֵי פְלוֹנִי יַעֲשֶׂה דְּבַר פְּלוֹנִי וְיִטּוֹל חֶפֶץ פְּלוֹנִי וּשְׁאָר בָּנַיי יִירְשׁוּ נְכָסַיי. אֵין עֲבַד הוּא נְסִיב וְאֵין לָא עֲבַד לָא נְסִיב. אוֹ שַׁנְיָיא הִיא דִּכְתִיב לָתֵת לְתִשְׁעַת הַמַּטּוֹת וַחֲצִי הַמַּטָּה. וַהֲוֵי דוּ אָמַר. בְּנֵי פְלוֹנִי יַעֲשֶׂה דְּבַר פְּלוֹנִי וְיִטּוֹל חֶפֶץ פְּלוֹנִי וּשְׁאָר בָּנַיי יִירְשׁוּ נְכָסַיי. אֵין עֲבַד הוּא נְסִיב וְאֵין לָא עֲבַד לָא נְסִיב מִיכָּא וְלָא מִיכָּא.

תַּמָּן תַּנִּינָן. מַתְנֶה אָדָם עַל עֵירוּבוֹ. כֵּינִי מַתְנִיתָא. מַתְנֶה אָדָם עַל עֵירוּבָן. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. מָאן תַּנָּא. אִם בָּאוּ וְאִם לֹא בָאוּ. רִבִּי מֵאִיר. הֵיידֵין רִבִּי מֵאִיר. חֲבֵרַיָּיא אָמְרִין. רִבִּי מֵאִיר דְּקִידּוּשִׁין. דְּתַנֵּי. הָאוֹמֵר לָאִשָּׁה. חֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת עַל מְנָת שֶׁיֵּרְדוּ גְשָׁמִים. יָרְדוּ גְשָׁמִים מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. בֵּין שֶׁיָּרְדוּ גְשָׁמִים בֵּין שֶׁלֹּא יָרְדוּ גְשָׁמִים מְקוּדֶּשֶׁת עַד שֶׁיִּכְפּוֹל תְּנָיוֹ. הַכֹּל מוֹדִין שֶׁאִם אָמַר. לְאַחַר שֶׁיֵּרְדוּ גְשָׁמִים מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר. רִבִּי מֵאִיר דְּעֵירוּבִין הִיא. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. אִם סָפֵק. רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי יְהוּדָה אוֹמְרִים. חֲרֵי זֶה גַּמָּל חַמָּר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. לֹא אָמַר רִבִּי מֵאִיר אֶלָּא לְחוֹמָרִין. אָמַר רִבִּי מָנָא. וְיֵאוּת. בְּעֵירוּבוֹ אֵינוֹ קוֹנֶה שֶׁלֹּא זָכָה בּוֹ אֶת עֵירוּבוֹ. כְּבְנֵי עִירוֹ. שֶׁנָּתַן דַּעְתּוֹ לַעֲקוֹר אֶת רַגְלָיו מִבְּנֵי עִירוֹ. וְהָכָא לָרִאשׁוֹן אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת שֶׁלֹּא יָרְדוּ גְשָׁמִים. וְלַשֵּׁינִי אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת שֶׁלֹּא כָפַל תְּנָיוֹ. רִבִּי חַגַּיי בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵה וְהֵן אִם לֹא כִי לֹא אֶחָד הוּא. אָמַר לֵיהּ. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהֲיְתָה הָאָרֶץ לִפְנֵיהֶן וְהוּא מְבַקֵּשׁ לְהוֹצִיאָהּ מִיָּדָם.

רִבִּי יוּדָה בַּר סִיסִין רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא. יָרְדוּ לְסִימְפּוֹן בְּשִׁיטַּת רִבִּי מֵאִיר דְּקִידּוּשִׁין. רִבִּי חֲנַנְיָה חֲבֵרִין דְּרַבָּנִין בְּעָא. לָמָּה לִי כְרִבִּי מֵאִיר. אֲפִילּוּ כְרַבָּנִין. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. סֵדֶר סִימְפּוֹן כָּךְ הוּא. אֲנָא פַּלָּן בַּר פַּלָּן מְקַדֵּשׁ לִיךְ אֲנַתְּ פַּלְנִיתָא בַּת פְּלוֹנִי עַל מְנָת לִיתֵּן לִיךְ מִיקְמַת פַּלָּן וּמִיכְנְסִינִיךְ לְיוֹם פַּלָּן. וְאִין אָתָא וְלָא כְנָסְתִּיךְ לָא יֶהֱוֵי לִי עָלַיִךְ כְּלוּם. וְיֹאמַר. עַל מְנָת. שֶׁלֹּא לְכְפוֹל תְּנָיוֹ. אִילּוּ לֹא כָפַל תְּנָיוֹ מִיעָקַר קִידּוּשִׁין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. בְּכָל אָתָר אִית לְרִבִּי מֵאִיר מִמַּשְׁמַע לָאו אַתְּ שׁוֹמֵעַ הֵין. וְהָכָא לֵית לֵיהּ. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. חוֹמֶר הוּא בָּעֲרָיוֹת.

ד משנה: הַמְקַדֵּשׁ אֶת הָאִשָּׁה וְאָמַר כְּשֶׁבּוּר הָיִיתִי שֶׁהִיא כֹּהֶנֶת וַהֲרֵי הִיא לְוִיָּה לְוִיָּה וַהֲרֵי הִיא כֹּהֶנֶת עֲנִיָּה וַהֲרֵי הִיא עֲשִׁירָה עֲשִׁירָה וַהֲרֵי הִיא עֲנִיָּה הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הִטְעַתּוּ.

הלכה: רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. כָּל תְּנַאי כּוֹל׳. רִבִּי לָעְזָר אוֹמֵר. מְקוּדֶּשֶׁת אֲפִילּוּ בָעֲדִים. רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא. מְקוּדֶּשֶׁת לָחוֹמָרִין.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי אִימִּי. רְאוּבֵן חַיָּיב לִשְׁמְעוֹן. סָמְכִיהּ גַּבֵּי לֵוִי. אֵיפְרָכָן לֵוִי. לֵית רְאוּבֵן חַיָּיב לִשְׁמְעוֹן. הָדָא דְאַתְּ אָמַר. בְּשֶׁלֹּא עָשׂוּ בָהּ עֲרָמָה. אֲבָל עָשׂוּ בְהַעֲרָמָה חַיָּיב.

כְּהָדָא חֲזָרָיָיה סָמְכוֹן לְתִנָּאֵי קֲרָיָיה גַּבֵּי זְבוּנָה. קָרַן זְבוּנָה וַאֲזַל לֵיהּ. אָתָא עוֹבָדָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא אָמַר. אֵין פְּרִיטִין אִינּוּן אִינּוּן פָּשְׁעִין. אֵין דֵּינָרִין אִינּוּן כֵּינִי אוֹרְחָא דְּזַבּוּנָה מְדַדָּיָיה.

חַד בַּר נַשׁ קָם עִם חֲבֵרֵיהּ בְּשׁוּקָא. אֲמַר לֵיהּ. הַב לִי קִיתּוֹנָה דְּאִית לִי גַּבָּךְ. אֲמַר לֵיהּ. הַב לִי דֵּינָרָא דְּאִית לִי גַּבָּךְ. אֲמַר לֵיהּ. הַב לִי קִיתּוֹנָא וְסַב דֵּינָרָא. אָתָא עוֹבָדָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. אֲמַר לֵיהּ. אַתְּ אוֹדֵית לֵיהּ בְּדֵינָרָא וְהוּא לֹא אוֹדֵי לָךְ בְּקִיתּוֹנָא. אֵיזִיל וַהַב לֵיהּ דֵּינָרָא. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. מוֹדֵי רִבִּי אִימִּי דּוּ אָמַר בְּשֶׁהַדִּין לֹא כֵן אֶלָּא בְּדִיל דְּלָא יִכְפּוֹר בְּקִיתּוֹנָה לֹא חַיָּיב.

חַד בַּר נַשׁ הֲוָה חַיָּיב לְחַבְרֵיהּ מְאָה דֵּינָרִין בְּקַרְטִיס. שָׁלַח חַמְשִׁין גַּבֵּי שְׁלִיחָא. אֲמַר לֵיהּ. אֵין לָא יְהַב לָךְ קַרְטִיסָה לֹא תִתֵּן לֵיהּ כְּלוּם. אָתָא עוֹבָדָא קוֹמֵי רִבִּי אִימִּי. אָמַר. אֵיזִיל הַב וְאַנָּן יָדְעִין. הַגַּע עַצְמָךְ דְּמַר רִבִּי אִימִּי עוֹשִׁין לוֹ מוֹדַע בֵּית דִּין. דְּזָכָה לְחַבְרֵיהּ. רַבָּנִין דְּהָכָא אָמְרִין. דְּזָכָה זָכָה.

דְּלֹמָא. רִבִּי דוֹסְתַּי בֵּירִבִּי יַנַּאי וְרִבִּי יוֹסֵי בֵּן כִּיפָּר נַחְתּוֹן לְגָבֵיהּ לַחֲבֵרָיָא תַּמָּן. אִיתְאֲמַר עֲלֵיהוֹן לִישָׁנָא בִּישָׁא. הֲווֹן בְּעַיָּין דְּלָא יְהִיוְיָין כְּלוּם. אֲתוֹן בְּעוֹן מִיפְקָא מִינֵּיהוֹן. אָמְרִין לוֹן. כְּבָר זָבְנוֹן. אָמְרִין לוֹן. וּמַנָּן. אָמְרִין לוֹן. מִנָּן בְּעֵי תִּקְמִינוֹן טָבְאוֹת. אָמְרִין לוֹן. שׁוֹמְרֵי חִינָּם אֲנַחְנוּ. אַזְלוֹן לְגַבֵּי רִבִּי דוֹסְתַּי בֵּירִבִּי יַנַּאי. אֲמַר לוֹן. אֶהֱוֵי הוּא כּוּלָּא. נַסְבוֹן לְרִבִּי יוֹסֵי בֵּן כִּיפָּר וְכַפְּתוֹן וְאַפְקוֹן מִינֵּיהּ. כַּד סַלְקוֹן לְהָכָא אֲתָא לְגַבֵּי אֲבוֹי. אֲמַר לֵיהּ. חֲמִי מָה עֲבַד לִי בְּרָךְ. אֲמַר לֵיהּ. מָה עֲבַד לָךְ. אֲמַר לֵיהּ. אִילּוּ אֲשָׁוֵי עִימִּי לָא הֲווֹן מַפְקֵה מִינָּן כְּלוּם. אֲמַר לֵיהּ. מָה עֲבָדַת כֵּן. אֲמַר לֵיהּ. רָאִיתִי אוֹתָן בֵּית דִּין שָׁוֶה וְכוֹבְעֵיהֶן אַמָּה וּמַדְבְּרִין מַחֲצִיין וְיוֹסֵה אָחִי כָּפוֹת וּרְצוּעָה עוֹלָה וְיוֹרֶדֶת. וְאָמַרְתִּי. שֶׁמָּא דוֹסְתַּי אַחַר יֵשׁ לְאַבָּא. אָמַר רִבִּי חַגַּיי. הָדָא דְאַתְּ אָמַר בְּהַהוּא דְלָא יְכִיל מִיקְמָה גַּרְמֵיהּ טַבָּיוֹת. בְּרַם הַהוּא דִּיכִיל מִיקְמָה גַּרְמֵיהּ טַבָּאוּת נְסַב לוֹן מִן דֵּין וִיהַב לְדֵין וְיִמְחוֹל שְׁטָר לְחַבְרֵיהּ. רִבִּי חֲנַנְיָה וְרִבִּי מָנָא. חַד אָמַר מְחִיל. וָחָרָנָה אָמַר. לָא מְחִיל עַד דַּחֲזַר לֵיהּ שְׁטָרָא.

ה משנה: הָאוֹמֵר לָאִשָּׁה חֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי לְאַחַר שֶׁאֶתְגַּיֵּיר אוֹ לְאַחַר שֶׁתִּתְגַּיְּרִי לְאַחַר שֶׁאֶשְׁתַּחְרֵר אוֹ לְאַחַר שֶׁתִּשְׁתַּחְרְרִי לְאַחַר שֶׁיָּמוּת בַּעֲלִיךְ אוֹ לְאַחַר שֶׁתָּמוּת אֲחוֹתִיךְ לְאַחַר שֶׁיַּחֲלוֹץ לִיךְ יְבָמֵיךְ אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. וְכֵן הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ אִם יָלְדָה אִשְׁתְּךָ נְקֵיבָה הֲרֵי הִיא מְקוּדֶּשֶׁת לִי לֹא אָמַר כְּלוּם.

הלכה: הָאוֹמֵר לָאִשָּׁה הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי כול׳. בְּעוֹן קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. מַה בֵּינָהּ לָאוֹמֵר. הֲרֵי זוֹ תְרוּמָה עַל הַמְחוּבָּרִין הַלָּלוּ שֶׁיִּתְלִישׁוּ. אָמַר לוֹן. תַּמָּן יֵשׁ בְּיָדוֹ לִתְלוֹשׁ בְּרֶם הָכָא אֵין בְּיָדוֹ לְשַׁחְרֵר. הָתִיב רִבִּי רִבִּי פֶּס. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיְתָה שִׁפְחָתוֹ. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. לִכְשֶׁתִּשְׁתַּחְרֵר נִתְלֵית בְּדַעַת אַחֶרֶת. דְּלְמָא. רִבִּי הוֹשַׁעְיָה רַבָּא וְרִבִּי יוּדָן נְשִׂיָא הֲווֹן יְתִיבִין. אָמְרִין. נִימָא חָדָא מִילָּה בְּקִידּוּשִׁין. הָאוֹמֵר לָאִשָּׁה הֵא לִיךְ פְּרוּטָה זוֹ שֶׁתִּתְקַדְּשִׁי לִי לִכְשֶׁאֶגָּרֵשֵׁךְ. מָהוּ. גָּחֲכוֹן וְקָמוּן לְהוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְלָמָּה גָּחֲכוֹן. לֹא אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. לִכְשֶׁתִּשְׁתַּחְרֵר נִתְלֵית בְּדַעַת אַחֶרֶת. וְהָכָא לִכְשֶׁתִּתְגָּרֵשׁ נִתְלֵית בְּדַעַת אַחֶרֶת. אִין אַתְּ בְּעֵי מַקְשָׁיָא הָכֵן קְשִׁי. חַד בַּר נַשׁ הֲוָה אֲזִיל מִקַּדְּשָׁא חָדָא אִיתָא. קְדֶמֵיהּ חַבְרֵיהּ וַאֲמַר לָהּ. הֲוֵי יָדְעָה דְּהֲהֵן גַּבְרָא דְּהוּא אָזַל מְקַדֵּשְׁתִּיךְ דַּעְתֵּיהּ בִּישָׁא. עָתִיד הוּא מִישְׁבַּק לִיךְ. אֶלָּא הֵא לִיךְ פְּרוּטָה זוֹ שֶׁתִּתְקַדְּשִׁי לִי בָּהּ לִכְשֶׁאֶגָּרֶשְׁךְ. מָהוּ.

תַּמָּן תַּנִּינָן. הֲרֵי הַנְּטִיעוֹת הָאֵילּוּ קְרֵבָן אִם אֵינָן נִקְצָצוֹת. טַלִּית זוֹ קָרְבָּן אִם אֵינָהּ נִשְׂרָפָת. וְנִשְׂרְפָה. לְמַפְרֵיעָן קָדְשׁוּ. מָעַל. אֵין תִּימַר. מִיכָּן וְלָבֹא. לֹא מָעַל. חִזְקִיָּה אָמַר. פְּדָיִן חָזְרוּ לִקְדוּשָׁתָן. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. פְּדָיִן פְּדוּיִין. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. אֵין לָהֶן פִּדְיוֹן. פָּתַר לָהּ. לִכְשֶׁקָּצוּ אֵין לָהֶן פִּדְיוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מֵאן דְּאָמַר חִזְקִיָּה בְּשֶׁפְּדָיִן הוּא. אֲבָל אִם פְּדָיִן אַחֵר פָּקְעָה מֵהֶן קְדוּשָׁתָן. מִחְלְפָא שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי. תַּמָּן הוּא אוֹמֵר. פְּדָיִן אַחֵר פָּקְעָה מֵהֶן קְדוּשָׁתָן. וְהָכָא הוּא אָמַר. נִישֵּׂאת לְאַחֵר לֹא פָקְעוּ מִמֶּנּוּ קִידּוּשִׁין. לֹא צְרִיכָא דְלֹא כְּשֶׁנָּתַן לָהּ שְׁתֵּי פְרוּטוֹת. אֶחָד מִכְּבָר וְאֶחָד לִכְשֶׁיְּגָרְשֶׁהָ מָהוּ.

אָמַר רִבִּי יַנַּאי. נִימְנוּ שְׁלֹשִׁים וְכַמָּה זְקֵינִים. מְנַיִין שֶׁאֵין קִידּוּשִׁין תּוֹפְשִׁין בִּיבָמָה. תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר. שֶׁלֹּא יְהֵא בָּהּ הֲוָיָיה לְזָר. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹחָנָן. וְלָאו מַתְנִיתָה הִיא. אוֹ לְאַחַר שֶׁיַּחֲלוֹץ לִיךְ יְבָמֶיךָ. אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. וַהֲוָה רִבִּי יַנַּאי מְקַלֵּס לֵיהּ. הַזָּלִים זָהֳבָ מִכִּיס. בְּנִי אַל יָלִיזוּ מֵעֵינֶיךָ. חֲכַם בְּנִי וְשַׂמַּח לִבִּי וְאָשִׁיבָה חוֹרְפִי דָבָר. תֵּן לְחָכָם וְיֶחְכַּם עוֹד. יִשְׁמַע חָכָם וְיוֹסֵף לֶקַח וגו׳. אָמַר לֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בָּתַר כָּל אֵילֵּין קִילּוּסַיָּא יְכִיל הוּא פָּתַר לֵיהּ כְּרִבִּי עֲקִיבָה. דְּרִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. יֵשׁ מַמְזֵר בִּיבָמָה.

שְׁמוּאֵל אוֹמֵר. בַּעֲנִיוּתֵינוּ צְרִיכָה מִמֶּנּוּ גֵּט. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. מַתְנִיתָא לְאַחַר שֶׁיַּחֲלוֹץ לִיךְ יְבָמֶיךָ. אֲבָל אִם אָמַר. לְאַחַר שֶׁיָּמוּת יְבָמֶיךָ. הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. בַּת יוֹמָהּ מִתְקַדֶּשֶׁת בַּכֶּסֶף. בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד מִתְקַדֶּשֶׁת בְּבִיאָה. אָמַר רִבִּי מָנָא. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. וְכֵן הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ אִם יָלְדָה אִשְׁתְּךָ נְקֵיבָה הֲרֵי הִיא מְקוּדֶּשֶׁת לִי. לֹא אָמַר כְּלוּם. מִפְּנֵי שֶׁאֵינָהּ בְּעוֹלָם. הָא אִם הָיְתָה בְּעוֹלָם הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת.

ו משנה: הָאוֹמֵר לָאִשָּׁה הִתְקַדְּשִׁי לִי עַל מְנָת שֶׁאַדַּבֵּר עָלַיִךְ לַשִּׁלְטוֹן וְאֶעֱשֶׂה עִמָּךְ כַּפּוֹעֵל דִּיבֵּר עָלֶיהָ לַשִּׁלְטוֹן וְעָשָׂה עִמָּהּ כַּפּוֹעֵל מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. עַל מְנָת שֶׁיִּרְצֶה אָבָא רָצָה הָאָב מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. מֵת הָאָב הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. מֵת הַבֵּן מְלַמְּדִין אֶת הָאָב לוֹמַר שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה.

הלכה: הָאוֹמֵר לָאִשָּׁה הִתְקַדְּשִׁי לִי כול׳. רַב אָמַר. וְהוּא שֶׁנָּתַן לָהּ שָׁוֶה פְרוּטָה אֲנָן קַיְימִין. רִבִּי אִימִּי בְּעֵי קוֹמֵי רִבִּי. וְכָל הַדְּבָרִים לֹא וְהוּא שֶׁנָּתַן לָהּ שָׁוֶה פְרוּטָה אֲנָן קַיְימִין. אֶלָּא כֵּינִי. בַּמֶּה שֶׁאַדַּבֵּר עָלַיִךְ לַשִּׁלְטוֹן. וְדִיבֵּר עָלֶיהָ לַשִּׁלְטוֹן בְּשָׁוֶה פְרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. בַּמֶּה שֶׁאֶעֱשֶׂה עִמָּךְ כַּפּוֹעֵל. וְעָשָׂה עִמָּהּ כַּפּוֹעֵל שָׁוֶה פְרוּטָה מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. רִבִּי בָּא בְשֵׁם רַב. וְהוּא שֶׁיִּיחָדָה לוֹ סֶלַע בַּמִּגְדָּל. כְּמַה קִידְּשָׁהּ. כְּהֵהִיא דְתַנִּינָן תַּמָּן. כָּל הַנַּעֲשֶׂה דָּמִים בְּאַחֵר כֵּיוָן שֶׁזָּכָה זֶה נִתְחַיֵּב זֶה בַּחֲלִיפָיו.

עַל מְנָת שֶׁיִּרְצֶה אָבָא רָצָה הָאָב מְקוּדֶּשֶׁת לֹא רָצָה אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. סְתָמוֹ אֵינוֹ רוֹצֶה. מֵת הָאָב הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. סְתָמוֹ רוֹצֶה. מֵת הַבֵּן מְלַמְּדִין אֶת הָאָב לוֹמַר אֵינוֹ רוֹצֶה. סְתָמוֹ רוֹצֶה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן לְרִבִּי יַנַּאי. וְאִית מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. אָמַר לֵיהּ. וּלְיַנַּאי עֲלֵיבָא אַתְּ שְׁאִיל מִילָּה בְּקִידּוּשִׁין. חָזַר רִבִּי יַנַּאי וּפָתַר מַתְנִיתָה עַל מְנָת שֶׁיִּרְצֶה אָבָא. רָצָה הָאָב מְקוּדֶּשֶׁת וְאִם לָאו אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. בְּאוֹמֵר עַל מְנָת דּוּ אָמַר. וְהוּא לֹא אָמַר. מֵת הָאָב הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. כְּמָאן דְּאָמַר. מֵת הַבֵּן מְלַמְּדִין אֶת הָאָב שֶׁיֹּאמַר. אֵינִי רוֹצֶה. כְּמָאן דְּאָמַר. אָמַר רִבִּי זְעִירָא לְרִבִּי יוֹסֵי. יְכִיל רִבִּי יַנַּאי מִיפְתּוֹר מַתְנִיתָה הֵיךְ דּוּ בָּעֵי. אָמַר לֵיהּ. כֵּן אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. לֹא מִיתְמְנַע רִבִּי מִיכְלָל בַּאֲתַר חַד וּפָרַט בַּאֲתַר חַד. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי בֵּית כּוֹר עָפָר. כְּלָל. בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי. פָּרָט.

ז משנה: קִידַּשְׁתִּי אֶת בִּתִּי וְאִינִי יוֹדֵעַ לְמִי קִידַּשְׁתִּיהָ וּבָא אֶחָד וְאָמַר אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ נֶאֱמָן. זֶה אָמַר אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ וְזֶה אָמַר אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ שְׁנֵיהֶם נוֹתְנִין גֵּט וְאִם רָצוּ אֶחָד נוֹתֵן גֵּט וְאֶחָד כּוֹנֵס.

הלכה: הָאוֹמֵר. קִידַּשְׁתִּי אֶת בִּתִּי כול׳. מָהוּ נֶאֱמָן. שְׁמוּאֵל אָמַר. נֶאֱמָן לִיתֵּן גֵּט. אַסִּי אָמַר נֶאֱמָן לְכָנוֹס. רַב הוּנָא בְּשֵׁם רַב אָמַר. נֶאֱמָן לְכָנוֹס. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר נֶאֱמָן לְכָנוֹס וְאֵין לְמֵידִין מִמֶּנּוּ דָּבָר אַחֵר. מָהוּ אֵין לְמֵידִין מִמֶּנּוּ דָּבָר אַחֵר. אַחַת מִשְּׁרוֹתַיי מָכַרְתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ לְמִי מָכַרְתִּיהָ. בָּא אֶחָד וְאָמַר. אֲנִי לְקַחְתִּיהָ. לֹא הַכֹּל מִמֶּנּוּ. אַף בְּקִידּוּשִׁין כֵּן. אַחַת מִבְּנוֹתַיי קִידַּשְׁתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ לְמִי קִידַּשְׁתִּיהָ. וּבָא אֶחָד וְאָמַר. אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. לֹא הַכֹּל מִמֶּנּוּ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַב. הַמֵּבִיא גֵּט מִמְּדִינַת הַיָּם וְאָמַר. בְּפָנַיי נִכְתַּב וּבְפָנַיי נֶחְתַּם. לֹא יִשָּׂא אֶת אִשְׁתּוֹ. תַּמָּן הוּחְזְקָה אֵשֶׁת אִישׁ בִּפְנֵי הַכֹּל. בְּרַם הָכָא לֹא הוּחְזְקָה אֵשֶׁת אִישׁ אֶלָּא בִּפְנֵי שְׁנַיִם. לְכְשֶׁיָּבוֹאוּ שְׁנַיִם וְיֹאמְרוּ. זֶהוּ שֶׁקִּידֵּשׁ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל שְׁמוּאֵל. זֶה אוֹמֵר. אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. וְזֶה אוֹמֵר. אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. שְׁנֵיהֶן נוֹתְנִין גֵּט. וְאִם רָצוּ אֶחָד נוֹתֵן גֵּט וְאֶחָד כּוֹנֵס. פָּתַר לָהּ בְּאוֹמֵר. לְאֶחָד מִשְּׁנֵי אֵילּוּ קִידַּשְׁתִּיהָ וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵי זֶהוּ. רִבִּי זְעִירָא רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. קָדַם אֶחָד מֵהֶן

וְכָנַס מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ. הָדָא דְאַתְּ אָמַר בְּשֶׁזֶּה אוֹמֵר. אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. וְזֶה אוֹמֵר. אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. וְקָדַם וְכָנַס. אֲבָל אִם אָמַר אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. וּבָא אַחֵר וְאָמַר. אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. לֹא כָל הֵימֵינוּ. וְתַנֵּי כֵן. אִם מִשֶּׁכְּנָסָהּ בָּא אַחֵר וְאָמַר. אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. לֹא כָל הֵימֵינוּ.

ח משנה: קִידַּשְׁתִּי אֶת בִּתִּי קִידֵּשְׁתִּיהָ וְגֵרַשְׁתִּיהָ כְּשֶׁהִיא קְטַנָּה וַהֲרֵי הִיא קְטַנָּה נֶאֱמָן. קִידֵּשְׁתִּיהָ וְגֵרַשְׁתִּיהָ כְּשֶׁהִיא קְטַנָּה וַהֲרֵי הִיא גְדוֹלָה אֵינוֹ נֶאֱמָן. נִשְׁבֵּית וּפְדִיתִיהָ בֵּין שֶׁהִיא קְטַנָּה בֵּין שֶׁהִיא גְדוֹלָה אֵינוֹ נֶאֱמָן. מִי שֶׁאָמַר בִּשְׁעַת מִיתָתוֹ יֵשׁ לִי בָנִים נֶאֱמָן. יֵשׁ לִי אַחִים אֵינוֹ נֶאֱמָן. הַמְקַדֵּשׁ אֶת בִּתּוֹ סְתָם אֵין הַבּוֹגְרוֹת בִּכְלָל.

הלכה: קִידַּשְׁתִּי אֶת בִּתִּי הַקְּטַנָּה כול׳. קִידַּשְׁתִּי אֶת בִּתִּי. הַקְּטַנוֹת בִּכְלָל הַגְּדוֹלוֹת אֵינָן בִּכְלָל. נִתְקַדְּשָׁה בִתִּי. אֲפִילוּ קְטַנוֹת אֵינָן בִּכְלָל. גֵּירַשְׁתִּי אֶת בִּתִּי. הַקְּטַנוֹת בִּכְלָל וְהַגְּדוֹלוֹת אֵינָן בִּכְלָל. נִתְגָּרְשָׁה בִתִּי. אֲפִילוּ קְטַנוֹת אֵינָן בִּכְלָל. קִידַּשְׁתִּיהָ לְאֶחָד מִן הַפְּסוּלִין לָהּ. נֶאֱמָן. הִבְעַלְתִּיהָ לְאֶחָד מִכָּל הַפְּסוּלִין לָהּ. אֵינוֹ נֶאֱמָן. נִשְׁבֵּית וּפְדִיתִיהָ. בֵּין שֶׁהִיא קְטַנָּה וּבֵין שֶׁהִיא גְדוֹלָה אוֹ שֶׁנִּבְעֲלָה לְאֶחָד מִן הַפְּסוּלִין לָהּ. לֹא כָל הֵימֵינוּ לְפוֹסְלָהּ.

כְּיני מַתְנִיתָה. שֶׁאָמַר בִּשְׁעַת מִיתָתוֹ. יֵשׁ לִי בָנִים. נֶאֱמָן. יֵשׁ לִי אַחִים. אֵינוֹ נֶאֱמָן. רַב אָמַר. מֵאַחַר שֶׁבִּירְדוֹ לְגֶרֶשׁ נֶאֱמָן. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֵינוֹ נֶאֱמָן. נִחַת עוֹלָא לְתַמָּן וְאָמַר בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וְחָבְרוֹן עֲלוֹי. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיָה כֹהֵן.

הָתִיב רַב שֵׁשֶׁת. וְהָא מַתְנִיתָא פְלִיגָא. קִידַּשְׁתַּנִי. וְהוּא אוֹמֵר לֹא קִידַּשְׁתִּיךְ. הוּא מוּתָּר בְּקְרוֹבוֹתֶיהָ וְהִיא אֲסוּרָה בְּקְרוֹבָיו. אָמְרִין. אָכֵין הֲוָה עוֹבְדָא. שִׁמְעוֹן בַּר בָּא אַייְתִי גִיטָא וּנְתָנוֹ לָהּ בְּעֵד אֶחָד. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר. אֵין עֵד אֶחָד בְּאֵשֶׁת אִישׁ כְּלוּם. לֹא רִבִּי חִייָה בַּר אַסִּי אָמַר בְּשֵׁם אַסִּי. אֵין עֵד אֶחָד בְּאֵשֶׁת אִישׁ כְּלוּם. רַב אָמַר. הַמְקַדֵּשׁ בְּעֵד אֶחָד לֹא עָשָׂה כְּלוּם. שְׁמוּאֵל אָמַר. הַמְקַדֵּשׁ בְּלֹא שִׁידּוּכִין לוֹקֶה. וְהַבָּא עַל אֲרוּסָתוֹ בְּבֵית חָמִיו לוֹקֶה. וְהַמְבַזֶּה שְׁלִיחַ בֵּית דִּין לוֹקֶה.

ט משנה: מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּי כִיתֵּי בָנוֹת מִשְּׁתֵּי נָשִׁים וְאָמַר קִידַּשְׁתִּי אֶת בִּתּוֹ הַגְּדוֹלָה וְאֵינִי יוֹדֵעַ אִם גְּדוֹלָה שֶׁבַּגְּדוֹלוֹת אוֹ גְדוֹלָה שֶׁבַּקְּטַנּוֹת אוֹ קְטַנָּה שֶׁבַּגְּדוֹלוֹת שֶׁהִיא גְדוֹלָה מִן הַגְּדוֹלָה שֶׁבַּקְּטַנּוֹת כּוּלָּן אֲסוּרוֹת חוּץ מִן הַקְּטַנָּה שֶׁבַּקְּטַנּוֹת דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר כּוּלָּן מוּתָּרוֹת חוּץ מִן הַגְּדוֹלָה שֶׁבַּגְּדוֹלוֹת. קִידַּשְׁתִּי אֶת בִּתִּי הַקְּטַנָּה וְאֵינִי יוֹדֵעַ אִם קְטַנָּה שֶׁבַּקְּטַנּוֹת אוֹ קְטַנָּה שֶׁבַּגְּדוֹלוֹת אוֹ גְדוֹלָה שֶׁבַּגְּדוֹלוֹת שֶׁהִיא קְטַנָּה מִן הַקְּטַנָּה שֶׁבַּגְּדוֹלוֹת כּוּלָּן אֲסוּרוֹת חוּץ מִן הַגְּדוֹלָה שֶׁבַּגְּדוֹלוֹת דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר כּוּלָּן מוּתָּרוֹת חוּץ מִן הַקְּטַנָּה שֶׁבַּקְּטַנּוֹת.

הלכה: מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּי כִיתֵּי בָנוֹת כול׳. רַב חָמָא אָמַר. תְּרֵיי מִן תְּרֵיי. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא כְּגוֹן אֲנָא דְאִית לִי תְּרֵיי מִן תְּרֵיי. מַתְנִיתָא בְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּי כִיתֵּי בָנוֹת מִשְּׁתֵּי נָשִׁים. אֲבָל אֵין לוֹ אֶלָּא כַּת אַחַת. אִם אָמַר. גְּדוֹלָה. לֹא קִידֵּשׁ אֶלָּא גְדוֹלָה. וְאִם אָמַר. קְטַנָּה. לֹא קִידֵּשׁ אֶלָּא קְטַנָּה.

תַּמָּן תַּנִּינָן. עַד לִפְנֵי הַפֶּסַח. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. עַד שֶׁיְּגִיעַ. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. עַד שֶׁיֵּצֵא. רִבִּי יִרְמְיָה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָה. מִחְלָפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר. מִחְלָפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי. מִחְלָפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי. תַּמָּן הוּא אָמַר. עַד שֶׁיֵּצֵא כָּל רְשׁוּיוֹת הַגְּדוֹלוֹת. עַד שֶׁיֵּצֵא כָּל רְשׁוּיוֹת הַקְּטַנּוֹת. וְהָכָא אָמַר הָכֵין. אָמַר לֵיהּ. מִשֶּׁמֵּת בֶּן עַזַּאי וּבֶן זוֹמָא בָּטְלוּ הַשַּׁקְדָנִים. וְלֹא עָמַד שַׁקֵּד עַד שֶׁעָמַד יִרְמְיָה. אָמַר רִבִּי בָּא בְּרֵיהּ דְּרִבִּי חִייָה בַּר וָוא. וְהוּא מְקַנְתֵּר לְהוֹן. לֹא כְבָר קַשִּׁיתָהּ הָרֵי עוֹלָם. לֹא כְבָר קַשִּׁיתָהּ רִבִּי אֶלְעָזָר קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. מִחְלָפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר. וְאָמַר לוֹן. לֵית הִיא מִחְלָפָה. מַתְנִיתָא הִיא דְּמִחְלָפָה. דְּתַנֵּי דְבֵית רִבִּי כֵּן. עַד לִפְנֵי הַפֶּסַח. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. עַד שֶׁיֵּצֵא. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. עַד שֶׁיְּגִיעַ. אָמַר לֵיהּ. אֲנָן בָּעֵיי עַד לִפְנֵי וְאַתְּ אָמַר אָכֵן. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. לְשׁוֹן נִיוָּותִי הוּא. עַד לִפְנֵי פִּיסְחָא. אָמַר רִבִּי אָבִין. הַכֹּל מוֹדִין בַּפֶּסַח שֶׁהוּא מוּתָּר. מַה פְלִיגִין. בְּפוּרְס הַפֶּסַח. הָהֵן אָמַר. עַד שֶׁיֵּצֵא. וְהָהֵן אָמַר. עַד שֶׁיְּגִיעַ.

י משנה: הָאוֹמֵר לָאִשָּׁה קִידַּשְׁתִּיךְ וְהִיא אוֹמֶרֶת לֹא קִידַּשְׁתַּנִי הוּא אָסוּר בְּקְרוֹבוֹתֶיהָ וְהִיא מוּתֶּרֶת בְּקְרוֹבָיו. הִיא אוֹמֶרֶת קִידַּשְׁתַּנִי וְהוּא אוֹמֵר לֹא קִידַּשְׁתִּיךְ הִיא אֲסוּרָה בְּקְרוֹבָיו וְהוּא מוּתָּר בְּקְרוֹבוֹתֶיהָ. קִידַּשְׁתִּיךְ וְהִיא אוֹמֶרֶת לֹא קִידַּשְׁתָּ אֶלָּא בְתִּי הוּא אָסוּר בְּקְרוֹבוֹת הַגְּדוֹלָה וּגְדוֹלָה מוּתֶּרֶת בְּקְרוֹבָיו. הוּא מוּתָּר בְּקְרוֹבוֹת קְטַנָּה וּקְטַנָּה מוּתֶּרֶת בְּקְרוֹבָיו.

הלכה: הָאוֹמֵר לָאִשָּׁה כול׳. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מִסְתַּבְּרָא דְּלָא יְהֵוִי רִבִּי מֵאִיר פְּלִיג הָכָא. אָמַר רִבִּי מָנָא. כָּל גַּרְמֵיהּ אָמְרָה דְּהוּא פְלִיג. מָה אִין תַּמָּן שֶׁבכלום גְּדוֹלוֹת וּקְטַנּוֹת אַתְּ אָמַר. רִבִּי מֵאִיר פְּלִיג. כָּאן שֶׁבכלום גְּדוֹלוֹת אֶצֶל קְטַנּוֹת וכלום קְטַנּוֹת אֶצֶל גְּדוֹלוֹת לֹא כָל שֶׁכֵּן שֶׁיִּהֵא רִבִּי מֵאִיר פְּלִיג.

יא משנה: קִידַּשְׁתִּי אֶת בִּתֵּךְ וְהִיא אוֹמֶרֶת לֹא קִידַּשְׁתָּ אֶלָּא אוֹתִי הוּא אָסוּר בְּקְרוֹבוֹת קְטַנָּה וּקְטַנָּה מוּתֶּרֶת בְּקְרוֹבָיו. הוּא מוּתָּר בְּקְרוֹבוֹת גְּדוֹלָה וּגְדוֹלָה אֲסוּרָה בְּקְרוֹבָיו.

הלכה: קִידַּשְׁתִּי אֶת בִּתֵּךְ כול׳. רַב חוּנָא אָמַר. מְפַתִּים אוֹתוֹ לִיתֵּן גֵּט וְכוֹפִין אוֹתוֹ לִיתֵּן קְנָס. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיָה חָבֵר וְהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁחַיָּיב גֵּט וּקְנָס וְהָלַךְ וְנָשָׂא אֶת אֲחוֹתָהּ. מוֹצִיאִין אֶת הַוַּודַּאי מִפְּנֵי הַסָּפֵק.

יב משנה: כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ קִידּוּשִׁין וְאֵין עֲבֵירָה הַוָּולָד הוֹלֵךְ אַחַר הַזָּכָר. וְאֵיזוֹ זוֹ. זוֹ כֹּהֶנֶת לְוִיָּה וְיִשְׂרְאֵלִית שֶׁנִּישֵּׂאת לְכֹהֵן לְלֵוִי וּלְיִשְׂרְאֵל. וְכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ קִידּוּשִׁין וְיֵשׁ עֲבֵירָה הַוָּולָד הוֹלֵךְ אַחַר הַפָּגוּם שֶׁבִּשְׁנֵיהֶם. וְאֵיזוֹ זוֹ. זוֹ אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט מַמְזֶרֶת וּנְתִינָה לְיִשְׂרְאֵל בַּת יִשְׂרְאֵל לְנָתִין וּלְמַמְזֵר. וְכָל מִי שֶׁאֵין לָהּ עָלָיו קִידּוּשִׁין אֲבָל יֵשׁ לָהּ קִידּוּשִׁין עַל אֲחֵרִים הַוָּולָד מַמְזֵר. וְאֵי זוֹ זוֹ. זוֹ הַבָּא עַל אַחַת מִכָּל הָעֲרָיוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה. וְכָל מִי שֶׁאֵין לָהּ לֹא עָלָיו וְלֹא עַל אֲחֵרִים קִידּוּשִׁין הַוָּולָד כְּמוֹתָהּ. וְאֵיזוֹ זוֹ. זוֹ וְולַד שִׁפְחָה וְנָכְרִית.

הלכה: כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ קִידּוּשִׁין כול׳. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. הֲרֵי גֵּר שֶׁנָּשָׂא מַמְזֶרֶת הֲרֵי יֵשׁ קִידּוּשִׁין וְאֵין עֲבֵירָה וְהַוָּולָד הוֹלֵךְ אַחַר הַפָּגוּם שֶׁבִּשְׁנֵיהֶן. אָמַר לֵיהּ. בְּכָל מָקוֹם שֶׁשָּׁנָה רִבִּי פִּירֵשׁ. וְאֵי זֶה זֶה. זֶה כֹּהֶנֶת וְלִוָיָה וְיִשְׂרְאֵלִית שֶׁנִּשְׂאוּ לְכֹהֵן וּלְלֵוִי וּלְיִשְׂרְאֵל. רִבִּי אָבִין שָׁמַע לָהּ מִן דְּתַנְיָיהּ. בְּכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ קִידּוּשִׁים וְאֵין עֲבֵירָה הַוָּולָד הוֹלֵךְ אַחַר הַזָּכָר. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. הֲרֵי גֵּר שֶׁנָּשָׂא מַמְזֶרֶת הֲרֵי יֵשׁ קִידּוּשִׁין וְאֵין עֲבֵירָה וְהַוָּולָד הוֹלֵךְ אַחַר הַפָּגוּם שֶׁבִּשְׁנֵיהֶן. אָמַר לֵיהּ. כָּל מָקוֹם שֶׁשָּׁנָה רִבִּי פִּירֵשׁ. וְאֵי זֶה זֶה. זֶה אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט. וּמַמְזֶרֶת וּנְתִינָה לְיִשְׂרְאֵל. וּבַת יִשְׂרְאֵל לְמַמְזֵר וּלְנָתִין. וְיָתְיְבִינֵיהּ. הֲרֵי חָלָל שֶׁנָּשָׂא לְבַת יִשְׂרְאֵל הֲרֵי קִידּוּשִׁין וְאֵין עֲבֵירָה. הַוָּולָד הוֹלֵךְ אַחַר הָפָּגוּם שֶׁבִּשְׁנֵיהֶן. הֲרֵי הַמַּחֲזִיר גְּרוּשָׁתוֹ מִשְּׁנֵישֵׂאת הֲרֵי קִידּוּשִׁין וְאֵין עֲבֵירָה וְהַוָּולָד כָּשֵׁר. דְּאָמַר רִבִּי חִיָּה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הַמַּחֲזִיר גְּרוּשָׁתוֹ מִשְּׁנֵישֵׂאת בִּתָּהּ כְּשֵׁירָה לְכְהוּנָּה. מַה טַעַם. הִיא תּוֹעֲיבָה וְאֵין בָּנֶיהָ תּוֹעֲיבִין.

רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רַב. גֵּר וְעֶבֶד מְשׁוּחְרָר וְחָלָל מוּתָּרִין בִּכוֹהֶנֶת. מַאי טַעֲמָא. כְּשֵׁירִין הוּזְהָרוּ עַל הַפְּסוּלוֹת וּפְסוּלוֹת עַל הַכְּשֵׁירִין. אֲבָל לֹא כְשֵׁירוֹת עַל הַפְּסוּלִין וְלֹא פְסוּלִין עַל הַכְּשֵׁירוֹת וְהָא תַּנֵּי. לֹא יִקָּחוּ לֹא יִקָּחוּ. מְלַמֵּד שֶׁאִשָּׁה מוּזְהֶרֶת עַל יְדֵי אִישׁ. סָבְרִין מֵימַר בִּכְשֵׁירוֹת עַל הַפְּסוּלִין וְאֵינָן אֶלָּא בִּפְסוּלוֹת עַל הַכְּשֵׁירִים.

חַד גִּיוּר אַתָּא לְגַבֵּי רִבִּי יוֹסֵא. אָמַר לֵיהּ. מָהוּ מִינְסוֹב מִמְזֶרְתָּא. אָמַר לֵיהּ. שָׁרֵי. חֲזַר וַאֲתָא לְגַבֵּי רִבִּי יוּדָה. אָמַר לֵיהּ. שָׁרֵי. אֶלָּא הֲווֹי יָדַע דִּבְנוֹי דְּהַהוּא גַּבְרָא מַמְזֵירִין קוֹמֵי שְׁמַיָּא. חֲזַר וַאֲתָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. אָמַר לֵיהּ. הֲנִית יָדַע דְּהוּא כֵן וְלָמָּה שָׁרִית לִי מִן קַדְמֵיתָא. אָמַר לֵיהּ. מַה דִּשְׁאַלְתְּ לִי אַגִּיבוֹנָךְ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. הָהֵן גִּיּוֹרָא מְדַמֵּי לְעִמְרָא גּוּפְנָא. אִין בְּעִית לְמִיתְנֵיהּ בְּעִמְרָא שָׁרֵי. בְּכִיתְנָא שָׁרֵי.

נִיחָא בַּת יִשְׂרְאֵל לְמַמְזֵר וּלְנָתִין. דִּכְתִיב לֹא יָבֹא מַמְזֵר בִּקְהַל יי. מַה תַלְמוּד לוֹמַר לֹא יָבוֹא לוֹ. לְפָסוֹל. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. מָהוּ מַמְזֵר. מוּם זָר. וּפְלִיג עַל הַהוּא דְאָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. אֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בְּיָתָה. אֲפִילּוּ מַמְזֵר בְּסוֹף הָעוֹלָם וּמַמְזֶרֶת בְּסוֹף הָעוֹלָם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵבִיאָן וּמְזַוְּוגָן זֶה בָּזֶה. רַב הוּנָא אָמַר. אֵין מַמְזֵר חָיָיה יוֹתֵר מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם. בְּיוֹמוֹי דְּרִבִּי בְּרֶכְיָה סְלַק חַד בַּבְלָאי לְהָכָא וַהֲוָה יָדַע בֵּיהּ דְּהוּא מַמְזֵר. אֲמַר לֵיהּ. רִבִּי. זְכֵה עִימִּי. אֲמַר לֵיהּ. לָמָּחָר אַתְּ קָאִים בְּצִיבּוּרָא וַאֲנָא עָבִיד לָךְ פְּסִיקָא. אֲתָא יְתִיב דְּרִישׁ. מִן דַּחֲסִיל מִידְּרִשׁ אֲמַר לוֹן. זְכוֹן עִם הָדֵין דְּהוּא מַמְזֵר. מִן דַּאֲזַל לֵיהּ קָהֲלָא אֲמַר לֵיהּ. רִבִּי. חַיֵּי שָׁעָה בְּעִית גַּבָּךְ וְאוֹבְדְתָּא חַיֵּין דְּהַהוּא גַּבְרָא. אֲמַר לֵיהּ. חַיֶּיךָ. ההין יְהֵבִית לָךְ. דְּאָמַר רִבִּי בָּא רַב הוּנָא בְשֵׁם רַב. אֵין מַמְזֵר חָיָה אֶלָּא שְׁלֹשִׁים יוֹם. אִימָתַי. בִּזְמַן שֶׁאֵינוֹ מְפוּרְסָם. אֲבָל אִם הָיָה מְפוּרְסָם חַיי הוּא.

רִבִּי זְעִירָא כַּד סְלִיק לְהָכָא שְׁמַע קָלִין קָרֵיי מַמְזֵירָא וּמַמְזֵרְתָּא. אָמַר לוֹן. מַהוּ כֵן. הָא אָזְלָא הַהִיא דְּרַב הוּנָא. דְּרַב הוּנָא אָמַר. אֵין מַמְזֵר חַיי יוֹתֵר מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם. אָמַר רִבִּי עוּקְבָּה בַּר אָחָא. עִימּוֹ הֲיִיתִי כַּד אָמַר רִבִּי בָּא רַב הוּנָא בְשֵׁם רַב. אֵין מַמְזֵר חַיי יוֹתֵר מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם. אִימָתַי. בִּזְמַן שֶׁאֵינוֹ מְפוּרְסָם. אֲבָל אִם הָיָה מְפוּרְסָם חַיי הוּא.

תַּנֵּי. גּוֹי וְעֶבֶד הַבָּא עַל בַּת יִשְׂרְאֵל הַוָּולָד מַמְזֵר. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן. אֵין הַוָּולָד מַמְזֵר. שֶׁאֵין מַמְזֵר אֶלָּא מֵאִשָּׁה שֶׁהִיא אֲסוּרָה עָלָיו אִיסּוּר עֶרְוָה וְחַיָּבִין עָלֶיהָ כָּרֵת. וּשְׁנֵיהֶם מִקְרָא אֶחָד דָּרְשׁוּ. לֹא יִקַּח אִישׁ אֶת אֵשֶׁת אָבִיו וגו׳. רִבִּי מֵאִיר דָּרַשׁ. מָה אֵשֶׁת אָבִיו מְיוּחֶדֶת שֶׁאֵין לוֹ עָלֶיהָ קִידּוּשִׁין. אֲבָל יֵשׁ לָהּ קִידּוּשִׁין עַל אֲחֵרִים וְהַוָּולָד מַמְזֵר. אַף כָּל שֶׁאֵין לָהּ עָלָיו קִידּוּשִׁין הַוָּולָד מַמְזֵר. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה דָּרַשׁ. מָה אֵשֶׁת אָבִיו מְיוּחֶדֶת שֶׁאֵין לָהּ עָלָיו קִידּוּשִׁין. אֲבָל אִם יֵשׁ לָהּ קִידּוּשִׁין עַל אֲחֵרִים הַוָּולָד מַמְזֵר. יָצָא גּוֹי וְעֶבֶד שֶׁאֵין לָהּ עָלָיו וְלֹא עַל אֲחֵרִים קִידּוּשִׁין. הָתִיב רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא עַל הַהִיא תַּנָּיָא קַדְמָיָא. הֲרֵי יְבָמָה שֶׁזִּינְּתָה הֲרֵי אֵין לָהּ עָלָיו וְלֹא עַל אֲחֵרִים קִידּוּשִׁין וְהַוָּולָד כָּשֵׁר. רִבִּי יַנַּאי בְשֵׁם רִבִּי. גּוֹי וְעֶבֶד שֶׁבָּאוּ עַל בַּת יִשְׂרְאֵל הַוָּולָד מַמְזֵר. רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. הַוָּולָד מַמְזֵר. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר אַבָּא רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי בְּרִבִּי. הַוָּולָד מַמְזֵר. רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. הַוָּולָד מַמְזֵר. אֵינוֹ כָּשֵׁר וְלֹא פָסוּל אֶלָּא מְזוּהָם. רִבִּי יוֹנָתָן סָלַק עִם רִבִּי יוּדָה נְשִׂיָּא לְחַמְתָּא דְגַדְרָה. הוֹרֵי תַמָּן. הַוָּולָד כָּשֵׁר. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. הָהֵין וְולָד כָּל מַה דְּהוּא אָזִיל הוּא מִתְעַלֶּה. רִבִּי עֲבַד בְּרִיהּ מְזוּהָם. בַּר בְּרִיהּ עַבְדֵּיהּ כָּשֵׁר. הוֹרֵי רִבִּי בָּא בַּר זַבְדָּא בִּמְקוֹם כָּל רַבָּנִין. הַוָּולָד כָּשֵׁר. רִבִּי בֵּיבִי אָמַר קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. הַוָּולָד כָּשֵׁר. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. אִין מִן הָדָא אֵין לְמֵידִין מַעֲשֶׂה מֵהֲבָרָה. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה. אֲנָא יָדַע רֹאשָׁהּ וְסוֹפָהּ. רִבִּי חָמָא בַּר חֲנִינָה הַוָּולָד אָזִיל מִיסּוֹק לְחַמְתָּה דְגַדְרָה. אַתָּא לְגַבֵּי אָבוֹי אָמַר לֵיהּ. הַב דַּעְתָּךְ דְּאִית תַּמָּן מִן אִינּוּן פְּסוּלַיָּא דְּלָא תִּפְגַּע בְּהוֹן.

אַף עַל גַּב דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אָמַר מִשּׁוּם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. גּוֹי וְעֶבֶד שֶׁבָּאוּ עַל בַּת יִשְׂרְאֵל הַוָּולָד כָּשֵׁר. מוֹדֶה שֶׁאִם הָיְתָה נְקֵיבָה שֶׁהִיא פְסוּלָה מִן הַכְּהוּנָּה. אַף עַל גַּב דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר. הַבָּא עַל אֲחוֹתוֹ הַוָּולָד כָּשֵׁר. מוֹדֶה שֶׁאִם הָיְתָה נְקֵיבָה שֶׁהִיא פְסוּלָה מִן הַכְּהוּנָּה. חַד בַּר נַשׁ אָתָא לְגַבֵּיהּ דְּרַב. אָמַר

לֵיהּ. בְּגִין דִּילְיַדְתֵּיהּ אִימֵּיהּ מִן אֲרַמַאי. אָמַר לֵיהּ. כָּשֵׁר. אָמַר לֵיהּ רַב חָמָא בַּר גּוּרְיָא. הֵן דְּעַיְמָךְ מַגְלֵיךְ עַד דְּאָתֵי שְׁמוּאֵל וְיִפְסָלִינָךְ. אַף עַל גַּב דְּרַב אָמַר. גּוֹי וְעֶבֶד שֶׁבָּאוּ עַל בַּת יִשְׂרָאֵל הַוָּולָד כָּשֵׁר. מוֹדֶה שֶׁאִם הָיְתָה נְקֵיבָה שֶׁפְּסוּלָה מִן הַכְּהוּנָּה.

אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. תַּנָּיֵי תַּמָּן. הַפּוֹסֵל פּוֹסֵל בִּפְנוּיָה וְהַמַּכְשִׁיר מַכְשִׁיר אֲפִילּוּ בְּאֵשֶׁת אִישׁ. רִבִּי תַּנְחוּם בַּר פַּפָּא שָׁלַח שָׁאַל לְרִבִּי יוֹסֵי תְּרֵין עוֹבְדִין מִן אַלֶּכְסַנְדְּרִיאָה. אֶחָד בִּפְנוּיָה וְאֶחָד בְּאֵשֶׁת אִישׁ. בְּאֵשֶׁת אִישׁ שָׁלַח כָּתַב לֵיהּ לֹא יָבֹא מַמְזֵר בִּקְהַל יי. בִּפְנוּיָה שָׁלַח כָּתַב לֵיהּ. מְבַדִּין אַתֶּם. שֶׁאֵין אַתֶּם מוּזְהָרִין עַל בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשׁוֹת. אָמַר לְרִבִּי מָנָא. סַב וַחֲתִים. וְחָתַם. אָמַר לְרִבִּי בְּרֶכְיָה. סַב וַחֲתִים. וְלָא קְבִיל עֲלוֹי. מִן דְּקָמוּן קֳם רִבִּי מָנָא עִם רִבִּי בְּרֶכְיָה. אָמַר לֵיהּ. לָמָּה לֹא חָתַמְתָּה. אָמַר לֵיהּ. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. תַּנָּיֵי תַּמָּן. הַפּוֹסֵל פּוֹסֵל בִּפְנוּיָה וְהַמַּכְשִׁיר מַכְשִׁיר אֲפִילּוּ בְּאֵשֶׁת אִישׁ. אָמַר לֵיהּ. בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּלָא חֲוִינָא שְׁמִיעַ הָדֵין אוּלְפָנָא. אִילּוּ חֲוִינָא שְׁמִיעַ הָדֵין אוּלְפָנָא לָא חֲוִינָא מַחְתִּים וַהֲווֹן אָמְרִין. תַּלְמִידָא פְּלִיג עַל רַבֵּיהּ. אָמַר מַר עוּקְבָן. הָכָא אַתְּ אָמַרְתָּ. הַפּוֹסֵל פּוֹסֵל בִּפְנוּיָה וְהַמַּכְשִׁיר מַכְשִׁיר בִּפְנוּיָה. בְּרַם בְּאֵשֶׁת אִישׁ לֹא אִיתְמַר כְּלוּם. בְּרוּמְשָׁא סְלַק בָּעֵי מַחְתִּים. אָמַר לֵיהּ. לֵית הָכָא אָתָר.

רִבִּי חִייָה בַּר בָּא אֲזַל לְצוֹר. אָתָא לְגַבֵּי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לֵיהּ. מַה מַעֲשֶׂה בָא לְיָדֶיךָ. אָמַר לֵיהּ. גֵּר שֶׁמָּל וְלֹא טָבַל. אָמַר לֵיהּ. וְלָמָּה לֹא פַּגְעָתָּה בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אַרְפֵּי לֵיהּ. יְאוּת עָבַד דְּלָא פְגַע בֵּיהּ. מִחְלָפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. תַּמָּן רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר בָּא רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בְּשֵׁם רִבִּי גְמִלִּיאֵל בְּרִבִּי. הַוָּולָד אֵינוֹ לֹא כָשֵׁר וְלֹא פָסוּל אֶלָּא מְזוּהָם. וְהָכָא הוּא אָמַר הָכֵין. וְלֹא כֵן תַּנֵּי. גֵּר שֶׁמָּל וְלֹא טָבַל טָבַל וְלֹא מָל הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַמִּילָה. דִּבְרֵי רִבִּי אֱלִיעֶזֶר. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר. אַף הַטְּבִילָה מְעַכֶּבֶת. אֶלָּא רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי כְּהָדָא דְתַנֵּי בַּר קַפָּרָא. גֵּר שֶׁמָּל וְלֹא טָבַל חֲרֵי זֶה כָּשֵׁר. שֶׁאֵין גֵּר שֶׁלֹּא טָבַל לְקֵירוּיו. וְקַשְׁיָא. עָלַת לוֹ טוּמְאָה קַלָּה מִטּוּמְאָה חֲמוּרָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. כֵּינָן שֶׁזּוֹ וְזוֹ לִשׁוּם קְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל עָלַת לוֹ.

וְאֵי זֶה זֶה. זֶה וְוולַד שִׁפְחָה וְנָכְרִית. תַּמָּן תַּנִּינָן. חוּץ מִמַּה שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִן הַשִּׁפְחָה וּמִן הַנָּכְרִית.

שִׁפְחָה. דִּכְתִיב הָאִשָּׁה וְילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ. נָכְרִית. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. כְּתִיב לֹא תִתְחַתֵּן בָּם בִּתְּךָ לֹא תִתֵּן לִבְנוֹ. וּכְתִיב כִּי יָסִיר אֶת בִּנְךָ מֵאַחֲרַי. בִּנְךָ מִישְׂרָאֵלִית קָרוּי בִּנְךָ. וְאֵין בִּנְךָ מִן הַגּוֹיָה קָרוּי בִּנְךָ אֶלָּא בְּנָהּ.

יַעֲקֹב אִישׁ כְּפַר נַבּוֹרַיָּא אֲזַל לְצוֹר. אַתּוֹן שָׁאֲלוֹן לֵיהּ. מַהוּ מִיגְּזוֹר בְּרֵהּ דַּאֲרַמְיְיתָא בְּשַׁבְּתָא. וְסָבַר לְמֵישְׁרֵי לְהוֹן מִן הָדָא וַיִּתְיַלְּדוּ עַל מִשְׁפְּחוֹתָם לְבֵית אֲבוֹתָם. שָׁמַע רִבִּי חַגַּיי אָמַר. יֵיתֵי וְיִלְקֵי. אָמַר לֵיהּ. מֵהֵיכָן אַתְּ מַלְקֵינִי. אָמַר לֵיהּ. מִן הָדֵין וְעַתָּה נִכְרוֹת בְּרִית לְהוֹצִיא כָּל הַנָּשִׁים הַנָּכְרִיּוֹת וְהַנּוֹלָד מֵהֶן וגו׳. אָמַר לֵיהּ. וּמִן הַקַּבָּלָה אַתְּ מַלְקֵינִי. אָמַר לֵיהּ. וְכַתּוֹרָה יֵעָשֶׂה. אָמַר לֵיהּ. מִן הָדֵין אוֹרַיְתָא. אָמַר לֵיהּ. מִן הַהִיא דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. לֹא תִתְחַתֵּן בָּם וכול׳. אָמַר לֵיהּ. חֲבוֹט חַבְטָךְ דְּהוּא טָבָא בְּקַלְטָה.

יג משנה: רִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר. יְכוֹלִין מַמְזֵרִין לִישַׂהֵר. כֵּיצַד. מַמְזֵר שֶׁנָּשָׂא שִׁפְחָה הַוָּולָד עֶבֶד. שִׁיחְרְרוּ נִמְצָא הַבֵּן בֶּן חוֹרִין. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר. הֲרֵי זֶה עֶבֶד וּמַמְזֵר.

הלכה: רִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר. יְכוֹלִין מַמְזֵרִין לִישַׂהֵר כול׳. כֵּינִי מַתְנִיתָא. מַמְזֵר מוּתָּר לוֹ לִישָּׂא שִׁפְחָה. רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. הִילְכְתָא כְּרִבִּי טַרְפוֹן. רִבִּי שְׁמְלַאי הוֹרֵי בְּאַנְטוֹכְיָא. רִבִּי סִימַאי הוֹרֵי בִּכְפַר סְפוֹרַיָּא. הֲלָכָה כְּרִבִּי טַרְפוֹן.

תַּנֵּי מְשֻׁם רִבִּי מֵאִיר. יֵשׁ אִישׁ וְאִשָּׁה שֶׁמּוֹלִידִין חֲמֵשׁ אוּמּוֹת. כֵּיצַד. מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֶבֶד וְשִׁפְחָה וְהוֹלִידוּ בָנִים הֲרֵי גוֹיִם. נִתְגַּיֵּיר אֶחָד מֵהֶן אֶחָד גֵּר וְאֶחָד גּוֹי. נִתְגַּיֵּיר רַבָּן וְגִיירוּ לשני עֲבָדִים וְהוֹלִידוּ בָנִים הֲרֵי אִילּוּ עֲבָדִים. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. הָדָא אָמְרָה. גּוֹי שֶׁבָּא עַל שִׁפְחָה וְהוֹלִיד בֵּן הַוָּולָד עֶבֶד. שִׁיחְרֵר שִׁפְחָה וְהוֹלִידָה בֵּן הַוָּולָד מַמְזֵר. וְאַחַר כָּךְ שִׁיחְרֵר הָעֶבֶד וְהוֹלִיד בֵּן הֲרֵי זֶה בֵּן עֶבֶד מְשׁוּחְרָר. יֵשׁ מוֹכֵר לְאָבִיו לְתֵת לְאִמּוֹ כְּתוּבָּתָהּ. כֵּיצַד. מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֶבֶד וְשִׁפְחָה וְהוֹלִיד בֵּן. שִׁיחְרֵר אֶת הַשִּׁפְחָה וּנְשָׂאָהּ וְכָתַב כָּל נְכָסָיו לִבְנָהּ. זֶהוּ שֶׁהוּא מוֹכֵר לְאָבִיו לְתֵת לְאִמּוֹ כְּתוּבָּתָהּ.

רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. אֵין מַמְזֵרִין טְהוֹרִין לְעָתִיד לָבוֹא. שֶׁנֶּאֱמַר וְיָשַׁב מַמְזֵר בְּאַשְׁדּוֹד. מוֹלִיכִין טִינָּה אֵצֶל טִינָּה וְסָרִיוּת אֵצֶל סָרִיוּת. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. מַמְזֵרִים טְהוֹרִין לְעָתִיד לָבוֹא. שֶׁנֶּאֱמַר וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וגו׳. אָמַר לוֹ רִבִּי מֵאִיר. וַהֲלֹא אֵינוֹ אוֹמֵר אֶלָּא מִכָּל טוּמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּילּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם. אָמַר לוֹ רִבִּי יוֹסֵי. אִילּוּ נֶאֱמַר וְכָל טוּמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּילּוּלֵיכֶם וְשָׁתַק הָיִיתִי אוֹמֵר כְּדִבָּרֶיךָ. הָא אֵינוֹ אוֹמֵר אֲטַהֵר אֶתְכֶם אֶלָּא מִן הַמַּמְזֵרוּת. רִבִּי הוּנָא בְשֵׁם רַב יוֹסֵף אָמַר. אֵין הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹסֵי לְעָתִיד לָבוֹא.

פרק ד

א משנה: עֲשָׂרָה יוֹחֲסִין עָלוּ מִבָּבֶל כַּהֲנֵי לְוֵיֵי יִשְׂרְאֵלֵי חֲלָלֵי גֵּירֵי וַחֲרוּרֵי מַמְזֵירֵי וּנְתִינֵי שְׁתוּקֵי וַאֲסוּפֵי. כַּהֲנֵי לְוֵיֵי וְיִשְׂרְאֵלֵי מוּתָּרִין לָבוֹא זֶה בָּזֶה. לְוֵיֵי וְיִשְׂרְאֵלֵי גֵּירֵי וַחֲרוּרֵי וַחֲלָלֵי מוּתָּרִין לָבוֹא זֶה בָּזֶה. גֵּירֵי וַחֲרוּרֵי וּמַמְזֵירֵי נְתִינֵי שְׁתוּקֵי וַאֲסוּפֵי מוּתָּרִין לָבוֹא זֶה בָּזֶה.

הלכה: עֲשָׂרָה יוֹחֲסִין עָלוּ מִבָּבֶל כול׳. כַּהֲנֵי לְוֵיֵי וְיִשְׂרְאֵלֵי. עַל שֵׁם יַיעֲלוּ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְהַמְשָׂרְתִים וְהַשׁוֹעֲרִים וְהַנְּתִינִים אֶל יְרוּשָׁלָם בִּשְׁנַת שֶׁבַע לְאַרְתַּחְשַׁשְׂתְּא הַמֶּלֶךְ.

חֲלָלֵי. עַל שֵׁם וּמִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים בְּנֵי חֲבַיָּה בְּנֵי הַקּוֹץ אֵלֶּה בִּקְשׁוּ כְתָבָם הַמִּתְיַחֲשִׂים וְלֹא נִמְצָאוּ וַיִּגּוֹאֲלוּ מִן הַכְּהוּנָּה. וַיֹּאמֶר הַתִּרְשָׁתָא לָהֶם. וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ הַתִּרְשָׁתָא. שֶׁהִתִּירוּ לוֹ לִשְׁתּוֹת בַּיַּיִן. הַתִּרְשָׁתָא. וַאֲנִי הָיִיתִי מַשְׁקֶה לַמֶּלֶךְ. אֲשֶׁר לֹא יֹאכְלוּ מִקָּדְשֵׁי הַקָּדָשִׁים. הָא בְקָדְשֵׁי הַגְּבוּל יֹאכְלוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. גְּדוֹלָה הִיא הַחֲזָקָה. מִכָּיוָן שֶׁהוּחְזְקוּ שָׁם לִהְיוֹת אוֹכְלִין אַף כָּאן אוֹכְלִין. נִיחָא תַּמָּן דִּכְתִיב הַצִּיבִי לָךְ צִיּוּנִים. הָכָא מָה אִית לָךְ. כְּמָאן דְּאָמַר. מֵאֵילֵיהֶן קִיבְּלוּ אֶת הַמַּעְשְׂרוֹת. עַד עָמוֹד כֹּהֵן לְאוּרִים וְתוּמִּים. וְכִי אוּרִים וְתוּמִּים הָיוּ בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה בַּבַּיִת שֵׁנִי. אֶלָּא כְּאָדָם שֶׁהוּא אוֹמֵר. עַד שֶׁיִּחְיוּ הַמֵּתִים. עַד שֶׁיָּבוֹא בֶּן דָּוִד.

אִילֵּין בְּנוֹת בַּרְזִילַי לְשֵׁם שָׁמַיִם נִתְגַּיירוּ אוֹ שֶׁלֹּא לְשֵׁם שָׁמַיִם נִתְגַּיירוּ. אֵין תֵּימַר. לְשֵׁם שָׁמַיִם נִתְגַּיירוּ. יֹאכְלוּ בְקָדְשֵׁי הַקָּדָשִׁים. וְאֵין תֵּימַר. שֶׁלֹּא לְשֵׁם שָׁמַיִם נִתְגַּיירוּ. אֲפִילּוּ בְקָדְשֵׁי הַגְּבוּל לֹא יֹאכְלוּ. אֲפִילּוּ תֵּימַר. לְשׁוּם שָׁמַיִם נִתְגַּיירוּ. וְגִיּוֹרֶת לֹא כְזוֹנָה הִיא אֶצֶל כְּהוּנָּה. פָּתַר לָהּ. לֹא הָיוּ בָנוֹת אֶלָּא בְּנוֹת בָּנוֹת. וְאֵין מִבְּנוֹת בָּנוֹת כְּיִשְׂרָאֵל הֵם. וּכְרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר. גִּיּוֹרֶת שֶׁנִּתְגַּיְּירָה פָּחוֹת מִבַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. לֹא הָיָה בָּהּ דַּעַת לְטְבוֹל אוֹ מִשֶּׁהִטְבִּילָה אוֹתָהּ מִכָּיוָן שֶׁהִיא חוֹזֶרֶת וְטוֹבֶלֶת לְשֵׁם קְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל כָּל אַחַת גִּיּוֹרֶת הִיא וְגִיּוֹרֶת כְּזוֹנָה הִיא אֶצֶל הַכְּהוּנָּה.

הַמִּתְגַּייֵר לְשֵׁם אַהֲבָה וְכֵן אִישׁ מִפְּנֵי אִשָּׁה וְכֵן אִשָּׁה מִפְּנֵי אִישׁ וְכֵן גֵּירֵי שׁוּלְחַן מְלָכִים וְכֵן גֵּירֵי אֲרָיוֹת וְכֵן גֵּירֵי מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר אֵין מְקַבְּלִין אוֹתָן. רַב אָמַר. הַלָּכָה גֵּרִים הֵן וְאֵין דּוֹחִין אוֹתָן כְּדֶרֶךְ שֶׁדּוֹחִין אֶת הַגֵּרִים תְּחִילָּה. אֲבָל מְקַבְּלִין אוֹתָן וּצְרִיכִין קֵירוּב פָּנִים שֶׁמָּא גִּיירוּ לְשֵׁם.

גֵּירֵי עַל שֵׁם וְכָל הַנִּבְדָּל מִטּוּמְאַת גּוֹיֵי הָאָרֶץ אֲלֵיהֶם. חֲרוּרֵי עַל שֵׁם וְכָל הַנְּתִינִים וגו׳. מַמְזֵירֵי. אָמַר רִבִּי סִימוֹן. כְּתִיב. וְאֶלֶּה הָעוֹלִים מִתֵּל מֶלַח תֵּל חַרְשָׁא. מִתֵּל מֶלַח זוֹ בָּבֶל. תֵּל חַרְשָׁא אֵילּוּ שְׁתוּקֵי וַאֲסוּפֵי. כְּרוּב אֵילּוּ הַמַּמְזֵירִין. רוּבִּין אֵילּוּ שֶׁהִלְכוּ אַחַר עֵינֵיהֶן. אַדּוֹן. שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים. אֵין דִּין וְאֵין אָדוֹן. רִבִּי חִזְקִיָּה מַפִּיק לִישָׁנֵיהּ. אֵילּוּ שֶׁהִלְכוּ אַחַר עֵינֵיהֶן וְאָמְרוּ. אֵין דִּין וְאֵין דַּיָּן. וַאֲמַר שֶׁהֵימִרוּ לָאֵל בְּמַעֲשֵׂיהֶן הָרָעִים. רִבִּי אַבּוּן בְּשֵׁם רִבִּי פִּינְחָס. פִּירְסְמוּ עַצְמָן כְּאִימְרָא בְּחָלוּק. רִבִּי לֵוִי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. רְאוּיִים הָיוּ לֵיעָשׂוֹת תֵּל מֶלַח אֶלָּא שֶׁשָּׁתְקָה לָהֶן מִידַּת הַדִּין. תֵּל חַרְשָׁא.

תַּנֵּי. רִבִּי אִמִּי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. עַל שֵׁם וַיִּתְנֵם יְהוֹשֻׁעַ בַּיּוֹם הַהוּא חוֹטְבֵי עֵצִים וְשׁוֹאֲבֵי מַיִם לָעֵדָה. נִיחָא לָעֵדָה. וּלְמִזְבַּח יי. אֶלָּא תְּלָיָין יְהוֹשֻׁעַ בַּדִּוקָן. אָמַר. אֲנִי לֹא מְקָרְבָן וְלֹא מְרָחֲקָן. אֶלָּא בְּמִי שֶׁהוּא עָתִיד לִבְנוֹת אֶת בֵּית הַבְּחִירָה וְאֶת שֶׁדַּעְתּוֹ לְקָרֵב יְקָרֵב לְרַחֵק יְרַחֵק. בָּא דָּוִד וְרִיחֲקָן. שֶׁנֶּאֱמַר. וְהַגִּבְעוֹנִים לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה. וְלָמָּה רִיחֲקָן. עַל שֵׁם וַיְהִי רָעָב בִּימֵי דָוִד שָׁלֹשׁ שָׁנִים שָׁנָה אַחַר שָׁנָה. אָמַר דָּוִד. בָּעוֹן אַרְבָּעָה דְבָרִים הַגִּשְׁמִים נֶעֱצָרִים. בָּעוֹן עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה וְגִילּוּי עֲרָיוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים וּפוֹסְקִין צְדָקָה בָּרַבִּים וְאֵינָן נוֹתְנִין. בָּעוֹן עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה מְנַיִין. הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וגו׳. מַה כְתִיב בַּתְרֵיהּ. וְחָרָה אַף יי בָּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וגו׳. בָּעוֹן מְגַלֵּי עֲרָיוֹת מְנַיִין. וַתַּחֲנִיפִי אֶרֶץ בְּזִימּוֹתַיִךְ וּבְרָעָתֵךְ. מַהוּ עוֹנְשׁוֹ שֶׁלְּדָבָר. וַיְמָנְעוּ רְבִיבִים וּמַלְקוֹשׁ לֹא הָיָה וגו׳. בָּעוֹן שׁוֹפְכֵי דָמִים מְנַיִין. כִּי הַדָּם הוּא יַחֲנִיף אֶת הָאָרֶץ. בָּעוֹן פּוֹסְקֵי צְדָקָה בָּרַבִּים וְאֵינָן נוֹתְנִין מְנַיִין. נְשִׂיאִים וְרוּחַ וְגֶשֶׁם אַיִן אִישׁ מִתְהַלֵּל בְּמַתַּת שֶׁקֶר. בָּדַק דָּוִד בְּכָל דּוֹרוֹ וְלֹא מָצָא אֶחָד מֵהֶן. הִתְחִיל שׁוֹאֵל בְּאוּרִים וְתוּמִּים. הָדָא הוּא דִכְתִיב וַיְבַקֵּשׁ דָּוִד אֶת פְּנֵי יי בְּאוּרִים וְתוּמִּים. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. כְּתִיב בַּקְּשׁוּ אֶת יי כָּל עַנְוֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר מִשְׁפָּטוֹ פָּעָלוּ. מָהוּ אֲשֶׁר מִשְׁפָּטוֹ פָּעָלוּ. שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט וּפָעָלוֹ כְּאַחַת. וַיֹּאמֶר יי עַל שָׁאוּל וְעַל בֵּית הַדָּמִים. עַל שָׁאוּל שֶׁלֹּא עָשִׂיתֶם עִמּוֹ חֶסֶד. וְעַל בֵּית הַדָּמִים עַל אֲשֶׁר הֵמִית אֶת הַגִּבְעוֹנִים. שָׁלַח דָּוִד וְקָרָא לָהֶם. מַה לָכֶם וּלְבֵית שָׁאוּל. אָמְרִין לֵיהּ. עַל אֲשֶׁר הֵמִית מִמֶּנּוּ שִׁבְעָה אֲנָשִׁים. שְׁנֵי חוֹטְבֵי עֵצִים וּשְׁנֵי שׁוֹאֲבֵי מַיִם וַחֲזָן וְסוֹפֵר וְשַׁמָּשׁ. אָמַר לוֹן. מָה אַתּוּן בְּעוּ כְדוֹן. אָמְרוּ לֵיהּ. יוּתַּן לָנוּ שִׁבְעָה אֲנָשִׁים מִבָּנָיו וְהוֹקַעֲנוּם לַיי בְּגִבְעַת שָׁאוּל בְּחִיר יי. אָמַר לוֹן. וּמָה הֲנָיֶיהּ לְכוֹן וְאִינּוּן מִתְקַטְּלִין. סְבוּ לְכוֹן כִּסַּף וּדְהַב. וַהֲווֹן אָמְרִין. אֵין לָנוּ כֶּסֶף עִם שָׁאוּל וְעִם בֵּיתוֹ. אָמַר. דִּילְמָא דְּאִינּוּן בְּהַתִּין פְּלָגוֹן מִן פְּלַג. נְסַב כָּל חַד מִינְּהוֹן וַהֲוָה מְפַייֵס לֵיהּ קוֹמֵי גַּרְמֵיהּ וַהֲוָה אָמַר לֵיהּ. מָה הֲנָיֶיהּ אִית לָךְ דְּאִינּוּן מִתְקַטְּלִין. סַב לָךְ דְּהַב וּכְסַף. וְהוּא אָמַר. אֵין לָנוּ כֶּסֶף עִם שָׁאוּל וְעִם בֵּיתוֹ. אֵין לִי כְּתִיב. בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה אָמַר דָּוִד. שֶׁלֹּשׁ מַתָּנוֹת טוֹבוֹת נָתַן הַקָּדוֹשׁ לְיִשְׂרָאֵל. רַחֲמָנִין וּבוֹיְישָׁנִין וְגוֹמְלֵי חֲסָדִים. רַחֲמָנִין מְנַיִין. וְנִתַּן לָךְ רַחֲמִים. בוֹיְישָׁנִין מְנַיִין. וּבַעֲבוּר תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל פְּנֵיכֶם. זֶה סִימָן לְבוֹיְישָׁן שֶׁאֵינוֹ חוֹטֵא. וְכָל שֶׁאֵין לוֹ בוֹשֶׁת פָּנִים דָּבָר בָּרִיא שֶׁלֹּא עָמְדוּ אֲבוֹתָיו עַל הַר סִינַי. וְגוֹמְלֵי חֲסָדִים מְנַיִין. וְשָׂמַר יי אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד. וְאֵילּוּ אֵין בָּהֶן אֶחָד מֵהֶן. מִיַּד עָמַד וְרִיחֲקָן. שֶׁנֶּאֱמַר וְהַגִּבְעוֹנִים לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה. אַף עֶזְרָא רִיחֲקָן. שֶׁנֶּאֱמַר וְהַנְּתִינִים יוֹשְׁבִים בָּעוֹפֶל. אַף לָעָתִיד לָבוֹא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְרַחֲקָן. דִּכְתִיב והעובר את העיר יאבדוהו.

כְּתִיב וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲנִי אֶתֵּן. וַיִּקַּח הַמֶּלֶךְ אֶת שְׁנֵי בְּנֵי רִצְפָּה בַת אַיָּה אֲשֶׁר יָלְדָה לְשָׁאוּל אֶת אַדְמוֹנִי וְאֶת מְפִיבֹשֶׁת וגו׳. וּלְמִיכַל בַּת שָׁאוּל לֹא הָיָה לָהּ יָלֶד

עַד יוֹם מוֹתָהּ. וְאַתְּ אֱמוֹר מֵעַתָּה. בְּנֵי מֵירַב הָיוּ וְגִידְלָתָן מִיכַל וְנִקְרְאוּ עַל שְׁמָהּ. וַיִּתְּנֵם בְּיַד הַגִּבְעוֹנִים וַיּוֹקִיעוּם בָּהָר לִפְנֵי יי וַיִּפְּלוּ שִׁבְעָתָם יָחַד. חָסֵר יו״ד. זֶה מְפִיבוֹשֶׁת בֶּן יְהוֹנָתָן בֶּן שָׁאוּל שֶׁהוּא אָדָם גָּדוֹל בַּתּוֹרָה וְנָתַן דָּוִד עֵינָיו בּוֹ לְהַצִּילוֹ מִיָּדָם. אָמַר דָּוִד. הֲרֵינִי מַעֲבִירָן לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ וְכָל מִי שֶׁהַמִּזְבֵּחַ קוֹלְטוֹ הֲרֵי הוּא שֶׁלִּי. וְהֶעֱבִירָן לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ וְנִתְפַּלֵּל עָלָיו וְהָלַךְ הַמִּזְבֵּחַ וְקָלְטוֹ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב אֶקְרָא אֶל אֱלֹהִים עֶלְיוֹן לָאֵל גּוֹמֵר עָלָי. שֶׁהִסְכִּים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עִם דָּוִד. וְהֵמָּה הוּמְתוּ בִּימֵי קָצִיר בָּרִאשׁוֹנִים כְּתִיב קְצִיר שְׁעוֹרִים. וַתִּקַּח רִצְפָּה בַּת אַיָּה אֶת הַשַּׂק וַתַּטֵּהוּ לָהּ עַל הַצּוּר. מָהוּ עַל הַצּוּר. אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. שֶׁהָיְתָה אוֹמֶרֶת הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ. רִבִּי אַבָּא בַּר זְמִינָא בְשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. גָּדוֹל הוּא קִידּוּשׁ הַשֵּׁם מֵחִילּוּל הַשֵּׁם. בְּחִילּוּל הַשֵּׁם כָּתוּב לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ. וּבְקִידּוּשׁ הַשֵּׁם כָּתוּב מִתְּחִילַּת הַקָּצִיר עַד נִתַּךְ מַיִם עֲלֵיהֶם. מְלַמֵּד שֶׁהָיוּ תְלוּיִין מִשִּׁשָּׁה עָשָׂר בְּנִיסָן עַד שִׁבְעָה עָשָׂר בְּמַרְחֶשְׁוָן. וְהָיוּ הָעוֹבְרִים וְהַשָּׁבִים אוֹמְרִים. מַה חָטְאוּ אֵילּוּ שֶׁנִּשְׁתַּנִּית עֲלֵיהֶן מִדַּת הַדִּין. וְהָיוּ אוֹמְרִים. עַל שֶׁפָּשְׁטוּ יְדֵיהֶן בַּגְּרִים גְּרוּרִים. אָמְרוּ. מָה אִם אֵילּוּ שֶׁלֹּא נִתְגַּיְּירוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם רָאוּ הֵיאַךְ תָּבַע הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת דָּמָן. הַמִּתְגַּיֵּר לְשֵׁם שָׁמַיִם עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. אֵין אֱלוֹהַּ כֵּאלֹהֵיכֶם וְאֵין אוּמָּה כְּאוּמָּתְכֶם. וְאֵין לָנוּ לְהִידָּבֵק אֶלָּא בָּכֶם. הַרְבֵּה גֵּרִים נִתְגַּיְּירוּ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה. הָדָא הוּא דִכְתִיב וַיְסַפֵּר שְׁלֹמֹה אֶת כָּל הָאֲנָשִׁים הַגֵּרִים וַיִּעַשׂ מֵהֶם שִׁבְעִים אֶלֶף נוֹשֵׂא סַבָּל וּשְׁמוֹנִים אֶלֶף חוֹצֵב בָּהָר.

רַב הוּנָא אָמַר. בִּימֵי רִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲזַרְיָה בִּיקְּשׁוּ לְקָרְבָן. רִבִּי אַבָּהוּ מַפִּיק לִישְׁנָא. בִּימֵי רִבִּי לָעְזָר. אָמְרוּ. מִי מְטַהֵר חֶלְקוֹ שֶׁלַּמִּזְבֵּחַ. הָדָא אָמְרָה יְהוֹשֵׁעַ רִיחֲקָן. אֲפִילּוּ תֵימָא. יְהוֹשֵׁעַ רִיחֲקָן. כְּלוּם רִיחֲקָן אֶלָּא פְּסוּלֵי מִשְׁפָּחָה. אֵין תֵּימַר. מִשּׁוּם פְּסוּלֵי עֲבֵירוֹת. מֵעַתָּה הַבָּא עַל הַנְּתִינָה לֹא יְהֵא לָהּ קְנָס. וְהָתַנִּינָן. הַבָּא עַל הַנְּתִינָה יֵשׁ לָהּ קְנָס. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. אֵירָךְ כְּנָחָשׁ. שֶׁנֶּאֱמַר וְעַתָּה אֲרוּרִים אַתֶּם. וְכָתוּב וַיֹּאמֶר אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל הַחוּי. וְכִי חִיוִּי הָיוּ. אֶלָּא שֶׁעָשׂוּ מַעֲשֶׂה חִיוִּי. אָמַר. יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת. אֶלָּא הֲרֵינִי הוֹלֵךְ וּמְרַמֶּה בָהֶן וְהֵן אוֹכְלִין וְנֶעֱנָשִׁין וַאֲנִי יוֹרֵשׁ אֶת הָאָרֶץ לְעַצְמִי. כָּךְ עָשׂוּ אֵילּוּ. אָמְרוּ. יוֹדְעִין אָנוּ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָמַר לְיִשְׂרָאֵל כִּי הַחֲרֵם תַּחֲרִימֵם הַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ יי אֱלֹהֶיךָ. וְכָתוּב לֹא תִכְרֹת לָהֶם בְּרִית. חֲרֵי אָנוּ הוֹלְכִין וּמְרַמִּין בָּהֶן וְהֵם כּוֹרְתִין עִמָּנוּ בְּרִית. מַה נַפְשֵׁךְ. יְהָרְגוּ אוֹתָנוּ עֲבָרוּ עַל הַשְּׁבוּעָה. יְקַיְּימוּ אוֹתָנוּ עֲבָרוּ עַל הַגְּזֵירָה. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ הֵן נֶעֱנָשִׁין וְאָנוּ יוֹרְשִׁין הָאָרֶץ.

רַב נַחְמָן בַּר יַעֲקֹב אָמַר. מְקַבְּלִין גֵּרִים מִן הַקַּרְדּוּיִים וּמִן הַתַּדְמוֹרִיִּים. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵּן שֶׁגֵּירֵי תַדְמוֹר כְּשֵׁירִין. דְּתַנִּינָן תַּמָּן כָּל הַכְּתָמִים הַבָּאִין מֵרֶקֶם טְהוֹרִים. הָא גֵּירֵי תַדְמוֹר כְּשֵׁירִין.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא אָמַר שְׁמוּעָתָא. רִבִּי חֲנִינָה רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי חַד מַכְשִׁיר וְחַד מְקַבֵּל. מָאן דְּמַכְשִׁיר מְקַבֵּל וּמָאן דְּמְקַבֵּל לֹא מַכְשִׁיר. רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רַב נַחְמָן. בָּבֶל לִיוּחֲסִין עַד נָהָר יזק. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן אָמַר. רַב וּשְׁמוּאֵל. חַד אָמַר עַד נָהָר יזק. וְחַד אָמַר. עַד נָהָר יזק. בֵּין הַנְּהָרוֹת כְּגוֹלָה לִיוּחֲסִין. רִבִּי חֲנִינָה בֶּן בְּרוֹקָה בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה. בְּנֵי מִישָׁא לֹא חָשׁוּ לָהֶם אֶלָּא מִשּׁוּם סָפֵק חֲלָלוֹת. כֹּהֲנִים שֶׁשָּׁם לֹא הִקְפִּידוּ עַל הַגְּרוּשׁוֹת. תַּמָּן אָמְרִין. מֵישָׁא מֵתָה מָדַיי חוֹלָה. עֵילָם וגבבי גוֹסְטוֹת. חֲבִיל יָמָא תְכִילְתָא דְבָבֶל. שנייא וגבביא וצררייא תְכִילְתָא דַחֲבִיל יָמָא.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יְאוֹשֻׁעַ. דּוֹר אַחַד עָשָׂר שֶׁבְּמִמְזֵר כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן כָּשֵׁר. דְּלֹא דָרִישׁ עֲשִׂירִי עֲשִׂירִי. תַּנֵּי. רִבִּי לְעָזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. דּוֹר אַחַד עָשָׂר שֶׁבְּמַמְזֵר זְכָרִים אֲסוּרִין וּנְקֵיבוֹת מוּתָּרוֹת. רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּרֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. אַתְיָא דְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן כְּרִבִּי מֵאִיר. כְּמַה דְּרִבִּי מֵאִיר אָמַר. גְּזֵירָה שָׁוָה בְּמָקוֹם שֶׁבָּאת. כֵּן רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר. גְּזֵירָה שָׁוָה בְּמָקוֹם שֶׁבָּאת. מַה לְהַלָּן זְכָרִים אֲסוּרִין וּנְקֵיבוֹת מוּתָּרוֹת. אוֹף הָכָא זְכָרִים אֲסוּרִין וּנְקֵיבוֹת מוּתָּרוֹת. מֵעַתָּה אֲפִילּוּ מַיָּד. וּבִלְבַד מֵעֲשִׂירִי וּלְמַעֲלָה.

שָׁאֲלוּ אֶת רִבִּי אֶלִיעֶזֶר. דּוֹר אַחַד עָשָׂר שֶׁבְּמַמְזֵר מָהוּ. אָמַר לָהֶן. הֲבִיאוּ לִי דּוֹר שְׁלִישִׁי וַאֲנִי מְטַהֲרוֹ. מַאי טַעֲמָא דְּרִבִּי אֶלִיעֶזֶר. דְּלָא חַיִי. וְאַתְיָא דְּרִבִּי אֶלִיעֶזֶר כְּרִבִּי חֲנִינָה. דְּאָמַר רִבִּי חֲנִינָה. אַחַת לְסֹ לְעֹ שָׁנָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵבִיא דֶּבֶר בָּעוֹלָם וּמְכַלֶּה אֶת הַמַּמְזֵרִים וְנוֹטֵל עִמָּהֶן כְּשֵׁירִים שֶׁלֹּא לְפַרְסֵם לַחַטָּאִים. וְאַתְיָא כְּהֵהִיא דְאָמַר רִבִּי לֵוִי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. בִּמְקוֹם אֲשֶׁר תִּשָּׁחֵט הָעוֹלָה תִּשָּׁחֵט הַחַטָּאת לִפְנֵי יי. שֶׁלֹּא לְפַרְסֵם אֶת הַחַטָּאִים. וְגַם הוּא חָכָם וַיָּבֵא רָע. לֹא מִסְתַּבְּרָא דְּלֹא וְגַם הוּא חָכָם וַיָּבֵא טוֹב. אֶלָּא לְלַמְּדָךְ שֶׁאֲפִילּוּ רָעָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵבִיא לָעוֹלָם בְּחָכְמָה הוּא מֵבִיאָהּ. וְאֶת דְּבָרָיו לֹא הֵסִיר וְקָם עַל בֵּית מְרֵיעִים וְעַל עֶזְרַת פּוֹעֲלֵי אָוֶן. רַב חוּנָה אָמַר. אֵין מַמְזֵר חַיי יוֹתֵר מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם. רִבִּי זְעִירָא כַּד סְלַק לְהָכָא שָׁמַע קָלִין קָרֵיי. מַמְזֵירָא וּמַמְזֵרְתָּא. אָמַר לוֹן. מָהוּ אָזְלָה הַהִיא דְּרַב הוּנָא. דְּרַב הוּנָא אָמַר. אֵין מַמְזֵר חָיָה יוֹתֵר מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. עִמָּךְ הָיִיתִי כַּד אָמַר רִבִּי אַבָּא רַב הוּנָא בְשֵׁם רַב. אֵין מַמְזֵר חַיי יוֹתֵר מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם. אֵימָתַי. בְּזְמַן שֶׁאֵינוֹ מְפוּרְסָם. אֲבָל אִם הָיָה מְפוּרְסָם חַיי הוּא.

רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אַף לְעָתִיד לָבוֹא אֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִזְקָק אֶלָּא לְשִׁבְטוֹ לֵוִי. מָה טַעֲמָא. וְיָשַׁב מְצָרֵף וּמְטַהֵר כֶּסֶף וְטִהַר אֶת בְּנֵי לֵוִי וְזִיקַּק אוֹתָם וגו׳. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. כְּאָדָם שֶׁהוּא שׁוֹתֶה בְּכוֹס נָקִי. אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. בְּגִין דְּלֵית אֲנָן לְוַיִים נַפְסִיד. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי אַבָּהוּ. אַף לְעָתִיד לָבוֹא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה עִמָּהֶן צְדָקָה. מַה טַעֲמָא. וְהָיוּ לַיי מַגִּישֵׁי מִנְחָה בִּצְדָקָה.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל מִשְׁפָּחָה שֶׁנִּשְׁתַּקַּע בָּהּ פְּסוּל אֵין מְדַקְדְּקִין אַחֲרֶיהָ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵּן. מִשְׁפַּחַת בְּנֵי צְרִיפָה הָיְתָה בְּעֶבֶר

הַיַּרְדֵּן וְרִיחֲקָה בֶּן צִיּוֹן בִּזְרוֹעַ. וְעוֹד אַחֶרֶת הָיְתָה שָׁם וְקֵירְבוּהָ בְּנֵי צִיּוֹן בִּזְרוֹעַ. וְלֹא בִיקְּשׁוּ חֲכָמִים לְפַרְסְמָן. אֲבָל חֲכָמִים מוֹסְרִין אוֹתָן לִבְנֵיהֶן וְתַלְמִידֵיהֶן פַּעֲמַיִם בַּשָּׁבוּעַ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. הָעֲבוֹדָה שֶׁאָנוּ מַכִּירָן. וּמַה נַּעֲשָׂה וְנִשְׁתַּקְּעוּ בָהֶן גְּדוֹלֵי הַדּוֹר. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. חֲמִשָּׁה אֲלָפִים עֲבָדִים הָיוּ לְפַשְׁחוּר בֶּן אִימֵּר וְכוּלָּם נִשְׁתַּקְּעוּ בִכְהוּנָּה גְדוֹלָה. הֵן הֵן עַזַּי פָּנִים שֶׁבִּכְהוּנָּה. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. עִיקַּר טִירוֹנְיָיא שֶׁלָּהֶן וְעַמְּךָ כִּמְרִיבֵי כֹהֵן. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה עֲיָירוֹת נִשְׁתַּקְּעוּ בַּכּוּתִים בִּימֵי שִׁמְעוֹן. אָמְרִין הָדָא עַד דְּמִשְׁאָה מִנַּיהוֹן.

אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. מַתְנִיתָא דְלָא כְרִבִּי יוּדָה. דְּרִבִּי יוּדָה אָמַר. אַרְבַּע קְהִילּוֹת הֵן. קְהַל כֻּתָּנִים קְהַל לְוִיִּם קְהַל יִשְׂרָאֵל קְהַל גֵּרִים. מֵתִיבִין לְרִבִּי יְהוּדָה. וְהָכְתִיב לֹא יָבוֹא פְצוּעַ דַּכָּא וּכְרוּת שָׁפְכָה בִּקְהַל יי. פְּסוּלֵי גוּף אִינּוּן. וְהָכְתִיב בָּנִים אֲשֶׁר יִוָּלְדוּ לָהֶם דּוֹר שְׁלִישִׁי יָבֹא לָהֶם בִּקְהַל יי. בַּעֲשָׂה אִינּוּן. וְרַבָּנִין אָמְרִין. שִׁלְשָׁה קְהִילּוֹת הֵן. קְהַל כֻּתָּנִים קְהַל לְוִיִּם קְהַל יִשְׂרָאֵל. לֹא יָבֹא. לֹא יָבֹא. לֹא יָבֹא.

ב משנה: וְאֵי זֶהוּ שְׁתוּקֵי. כָּל שֶׁהוּא מַכִּיר אֶת אִמּוֹ וְאֵינוֹ מַכִּיר אֶת אָבִיו. וַאֲסוּפֵי כָּל שֶׁנֶּאֱסַף מִן הַשּׁוּק וְאֵינוֹ מַכִּיר לֹא אֶת אָבִיו וְלֹא אֶת אִמּוֹ. אֲבָא שָׁאוּל הָיָה קוֹרֵא לִשְׁתוּקֵי בְּדוּקֵי.

הלכה: וְאֵי זֶהוּ שְׁתוּקֵי כול׳. מָהוּ בְּדוּקֵי. בְּדוֹק אַחֲרָיו.

אַחֲוֵי דְּרִבִּי יְהוּדָה בַּר זַבְדִּי בְּשֵׁם רִבִּי. תִּינוֹק כָּל זְמַן שֶׁהוּא מוּשְׁלָךְ בַּשּׁוּק אוֹ אָבִיו אוֹ אִמּוֹ מֵעִידִין עָלָיו. נֶאֱסַף מִן הַשּׁוּק צָרִיךְ שְׁנֵי עֵדִים. אָבִיו וְאִמּוֹ כְּשְׁנֵי עֵדִים הֵן. רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין בְּשֵׁם רַב חִסְדָּא. הָדָא דְאַתְּ אָמַר בְּתִינוֹק שֶׁאֵינוֹ מַרְגִּישׁ. אֲבָל בְּתִינוֹק שֶׁהוּא מַרְגִּישׁ צָרִיךְ שְׁנֵי עֵדִים. וְאָבִיו וְאִמּוֹ כְּשְׁתֵּי עֵדִים הֵן. וְאַתְיָיא כְּהַהִיא דְּאָמַר רִבִּי יַנַּאי. עֲגָלִים וְסַיָּחִין הַמְקַפְּצִין אֵין לָהֶן חֲזָקָה.

רִבִּי בָּא בְשֵׁם רַב חִסְדָּא. שְׁלֹשָׁה הֵן שֶׁהֵן נֶאֱמָנִין עַל אָתָר. חַיָּה וּשְׁיָרָהּ וְהַמְטַהֶרֶת חֲבֵרוֹתֶיהָ. חַיָּה. וַתִּקַּח הַמְיַלֶּדֶת וְתִקְשֹׁר עַל שְׁנֵי לֵאמֹר זֶה יָצָא רִאשׁוֹנָה. וּשְׁיָרָהּ. כְּהַהִיא דְאָמַר רִבִּי אַבָּא אַחֲוֵי דִּיהוּדָה בַּר זַבְדִּי בְשֵׁם רַב. תִּינוֹק כָּל זְמַן שֶׁהוּא מוּשְׁלָךְ לַשּׁוּק אוֹ אָבִיו אוֹ אִמּוֹ מֵעִידִין עָלָיו. נֶאֱסַף מִן הַשּׁוּק צָרִיךְ שְׁנֵי עֵדִים. אָבִיו וְאִמּוֹ כְּשְׁנֵי עֵדִים הֵן. וְהַמְטַהֶרֶת חֲבֵרוֹתֶיהָ. כְּהַהִיא דְתַנִּינָן תַּמָּן. שָׁלֹשׁ נָשִׁים יְשֵׁינוֹת בְּמִיטָּה אַחַת. נִמְצָא דָם תַּחַת אַחַת מֵהֶן כּוּלָּן טְמֵיאוֹת. בָּדְקָה אַחַת מֵהֶן וְנִמְצֵאת טְמֵיאָה הִיא טְמֵיאָה וּשְׁתַּיִם טְהוֹרוֹת. אָמַר רִבִּי בָּא. וּבִלְבַד מֵעֵת לָעֵת.

ג משנה: כָּל הָאֲסוּרִין לָבוֹא בַּקָּהָל מוּתָּרִין לָבוֹא זֶה בָּזֶה וְרִבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר וַדַּאי בְּוַדַּאי מוּתָּר וַדַּאי בִּסְפֵקוֹת וּסְפֵקוֹת בְּוַדַּאי וּסְפֵקוֹת בִּסְפֵקוֹת אָסוּר. וְאֵילּוּ הֵן הַסְּפֵקוֹת שְׁתוּקֵי אֲסוּפֵי וְכוּתִי.

הלכה: כָּל הָאֲסוּרִין לָבוֹא בַּקָּהָל כול׳. רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר. כְּלָלָא. פְּצוּעַ דַּכָּא יִשְׂרָאֵל מוּתָּר לוֹ לִישָּׂא מַמְזֶרֶת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וּבִלְבַד פְּסוּל מִשְׁפָּחָה. הָא פְסוּל גּוּף לֹא. חֵייְלֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי מִן הָדָא. דְּאָמַר רִבִּי חִלְקִיָּה רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. לֹא שָׁנוּ אֶלָּא פְצוּעַ דַּכָּא יִשְׂרָאֵל. אֲבָל פְּצוּעַ דַּכָּא כֹּהֵן כְּמָה דְאַתְּ אָמַר תַּמָּן. כֹּהֵן בָּרוּר אָסוּר לוֹ לִישָּׂא גִּיּוֹרֶת. אַף הָכָא יִשְׂרָאֵל בָּרוּר אָסוּר לוֹ לִישָּׂא מַמְזֶרֶת.

נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. דְּאָמַר רִבִּי אִימִּי תַּנֵּי רִבִּי יַעֲקֹב גְּבוּלָיֵיא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי יִצְחָק בַּר טָבְלַיי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. מַמְזֵר לֹא יִשָּׂא מַמְזֶרֶת כְּדֵי שֶׁיְּכַלּוּ מַמְזֵירִין מִן הָעוֹלָם. וְדִכְוָותָהּ עַמּוֹנִי לֹא יִשָּׂא עַמּוֹנִית. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. עַל דְּרַבָּנִין צְרִיכָה. אֵין יִסְבּוֹר רִבִּי יְהוּדָה גֵּירִים פְּסוּלִים בְּקָהָל יי אִינּוּן. לִישָּׂא עַמּוֹנִית אֵינוֹ יָכוֹל שֶׁהוּא קָהָל יי אֶצְלוֹ. לִישָּׂא מִצְרִית אֵינוֹ יָכוֹל שֶׁהוּא קָהָל יי אֶצְלָהּ. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. מְשַׁחְרְרִין שִׁפְחָה וּמַשִּׂיאִין לוֹ. וְדִכְוָותָהּ מִצְרִי לֹא יִשָּׂא מִצְרִית. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. תַּנֵּי רִבִּי אַבָּהוּ קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה. בִּנְיָמִן גֶּר מִצְרִי הָיָה מִתַּלְמִידֵי רִבִּי עֲקִיבָה. אָמַר. אֲנִי גֶּר מִצְרִי נָשׂוּי גִּיּוֹרֶת מִצְרִית. בָּנִי בֶן גֶּר מִצְרִי וַאֲנִי מַשִּׂיאוֹ לְגִיּוֹרֶת מִצְרִית. וְנִמְצָא בֶּן בְּנִי כָּשֵׁר לָבֹא בְקָהָל. אָמַר לוֹ רִבִּי עֲקִיבָא. לֹא בָנִי. אֶלָּא אַף אַתָּה הַשִּׂיאוֹ לְבַת גִּיּוֹרֶת מִצְרִית כְּדֵי שֶׁיְּהוּ שְׁלֹשָׁה דּוֹרוֹת מִיכָּן וּשְׁלֹשָׁה דּוֹרוֹת מִיכָּן.

רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַב. הֲלָכָה כְּרִבִּי לְעָזָר דִּבְרֵי חֲכָמִים. רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. לֹא יָבֹא מַמְזֵר בִּקְהַל יי. בְּקָהָל בָּרוּר אֵינוֹ בָא. בָּא הוּא בִּקְהַל סָפֵק.

תַּמָּן תַּנִּינָן. סָפֵק בֶּן תִּשְׁעָה לָרִאשׁוֹן סָפֵק בֶּן שִׁבְעָה לָאַחֲרוֹן יוֹצִיא וְהַוולָד כָּשֵׁר וְחַיָּבִין אָשָׁם תָּלוּי. תַּנֵּי. הָרִאשׁוֹן כָּשֵׁר לִהְיוֹת כֹּהֵן וְהַשֵּׁינִי מַמְזֵר בְּסָפֵק. רִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר. אֵין מַמְזֵר בְּסָפֵק. מוֹדֶה רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב בְּסָפֵק כּוּתִים וּבְסָפֵק חַלָּלִים. כְּהַהִיא דְתַנִּינָן תַּמָּן. עֲשָׂרָה יוּחֲסִין עָלוּ מִבָּבֶל. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב שְׁמוֹנָה. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל וְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר תִּשְׁעָה. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִין עֲשָׂרָה.

ד משנה: הַנּוֹשֵׂא אִשָּׁה כוֹהֶנֶת צָרִיךְ לִבְדּוֹק אַחֲרֶיהָ אַרְבַּע אִימָּהוֹת שֶׁהֵן שְׁמוֹנָה אִמָּהּ וְאֵם אִבִּי אִמָּהּ וְאֵם אִבִּי אִמָּהּ וְאִמָּהּ וּלְוִיָּה וְיִשְׂרְאֵלִית מוֹסִיפִין עוֹד אַחַת.

הלכה: הַנּוֹשֵׂא אִשָּׁה כוֹהֶנֶת כול׳. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי מֵאִיר הִיא. דְּתַנֵּי. אֵי זוֹ הִיא עִיסָּה כְשֵׁירָה. כָּל שֶׁאֵין בָּהּ לֹא חָלָל וְלֹא מַמְזֵר וְלֹא נָתִין. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. כָּל שֶׁאֵין בָּהּ אַחַת מִכָּל אֵילּוּ בְּתָהּ כְּשֵׁירָה לִכְהוּנָּה. אֲבָל מִשְׁפָּחָה שֶׁנִּשְׁתַּקְּעָה בָּהּ פְּסוּל. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. בּוֹדֵק עַד אַרְבַּע אִימָּהוֹת וּמַשִּׂיא. וַחֲכָמִים

אוֹמְרִים. בּוֹדֵק לְעוֹלָם. רַב אָמַר. זוֹ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. אֲבָל חֲכָמִים אוֹמְרִים. בּוֹדֵק מֵאֵי זוֹ מִשְׁפָּחָה מַשִּׁיאִין לְכְהוּנָּה וּמַשִּׁיא. בְּיַד מִי הוּא בּוֹדֵק. רִבִּי חַגַּיי בְּשֵׁם רִבִּי יְאשִׁיָּה. בּוֹדֵק בְּיַד קְרוֹבוֹתָיו. רִבִּי חָמָא אֲחַי סַבָּא אָמַר לֵיהּ. מִשִּׁיאִין לְכְהוּנָּה מִן הָדָא זַרְעִיתָא. אָמַר לֵיהּ. אֵין. וְאַסִּיב עַל פּוּמֵיהּ. רַב אָמַר לְחִיָּה בְּרֵיהּ. נַחוֹת דְּרָג וְסַב אִיתָּא. אָמַר רִבִּי אִידִי שְׁכִיחָא הָא מִילְתָא בְּפוּמְהוֹן דְּרַבָּנִן. וְאִם לֹא נִטְמְאָה הָאִשָּׁה וּטְהוֹרָה הִיא. מִכֵּיוָן שֶׁלֹּא נִטְמְאָה טְהוֹרָה. וְלֹא כִיהוּדָה בֶּן פַּפּוֹס שֶׁנּוֹעֵל דֶּלֶת בִּפְנֵי אִשְׁתּוֹ. אָמְרוּ לֵיהּ. נְהוֹגִין הֲווֹן אַבְהָתָךְ עָבְדִין כֵּן. חַד כַּהֲנָא אֲתָא לְגַבֵּי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לֵיהּ. עַבְדִית מַתְנִיתָא. נָשָׂאתִי אִשָּׁה כַּהֲנֶת וּבָדַקְתִּי אַרְבָּעָה אִימָּהוֹת שֶׁהֵן שְׁמוֹנָה. אָמַר לֵיהּ. אֵין הוּא עִיקָּרָא לָקֵי מִן רֵאשָׁה מָאן מוֹדַע לָךְ.

לְוִיִּים וְיִשְׂרְאֵלִים מוֹסִיפִין עָלֶיהָ עוֹד אַחַת. וְלֹא נִמְצֵאת מַחְמִיר בְּיִשְׂרְאֵל יוֹתֵר מִן הַכֹּהֲנִים. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. אַחַת זוֹ וְאַחַת זוֹ קָנָס קָנְסוּ חֲכָמִים בָּהֶן כְּדֵי שֶׁיְּהֵא אָדָם דָּבֵק בְּשִׁבְטוֹ וּבְמִשְׁפַּחְתּוֹ.

ה משנה: אֵין בּוֹדְקִין מִן הַמִּזְבֵּחַ וּלְמַעֲלָה וְלֹא מִן הַדּוּכָן וּלְמַעֲלָה. וְכָל מִי שֶׁהוּחְזְקוּ אֲבוֹתָיו מְשׁוֹטְרֵי הָרַבִּים וְגַבָּאֵי צְדָקָה מַשִּׂיאִין לְכְהוּנָּה וְאֵינוֹ צָרִיךְ לִבְדּוֹק אַחֲרֵיהֶן. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אַף מִי שֶׁהָיָה חָתוּם עַד בְּאַרְכֵי הַיִּשָּׁנָה שֶׁלְּצִיפּוֹרִי. רִבִּי חֲנִינָה בֶּן אַנְטִיגּוֹנוֹס אוֹמֵר אַף מִי שֶׁהָיָה מוּכְתָּב בְּאִיסְטְרַטָּא שֶׁל מֶלֶךְ.

הלכה: אֵין בּוֹדְקִין לֹא מִן הַמִּזְבֵּחַ וּלְמַעֲלָה כול׳. כְּתִיב שׂוֹם תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ. אֵין לִי אֶלָּא מֶלֶךְ. מְנַיִן לְרַבּוֹת שׁוֹטְרֵי הָרַבִּים וְגַבָּאֵי צְדָקָה וְסוֹפְרֵי דַיָּינִין וּמַכִּין בִּרְצוּעָה מְנַיִן. תַּלְמוּד לוֹמַר מֶלֶךְ אָחִיךָ תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ. כָּל שֶׁתְּמַנְּיֵהוּ עָלֶיךָ לֹא יִהְא אֶלָּא מִן הַבְּרוּרִין שֶׁבְּאַחֶיךָ. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן. כְּתִיב וְהִתְיַיחַשְׁתֶּם בַּצָּבָא בַּמִּלְחָמָה. זְכוּת יַחֲסֵיהֶם עוֹמֶדֶת לָהֶם בַּמִּלְחָמָה. עַד כְּדוֹן מִן הַקַּבָּלָה. מִדִּבְרֵי תוֹרָה. לֹא יָבֹא מַמְזֵר בִּקְהַל יי. לֹא יָבֹא פְּצוּעַ דַּכָּא וגו׳. מַה כְתִיב בַּתְּרֵיהּ. כִּי תֵצֵא מַחֲנֶה עַל אוֹיְבֶיךָ וגו׳.

ו משנה: בַּת חָלָל זָכָר פְּסוּלָה מִן הַכְּהוּנָּה לְעוֹלָם. יִשְׂרְאֵל שֶׁנָּשָׂא חֲלָלָה בִּתּוֹ כְּשֵׁירָה לַכְּהוּנָּה. חָלָל שֶׁנָּשָׂא בַּת יִשְׂרְאֵל בִּתּוֹ פְּסוּלָה לַכְּהוּנָּה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בַּת גֵּר זָכָר כְּבַת חָלָל זָכָר. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר. יִשְׂרְאֵל שֶׁנָּשָׂא גִּיּוֹרֶת בִּתּוֹ כְּשֵׁירָה לַכְּהוּנָּה וְגֵר שֶׁנָּשָׂא בַּת יִשְׂרְאֵל בִּתּוֹ כְּשֵׁירָה לַכְּהוּנָּה. אֲבָל גֵּר שֶׁנָּשָׂא גִּיּוֹרֶת בִּתּוֹ פְּסוּלָה לַכְּהוּנָּה. אֶחָד גֵּרִים וְאֶחָד עֲבָדִים מְשׁוּחְרָרִין וַאֲפִילוּ עַד עֲשָׂרָה דוֹרוֹת עַד שֶׁתְּהֵא אִמּוֹ מִיִּשְׂרְאֵל. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אַף גֵּר שֶׁנָּשָׂא גִּיּוֹרֶת בִּתּוֹ כְּשֵׁירָה לַכְּהוּנָּה.

הלכה: בַּת חָלָל זָכָר כול׳. רַב הַמְנוּנָא בְּשֵׁם רַב. בַּת בַּת. לְעוֹלָם. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. בְּעַמָּיו. מַה בְּעַמָּיו שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן זְכָרִים אֲסוּרִין וּנְקֵיבוֹת מוּתָּרוֹת. אַף בְּעַמָּיו שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן זְכָרִים אֲסוּרִין וּנְקֵיבוֹת מוּתָּרוֹת. מַה נָפַק מִבֵּינֵיהוֹן. כֹּהֵן שֶׁבָּא עַל הַגְּרוּשָׁה וְהוֹלִיד בֵּן וְהָלַךְ הַבֵּן וְהוֹלִיד בֵּן וּבַת. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַב בֵּן וּבַת בֵּן וּבֶן בַּת וּבַת אֲסוּרָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן בַּת בֵּן אֲסוּרָה וּבַת בַּת מוּתֶּרֶת. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַב. יִשְׂרְאֵל שֶׁנָּשָׂא חֲלָלָה בִּתּוֹ כְּשֵׁירָה לַכְּהוּנָּה. פָּתַר לָהּ חֲלָלָה מְבָנָה. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. בַּת גֵּר זָכָר כְּבַת חָלָל זָכָר. פָּתַר לָהּ. לֹא בָא רִבִּי יוּדָה אֶלָּא לְהוֹסִיף. אִילּוּ אָמַר. בַּת חָלָל כְּבַת גֵּר. יֵאוּת.

דִּלְמָה. רִבִּי הוֹשַׁעְיָה רֻבָּא וְרִבִּי יוּדָה נְשִׂיָּא הֲווֹן יְתִבִין. רְהִיט רִבִּי יוֹחָנָן וּלְחִישׁ לְרִבִּי הוֹשַׁעְיָה בְּאוּדְנֵיהּ. פְּצוּעַ דַּכָּא כֹּהֵן שֶׁבָּא עַל הַגְּרוּשָׁה וְהוֹלִיד בַּת. בַּת בַּת מָה הִיא. רִבִּי חֲנַנְיָה וְרִבִּי מָנָא. חַד אָמַר כְּשֵׁירָה וְחַד אָמַר פְּסוּלָה. מָתִיב מָאן דְּאָמַר כְּשֵׁירָה לְמָאן דְּאָמַר פְּסוּלָה. בַּת חָלָל זָכָר אֵינָהּ פְּסוּלָה. וְחָלָלָה מְבָנָה אֵינָהּ פְּסוּלָה מִשֵּׁם מָה הִיא פְּסוּלָה.

רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר כול׳. תַּמָּן תַּנִּינָן. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר. הָאִשָּׁה בַת גֵּרִים לֹא תִינָּשֵׂא לְכְהוּנָּה עַד שֶׁתְּהֵא אִמָּהּ מִיִּשְׂרְאֵל. וְכוּלְּהוּ מִקְרָא אֶחָד דָּרְשׁוּ. כִּי אִם בְּתוּלוֹת מִזֶּרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר עַד שֶׁיִּהְיֶה אָבִיהָ מִיִּשְׂרְאֵל. רִבִּי לִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר. עַד שֶׁיִּהְיֶה אוֹ אָבִיהָ אוֹ אִמָּהּ מִיִּשְׂרְאֵל. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר עַד שֶׁיִּוָּולְדוּ בְקְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר עַד שֶׁיָּבוֹאוּ בְּתוּלִים בְּקְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל. תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן. גִּיּוֹרֶת שֶׁנִּתְגַּיְּרָה פְּחוּתָה מִבַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד כְּשֵׁירָה לְכְהוּנָּה. מַה טַעַם. וְכָל הַטַּף בַּנָּשִׁים אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר הֶחֱיוּ לָכֶם. וּפִינְחָס עִמָּהֶן. מָה עַבְדִּין לֵיהּ רַבָּנִין. הֶחֱיוּ לָכֶם. לָעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת.

רִבִּי יוֹסֵה רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי יוֹנָה רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹסֵה. חָנִין בַּר בָּא בְּשֵׁם רַב. הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹסֵי. וְהַכֹּהֲנִים נָהֲגוּ כְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב. חַד כֹּהֵן נָסַב בַּת גֵּרִים. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי אַבָּהוּ וְאַרְכְּבֵיהּ אַסַּפְסָלֵיהּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי בֵּיבִי. לֹא כֵן אַלְפַּן רִבִּי. הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹסֵי. אָמַר לֵיהּ. וְלֹא נָהֲגוּ הַכֹּהֲנִים כְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב. אָמַר לֵיהּ. עַל הַמִּנְהָג לוֹקִין. אָמַר לֵיהּ אִין כֵּינִי אַתְּ חֲמִי מְפַיֵּיס וַאֲנָא מוֹקִים לֵיהּ. מִן דְּקַיְימֵי אָמַר לֵיהּ. רִבִּי. הוֹאִיל וְהוּתְּרָה הָרְצוּעָה אַף אֲנִי מוּתָּר בָּהּ.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. מַעֲשֶׂה בִּשְׁפַחה בְּדָרוֹם שֶׁהָיוּ קוֹרִין עָלֶיהָ עֶרֶר וְשָׁלַח רִבִּי אֶת רוֹמַינוּס לְבוֹדְקָהּ. וּבָדַק וּמָצָא שֶׁנִּתְגַּיְּרָה וְקִינָתָהּ פְּחוּתָה מִבַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד וְהִכְשִׁירָהּ לִכְהוּנָּה. רַב הוֹשַׁעְיָה אָמַר. כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן הִכְשִׁירוּהָ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. דִּבְרֵי הַכֹּל הֵיא. הָכָא דְּאָמַר רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַב אַדָּא בַּר אַחֲוָה רִבִּי יוּדָן מַטֵּי בָהּ בְּשֵׁם רַב רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וְוֹלָד בּוֹגֶרֶת כָּשֵׁר שֶׁהוּא בְלֹא תַעֲשֶׂה שֶׁהוּא מִפֹּאַת עֲשֵׂה. וְהוּא אִשָּׁה בִּבְתוּלֶיהָ יִקַּח לֹא בוֹגֶרֶת. כָּל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁהוּא בָּא מִכֹּחַ עֲשֵׂה הוּא. וְדִכְוָותָהּ כִּי אִם בְּתוּלָה מֵעַמָּיו יִקַּח אִשָּׁה. לֹא גְיוֹרֶת. כָּל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁהוּא בָּא מִכֹּחַ עֲשֵׂה עֲשֵׂה הוּא. הָתִיב רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. הֲרֵי דּוֹר שֵׁינִי שֶׁלְּמִצְרִי הֲרֵי הוּא בְּלֹא תַעֲשֶׂה שֶׁהוּא בָּא מִכֹּחַ עֲשֵׂה. עֲשֵׂה הוּא. חָזַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה וְאָמַר. לֹא דוֹמֶה עֲשֵׂה שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל לַעֲשֵׂה שֶׁבַּפְּחָנִים. עֲשֵׂה שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל אָסוּר בַּכֹּל. עֲשֵׂה שֶׁבַּפְּחָנִים אָסוּר בַּפְּחָנִים וּמוּתָּר בְּלָוִיִּם וּבְיִשְׂרְאֵל.

ז משנה: הָאוֹמֵר בְּנִי זֶה מַמְזֵר אֵינוֹ נֶאֱמָן. וַאֲפִילוּ שְׁנֵיהֶן אוֹמְרִין עַל הָעוֹבֵר שֶׁבְּמֵעֶיהָ מַמְזֵר הוּא אֵינָן נֶאֱמָנִין. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר נֶאֱמָנִין.

הלכה: הָאוֹמֵר בְּנִי זֶה מַמְזֵר אֵינוֹ נֶאֱמָן כול׳. תַּמָּן תַּנִּינָן. הָאוֹמֵר. בְּנִי זֶה. נֶאֱמָן. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לָתֵת לוֹ אֲבָל לֹא לִיקַּח מִמֶּנּוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְלָא מַתְנִיתָא הִיא. אֲפִילוּ שְׁנֵיהֶן אוֹמְרִין עַל הָעוֹבֵר שֶׁבְּמֵעֶיהָ מַמְזֵר הוּא אֵינָן נֶאֱמָנִין. דִּילְמָא עַל דְּרִבִּי יְהוּדָה אִיתְאֲמָרַת. דְּרִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. נֶאֱמָנִין עָלֶיהָ. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לָתֵת לוֹ אֲבָל לֹא לִיקַּח מִמֶּנּוּ. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה. עוֹד הִיא מַתְנִיתָא. כִּי אֶת הַבְּכוֹר בֶּן הַשְּׂנוּאָה יַכִּיר. הָיוּ מַחֲזִיקִים בּוֹ שֶׁהוּא בְנוֹ וּבִשְׁעַת מִיתָתוֹ אָמַר. אֵינוֹ בְנוֹ. אֵינוֹ נֶאֱמָן. שֶׁאֵינוֹ בְנוֹ וּבִשְׁעַת מִיתָתוֹ אָמַר. בְּנִי הוּא. נֶאֱמָן. אִית תַּנֵּי תַּנֵּי. עַל קַדְמֵיתָא נֶאֱמָן. רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי זְרִיקָן בְּשֵׁם רִבִּי הוֹנָא. הָיוּ מַחֲזִיקִין אוֹתוֹ שֶׁהוּא מְשֻׁפְחָתוֹ נֶאֱמָן. הָיָה עוֹמֵד בְּצַד הַמּוּכְסִין וְאָמַר. בְּנִי הוּא. וְחָזַר וְאָמַר עַבְדִּי הוּא. נֶאֱמָן. עַבְדִּי הוּא. וְחָזַר וְאָמַר בְּנִי הוּא. אֵינוֹ נֶאֱמָן. אִית תַּנֵּי תַּנֵּי. נֶאֱמָן. אָמַר רִבִּי מָנָא. בְּגִין אִילֵּין כּוּתָאֵי דִּינּוּן מְשַׁעְבְּדִין בִּבְנֵיהֶן.

תַּנֵּי. נֶאֱמָן עַל הַגְּדוֹל וְאֵינוֹ נֶאֱמָן עַל הַקָּטָן. אִי זֶהוּ גָדוֹל. רִבִּי זְעִירָא אָמַר. כָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים. רִבִּי אַבָּהוּ. כָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֲשָׁה. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי אַבָּהוּ. גֵּר שֶׁמָּל וְלֹא טָבַל וְהָיוּ לוֹ בָנִים וְאָמַר. מַלְתִּי וְלֹא טָבַלְתִּי. נֶאֱמָן וּמַטְבִּילִין אוֹתוֹ בַּשַּׁבָּת. מִשֵּׁם מְהַנְכָּיֶה. דִּבְרֵי רַב יוּדָה. מָה עָבַד לָהּ רִבִּי אַבָּהוּ. פָּתַר לָהּ. מִשֵּׁם מַה בְכָךְ.

ח משנה: מִי שֶׁנָּתַן רְשׁוּת לִשְׁלוּחוֹ לְקַדֵּשׁ אֶת בִּתּוֹ וְהָלַךְ הוּא וְקִידְּשָׁהּ אִם שֶׁלּוֹ קָדְמוּ קִידּוּשָׁיו קִידּוּשִׁין וְאִם שֶׁלִּשְׁלוּחוֹ קָדַם קִידּוּשָׁיו קִידּוּשִׁין וְאִם אֵינוֹ יָדוּעַ שְׁנֵיהֶן נוֹתְנִין גֵּט וְאִם רָצוּ אֶחָד נוֹתֵן גֵּט וְאֶחָד כּוֹנֵס. וְכֵן הָאִשָּׁה שֶׁנָּתְנָה רְשׁוּת לִשְׁלוּחָהּ לְקַדְּשָׁהּ וְהָלְכָה וְקִידְּשָׁהּ אֶת עַצְמָהּ אִם שֶׁלָּהּ קָדְמוּ קִידּוּשֶׁיהָ קִידּוּשִׁין וְאִם שֶׁלִּשְׁלוּחָהּ קָדַם קִידּוּשָׁיו קִידּוּשִׁין וְאִם אֵינוֹ יָדוּעַ שְׁנֵיהֶן נוֹתְנִין גֵּט וְאִם רָצוּ אֶחָד נוֹתֵן גֵּט וְאֶחָד כּוֹנֵס.

הלכה: וְכֵן הָאִשָּׁה שֶׁנָּתְנָה רְשׁוּת כול׳. וְלֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אָדָם מְבַטֵּל שְׁלִיחוּתוֹ בִּדְבָרִים. פָּתַר לָהּ. מִשּׁוּם חוּמְרָא דַּעֲרָיוֹת. רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן שָׁמַע לָהּ מִן דְּבַתְרָהּ. וְכֵן הָאִשָּׁה שֶׁנָּתְנָה רְשׁוּת לִשְׁלוּחָהּ לְקַדְּשָׁהּ וְהָלְכָה הִיא וְקִידְּשָׁהּ אֶת עַצְמָהּ. וְלֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אָדָם מְבַטֵּל שְׁלִיחוּתוֹ בִּדְבָרִים. פָּתַר לָהּ. מִשּׁוּם חוּמְרָא הוּא בָּעֲרָיוֹת.

ט משנה: מִי שֶׁיָּצָא הוּא וְאִשְׁתּוֹ לִמְדִינַת הַיָּם וּבָא הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּבָנָיו וְאָמַר אִשָּׁה שֶׁיָּצְאת עִמִּי לִמְדִינַת הַיָּם חֲרֵי הִיא זוֹ וְאֵילּוּ בָנֶיהָ אֵינוֹ צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה לֹא עַל הָאִשָּׁה וְלֹא עַל הַבָּנִים. מֵתָה וְאֵילּוּ בָנֶיהָ צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה עַל הַבָּנִים וְאֵינוֹ מֵבִיא רְאָיָיה עַל הָאִשָּׁה.

הלכה: מִי שֶׁיָּצָא הוּא וְאִשְׁתּוֹ לִמְדִינַת הַיָּם כול׳. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ עָשׂוּ אוֹתָן כִּשְׁנֵי עֵדִים. חֲזָקָה אֵין אִשָּׁה שׁוֹתֶקֶת עַל בְּנֵי חֲבֵירָתָהּ. רִבִּי אָבוּן שָׁמַע לָהּ מִן דְּבַתְרָהּ. אִשָּׁה נָשָׂאתִי בִּמְדִינַת הַיָּם חֲרֵי זוֹ וְאֵילּוּ בָנֶיהָ. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ עָשׂוּ אוֹתָן כִּשְׁנֵי עֵדִים. חֲזָקָה אֵין הָאִשָּׁה שׁוֹתֶקֶת עַל בְּנֵי חֲבֵירָתָהּ.

י משנה: אִשָּׁה נָשָׂאתִי בִּמְדִינַת הַיָּם חֲרֵי הִיא זוֹ וְאֵילּוּ בָנֶיהָ מֵבִיא רְאָיָה עַל הָאִשָּׁה וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה עַל בָּנֶיהָ. מֵתָה וְאֵילּוּ בָנֶיהָ צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה עַל הָאִשָּׁה וְעַל הַבָּנִים.

הלכה: מִי שֶׁנָּתַן רְשׁוּת לִשְׁלוּחוֹ כול׳. תַּנֵּי. אִישׁ וְאִשָּׁה שֶׁבָּאוּ מִמְּדִינַת הַיָּם. הוּא אוֹמֵר. אִשְׁתִּי הִיא. וְהִיא אוֹמֶרֶת. בַּעֲלִי הוּא. אֵין הוֹרְגִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם אֵשֶׁת אִישׁ. הוּחְזְקוּ. הוֹרְגִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם אֵשֶׁת אִישׁ. עַד כַּמָּה הִיא חֲזָקָה. רִבִּי יוֹנָה רִבִּי בָּא רִבִּי חִייָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם. תַּמָּן תַּנִּינָן. תִּינּוֹק שֶׁנִּמְצָא בְּצַד הָעִיסָּה וּבָצַק בְּיָדוֹ. רִבִּי מֵאִיר מְטַהֵר וַחֲכָמִים מְטַמְּאִין. שֶׁדֶּרֶךְ תִּינּוֹק לְטַפֵּחַ בָּעִיסָּה. וְשׁוֹרְפִין עַל הַחֲזָקוֹת. רִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם רִבִּי זְעִירָא. אִיתְפְּלְגוֹן רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. הוֹרְגִין עַל הַחֲזָקוֹת. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. אֵין הוֹרְגִין עַל הַחֲזָקוֹת. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא. כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁהוֹרְגִין עַל הַחֲזָקוֹת. מַה פְלִיגִין. בַּשְּׁרִיפָה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. הוֹרְגִין עַל הַחֲזָקוֹת וְאֵין שׁוֹרְפִין עַל הַחֲזָקוֹת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. כְּשֵׁם שֶׁהוֹרְגִין עַל הַחֲזָקוֹת כָּךְ שׁוֹרְפִין עַל הַחֲזָקוֹת. וּמְנַיִין שֶׁהוֹרְגִין עַל הַחֲזָקוֹת. רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּרֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן אָמַר. כָּתוּב וּמַכֵּה

אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת. וְכִי דָּבָר בָּרִיא הוּא שֶׁזֶּה הוּא אָבִיו. וַהֲלֹא חָזָק הִיא שֶׁהוּא אָבִיו. וְאַתְּ אָמַר. הוֹרְגִין. אַף הָכָא הוֹרְגִין.

אִשָּׁה נָשָׂאתִי בְּמִדְינַת הַיָּם. תַּנְּיָ. הֵבִיא רְאָיָיה עַל הַגְּדוֹלִים יָבִיא רְאָיָיה עַל הַקְּטַנִּים. לְיֵי דָּא מִילָּה. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. אֲנִי אוֹמֵר שֶׁמָּא נִתְגָּרְשָׁה בְּנִתַּיִים.

יא משנה: לֹא יִתְיַיחֵד אִישׁ אֶחָד עִם שְׁתֵּי נָשִׁים אֲבָל אִשָּׁה אַחַת מִתְיַיחֶדֶת עִם שְׁתֵּי אֲנָשִׁים. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר מִתְיַיחֵד עִם שְׁתֵּי נָשִׁים בִּזְמַן שֶׁאִשְׁתּוֹ עִמּוֹ וְיֶשׁ עִמָּהֶן בְּפוּנְדָּקִי מִפְּנֵי שֶׁאִשְׁתּוֹ מְשַׁמַּרְתּוֹ. מִתְיַיחֵד אָדָם עִם אִמּוֹ וְעִם בִּתּוֹ וְיֶשׁ עִמָּהֶן בְּקֵירוּב בָּשָׂר. וְאִם הִגְדִּילוּ זֶה יָשֵׁן בִּכְסוּתוֹ וְזֶה יָשֵׁן בִּכְסוּתוֹ. וְלֹא יִלְמַד רַוָּק סוֹפְרִים וְלֹא תִלְמַד אִשָּׁה סוֹפְרִים. רִבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר אַף מִי שֶׁאֵין לוֹ אִשָּׁה לֹא יִלְמַד סוֹפְרִים. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא יִרְעֶה רַוָּק אֶת הַבְּהֵמָה. וְלֹא יִישְׁנוּ שְׁנֵי רַוָּקִים בְּטַלִּית אַחַת וַחֲכָמִים מַתִּירִים. כָּל שֶׁעִסְקוֹ עִם הַנָּשִׁים לֹא יִתְיַיחֵד עִם הַנָּשִׁים לְעוֹלָם. וְלֹא יְלַמֵּד אָדָם אֶת בְּנוֹ אוּמָּנוּת בֵּין הַנָּשִׁים. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר לְעוֹלָם יִשְׁתַּדֵּל אָדָם לְלַמֵּד אֶת בְּנוֹ אוּמָּנוּת נְקִיָּה וְיִתְפַּלֵּל לְמִי שֶׁהָעוֹשֶׁר שֶׁלּוֹ שֶׁאֵין לְךָ אוּמָּנוּת שֶׁאֵין בָּהּ עֲנִיּוּת וַעֲשִׁירוּת. שֶׁאֵין עֲנִיּוּת מִן הָאוּמָּנוּת וְאֵין עֲשִׁירוּת מִן הָאוּמָּנוּת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר רָאִיתִי מְיֻמָּךְ חַיָּה וְעוֹף שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אוּמָּנוּת וְהֵן מִתְפַּרְנְסִין שֶׁלֹּא בְצַעַר וַהֲלֹא לֹא נִבְרְאוּ אֶלָּא לְשַׁמְּשֵׁנִי וְכָךְ מִתְפַּרְנְסִין שֶׁלֹּא בְצַעַר. וַאֲנִי נִבְרֵאתִי לְשַׁמֵּשׁ אֶת קוֹנִי אֵינוֹ דִין שֶׁאֶתְפַּרְנֵס שֶׁלֹּא בְצַעַר אֶלָּא שֶׁהֶחֱרַיעוֹתִי אֶת מַעֲשַׂיי וְקִפַּחְתִּי אֶת פַּרְנָסָתִי. אַבָּא גּוּרְיוֹן אִישׁ צַיְידָן אוֹמֵר מַשּׁוּם אַבָּא שָׁאוּל. לֹא יְלַמֵּד אָדָם אֶת בְּנוֹ חַמָּר גַּמָּל סַפָּר סַפָּן קַדָּר רוֹעֶה וְחֶנָּוְונִי שֶׁאוּמָּנָתָן אוּמָּנוּת לִיסְטִין. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשְׁמוֹ הַחַמָּרִין רוּבָּן רְשָׁעִים. הַגַּמָּלִין רוּבָּן כְּשֵׁירִים. הַסַּפָּנִין רוּבָּן חֲסִידִים. טוֹב שֶׁבָּרוֹפְאִים לְגֵיהִנֹּם. כָּשֵׁר שֶׁבַּטַּבָּחִים שׁוּתָפוֹ שֶׁלַּעֲמָלֵק.

הלכה: לֹא יִתְיַיחֵד אִישׁ אֶחָד עִם שְׁתֵּי נָשִׁים כול׳. אָמַר רִבִּי אָבִין. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. בִּכְשֵׁירִין. אֲבָל בִּפְרוּצִין לֹא תִתְיַיחֵד אֲפִילוּ בְּמֵאָה אִישׁ. תַּנְּיָ. בֵּן יוֹמוֹ שֶׁמֵּת הֲרֵי הוּא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ וּלְכָל קְרוֹבָיו כְּחָתָן שֶׁלֵּם. לֹא סוֹף דָּבָר בֵּן יוֹמוֹ חַי אֶלָּא אֲפִילוּ יָצָא רֹאשׁוֹ וְרוּבּוֹ בַּחַיִּים. וְיוֹצֵא בַּחַיִּק וְנִקְבַּר בְּאִשָּׁה אַחַת וּבִשְׁנֵי אֲנָשִׁים. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר. אַף בְּאִישׁ אֶחָד וּבִשְׁתֵּי נָשִׁים. מִסְתַּבְּרָא רִבִּי שִׁמְעוֹן מוֹדֵיי לְאַבָּא שָׁאוּל. אַבָּא שָׁאוּל לֹא מוֹדֵי לְרִבִּי שִׁמְעוֹן. שֶׁאֵין יֵצֶר הָרָע מָצוּי בְּבֵית הַקְּבָרוֹת.

רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. כִּי יִסְיתְךָ אָחִיךָ בֶּן אִמֶּךָ אוֹ בִנְךָ אוֹ בִתְּךָ אוֹ אֵשֶׁת חֵיקֶךָ. אִמֶּךָ בַּסֵּתֶר. בִּתְּךָ בַּסֵּתֶר. מִתְיַיחֵד אָדָם עִם אִמּוֹ וְדַר עִמָּהּ. עִם בִּתּוֹ וְדַר עִמָּהּ. עִם אֲחוֹתוֹ וְאֵינוֹ דַר עִמָּהּ. וְיֶשׁ עִמָּהֶן בְּקֵירוּב בָּשָׂר. תַּנְּיָ רִבִּי חֲלַפְתָּא בֶּן שָׁאוּל. הַבַּת אֵצֶל הָאָב עַד בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. הַבֵּן אֵצֶל הָאֵם עַד בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. הִגְדִּילוּ זֶה יָשֵׁן בִּכְסוּתוֹ וְזֶה יָשֵׁן בִּכְסוּתוֹ. תַּנְּיָ. שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ יְשֵׁינִים בְּמִיטָּה אַחַת זֶה מִתְכַּסֶּה בִּכְסוּת עַצְמוֹ וְקוֹרֵא וְזֶה מִתְכַּסֶּה בִּכְסוּת עַצְמוֹ וְקוֹרֵא. אִם הָיוּ בָנוֹ וּבִתּוֹ קְטַנִּים מוּתָּר. תַּמָּן אָמְרִין. אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ מוּתָּר. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. לְאִישׁ וְאִשְׁתּוֹ נִצְרְכָה.

פְּיסְקָא. וְלֹא יְלַמֵּד רַוָּק סוֹפְרִים וְלֹא תִלְמַד אִשָּׁה סוֹפְרִים כול׳. תַּנְּיָ. רִבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר. אַף מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים וְאֵינָן עִמּוֹ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם לֹא יְלַמֵּד סוֹפְרִים. רִבִּי יוּדָן בֵּירִבִּי יִשְׁמָעֵאל עֲבַד חַד מַתְנֶיתִין הָכֵן.

פְּיסְקָא. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא יִרְעֶה רַוָּק אֶת הַבְּהֵמָה וְלֹא יִשְׁנוּ שְׁנֵי רַוָּקִין בְּטַלִּית אֶחָד וַחֲכָמִים מַתִּירִין. יְאוּת אָמַר רִבִּי יוּדָה. מַה טַּעֲמָא דְרַבָּנִין. חַס וְשָׁלוֹם לֹא נֶחְשְׁדוּ יִשְׂרָאֵל לֹא עַל הַזְּכוֹר וְלֹא עַל הַבְּהֵמָה. וְהָתַנִּינָן. לֹא יְלַמֵּד רַוָּק סוֹפְרִים. מִשָּׁם שֶׁאִמּוֹ בָּאָה עִמּוֹ אֲחוֹתוֹ בָּאָה עִמּוֹ.

פְּיסְקָא. לֹא יְלַמֵּד אָדָם אֶת בְּנוֹ אוּמָּנוּת בֵּין הַנָּשִׁים כול׳. תַּנְּיָ. לֹא יְלַמֵּד אָדָם אֶת בְּנוֹ חַמָּר וְגַמָּל וְסַפָּן קַדָּר קָרֶר רוֹעֶה חֶנָּוְונִי מִפְּנֵי שֶׁאוּמָּנוּתָן אוּמָּנוּת לִיסְטִין.

פְּיסְקָא. אַבָּא אוֹרְיָן אִישׁ צַיְידָן אוֹמֵר מִשּׁוּם אַבָּא שָׁאוּל כול׳. רוֹב חַמָּרִים רְשָׁעִים. רוֹב גַּמָּלִין כְּשֵׁירִין. רוֹב סַפָּנִין חֲסִידִים. רוֹב מַמְזִירִין פְּקֻחִין. רוֹב עֲבָדִים נָאִים. רוֹב בְּנֵי אָבוֹת בּוּיְישָׁנִים. רוֹב בָּנִים דּוֹמִין לַאֲחֵי הָאֵם. כָּשֵׁר שֶׁבַּטַּבָּחִין שׁוּתָף עֲמָלֵק. תַּנְּיָ רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. הַכָּשֵׁר שֶׁבַּגּוֹיִם הֲרוֹג. הַטּוֹב שֶׁבְּנָחָשִׁים רְצֵץ אֶת מוֹחוֹ. הַכְּשֵׁירָה שֶׁבַּנָּשִׁים בַּעֲלַת כְּשָׁפִים. אַשְׁרֵי מִי שֶׁעוֹשֶׂה רְצוֹן הַמָּקוֹם.

רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. מִכָּל מָקוֹם אָדָם מִתְפַּרְנֵס. אַשְׁרֵי מִי שֶׁרוֹאֶה אֶת הוֹרָיו בְּאוּמָּנוּת מְעוּלָּה. אוֹי לוֹ לְמִי שֶׁרוֹאֶה אֶת הוֹרָיו בְּאוּמָּנוּת פְּגוּמָה.

פְּיסְקָא. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר לְעוֹלָם יִשְׁתַּדֵּל אָדָם לְלַמֵּד אֶת בְּנוֹ אוּמָּנוּת נְקִיָּה כול׳. מַה יַּעֲשֶׂה אָדָם. יִשְׁתַּדֵּל וִילַמֵּד אֶת בְּנוֹ אוּמָּנוּת קָטַנָּה וְיִתְפַּלֵּל וִיבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִמִּי שֶׁהָעוֹשֶׁר שֶׁלּוֹ. שֶׁאֵין לְךָ אוּמָּנוּת שֶׁאֵין בָּהּ עֲנִיִּים וַעֲשִׁירִים. אֶלָּא הַכֹּל לְפִי זְכוּת הָאָדָם. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר מְשׁוּם רִבִּי מֵאִיר. רָאִיתִי מְיֻמָּךְ אֲרִי סַבָּל. אֲרִי קַיָּץ. שׁוּעָל חֶנָּוְונִי. זְאֵב מוֹכֵר קְדֵירוֹת. וְהֵן מִתְפַּרְנְסִין בְּלֹא צַעַר. וְלָמָּה נִבְרְאוּ. לְשַׁמְּשֵׁינִי. וַאֲנִי נִבְרֵאתִי לְשַׁמֵּשׁ אֶת קוֹנִי. וַהֲרֵי הַדְּבָרִים קַל וָחוֹמֶר. וּמָה אִם אֵילּוּ שֶׁנִּבְרְאוּ לְשַׁמְּשֵׁינִי כָּךְ הֵן מִתְפַּרְנְסִין בְּלֹא צַעַר. אֲנִי שֶׁנִּבְרֵאתִי לְשַׁמֵּשׁ אֶת קוֹנִי אֵינוֹ דִין שֶׁאֶהֱא מִתְפַּרְנֵס בְּלֹא צַעַר. וּמִי גָּרַם לִי לִהְיוֹת מִתְפַּרְנֵס בְּצַעַר. הֲוֵי אוֹמֵר. חַטָּאַיי. עַל שֶׁהֶרֵיעוֹתִי מַעֲשַׂיי קִיפַּחְתִּי פַּרְנָסָתִי.

יב משנה: רִבִּי נְהוֹרַאי אוֹמֵר. מַנִּיחַ אֲנִי כָּל אוּמָּנִיּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם וְאֵינִי מְלַמֵּד אֶת בְּנִי אֶלָּא תּוֹרָה. שֶׁאָדָם אוֹכֵל מִשְׂכָּרָהּ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקֶּרֶן קַיֶּמֶת לָעוֹלָם הַבָּא וּשְׁאָר אוּמָּנִיּוֹת אֵינָן כֵּן. שֶׁאִם נִכְנַס אָדָם לִידֵי חוֹלִי אוֹ לִידֵי זִקְנָה אוֹ לִידֵי מִידָּה שֶׁל יִסּוּרִין וְאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲסוֹק בְּמְלַאכְתּוֹ הֲרֵי הוּא מֵת וּמוּטָל בָּרָעָב. אֲבָל הַתּוֹרָה אֵינָהּ כֵּן אֶלָּא מְשַׁמַּרְתּוֹ מִכָּל רַע בְּנַעֲרוּתוֹ וְנוֹתֶנֶת לוֹ אַחֲרִית וְתִקְוָה בְּזִקְנוּתוֹ. בְּנַעֲרוּתוֹ מַה הוּא אוֹמֵר. וְקוֹוֵי יי יַחֲלִיפוּ כֹחַ יַעֲלוּ אֵבֶר כַּנְּשָׁרִים יָרוּצוּ

וְלֹא יִגָּעוּ יֵלְכוּ וְלֹא יִיעָפוּ. בְּזִקְנוּתוֹ מַה הוּא אוֹמֵר. עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ. וְכֵן הוּא אוֹמֵר בְּאַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם. וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיי בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל. מָצִינוּ שֶׁעָשָׂה אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ עַד שֶׁלֹּא נִיתְּנָה שֶׁנֶּאֱמַר עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקוֹלִי וַיִּשְׁמוֹר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי וְתוֹרוֹתָי.

הלכה: רִבִּי נְהוֹרַיי אוֹמֵר. מַנִּיחַ אֲנִי כָּל אוּמָנִיּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם וְאֵינִי מְלַמֵּד אֶת בְּנִי אֶלָּא תוֹרָה. שֶׁכָּל אוּמָנוּת אֵינוֹ עוֹמֶדֶת לוֹ לְאָדָם אֶלָּא בִּימֵי נַעֲרוּת בִּזְמַן שֶׁכּוֹחוֹ עָלָיו. אֲבָל אִם בָּא לִידֵי חוֹלִי אוֹ נִכְנַס לִידֵי זִקְנָה אוֹ לְמִידָּה שֶׁלְּיִיסּוּרִין וְאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה הֲרֵי הוּא מֵת בְּרָעָב. אֲבָל הַתּוֹרָה אֵינָהּ כֵּן אֶלָּא מְכַבַּדְתּוּ וּמְשַׁמַּרְתּוּ מִכָּל רַע בְּנַעֲרוּתוֹ. וְנוֹתֶנֶת לוֹ אַחֲרִית וְתִקְוָה בְּזִקְנוּתוֹ. בְּנַעֲרוּתוֹ מַהוּ אוֹמֵר. וְקוֵיי יי יַחֲלִיפוּ כֹחַ יַעֲלוּ אֵבֶר כַּנְּשָׁרִים יָרוּצוּ וְלֹא יִיעָפוּ יֵלְכוּ וְלֹא יִגָּעוּ. וּבְזִקְנוּתוֹ מַה הוּא אוֹמֵר. עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁינִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ. וְכֵן אַתָּה מוֹצֵא בְּאָבִינוּ אַבְרָהָם שֶׁשִּׁימֵּר אֶת הַתּוֹרָה עַד שֶׁלֹּא בָאָת לָעוֹלָם. שֶׁנֶּאֱמַר עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקוֹלִי וַיִּשְׁמוֹר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי וְתוֹרוֹתָי. אַף גִּידְּלוֹ וּבֵירְכוֹ בְּנַעֲרוּתוֹ וְנָתַן לוֹ אַחֲרִית וְתִקְוָה בְּזִקְנוּתוֹ. בְּנַעֲרוּתוֹ מַהוּ אוֹמֵר. וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיי בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל. וּבְזִקְנוּתוֹ מַהוּ אוֹמֵר. וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיי בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל.

רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי כֹּהֵן בְּשֵׁם רַב. אָסוּר לָדוּר בְּעִיר שֶׁאֵין בָּהּ לֹא רוֹפֵא וְלֹא מֶרְחָץ וְלֹא בֵית דִּין מַכִּין וְחוֹבְשִׁין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. אַף אָסוּר לָדוּר בְּעִיר שֶׁאֵין בָּהּ גִּינּוֹנִיתָא שֶׁל יָרָק. רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי כֹּהֵן בְּשֵׁם רַב. עָתִיד אָדָם לִיתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן עַל כָּל מַה שֶּׁרָאָת עֵינוֹ וְלֹא אָכַל. רִבִּי לָעְזָר חֲשַׁשׁ לְהָדָא שְׁמוּעָתָא וּמַצְמִית לֵיהּ פְּרִיטִין וַאֲכִיל בְּהוֹן מִכָּל מִילָּה חָדָא בְּשַׁתָּא.